

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 25.03.2019
Tid: 18:00

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, må meldes snarest til rådmannskontoret på telefon 476 92392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no
Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Det vil bli følgende orientering før møtet blir satt:
Årlig rapportering status barnevernet v/barnevernsleder Bente Nestvold.

I forbindelse med sakene 24/19 -27/19 vil det blir åpnet for at leder/nestleder for rådene gis mulighet til å legge fram sin melding. Det er avsatt inntil 15 min pr råd.

Verdal, 18. mars 2019

Bjørn Iversen
Ordfører (S)

Sakliste kommunestyrets møte 25. mars 2019

Saksnr	Innhold
PS 23/19	Godkjenning av møteprotokoll
PS 24/19	Årsmelding for Verdal ungdomsråd 2018
PS 25/19	Årsmelding for Eldrerådet 2018
PS 26/19	Årsmelding rådet for likestilling av funksjonshemmede 2018
PS 27/19	Årsmelding innvandrerrådet 2018
PS 28/19	Sikringstiltak mot erosjon i Helgaa ved Åkerenget, Vuku
PS 29/19	Forvaltningsrevisjon Innherred Renovasjon
PS 30/19	2. gangsbehandling detaljregulering Finnvola sør
PS 31/19	Orientering/avklaring etter vedtak i KOM-sak 2/19 - Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi
PS 32/19	Kunstnerisk utsmykning av kommunale bygg og anlegg
PS 33/19	Oppnevning av personlig vara i Innherred Interkommunale legevakt (IKS)
PS 34/19	Orienteringer

PS 23/19 Godkjenning av møteprotokoll

Årsmelding for Verdal ungdomsråd 2018

Saksbehandler: Eir Aas Jakobsen E-post: eir.jakobsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/5443 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.03.2019	24/19

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar Årsmelding Verdal ungdomsråd 2018 til orientering.

Vedlegg:

Årsmelding 2018

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagte årsmelding for Verdal ungdomsråd for 2018. Meldingen skal legges fram for kommunestyret. Den er godkjent av ungdomsrådet.

ÅRSMELDING 2018

VERDAL UNGDOMSRÅD

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Sekretær:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Årsmelding Verdal ungdomsråd for 2018

Medlemmer:

Fra Verdal videregående skole:

Til oktober: Odin Johansen, Torbjørn Nessø og Victoria Reiakvam

Fra oktober: Ylva Støre Myhre, Merita Lilleeng Grande og Tyri Bergsmo

Fra Verdalsøra ungdomsskole:

Til oktober: Vetle Granås Røsten og Ylva Søre Myhre (til nov. 2017) Viktoria Reinåsdaal fra nov. 2017.

Fra oktober: Olin Bye og Svein Gjørn Gundersen (nestleder)

Fra Vuku oppvekstsenter:

Til oktober: Ida Woll Haga og Albertine Brueng.

Fra oktober: Odin Liaklev (leder) og Vilde Bruvold Hafstad

Eir Aas Jakobsen er rådets sekretær og møter fast.

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Sekretær:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Representasjon/deltakelse:

- Ungdommens Fylkesting
- Brukerutvalg NAV (Svein Gjørn Gundersen, Vilde Bruvold Hafstad er vara)
- Lions tulipanaksjon
- Odin har stilt i politirådets referansegruppe.

Tema i møtene (i alt 5 i 2018):

- Rådmann Jostein Grimstad stilte til spørreunde og han satte ungdomsrådet inn i hva som ligger til grunn for et kommunalt budsjett og forklarte hvordan det blir til.
- Vi jobber med å lage en presentasjon av ungdomsrådet som vi ønsker å reise rundt på skolene med. Dette for å gi et bedre innblikk i hvem vi er og hva vi driver med.

Arrangement i regi av ungdomsrådet:

- Ungdomskonferansen 2018 på Stiklestad med bla. Adil Kahn:

167 deltakere. Anette ledet kvelden.

Program:

1730: Velkommen v/ungdomsrådet.

1740: Kulturelt innslag v/New Dawn

1745: Foredrag v/Adil Khan.

1945: Buffet med ungdommelig preg.

2030: Kulturelt innslag v/New Dawn

2040: Politiet v/Håkon

Postadresse:

Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Sekretær:

Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdalkommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:

Org.nr: 938587418

2100: «Teamwork»: Spørsmål til besvarelse ut fra resultatet av Ungdataundersøkelsen.

2145: Oppsummering og loddtrekning

2200: Takk for i kveld!

Følgende spørsmål ble stilt under teamwork:

Hva er bra med Verdal?

Hva er ikke bra med Verdal?

Hva savner du i Verdal?

Om du skulle lage en reklamefilm om Verdal, hva ville du ha vist fram?

Hva kan kommunen gjøre for at ungdommene skal bli enda mere hørt?

Hva slags tilbud må være i Verdal for at du skal bo der som voksen?

Annet du ønsker å si fra om?

Vellykket kveld – flere sa de ville ha flere Ungdomstreff!

- Bidro med quiz på STATEMENT

Tilskudd:

- Statement
- Game Crew Panzers vinterferie-LAN

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Sekretær:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdalkommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Odin Liaklev (Leder)

Svein Gjørn Gundersen (nestleder)

Vilde Hafstad Bruvold

Olina Bye

Ylva Støre Myhre

Merita Lilleeng Grande

Tyri Bergsmo

Eir Aas Jakobsen (sekretær)

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Sekretær:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdalkommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Årsmelding for Eldrerådet 2018

Saksbehandler: Inger Storstad E-post: inger.storstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74048250	Arkivref: 2018/5382 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.03.2019	25/19

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar Eldrerådets årsmelding for 2018 til orientering.

Vedlegg:

Eldrerådets årsmelding for 2018.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til Lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd, § 4, skal eldrerådet hvert år utarbeide ei melding om virksomheten sin. Meldingen skal legges fram for kommunestyret. Eldrerådet har godkjent årsmeldinga i sitt møte 11. mars.

ÅRSMELDING 2018

ELDRERÅDET

VERDAL KOMMUNE

Årsmelding fra Eldrerådet for 2018

Eldrerådet er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyreperioden.

Medlemmer:

Brita K. Thorsvik, leder
Anne Nordskag, nestleder
Siv Engelin
Ragnar Evenstad
Magnus Tiller

Personlige varamedlemmer:

Torun Tromsdal
Tor-Finn Granlund
Inga Astrid Hildrum
Ola A. Sagvold
Ronald Inndal

Rådet er administrativt knyttet til rådmannens stab. Kommunalsjef helse og omsorg er rådmannens representant i møtene. Inger Storstad er rådets sekretær. Rådet hadde et budsjett på kr 110 346,-. Regnskapet viser et forbruk på kr 52 723,-.

Det er avholdt i alt 13 møter. Av disse er det to ekstra møter i forbindelse med saker som hadde med det nye Bo- og behandlingssenteret å gjøre. Kommunestyresalen på Rådhuset er rådets faste møtested.

Tema/saker i møter:

- Fotgjengeroverganger i sentrum – oppmerking.
Eldrerådet ble kontaktet av Verdal Pensjonistlag ang. dette.
Arbeidsleder ved Uteavdelingen, Thomas P. Lindblom, var i møtet og orienterte.
- Nytt helsebygg – rammer for programmeringsarbeidet.
Kommunalsjef helse har orientert.
- Velferdsteknologiske løsninger i hjemmet.
Leder for utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT), Bjørn Magne Lyngstad, har orientert.
- Informasjon til brukere som har vedtak på praktisk bistand i Verdal kommune.
Avd.leder Lill-Merethe By var i møte og orienterte.
- I møte i april var det arbeidsøkt i forbindelse med det nye helsebygget.
Det ble avgitt uttalelse til 1. Institusjon eller heldøgns omsorgsbolig og 2. Tomtevalg.
- Helhetlig pasientforløp i hjemmet og Brukerundersøkelse blant hjemmeboende som har hjemmetjenester.
Kommuneoverlege Ragnhild Aunsmo har orientert.
- Demensomsorgen i Verdal kommune.
Demenskoordinator Ida L. Ness og avd.leder Ingunn Sund Forbord har orientert.

- Meld. St. 15 (2017-2018): Leve hele livet.
Tor-Finn Granlund gikk gjennom hovedpunktene.
Pensjonistlagene var invitert til å delta.
- Sykehjemsplasser – Behov og dekning i Verdal.
Saken er tatt opp på bakgrunn av henvendelse fra de samarbeidende pensjonistlaga i Verdal.
- Ledsagerbevis.
Fagleder, Arkiv, service og informasjon, Kari Prestvik, har orientert.
- Hverdagsrehabilitering.
Avd.leder Lene Antonsen orienterte.
- Hjemmebesøk 75-åringene.

Annet:

- Befaring ved ARKEN. Repr. fra Verdal pensjonistlag deltok også. Fra administrasjonen deltok kommunalsjef Trond Selseth og avd.leder bygg og eiendom, Bjørn Erik Haug.
- Eldrerådet arrangerte åpent møte på Arken 22. november. **Tema:** *Framtidig bruk av Arken*. 47 personer møtte. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe for å arbeide videre med saken.
- Eldres Dag 2018.
Pensjonistlagene ble invitert til møte i februar for å diskutere hvordan arrangere/hvem skal arrangere Eldres Dag i 2018. Tidligere år hadde Verdal Pensjonistlag – med økonomisk tilskudd fra Eldrerådet – stått som arrangør. Det ble nedsatt en arrangementskomité med repr. fra ulike pensjonistlag.
Arr.komitéen besto av:
Steinar Storhaug og Inger Marie S. Valstad fra Verdal Pensjonistlag
Inger Grete Hjelde fra Fagforbundets pensjonistgruppe
Kåre M. Gaasvik fra Aker/Kværner pensjonistforening
Ragnhild Håskoll fra Utdanningsforbundets pensjonistgruppe
Magnus Tiller fra Eldrerådet. Magnus ble valgt som leder for komitéen.
Eldrerådets sekretær stilte som sekretær. Arrangementet gikk av stabelen søndag 30. september på Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Det var ca. 100 deltakere, flott underholdning, flott servering. Marvin Wiseth var dagens kåsør. Konklusjonen var at det var et meget vellykket arrangement.

Kurs-/konferanse-/møtedeltakelse:

- Magnus Tiller har deltatt på rådmannens presentasjon av Økonomiplan 2019-2022 og Budsjett 2019.

- Brita K. Thorsvik deltok på Årskonferanse 2018 for kommunale eldreråd på Stjørdal 11.-12. september.
- Brita K. Thorsvik og Magnus Tiller deltok på fylkesmannens regionsamling helse og velferd på Stiklestad 3. oktober.

Økonomisk tilskudd:

Arrangementskomitéen for Eldres Dag fikk stilt til disposisjon inntil kr 15 000,- til arrangementet.

Uttalelser:

- Frivillige organisasjoners behov for aktivitetslokale. Tilbud i det nye helsebygget som mulig alternativ til «Arken».
Dette på bakgrunn av henvendelse fra Verdal Pensjonistlag.
- Tomt for det nye helsebygget. Skriv sendt rådmannen.
- På bakgrunn av henvendelse fra Pensjonistforening Aker Verdal/Kvæerner Verdal har praksisen til Verdal kino i forbindelse med annonsering av filmer vært tatt opp og henstilling/uttalelse sendt Verdal kino – Nordisk Film Kino.
- Høringsnotat – planlagt bruk av institusjonsplassene i det nye Bo- og behandlingssenteret med tanke på beskrivelsene i kravspesifikasjonen som grunnlag for anbudskonkurranse. Uttalelse er sendt rådmannen.
- Det er sendt uttalelse til Økonomiplan 2019-2022 og Budsjett 2019.
- Sikkerheten i svømmehallens dusjrom.
Saken er tatt opp etter henvendelse fra Verdal Pensjonistlag.

Representasjon:

- Referansegruppa for nytt helsebygg: Repr. Brita K. Thorsvik. Vara: Anne Nordskag.
- Brukerutvalg NAV Verdal: Repr. Siv Engelin. Vara: Anne Nordskag.
- Trafikksikkerhetsutvalget: Repr. Magnus Tiller.
- Eldrerådets repr. i Arr.komitéen for Eldres Dag: Magnus Tiller.
- Samarbeidsutvalget for Bo- og helsetunene i Verdal: Magnus Tiller (er også valgt som leder).

Verdal, 13. mars 2019

Brita K. Thorsvik/sign/
leder

Årsmelding rådet for likestilling av funksjonshemmede 2018

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2018/4717 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.03.2019	26/19

Rådmannens forslag til vedtak:

Årsmelding for rådet for likestilling av funksjonshemmede 2018 tas til orientering.

Vedlegg:

Årsmelding 2018.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til lov om råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne § 7 skal rådet hvert år legge fram melding om arbeidet sitt. Meldingen legges fram for kommunestyret.

Det vises for øvrig til vedlagte melding.

Årsmelding 2018

Rådet for likestilling av
funksjonshemmede i Verdal
kommune

Rådet for likestilling av funksjonshemmede er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyrevalgperioden.

Rådet består av til sammen 8 medlemmer, hvorav 4 representerer funksjonshemmedes paraplyorganisasjoner med henholdsvis 3 fra FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon) og en fra SAFO (Samarbeidsforum Funksjonshemmedes Organisasjoner), de øvrige fire er politisk valgte representanter.

Line Therese Ertsås ivaretar rådets sekretærfunksjon og Anne Kari Haugdal er rådmannens representant i rådet.

Berit G. Nessø leder, med Kristoffer Nicolaysen som nestleder. Leder og nestleder er politisk valgte representanter. Øvrige medlemmer av rådet er:

Bjørn Stian Hojem, politisk valgt

Hilde Grøtting, politisk valgt

Lars-Morten Lersveen, brukerrepresentant

Audhild Jermstad, brukerrepresentant

Toralf Hjelde, brukerrepresentant

Herdis Kvernbråten, brukerrepresentant

Bjørn Stian Hojem ble fritatt av kommunestyret f.o.m. 29.10.18 og Ole Petter Ingebrigtsen ble innvalgt i hans sted.

Rådet har avholdt 6 møter i 2018. Vi har behandlet totalt 40 saker, inkludert orienteringssaker. Arbeidsutvalget har hatt 6 møter i tillegg til den del telefonisk kontakt.

Arbeidsformen til rådet er primært å få drive med aktiv brukermedvirkning gjennom å bli oppnevnt som brukerrepresentanter i forskjellige utvalg, byggekomiteer m.m. Rådet avgir i tillegg til dette en del uttalelser på saker som skal videre til politisk behandling. Denne arbeidsformen oppleves å gi mer reell innflytelse, enn å avgi kun skriftlig uttalelse når saker er ferdig behandlet av administrasjon og blir sendt til behandling i det politiske systemet.

Rådet har uttalt seg til:

- Økonomiplan 2019-2022 og Budsjett 2019.
- Merking av handicap-parkering ved Amfi.
- Detaljregulering Brygga II.
- Teaterhus og rullestolbrukere.
- Teleslynge og skyssordning ved turer Elvebredden.

Rådet har oppnevnt representanter og utøvd brukermedvirkning i:

- Helhetlig pasientforløp.
- Byggekomite Vuku barnehage.
- Representanter fra rådet til å uttale seg om reguleringsplan m.m.
- TT-nemnda (Tilrettelagt Transport)
- Referansegruppe helsebygg.
- Rehabilitering/nybygg Vinne skole.
- Ombygging 1. etasje Rådhus.

Rådet har hatt følgende befaringer:

- Turneteatret.
- Nye lokaler Arken Arbeid og Aktivisering.

I tillegg har medlemmer deltatt på bl.a.:

- Temakvelder nytt helsebygg
- Dialogkonferanse Vold i nære relasjoner
- Omvisning Ringveg Nord etter tilbygg og restaurering.
- Fylkesmannens regionsamling – tema helse og velferd.
- Møte med rådet for likestilling av funksjonshemmede i Trøndelag – presentasjon av rådet.
- Bruker og Etat møtes (en felles arena mellom interesseorganisasjoner og offentlige etater).
- Referansegruppe trafiksikker kommune.

Fellesmøte med rådet på Levanger

Det ble avviklet fellesmøte med rådet på Levanger den 30. januar 2018 der det ble orientert om hverandres arbeid. Det ble også befaring og orientering på Turneteatret.

Rullestoldag

Rådet arrangerte rullestoldag 11. september 2018. Dette er en aktivitet som skal arrangeres årlig, jfr. Trafikksikkerhetsplan. Rullestoldagen startet kl. 0900 med deltakere fra rådet og medlemmer fra komite plan og samfunn. Det ble i starten en kort brifing der leder gikk igjennom løypa og utfordringene medlemmene av komiteen skal se etter og notere seg. VekstTorget leverte elektriske og manuelle rullestoler og i tillegg stilte en bruker opp med bil slik at parkering for funksjonshemmede ble utprøvd. Deltakerne var godt fornøyd med gjennomføringen og kommenterte utfordringer med parkering. Det må brukes to parkeringsfelt for å komme ut med sidelift og ved baklift kommer liften ut i vegen – bruker hele vegbanen for å komme seg ut – dette medfører at utkjøring med rullestol endte midt i vegbanen. I tillegg ble det bemerket en del forhold med høy fortauskant, manglende ledelinjer langs fortau og manglende skilting.

Tur for alle er et nytt tilbud som erstattet Ti på topp tilrettelagt og startet opp i 2018. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Verdal kommune og Verdal Helsesportslag. Trøndelag fylkeskommune og Gjensidigestiftelsen har bidratt med finansiering til prosjektet. Kulturtjenesten har drevet dette prosjektet, og skal ha stor ros for det arbeidet som er gjennomført. Det er til sammen 15 merkede løyper og det er valgfritt startpunkt til postene. I brosjyren er løypene markert med rødt for universell fremkommelighet og svart for el-rullestol med ledsager. Det er også et registreringskort – der kode står i lokket på turkassen og dette noteres ned. Når alle postene er besøkt kan kortet leveres inn og det blir utdelt premie. På 6 måneder har det generert over 10.000 turer som kan dokumenteres med turbøkene.

Tur for Alle fikk tildelt Fylkets Tilgjengelighetspris for 2018 med følgende begrunnelse: Tur for alle er et sammenhengende system av turveier i sentrumsområdene av Verdal kommune som er universelt utformet og godt tilrettelagt for vandring, sykling, bruk av rullestol m.v. En del av prosjektet er et utvidet turveisystem med en del stigninger som anbefales for brukere med elektrisk rullestol m/ledsager. Det er tilgang til turveien flere steder mellom endepunktene og er tilrettelagt med tilgang til toaletter, hvilesteder, griller og belysning. Vinterstid holdes turveiene åpne med nødvendig brøyting og sandstrøing.

Det er gitt følgende støtte i 2018:

Tilskudd til paraplyorganisasjonene FFO og SAFO – tilsammen kr 15.000,-.

Tilskudd til Verdal helsesportslag på kr. 20.000,- for deres bidrag til daglig drift av Tur for alle.

Opplæring

Rådet har i egen regi, som faste saker på møtene, gjennomgang av Kompetanseprogrammet universell utforming og gjennomgang av NOU 2016:17 På lik linje (åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming. Dette for å øke kompetanse til medlemmene på disse områdene.

Rådet takker for samarbeidet gjennom året 2018.

Verdal, 28. februar 2019

Berit G. Nessø, leder (s)

Årsmelding innvandrerrådet 2018

Saksbehandler: Rune Gjelvold E-post: rune.gjelvold@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/6611 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.03.2019	27/19

Rådmannens forslag til vedtak:

Innvandrerrådets årsmelding for 2018 tas til orientering.

Vedlegg:

Innvandrerrådets årsmelding 2018.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til pkt. 7 i rådets reglement skal innvandrerrådet årlig utarbeide en melding som forelegges kommunestyret til orientering. Årsmeldingen er behandlet i rådet og godkjent.

Meldingen legges med dette fram til kommunestyret.

Verdal
kommune

Årsmelding fra Innvandrerrådet i Verdal kommune 2018

10. januar 2019

Innvandrerrådet er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyreperioden. Det har i løpet av 2018 blitt gjort noen endringsvalg. Innvandrerrådet og rådet besto ved årsskiftet 2018/2019 av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Innvandrerrådets medlemmer

Emmanuel Bowah (AP, leder)

Anne Segtnan (SP, nestleder)

Ricardo Rugama

Fionna Gratton

Nele Verhoeve

Ahmed Mohamed Mohyidin

Varamedlemmer

Anne-Eli Kjesbu

John Hermann

Marcin Piotrowski

Abdel Moneim Dibo (fra 28.05.2018)

Mehari Tsegay Berhane (fra 28.05.2018)

Reem Abdul Majed Alatasi (28.05.2018 - 05.12.19)

Zeynab Khodadadi (fra 28.05.2018)

Rune Gjelvold er sekretær for rådet. Reem Alatasi flyttet fra Verdal kommune i 2018 og er ikke lenger varamedlem for Innvandrerrådet.

Oppsummering av saker som rådet har arbeidet med i 2018

Innvandrerrådet gjennomførte sju ordinære møter i 2018. I disse møtene har rådet blant annet arbeidet med følgende tema og saker:

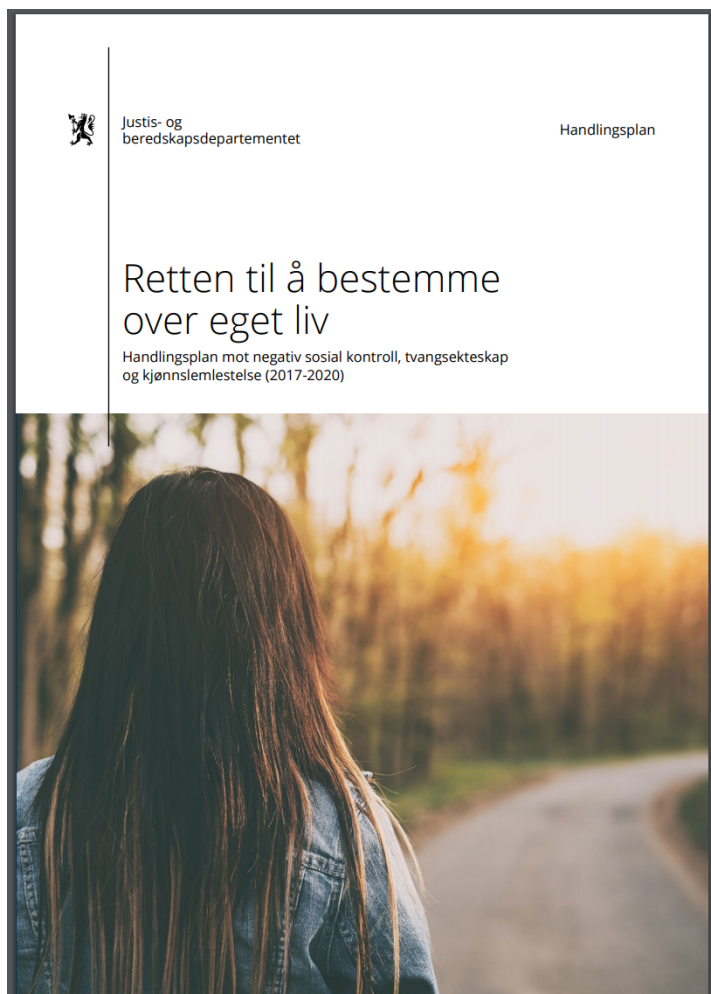
- Vold i nære relasjoner; æresrelatert vold.
- Aktivitetstilbud for barn og unge
- Introduksjonsprogrammet i kommunen, hverdagsintegrering, og bosetting av flyktninger.
- Medlemmer av innvandrerrådet var i dialog med representanter fra regjeringen på den Nasjonale Integreringskonferansen i 2018. Se referat i vedlegg 1.
- Skolepolitikk og integrering: foreldresamarbeid, mottaksklasser, og spredt bosetting.
- Arrangement «Get Together 2018».
- Innvandrerrådet kom med innspill på sammensetning av Integreringsråd i Trøndelag, og har to varamedlemmer i dette rådet. Lederen for integreringsrådet kom på studietur til Verdal.

I denne årsrapporten vil enkelte av de ovennevnte sakene fremheves. Rapporten avsluttes med en regnskapsrapport for 2018 med utfyllende forklaringer.

Æresrelatert vold

Medlemmer av innvandrerrådet har arbeidet med temaet æresrelatert vold. Bakgrunnen for dette er temaplan for vold i nære relasjoner, og Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Dette et viktig tema for innvandrerrådet – som skal ha et særskilt fokus på kvinner, og barn og unges situasjon. Man vet også at barn og unge med innvandrerbakgrunn er berørt. Rådet fikk informasjon

om arbeidet med temaplanen i Verdal og Levanger fra helsesøster, fagleder Voksenopplæringen, og jordmor fra Verdal Helsestasjon. Rådet bidro i form av innspill til dette arbeidet gjennom dialog med andre innvandrere i kommunen. Zeynab Khodadadi, Mehari Tsegay, og Abdel Moneim Dibo diskuterte temaet med elever fra voksenopplæringen og andre innvandrere i Verdal. Deres perspektiver ble delt med arbeidsgruppen og Integrering og mangfold. Foreldresamarbeid i grunnskolene ble trukket fram som viktig i denne sammenheng. Og rådet er svært positivt til helsestasjonen sitt arbeid med dette temaet.

Innvandrerrådet var i dialog med grunnskolene med mål om å få til et

foreldremøte om æresrelatert vold, herunder negativ sosial kontroll spesielt. Dette er ulike former for press, trusler, eller tvang som utøves for at enkeltpersoner skal leve i tråd med familien eller gruppen sine normer. Helsestasjonen og innvandrerrådet skulle gjennomføre møtet med foreldrene, og innvandrerrådet ønsket at grunnskolene skulle bidra administrativt for å muliggjøre møtet. Grunnskolene mente det var utenfor sitt mandat å bidra til å få til et foreldremøte med dette som tema. Rådet vil arbeide videre for å få satt dette på agendaen.

Integrering og bosetting i Verdal

Rådet har arbeidet med å løfte fram metoder og tiltak som kommunen bør ta i bruk ved bosetting av flyktninger, samt gode grep i kommunens introduksjonsprogram.

Språkopplæring utenfor skolen har blitt løftet fram, og dette var en av årsakene til at rådet har støttet tiltaket DUKAN. Rådet etterspør flere slike tiltak utenfor lokalene til Voksenopplæringen i kommunen.

Medlemmer av innvandrerrådet har vært i dialog med nyankomne innvandrere i kommunen. De har blitt oppmuntret til å fokusere på å lære seg norsk, og delta på alternative læringsarenaer: på skolen til sine barn og på aktiviteter i regi av lag og foreninger. Medlemmer av innvandrerrådet har også anmodet Innvandrer-tjenesten om å involvere personer med innvandrerbakgrunn som har bodd i kommunen i mange år, både som forbilder for ungdom i skolene og i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Spredt bosetting har også blitt fremmet overfor kommunen som et aktuelt grep i forbindelse med bosetting av flyktninger. Dette for å unngå for stor konsentrasjon av språklige minoriteter i enkelte barnehager og grunnskoler, og dermed øke muligheten for at foreldre og barn knytter nettverk med norske barnefamilier.

Representasjon

Ricardo Rugama og Mohammed Ahmed Mohyidin deltok på den nasjonale integreringskonferansen i Oslo 19.september. Den nasjonale integreringskonferansen er en viktig del av regjeringens arbeid på integreringsfeltet. Målet med konferansen er å gi lokale innvandrerorganisasjoner, innvandrerråd, og andre relevante aktører anledning til å løfte fram sine synspunkter og diskutere saker de er opptatt av med sentrale politikere. Se referat fra konferansen i vedlegg 1.

Innvandrerrådet i Verdal deltok i arbeidsgrupper hvor det ble diskuterte- og fremmet aktuelle saker til politikerne. Dette er et viktig møte for innvandrerorganisasjoner. Både fordi de kan ta med seg ideer og politikk tilbake til lokalsamfunnet, og fordi det er en mulighet til å påvirke nasjonal politikk som legger føringer på arbeidet til kommunene.

Ricardo og Mohammed bidro blant annet i arbeidsgruppen om opplæring av språklige minoriteter. Denne saken har rådet også arbeidet videre med lokalt. I lys av faglige innlegg i konferansen, vurderer rådet at Verdal kommune arbeider godt med dette, blant annet fordi det har blitt etablert en

kombinasjonsklasse i kommunen. Videre mener rådet det er viktig at kommunen utnytter morsmålsassistene enda bedre ved at barnehager og grunnskoler samarbeider om disse ressursene.

Foto fra integreringskonferansen 2018

Aktivitetstilbud til barn og unge

Medlemmer av rådet har arbeidet med hvordan flere barn av innvandrerforeldre kan inkluderes og oppfordres til å delta på aktiviteter og idretter. Hva som kan være mulige hindre for dette har blitt diskutert, samt gode verktøy som kommune og frivillighet kan benytte seg av. Arenaer hvor foreldre til innvandrerbarn deltar kan benyttes enda bedre for å spre informasjon om viktigheten av at barn deltar på fritidsaktiviteter.

Mottaksskoler

Innvandrerrådet har drøftet fordeler og ulemper med mottaksskoler i Verdal. Rådet mener det er fornuftig å diskutere dette både politisk og administrativt med jevne mellomrom. Dette er viktig fordi beslutningen om mottaksklasser ligger langt tilbake i tid i Verdal. Det har kommet mer forskning på feltet, og ikke minst kan det skje endringer lokalt som tilsier at det er smart å diskutere politikken. Med endringer kan man for eksempel trekke fram lokale demografiske endringer som følge av økt bosetting av flyktninger i årene 2015-2017. Slike endringer kan være av betydning.

Rådet tok derfor initiativ overfor Kommunalsjef oppvekst i form av en skriftlig henvendelse i 2018. Innvandrerrådet ønsket mer informasjon om status på praksisen med mottaksskoler og begrunnelsen for dette. Det var også av interesse hvorvidt rutinen om tilbakeføring til nærskolen etterleves.

Arrangement

Innvanderrådet skal ta initiativ til tverrkulturelle arrangement. Og 27.oktober 2018 ble det årlige arrangementet Get Together gjennomført. Dette er et familiearrangement med fokus på mat og underholdning fra ulike land.

Arrangementet var et samarbeid med mange frivillige, blant annet elever fra Møllegata

Voksenopplæring som bidro med matlaging. Ørmelen skole stilte som vanlig opp med utlån av skolekjøkkenet, slik at det ble mulig å lage mat sammen. Det var morsmåslærerne som organiserte maktgruppene fra ulike land. I tillegg var vi så heldig å få med oss kantineleder på Verdalsøra skole, Guiseppe Cascio. Han bidro både med matlaging og til å holde orden på kjøkkenet under hele kvelden. Det ble servering av mat fra ti ulike land.

Det var barn som sto for det meste av underholdningen. Og det var mange flotte bidrag fra elevene på Kulturskolen og Verdal juniorspelmannslag. Samarbeidet med Kulturskolen var viktig for å få barnefamilier til å komme på arrangementet.

Det var også en elev fra Møllegata voksenopplæring som bidro med musikkinnslag. Abdiaziz Mohamed fikk anledning til å øve et par ganger sammen med Einar Olav Larsen. Med inspirasjon fra somalisk-arabisk musikktradisjon spilte de noen melodier sammen. Abdiaziz på strengeinstrumentet oud og Einar Olav på fiolin.

Konferansier for kvelden var Magreth N. Solbakken. Også hun stilte opp som frivillig på kvelden. Get together hadde ikke vært mulig uten svært mange bidrag fra frivillige.

Regnskapsrapport 2018

Årsresultat ble 50 867, et avvik fra budsjett (40 000) på 10 867. Kommunal bevertning er innkjøp av mat til arrangementet «Get together». Ansvarlige for mat fra ulike land fikk kr 2 000 til innkjøp av mat. Innvanderrådet betalte lønn til ansvarlig på kantina ved Verdalsøra skole i forbindelse med arrangementet, samt lønn til lyd- og lysansvarlig ansatt på Verdalsøra skole. Honorar er til musiker. Øvrige lønnskostnader er knyttet til sekretærarbeid. Øvrige utgifter er støtte til gjenbruksbutikken DUKAN, samt utgifter til nasjonal integreringskonferanse i Oslo.

Funksjon	Art	Beskrivelse av art	2018 Regnskap
1806 Innvanderråd	10100	Lønn faste stillinger	12 419
1806 Innvanderråd	10300	Ekstrahjelp (midl.ansatt)	3 653
1806 Innvanderråd	10505	Honorar	1 120
1806 Innvanderråd	10509	Div. lønn/godtgjørelser	52
1806 Innvanderråd	10800	Godtgjørelse folkevalgte	5 900
1806 Innvanderråd	10990	Arbeidsgiveravgift	3 263
1806 Innvanderråd	11152	Kommunal bevertning	16 709
1806 Innvanderråd	11200	Forbruksmateriell og driftsutgifter	765
1806 Innvanderråd	11500	Kurs/opplæring	2 227
1806 Innvanderråd	11600	Reise- og diettgodtgjørelse ansatte	455
1806 Innvanderråd	11700	Transport/skyss	3 965
1806 Innvanderråd	11708	Ref. utlegg reise 8 % mva	339
1806 Innvanderråd	14290	Moms generell kompensasjonsordning	727
1806 Innvanderråd	17290	Kompensasjon merverdigavgift	-727
			50 867

Dato: 11.januar 2019

Emmanuel Glordy Bowah

Leder innvanderrådet

Rune Gjelvold

Sekretær innvanderrådet

Vedlegg 1

Referat fra integrerings konferanse Oslo 19. september 2018

Integrering gjennom kunnskap.

Kunnskap og integrerings minister Jan Tore Sanner.

Snakket om hans reise i Norge for å få innblikk i hvordan norske kommuner driver med integrering. Han snakket en del om utfordringer negativ sosial kontroll gir i ungdommenes hverdag. Dette er noe som regjeringen vil at kommune skal jobbe mer forebyggende på. Han snakket også om viktigheten av introduksjonsprogram «kunnskap, språk, arbeid hverdagsintegrering og sosialkontroll» var temaer han er opptatt av». Han sier at erfaringer er at introduksjonsprogram har vært viktig men ikke tilstrekkelig. Han sier også at det blir et reform av introduksjonsprogrammet der det skal tas opp temaer som; kunnskap og språk, jobb, hverdagsintegrering og negativ sosial kontroll. Når det gjelder fagbrev eller videregående opplæring skal være krav at kommuner utvikler en metode der enkelte individer er i fokus.

Det er også viktig at våre nye norske borgere forstår samfunnet vårt det er derfor også viktig at språk skal være på plass. Derfor sier han at språk kravene blir strengere. Klarer man ikke å tilegne seg tilstrekkelig norsk språk, skal man få mer norsk undervisning. Dette i sammenheng med individuell karlegging.

Han har gode tilbakemeldinger om kombinasjons klasse på videregående skoler. Dette har fungert veldig bra sier han. Det er bra at ungdommene får undervisning der ungdommene er og ikke sammen med foreldre. Han ser dette som en måte å forebygge negativ sosialkontroll på.

En utfordring som minoritets ungdommene føler på er dette med at de ikke har norske navn. Det føler ikke tilhørighet i det lokale samfunnet. Derfor er det viktig med at vi jobber med hverdagsintegrering gjennom aktiviteter. Det må jobbes også med å forebygge negativ sosial kontroll. Ungdommene av minoritetsbakgrunn står i et krysspress av kulturer der de vil være en del av det norske modell/kultur og samtidig vil behov sin opprinnelige kultur. Noe som blir forsterket gjennom foreldrenes ønsker. «Likeverdighet er det beste utgangspunkt for en god integreringspolitikk» sier han.

Geir Nygård

Hvordan går det med innvandrere og deres barn i skolen.

Her ble det presenter mye tall. I Norge finnes de ca. 747.000 innvandrere og 170000 er norskfødte innvandrere. Han sier at det går bra med dette gruppe ungdom og det fordi dem bruker mer tid en vanlig norske ungdom til leksene. www.ssb.no/utdanning

Anders Bakkan

Trivsel og utdanningsdriv.

Han sier at dette gruppe prestere laver. Dette fordi det spiller stor rolle dette med Språk/samarbeid foreldre - barn og hvordan skolen møte elever.

Foreldrenes utdanningsnivå og engasjement påvirker hvordan ungdommene trives på skolen og i sosialarenaer. Det vises i undersøkelse at stor sett at ungdommene trives og føler tilhørighet på skolen. Dette gjelder ikke alle land. Det er noen ungdommer fra lander som liger nærmer Norge som ikke føler seg godt integrert (ungdommene av arbeidsinnvandrere) mulig lite integreringstiltaket rundt dem.

Imerlin Kjelaas

Andrespråks læring i barnehage.

Hun er opptatt av ordforråd er avgjørende i deltagelse og læring.

Hun sier at det er ikke begrep barna mangler. Barna har med seg begre på deres språk. Det de mangler er ord på begrepene det er derfor viktig at disse barna for hjelp på deres språk i barnehage.

Det er i barnehage sosialiseringen starte. Hun sier også at barna på 3 år som har stort ordforråd forstår ¾ ganger mer en barna som ikke har det. Hun savner den flerkulturell kunnskap i det pedagogiske arbeid i barnehagene.

Whymn Lam

Hvordan kan minoritetsorganisasjoner bidra til bedre skole-foreldre samarbeid?

Hun jobber for MIR. Hun er opptatt av sosialkontroll er ikke bare negativ. Det er en positiv del i sosialkontroll for ungdom det er dette med skoleprestasjon sier hun. Barna bruker mer tid på leksen og det gjør at dem prestere bedre en om at dem ikke hadde gjort det. Bruke godt integrert innvandrere som rollemodeller til ny ankommet slik at de lærer av hverandre. Skolen bør være bevist at det er ikke en lett jobb og samarbeid med foreldre som ikke har tilstrekkelig språk derfor er det viktig å tilrettelegge for foreldre samtaler.

Trond Zweidorf

Opplæring av språklige minoriteter i grunnskolen.

Han har to eksempel på dette:

Overgangs lærer 50% barnehage og 50% skolen. Dette for å få en kontinuitet i barnas språkutvikling. Det gir barna trygghet i skole sammenheng.

Bruk an PALS som Verktøy.

Ingeborg Kulseng og Kari Brekke Nilsen

Kombinasjonsklasser for ungdom 15-19.

Ungdommene føler seg en del av miljøet. Det undervises i grunnskole fager på videregående skole.

Det å være der de andre ungdommene er vise at det hindre frafall og sikre gjennomstrømming.

Fleksibilitet i prosjektet og at de kan hospitere i klasser på videregående opplever de som positiv.

Det er still krav av alle lærere skal ha kompetanse på norsk som andrespråk og kompetanse om veiledning for ungdommene med fravær.

De er opptatt av loven som kom i 2016 «lov om å ta grunnskole eksamen på nytt» og at det er viktig med god kartlegging og veiledning av hver enkelt elev.

Torunn Thomassen

Yrkesfaglig opplæring integrert med språkopplæring

Det er viktig også av ungdommene for muligheten til en kombinasjon av yrkesfaglige opplæring og norsk. Dette er viktig for å kom videre fort til drømmen om arbeidslivet. Det har hatt gode erfaringer med dette. De har gjennomfør 4 klasser blant dem, 1 klasser med barn og ungdomsarbeidere, 2 klasse med koker (har jobbet med en koke bok) og 1 klasse med snekker. Det er viktig og ha et godt samarbeid med næringslivet og at elevene følges opp.

Ubah Aden

Møte med ungdom.

Retten til å bestemme over eget liv er en utfordring for minoritets ungdom.

Dette er kompliser sier hun, ungdommene møter en transnasjonal familiekontroll.

Enda vanskelig er for dem som er over 18 år. Hun sier at dem under kan få hjelp av barnevern i Norge. Men hvem hjelper de over 18?

Globaliseringstenker er prisen for integrering. Det er viktig at det blir etablert tiltak som treffer målgruppen som føler og ikke får nok hjelp. Et tiltak kan være å ha et felles register får å se hvem og hvor mange ungdommer for allerede hjelp og hvor mange står uten. Så videre se hva er grunn til at dem ikke søke hjelp.

Hun sier at moskeene har en stor rolle for å forebygge tvangsekteskap. Og samtidig har stor rolle for integrering. Hun tar opp tema «hand hilsning Men-Kvine. Hun spør hva er argumenter for det?

Hun tar opp også tema som at Ungdommen har drømmer om å være selvstendig og være aktive i det norske samfunn. Hun utfordre minoritets foreldre i og delta og være aktive i skolesammenheng og fritid for deres barn.

Ref. Ricardo Rugama

Sikringstiltak mot erosjon i Helgåa ved Åkerenget, Skjækerfossen, Helgådalen

Saksbehandler: Oddvar Govasmark E-post: oddvar.govasmark@verdal.kommune.no Tlf.: 74048531	Arkivref: 2019/796 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	12.03.2019	20/19
Formannskap	14.03.2019	24/19
Kommunestyre	25.03.2019	28/19

Saksprotokoll i Formannskap - 14.03.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite plan og samfunn ble utdelt i møtet.

Ved votering ble komiteens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret garanterer for et distriktstilskudd på 20 % av anleggskostnad for sikring i Helgåa i samsvar med planer utarbeidet av NVE. Distriktsandelen er beregnet til kr 180.000,- eks mva av totalbeløpet som er beregnet til kr 900.000,- eks mva. NVE dekker resterende kostnader.
2. Utgiften på kr 180.000,- eks mva dekkes ved bruk av disposisjonsfondet.
3. Rådmannen gis fullmakt til å gjøre de budsjettmessige endringer.

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 12.03.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

4. Kommunestyret garanterer for et distriktstilskudd på 20 % av anleggskostnad for sikring i Helgåa i samsvar med planer utarbeidet av NVE. Distriktsandelen er beregnet til kr 180.000,- eks mva av totalbeløpet som er beregnet til kr 900.000,- eks mva. NVE dekker resterende kostnader.
5. Utgiften på kr 180.000,- eks mva dekkes ved bruk av disposisjonsfondet.
6. Rådmannen gis fullmakt til å gjøre de budsjettmessige endringer.

Rådmannens innstilling:

7. Kommunestyret garanterer for et distriktstilskudd på 20 % av anleggskostnad for sikring i Helgås i samsvar med planer utarbeidet av NVE. Distriktsandelen er beregnet til kr 180.000,- eks mva av totalbeløpet som er beregnet til kr 900.000,- eks mva. NVE dekker resterende kostnader.
8. Utgiften på kr 180.000,- eks mva dekkes ved bruk av disposisjonsfondet.
9. Rådmannen gis fullmakt til å gjøre de budsjettmessige endringer.

Vedlegg:

- 1 Kommunevedtak
- 2 Tiltaksplan

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Tiltaket omfatter reparasjon og forsterkning av eksisterende erosjonssikring langs Helgås ved Åkerenget. Tiltaket er ment å sikre 5 boligeiendommer, dyrkajord og infrastruktur i et område der elvene Helgås og Skjækra møtes.

I vedlagte dokument «kommunevedtak» vil NVE at kommunen forplikter seg til

- Å betale en distriktsandel etter fakturering fra NVE. Andelen utgjør 20 % av faktisk medgåtte utgifter. NVE dekker 80 %.
- Å drifte anlegget med nødvendig ettersyn, eventuelt skjøtsel.
- Å føre tilsyn med anlegget.
- Å være tiltakshaver for anlegget.
- Å avklare tiltaket i forhold til plan- og bygningsloven og arealplanvedtak.
- Å bistå med opplysninger som er nødvendig for gjennomføring av anlegget inkludert nabovarsling.
- Å gi NVE nødvendige fullmakter til å gjennomføre anlegget.

Vurdering:

Eksisterende erosjonssikringstiltak, NVE 4121, er skadet og bør/må repareres. Anlegget er ekstra påkjent som følge av at grusavsetning på motsatt side har ført til at isgangene i Helgås styres mer eller mindre rett mot tiltaket. Isgangene har medført stadige utrasinger av stein i den eksisterende sikringen og graving i skråningen bak sikringen.

Sikringen er skadet over en strekning på ca 150 meter og graving/utrasing i skråningen kan over tid true 5 boliger ved Åkerenget.

Rådmannen anbefaler at reparasjon og forsterkning gjennomføres i samsvar med plan utarbeidet av NVE og at kommunen forplikter seg ved å signere vedlagte «kommunevedtak.»

Kommunevedtak for sikringsanlegg mot flom og skred - 20199 – Reparasjon av erosjonssikringsanlegg 4121 Helgåa ved Åkerenget

NVE har utarbeidet planen 20199 – *Reparasjon av erosjonssikringsanlegg 4121 Helgåa ved Åkerenget* i Verdal kommune, datert 14.02.2019. For denne planen fatter Verdal kommune følgende vedtak:

1. Kommunen forplikter seg til å betale en distriktsandel etter fakturering fra NVE. Distriktsandelen skal dekke 20 % av faktisk medgåtte utgifter basert på NVEs anleggsregnskap, herunder prisstigning i vente- og anleggstiden. I følge kostnadsoverslaget vil distriktsandelen utgjøre ca. kr. 180.000,- ekskl. mva. Distriktsandelen kan kreves innbetalt forskuddsvis. Distriktsandelen behandles som avgiftspliktig omsetning.

Dersom kostnadsoverslaget øker med mer enn prisstigning i vente- og anleggsperioden vil kommunen gis anledning til å behandle vedtaket om distriktsandel på nytt før oppstarten.

Kommunen tar selv ansvaret for å videreføre det økonomiske ansvaret for hele eller deler av distriktsandelen til grunneiere som har nytte av tiltaket, dersom kommunen ønsker det.

2. Kommunen har ansvaret for driften av anlegget. Dette ansvaret medfører at kommunen må utføre og dekke kostnader til nødvendig ettersyn, drift og ev. skjøtsel av anlegget.
3. Kommunen forplikter seg til å føre tilsyn med anlegget. Tilsynsansvaret og oppgavene som dette innebærer følger av Forskrift av 17. juni 2005 nr. 655 om kommunalt tilsyn med anlegg for sikring mot flom, erosjon og skred og anlegg for å bedre vassdragsmiljøet.
4. Kommunen forplikter seg til å være tiltakshaver for tiltaket.
5. Kommunen forplikter seg til å påse at tiltaket er avklart i forhold til bestemmelsene i plan- og bygningsloven og forskrifter, arealplanbestemmelser og vedtak som er fattet med hjemmel i loven.
6. Kommunen forplikter seg til å innhente avtaler med berørte grunneiere om adkomst og bruk av nødvendige arealer under utførelse og ved ev. senere vedlikehold, og sende ut nabovarsel i forbindelse med byggesøknad. Kommunen forplikter seg videre til å skaffe opplysninger om vann- og avløpsledninger, brønner, kabler og andre private og offentlige anlegg som kan bli berørt av planen, og opplyse om andre forhold som kan være av betydning for gjennomføring av tiltaket.
7. Kommunen gir NVE fullmakt til å undertegne dokumenter og avtaler for gjennomføring av tiltaket. Kommunen aksepterer at det foretas mindre endringer av tiltaket når dette er nødvendig eller ønskelig av hensyn til sikkerhet, miljø eller andre interesser.

Kommunevedtaket signeres av en kommunal representant som har fullmakt til å forplikte kommunen som beskrevet i punktene ovenfor, og returneres til NVE.

.....
Sted, dato

.....
Signatur

Tiltak i vassdrag

20199 – Reparasjon av erosjonssikringsanlegg
4121 Helgåa ved Åkerenget (tidl. 4750)

Plandato: 14.02.2019	Saksnr.: 201841956
Revidert:	Vassdragsnr 127.BA2
Kommune: Verdal	NVE Region Midt-Norge
Fylke: Trøndelag	Abels gate 9, 7020 Trondheim
Prosjektnr. 20199	Tlf.: 095 75
Anleggsnr. 4121	Faks: 72 89 65 51

Oversikt:				
Tiltaksnr: 20199x4121	Vassdragsnr: 127.BA2	Beskrivelse: Reparasjon av erosjonssikring		
Saksbehandler:	Ida Eggen	Adm.enhet:	RM	Sign.: <i>Ida Eggen</i>
Miljøvurdering:	Arne Jørgen Kjosnes	Adm.enhet:	RM	Sign.: <i>Arne Jørgen Kjosnes</i>
Ansvarlig:	Mads Johnsen	Adm.enhet:	RM	Sign.: <i>Mads Johnsen</i>
Saksnr:	Arkiv:	Kommune:	Fylke:	
201841956	411	Verdal	Trøndelag	

Sammendrag:
Sammendrag: NVEs erosjonssikringstiltak 4121 Helgaa ved Åkerenget er skadet og må repareres. Erosjonssikringen har blitt utsatt for en del slitasje over de siste årene, som følge av at grusavlagring på motsatt bredd har ført til at isgangene i Helgaa styres mer eller mindre rett mot tiltaket. Anlegget vil få tilførsel av samfengt sprengt stein over en strekning på om lag 150 m. For å forebygge skade som følge av nye isganger vil anlegget utføres med slak helning, stor stein, ekstra tykkelse og solid forankring i bunn og sider.
Vernestatus: Verdalselva er vernet. Vernet gjelder først og fremst kraftutbygging, men verneverdiene skal også ivaretas i forbindelse med andre inngrep. Tiltaket er ikke i strid med de interessene vassdragsvernet skal ivareta.
Tiltakets hensikt: Reparasjon og forsterkning av eksisterende erosjonssikringsanlegg for å hindre erosjon inn mot elvebredden som kan true 5 boliger ved Åkerenget.

Nøkkeldata:			
Plandato:	14.02.2019	Kostnadsoverslag:	900.000 ekskl. mva
Revidert:			
Lengde totalt:	150 m	Inngrepstype:	Erosjonssikring
Antall parseller:	1	Elveside:	H

Stedfesting:						
Punkt	Sone	UTM - Ø	UTM - N	Kartblad N 50	Vassdragsnr.	Kommunenr.:
Øvre	32N	648719.000	7082700.000	1722-1	127.BA2	5038
Nedre	32N	648275.000	7082392.000	1722-1	127.BA2	5038

Vedlegg
A – Oversiktskart, 1:2500 B – Plankart, 1:1000 C – Plankart – foto, 1:1000 D - Tverrprofiler, 1:250 E – Lavvannskart, NVE

Registrering i databasen, Planer	
Utfylt dato:	Sign.
Kontrollert dato:	Sign.
Registrert dato:	Sign.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	5
1.1 Beliggenhet	5
1.2 Bakgrunn	6
2 Grunnlagsdata	7
2.1 Generelt om nedbørsfeltet og vassdraget	7
2.2 Forholdet til offentlige planer	8
3 Teknisk beskrivelse av tiltaket	8
3.1 Formål, utforming og omfang	8
3.2 Prosjekteringsmodell.....	9
3.3 Forberedende arbeider.....	10
3.4 Erosjonssikring.....	11
3.5 Sikker anleggsutførelse	12
3.6 Avsluttende arbeider	12
4 Naturmangfold	12
5 Virkninger	14
5.1 Hydrauliske forhold.....	14
5.2 Kulturminner	15
5.3 Brukerinteresser, flora og fauna	15
6 Kostnadsoverslag	16
7 Gjennomføring	16
8 Oppfølging og vedlikehold	17
9 Vedlegg	17

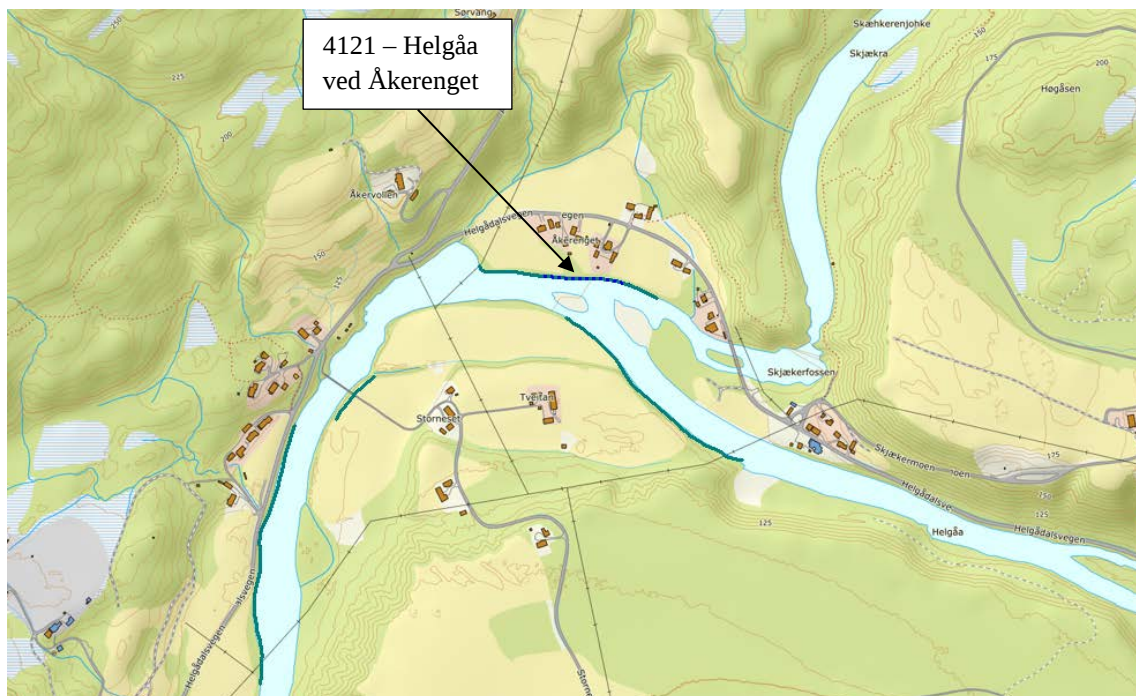
1 Innledning

1.1 Beliggenhet

Planen gjelder reparasjon av eksisterende erosjonssikringsanlegg 4121 (tidl. 4750) – Helgås ved Åkerenget i Verdal kommune. Åkerenget ligger ved Skjækras utløp i Helgås like nedstrøms Skjækerfossen, om lag 30 km øst for Verdal sentrum.

Figur 1: Oversikt over tiltakets beliggenhet i Verdal kommune

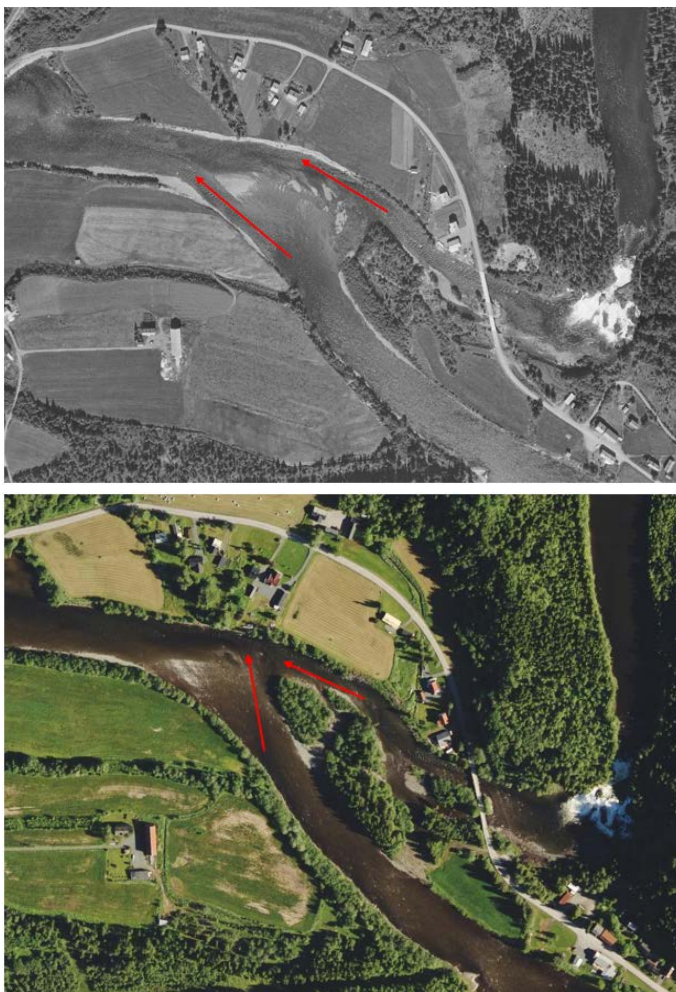
Figur 2: Oversiktskart over tiltaksområdet med NVEs sikringstiltak inntegnet.

1.2 Bakgrunn

NVEs erosjonssikringstiltak 4121 Helgåa ved Åkerenget ble bygget i 1971, og har senere blitt reparert i 2002 og etter storflommen i vassdraget i 2006. Anlegget er erosjonssikring lagt i ordna røys av samfengt sprengstein på nordlig side av elva, som sikrer 5 bolighus, dyrket mark, fylkesvei og høyspentlinje.

På grunn av stadig massetransport og grusavlagring har elveløpet ved samløpet av de to elvene Helgåa og Skjækra endret seg noe med tiden. Dette har ført til dannelse av en større grusør på sørlig side av Helgåa, som medfører at elvestrømmen i dag styres mer mot nordlig elvebredd og gir større påkjenning på sikringstiltaket (Figur 3). Dette er spesielt utfordrende under vårløsningen, ettersom isganger i Helgåa styres nærmest vinkelrett på elvebredden, og fører til stadige utrasinger av stein i erosjonssikringen, og graving inn mot den bakenforliggende skråningen. Sikringstiltaket er i dag preget av manglende låsing av svært stor stein som ligger løst i bratt vinkel ned mot elvebredden og flere erosjonshull der sikringsmasser mangler (Figur 4).

Sikringstiltaket er skadet over en strekning på om lag 150 meter, og det er behov for reparasjon ved tilførsel av nye steinmasser for å hindre ytterligere erosjon og utrasinger som kan true bebyggelsen ved Åkerenget.

Figur 3: Flybilder av området fra 1967 (øverst) og 2017 (nederst) med dominerende strømningsretning fra de to elvene inntegnet. På grunn av betydelig grusavlagring i Helgåa har dypålen i elva flyttet seg mot nordøst, og styrer isgangene mer eller mindre vinkelrett mot nordlig elvebredd. (Foto: norgebilder.no).

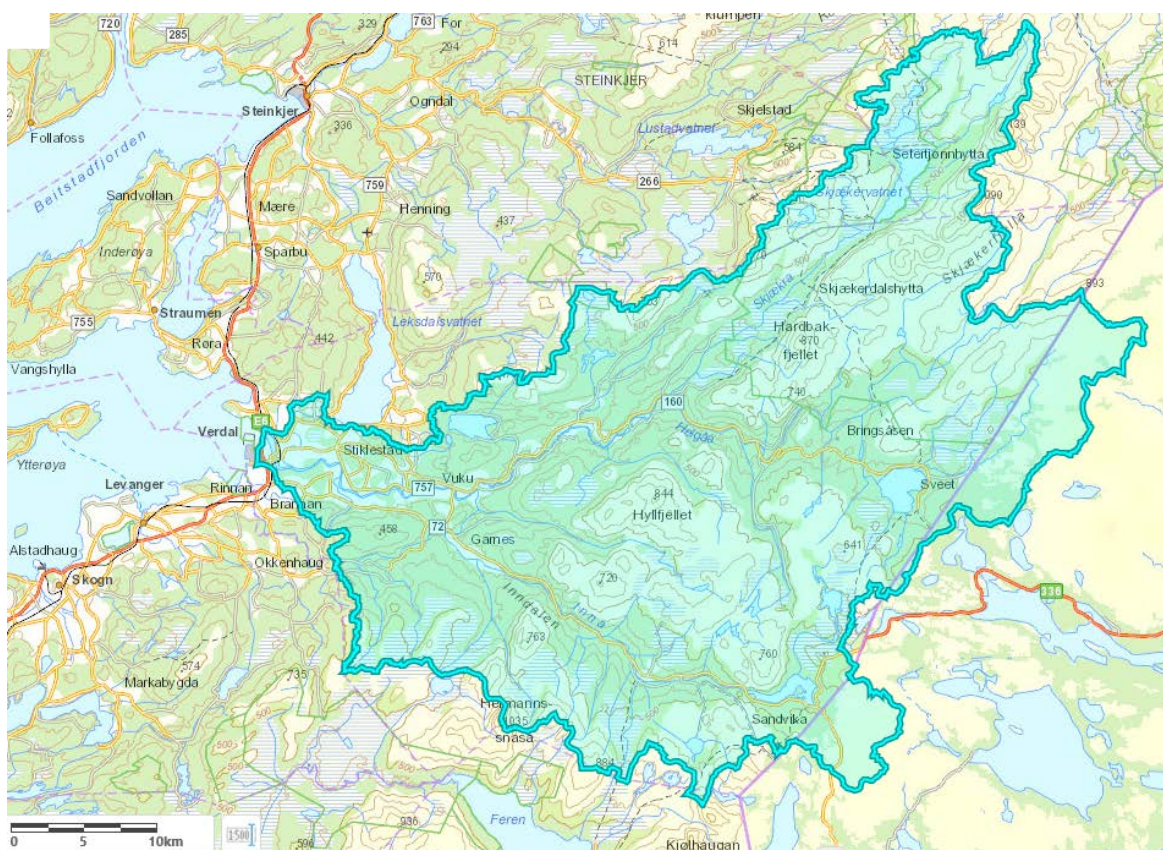
Figur 4: 4121 – Helgåa ved Åkerenget. Sikringstiltaket er i dag preget av manglende låsing av større stein som ligger ustabilt i skråningen.

2 Grunnlagsdata

2.1 Generelt om nedbørsfeltet og vassdraget

Verdalsvassdraget er et av de større vassdragene i Trøndelag, med et nedbørsfelt på 1470 km² (Figur 5). Vassdraget har sine kilder i fjellområdene øst i Trøndelag og grensetraktene i Sverige, og utløp i Trondheimsfjorden ved Verdalsøra. Ovenfor Vuku har elva to hovedgrener: Helgåa med Skjækra fra nordøst og Inna fra sørøst. Helgåa går over i Verdalselv fra Ulvilla og fram mot utløpet. Vassdraget er omgitt av et kontrastrikt landskap som veksler mellom viddepreget høyfjell og lavland med jordbruk og ravineterreng, med store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner og næringsliv.

Gjennomsnittlig årsnedbør for feltet er 1170 mm, med en middelavrenning på 38.5 l/s km². Flommer kan forekomme hele året – enten som følge av snøsmelting om våren eller som regnflommer gjennom høsten og vinteren, der de største flommene gjerne er en kombinasjon av snøsmelting og regn. Største observerte flom skjedde vinteren 2006, da det ble observert betydelige skader flere steder i vassdraget.

Figur 5: Verdalsvassdragets nedbørsfelt.

2.2 Forholdet til offentlige planer

Verdalselva er et vernet vassdrag med verneinteresser som er spesielt viktig i sammenheng med naturmangfold, geologiske avsetninger og kulturminner. Skjæra ble vernet som en del av Verneplan III fra 1986. Verneplanen ble utvidet til å inkludere hele Verdalsvassdraget i 2005. Vernet gjelder først og fremst kraftutbygging, men verneverdiene skal også ivaretas i forbindelse med andre inngrep.

Tiltaksområdet er avmerket i kommuneplanens arealdel (datert 26.04.2011) som LNFR-område med spredt boligbebyggelse.

3 Teknisk beskrivelse av tiltaket

3.1 Formål, utforming og omfang

Det eksisterende erosjonssikringstiltaket – 4121 Helgaa ved Åkerenget - skal repareres over hele den skadede strekningen på ca. 150 m. Samfengt sprengstein vil kjøres ut langs nordlig elvebredd og legges ut i ordna røys langs skråningen på høyre side. Tiltaket har til hensikt å redusere/hindre ytterligere erosjon og utglidninger i skråningen som kan true bebyggelsen ved Åkerenget.

Figur 6: Sikringstiltaket i Helgås ved Åkerenget. Venstre bilde viser hvordan hovedstrømmen fra Helgås styres direkte mot sikringstiltaket. Høyre bilde viser tilstanden til sikringstiltaket i dag, der stein er rast ut og sikringstiltaket står i bratt helning ut mot elva.

3.2 Prosjekteringsmodell

Tiltaket er prosjektert med prosjekteringsverktøyet Gemini Terrain 13, se Figur 7. Som utgangspunkt for prosjekteringen benyttes en terrengmodell basert på laserscannede høydedata fra Kartverket. Alle tiltak er prosjektert i 2D/3D, og kan leveres som filer til maskinstyring for anleggsmaskiner. I tillegg utarbeides tradisjonelle lengde- og tverrprofil.

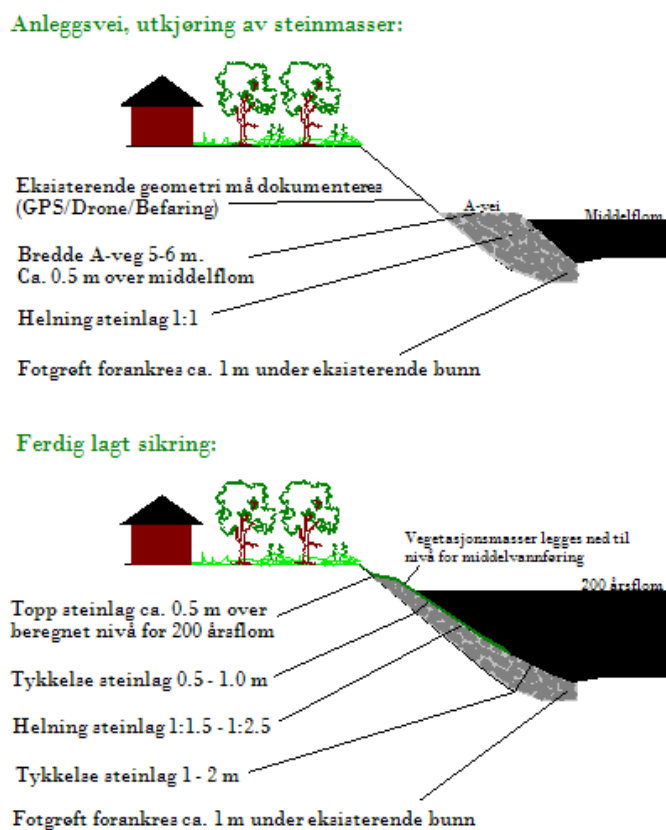
Figur 7: Utsnitt av terrengmodellen av sikringstiltaket.

3.3 Forberedende arbeider

Før utleggingen av stein må det skje en forsiktig rydding av vegetasjon langs elva for å komme til med steinmassene. Vegetasjonen som blir flyttet på skal legges til side langs elva. Etter endt steinutlegging skal disse massene brukes som vekstlag over de utlagte steinmassene, og slik danne grunnlaget for rask revegetering og reetablering av det biologiske mangfoldet. Rydding av vegetasjon skal foregå så skånsomt som mulig, slik at det ikke fjernes mer enn nødvendig for å kunne gjennomføre sikringstiltaket.

Det er satt opp to alternative atkomstmuligheter til tiltaksområdet: Atkomst kan skje fra oppstrøms eller nedstrøms side ved å bygge en midlertidig anleggsvei over åker. Tidspunkt for utførelse, grunnmasser og teleforhold vil være avgjørende for hvor mye anleggsveien må forsterkes. Etter endt tiltaksutførelse skal anleggsveien fjernes, og området skal ryddes og gjenetableres til opprinnelig stand.

3.4 Erosjonssikring

Figur 8: Prinsippskisse for erosjonssikring med samfengt sprengt stein (ordna steinlag) med fotgrøft. Steinmassene kjøres ut som en anleggsvei langs elva, og legges deretter i ordna røys langs elvebredden. Vegetasjonsmasser legges som topplag i sikringen for raskere reetablering av biologisk mangfold.

Det eksisterende sikringsanlegget repareres og forsterkes over den skadede strekningen på 150 m ved å legge samfengt sprengt stein i ordna røys langs elvebredden. I første omgang vil steinmassene kjøres ut som en midlertidig anleggsvei på om lag 5-6 m bredde langs elva. Når angitte sikringsmasser er kjørt ut formes veifyllingen som erosjonssikring oppover langs skråningen i henhold til profilene i sikringsplanen. Det er viktig at massene komprimeres tilstrekkelig slik at steinfyllingen blir mest mulig stabil. Sikringen skal følge eksisterende terreng i størst mulig grad, og legges ut med helninger som varierer fra 1:2 til 1:4. Slakest mulig helninger er gunstig med tanke på stabiliteten til anlegget.

Filtervirkningen i steinfyllingen ivaretas ved å bruke velgradert sprengstein med fraksjoner fra 0 mm (d_0) og midlere steinstørrelse (d_{50}) omkring 600 mm. Største steinstørrelse skal ikke være mindre enn 1000 mm, og kan gjerne være større, der de største steinmassene skal sorteres ut og legges inn mot skråningen med god låsing i dykket andel av tverrsnittet. Velgraderte masser vil redusere porøsiteten i steinfyllingen slik at den blir mest mulig kompakt og stabil, og hindrer at vanngjennomstrømning vasker ut de underliggende massene. Siden anlegget er meget pålastet fra isganger er det viktig med et solid anlegg. Tykkelsen på steinlaget skal ikke være mindre enn 600 mm, og under utførelsen skal det legges vekt på komprimering og tilstrekkelig låsing av steinmassene. Overflaten bør utformes glatttest mulig slik at en hindrer at isen får angrepspunkter som kan føre til skader på anlegget. Det er anslått et totalt forbruk på 3550 lm^3 samfengt sprengt stein for hele sikringstiltaket inkludert anleggsveier. Massene planlegges tilkjørt fra et lokalt etablert steinbrudd. Steinen bør være mest mulig kubisk for å

sikre tilstrekkelig låsing mellom steinblokkene, og størst mulig bestandighet mot frost og andre belastninger. Flisig, skifrig og avlang stein bør unngås.

Skråningen og sikringstiltaket blir, som tidligere nevnt, jevnlig utsatt for graving fra årlige isganger, og er avhengig av en solid forankring i foten. Sikringen forankres i bunn med en fotgrøft på 1-2 m, og føres ut i en sikringtå, eller alternativt steinranke ut mot djupålen, for å hindre undergraving og bunnsenking der sikringen er mest påkjent. Dersom elva graver seg inn mot skråningen vil massene i skråningsfoten kompensere for massene som blir borte uten at det går på bekostning av stabiliteten i steinfyllingen. De groveste steinfraksjonene tilgjengelig skal sorteres ut og benyttes i fundamentet. Før graving av fotgrøft skal det utføres en prøvesjaking for å undersøke massene i grunnen. I dype partier der det ikke er mulig å komme til for graving av fotgrøft vil mer sikringsmasser legges i steinranken som føres ut mot djupålen i elva. Steinranken bør utføres med slak helning for å sikre best mulig stabilitet.

Sikringen skal forankres godt i begge ender og grunnes godt inn i skråningen, og en bør tilstrebe å få en jevnest mulig overgang mellom sikring og naturlig elvekant for å hindre erosjon i overgangen, som på sikt kan tvinge vannet bak forbygningen. Sikringen bør utformes spesielt omhyggelig der strømmen fra Helgaa møter høyre elvebredd.

3.5 Sikker anleggsutførelse

Legging av sikringsmasser skal følge beskrivelser i godkjent sikringsplan. Det er opprettet en SHA-plan for tiltaket inkl. risikovurdering etter NS5815, med beskrivelse av hvordan identifiserte risikoforhold i prosjektet skal håndteres. Planen skal være tilgjengelig for byggeledelse og utførende i gjennomføringen av tiltaket.

3.6 Avsluttende arbeider

Etter endt utlegging og utforming av erosjonssikringen skal stedegne vekstmasser legges ut som topplag for en rask revegetering og gjenoppretting av kantvegetasjon.

Ved avslutning av anlegget skal tiltaksområdet ryddes og eventuelle skader på terrenget utbedres. Anleggsveier som er anlagt for utførelse av sikringstiltaket fjernes, og spor etter anleggsdriften ryddes slik at området raskest mulig gjenopprettes til sin opprinnelige stand.

4 Naturmangfold

Verdalsvassdraget har sine kilder i fjellområdene øst i den nordlige delen av Trøndelag og grensetraktene mot Sverige. Elva er anadrom og har en lakseførende strekning på litt over 84 kilometer. Laks og sjørret kan gå helt opp til Fagerlifossen som ligger omtrent 15 km oppstrøms området som det skal gjøres tiltak. Nedbørsfeltets nordligste del dreneres av Skjækra som kommer fra Skjækervatnet. Andre viktige sidevassdrag er Inna og Kverna som drenerer mer sørlige og østlige deler av feltet. Øverst i vassdraget er landskapet åpent og har viddepreg. I øvre deler av Helgaa er dalen kraftig v-formet med svært steile dalsider. Stedvis finnes fortsatt særpregede ravinlandskap.

Størrelsen på vassdraget bidrar til stor diversitet knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Flere lokaliteter og områder har store verdier av både nasjonal og delvis internasjonal karakter. Nedenfor

Åkran, hvor Skjækra renner ut i hovedvassdraget, er store deler av elveløpet forbygd. Feltet er mye brukt til tradisjonelt friluftsliv, og store deler ligger i det som tidligere ble kalt INON-registrert område (uberørt). Vassdraget ble vedtatt mot kraftutbygging gjennom Verneplan III i 2005.

I forbindelse med planleggingen og senere reparasjon av sikringstiltaket ved Åkerenget, har NVE lagt stor vekt på å innhente informasjon om følgende punkter:

- Forholdet til naturmangfoldloven (§§ 8 -12)
 - o Prioriterte arter og naturtyper
 - o Rødlista arter og naturtyper
 - o Dyre og planteliv i området
- Vegetasjon (kantvegetasjon)
- Arealbruk (bruk av området)
- Forholdet til vannforskriften (for tiltak i vassdrag)
- Tidspunkt for gjennomføring

4.1 Forholdet til naturmangfoldloven

NVE skal vurdere om planen vil berøre naturmangfoldet, jf naturmangfoldloven § 7. Vurderingene som er gjort er basert på innhentede data fra Naturbase, Artskart, Lakseregisteret samt kunnskap om truede arter og naturtyper hentet fra Norsk rødliste for arter 2010 og Norsk rødliste for naturtyper 2011. Søk i Naturbase og Artsdatabasen ble gjort 13.02.2019.

Det er registrert elvemusling i elva et stykke ovenfor tiltaksområdet ved Åkerenget. Likeså er det registrert enkelte rødlista fuglearter i det området der arbeidet vil pågå. Det er ingen rødlista eller prioriterte naturtyper som vil bli berørt av tiltaket. Det er langs elvas høyre side at eksisterende sikring skal repareres. Sikringen er i dag lite bevokst av gress og større planter, men det står enkelte trær med ujevne mellomrom på kanten oppe på sikringen. En del av disse trærne må tas ned, spesielt der adkomsten ned til elva skal etableres. Det er imidlertid veldig lite vegetasjon langs elva på dette strekket. Det er boliger helt ut til elvebredden og det er kun noen få trær som står øverst på bredden. Enkelte av disse trærne vil kunne bli stående igjen, men der vi må skifte ut stein øverst i sikringen kan det hende at trær må fjernes. Stedegne vekstmasser vil bli lagt tilbake oppe i steinfyllinga slik at ny vegetasjon kan vokse. Spor etter maskiner vil bli slettet ut etter endt arbeid.

Av hensyn til gyttende laks og ørret vil det være mest hensiktsmessig å gjennomføre tiltaket på sensommeren, da all fisk vil kunne flytte seg om nødvendig og ny gyting ikke starter før i september/oktober. John Olav Oldren, som representerer fiskeinteressene i Verdalsvassdraget, sier at det er lite gyting akkurat i det aktuelle området slik at reparasjonsarbeidet vil få liten negativ innvirkning for laks og ørret.

Det er relativt dypt og sterk strøm langsmed steinfyllinga, og dette området er lite egnet for elvemusling. Lengre opp i vassdraget er det mer stilleflytende elvepartier som er bedre egnet for elvemusling. Stedsangivelsen i Naturbasen for funn av elvemusling er også et godt stykke ovenfor tiltaksområdet, og det er derfor liten sannsynlighet for at elvemusling vil bli berørt av tiltaket.

Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør nml. § 8.

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak. I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

I nmf. § 10 står det at de påvirkninger et økosystem utsettes for skal vurderes ut fra en samla belastning. Helgaa fremstår som ei urørt elv, mye på grunn av at elva over lange strekninger renner gjennom utilgjengelige områder samtidig som den er upåvirket av store reguleringer. Elva framstår som urørt og dynamisk ved at vannføringen varierer og følger de naturlige vannføringssvingningene med flommer etc. I tiltaksområdet eksisterer det allerede en sikring på elvas høyre side, og enkelte steder lengre nede i vassdraget kommer menneskelige inngrep som veibygging og flomsikring til syne. Likevel er det mange store og små grusører i og langs elva, men ingen grusører eller andre elementer av elva vil bli påvirket av tiltaket. NVE anser det å reparere sikringen ved Åkerenget som et relativt lite inngrep som vil få liten påvirkning på berørte naturtyper, arter og økosystem. Elvas preg av urørthet vil ikke bli mindre. NVE anser derfor prinsippet om å vurdere samlet belastning i nml. § 10 som ivare tatt.

Tiltaket vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i nml. §§ 4 og 5. Eventuelle avbøtende tiltak er beskrevet i kapittel 2.14.

4.2 Forholdet til vannforskriften

NVE har foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) §§ 11 og 12 vedrørende midlertidige endringer, ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket, og vurdert behov for nødvendige oppfølgende undersøkelser.

NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av økt sikkerhet mot flom og/eller vassdragsrelaterte skred ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert. Verneverdiene i elva vil ikke bli negativt påvirket av tiltaket.

5 Virkninger

5.1 Hydrauliske forhold

Det planlagte sikringstiltaket vil sikre elvebredden mot fremtidig erosjon, men vil ikke endre på strømningsforholdene i Skjækra/Helgaa. Siden vassdraget er vernet må en vise aktsomhet i forhold til hvilke tiltak som planlegges utført, slik at en sikrer ivaretagelse av miljø- og verneverdiene i vassdraget. Grusuttak og buner har blitt vurdert i dette tilfellet for å styre strømmen unna elvebredden, men med hensyn til store miljøinteresser og registrert elvemusling i området er det i dette tilfellet vurdert som mest hensiktsmessig å kun sikre elvebredden mot videre erosjon. Langtidseffekten av dette er noe usikker og vil avhenge av fremtidige flomforhold og isganger i de to elveløpene. Ny grusavlagring vil kunne endre strømningsforholdene på stedet, og dermed føre til økt eller redusert påkjenning på sikringstiltaket. Det er derfor viktig at tiltaket stadig holdes under oppsyn slik at en

hindrer store fremtidige ødeleggelser.

Erosjonssikringen vil føre til at elveløpet i det aktuelle området blir noe innsnevret, med om lag 2-5 m i bunnen. Innsnevringen ikke stor nok til at dette vil påvirke hastigheten eller flomavledningskapasiteten i Helgåa i nevneverdig grad.

Under anleggsperioden og den første tiden etter avslutning av anlegget kan en forvente noe midlertidig blakking av vannet i elva på grunn av utvasking av suspendert materiale og finstoffet i de tilførte steinmassene. Dette vil imidlertid forsvinne etter kort tid. Erosjonssikringen vil hindre utvasking av finstoff fra elveskråningen og derved redusere sannsynligheten for fremtidig blakking.

5.2 Kulturminner

Det er noen kulturminneregistreringer (gravhauger og fangstgraver fra jernalder) på østsiden av Skjækra. Ingen av disse vil bli berørt av utførelse av sikringstiltaket

5.3 Brukerinteresser, flora og fauna

Arealbruken i tiltaksområdet er i stor grad forbeholdt dyrket mark og boligbebyggelse. Skjækerfossen (Figur 9), som ligger like oppstrøms Skjækras innløp i Helgåa utgjør imidlertid et fint landskapselement av stor verdi og er et fint turistmål. Området brukes av fiskere innenfor fiskesesongen.

Anleggsutførelsen vil trolig midlertidig forstyrre livet langs elva under anleggsperioden, men dette kan forventes å gjenopptas når arbeidet er ferdigstilt, og kantvegetasjonen er reetablert. På grunn av utstrakt erosjon er det lite kantvegetasjon langs anlegget i dag. Erosjonssikringen vil dekkles av stedege vekstmasser slik at kantvegetasjon kan forventes å gjenopprettes. NVE vil ta hensyn til hekkesesong og gytesesong ved valg av tidspunkt for anleggsutførelse.

Figur 9: Skjækerfossen ved utløpet av Skjækra utgjør et flott landskapselement i nærheten av tiltaket.

6 Kostnadsoverslag

Kostnader som påregnes ved 4121 - Sikringstiltak mot erosjon i Helgås ved Åkerenget, datert 14.02.2019

B - Kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kr 50.000

- Rigging/nedrigging av byggeplass
- Drift av byggeplass, administrasjon byggherre

F - Markrydding, grunnforsterking, graving og fylling kr 50.000

- Skog-/vegetasjonsrydding langs elveleiet

G - Berg (3550 lm³ á 200,- per m³) kr 710.000

- Prosjektert: 2 430 pam³
=> 3 200 lm³ (30 % tillegg pga bunnforhold m.m.)
- Anleggsveier m.m.: 350 lm³
- Totalt: 3550 lm³
- Steinpris: Transport, mottak og legging 200,- per m³

Diverse uforutsett (10 %) kr 90.000

Beregnet kostnad eks. mva. (avrundet) kr 900.000

7 Gjennomføring

Ved oppstart av anlegget skal planlegger og anleggsleder gå gjennom planene med det utførende ledd, slik at en sikrer at resultatet blir i samsvar med planen. Planlegger skal på stedet anviser nedkjørsel og avmerke vegetasjon som skal bevares. I samarbeid med kommunen skal berørte grunneiere varsles og orienteres om oppstart av arbeidene.

Det kan bli nødvendig med noen mindre justeringer av planen, for å tilpasse anlegget til eventuelle endringer frem mot anleggsstart.

8 Oppfølging og vedlikehold

Det er viktig at de utførte tiltakene blir holdt under tilsyn og vedlikeholdt slik at deres stabiliserende effekt ikke forringes i fremtiden. Strekninger med flom- og erosjonssikring skal etterses og eventuelle svakheter skal utbedres med tilførsel av nye steinmasser. Etter en prøveperiode er det normalt kommunen og eventuelt grunneierne som har det daglige ansvaret for tilsyn av anleggene. Tilsyn med vassdragsanlegg er beskrevet i *Forskrift om kommunalt tilsyn med anlegg for sikring mot flom, erosjon og skred*. (2005) med hjemmel i Vannressursloven. Tilsynet skal gi grunnlag for å vurdere behovet for vedlikehold og utbedringer av anleggene.

NVE kan gi bistand til vedlikeholdsarbeider etter de samme reglene som bistand til nye tiltak. Vedlikehold blir underlagt prioritering i konkurranse med nye tiltak.

9 Vedlegg

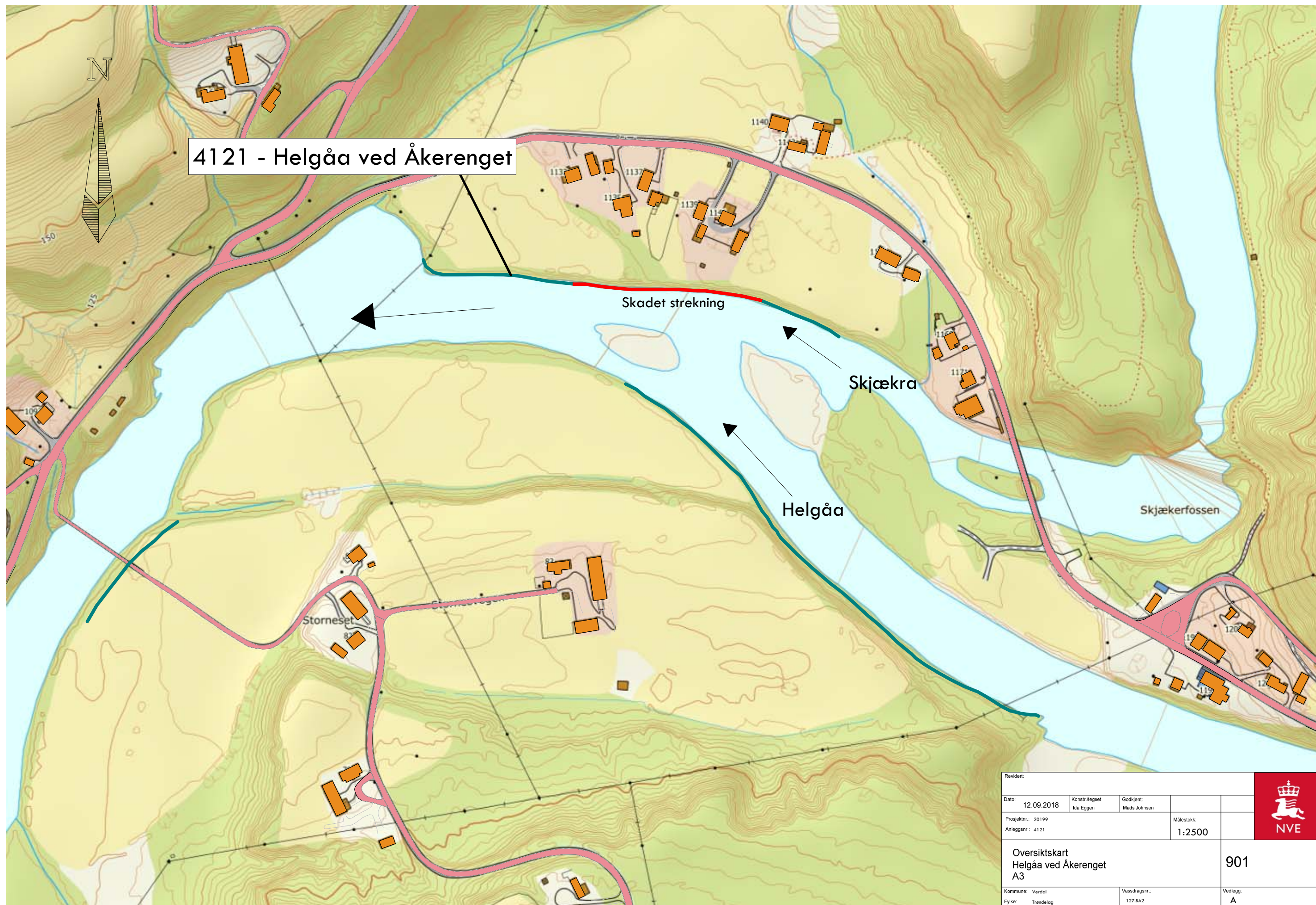
A – Oversiktskart, 1:2500

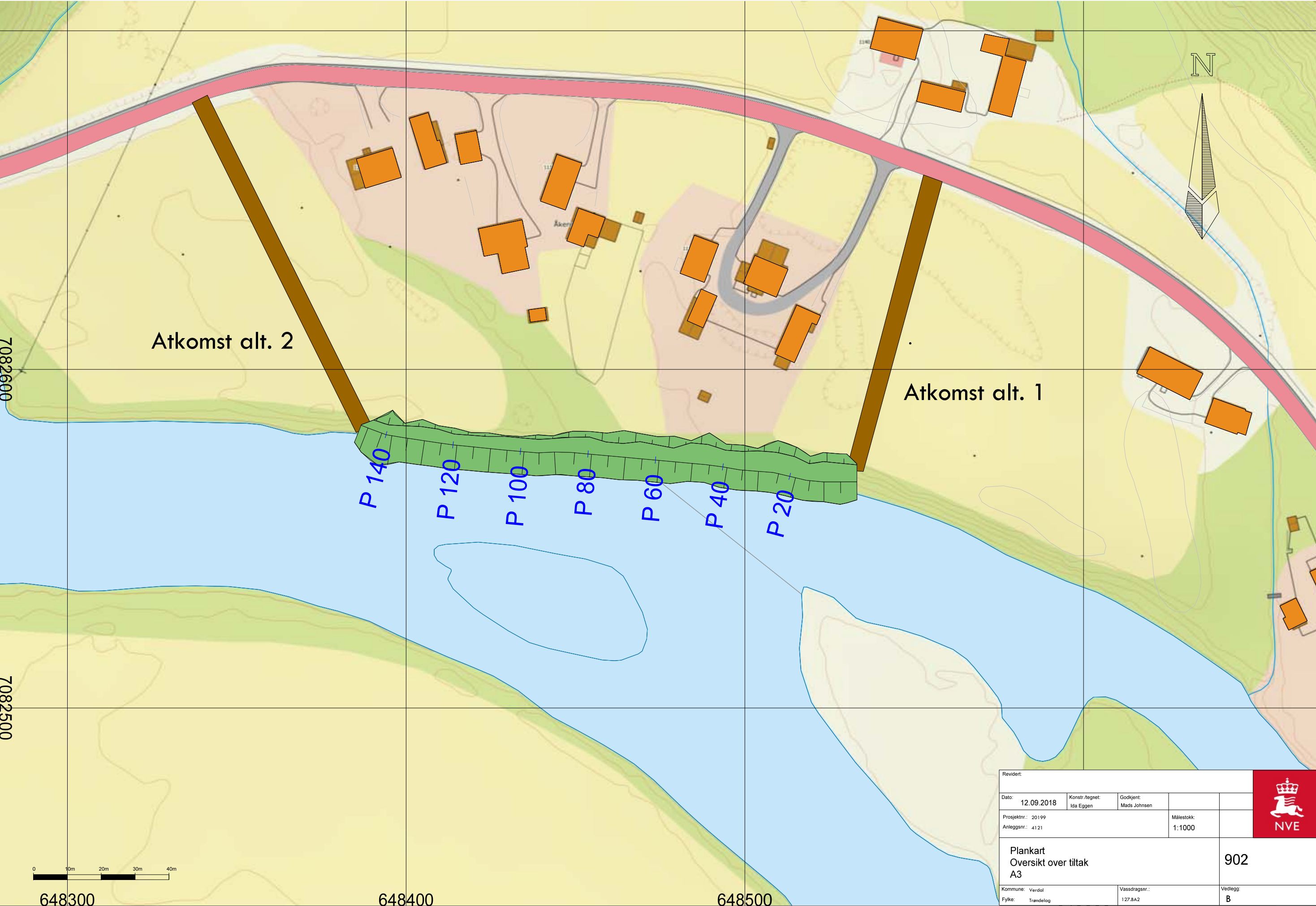
B – Plankart, 1:1000

C – Plankart, foto, 1:1000

D – Tverrprofiler, 1:250

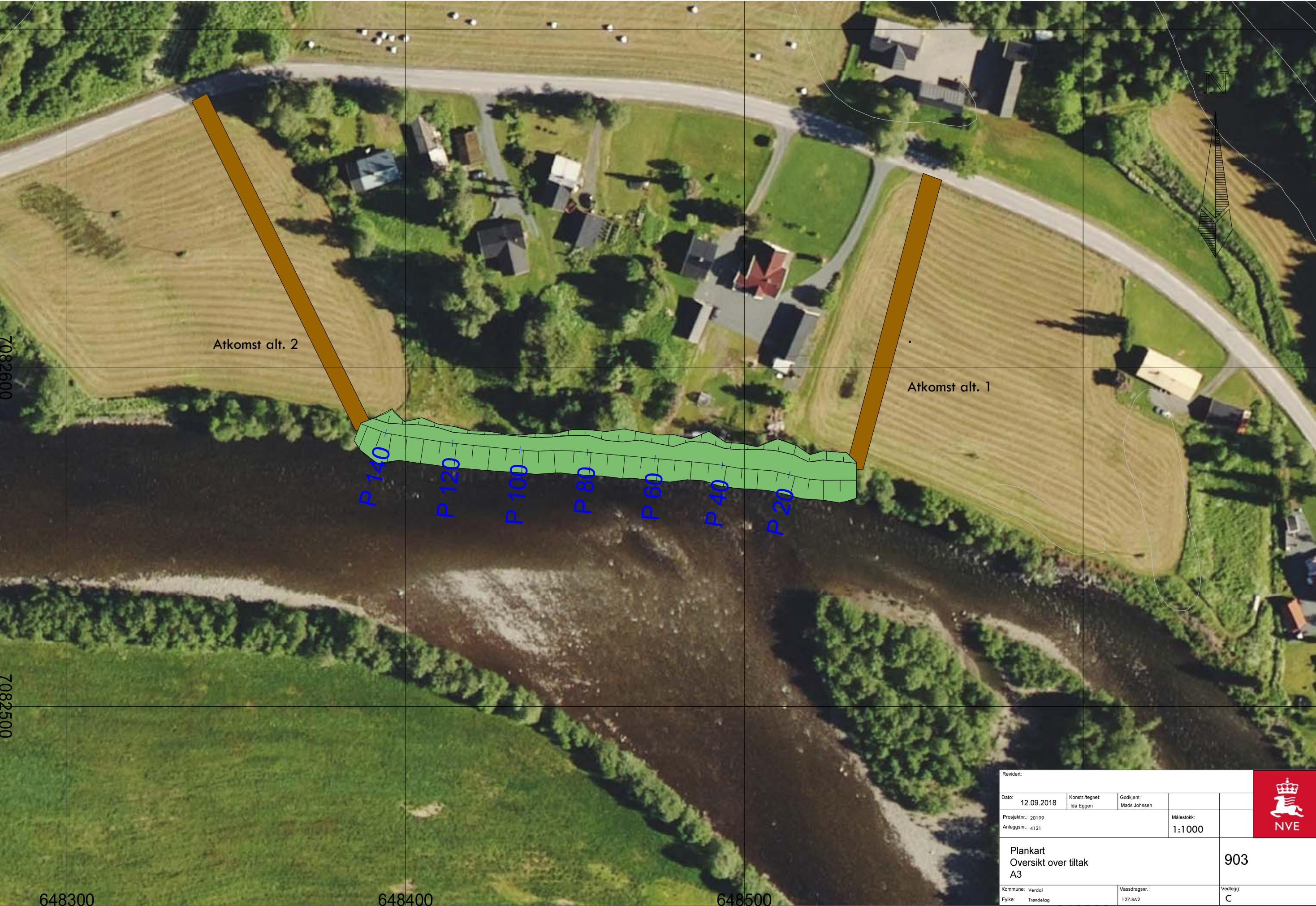
E – Lavvannsrapport, nevina.nve.no

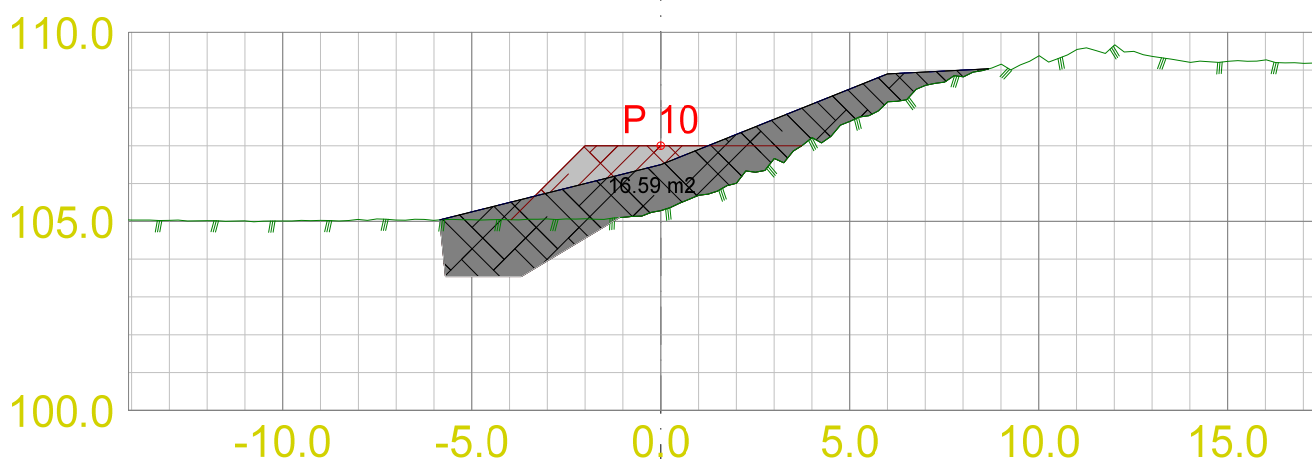
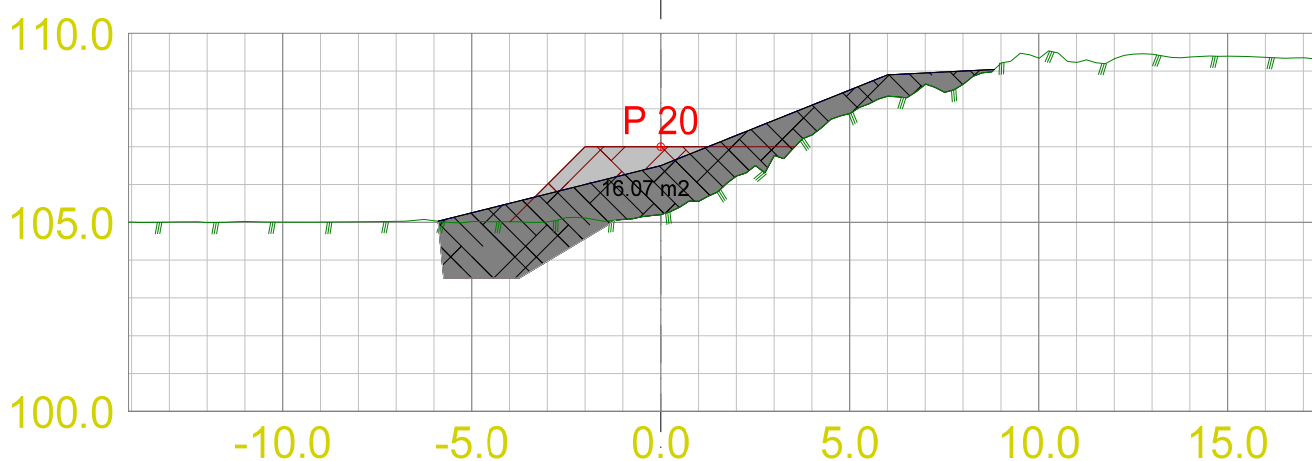
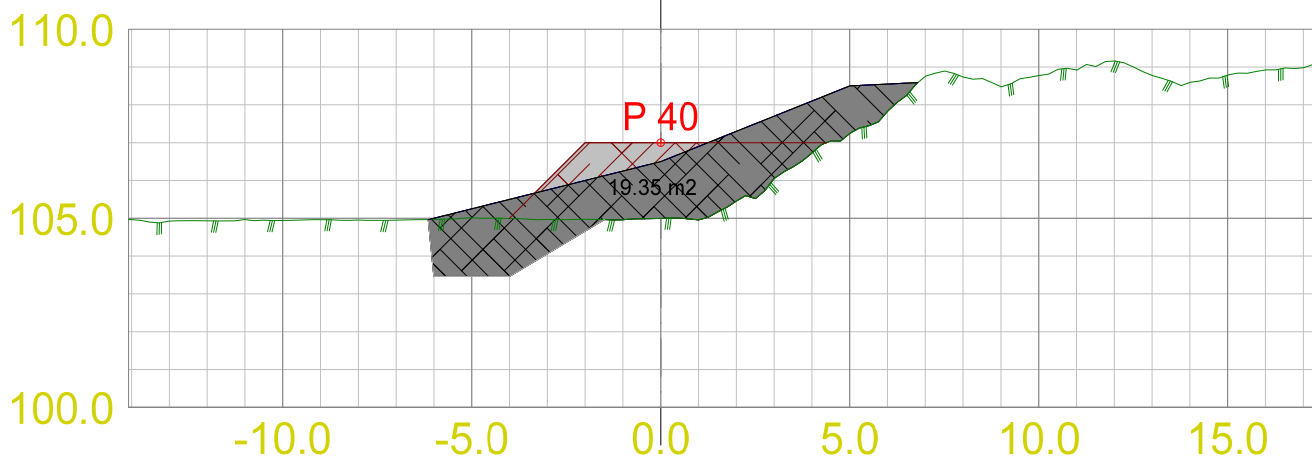

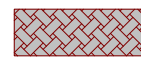
Revidert:				
Dato:	12.09.2018	Konstr./regnet:	Godkjent:	
	Ida Eggen	Mads Johnsen		
Prosjektnr.: 20199 Anleggsnr.: 4121			Målestokk: 1:1000	
Plankart Oversikt over tiltak A3				902
Kommune: Verdal		Vassdragsnr.: 127.BA2		Vedlegg: B
Fylke: Trøndelag				

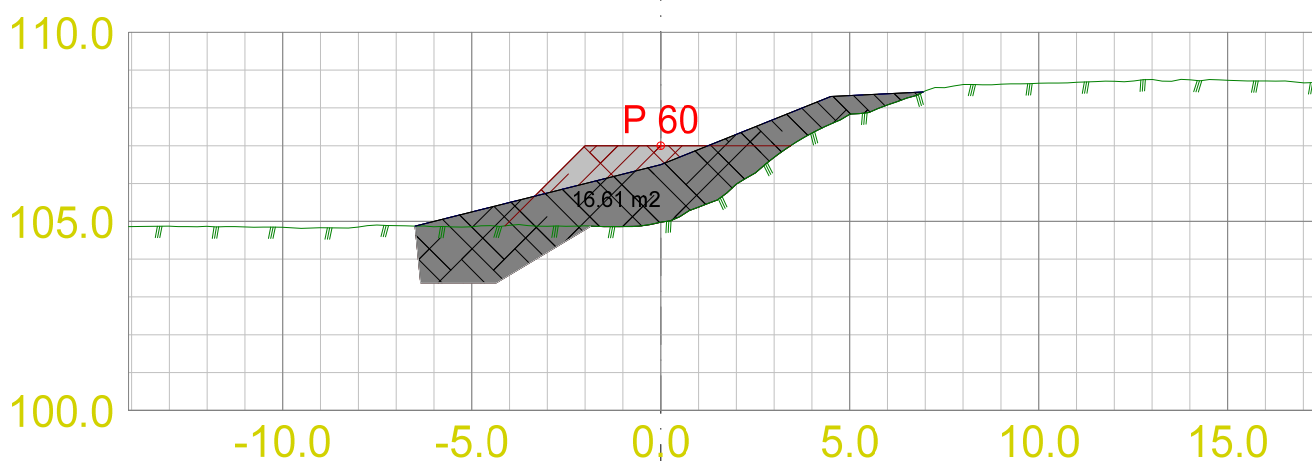
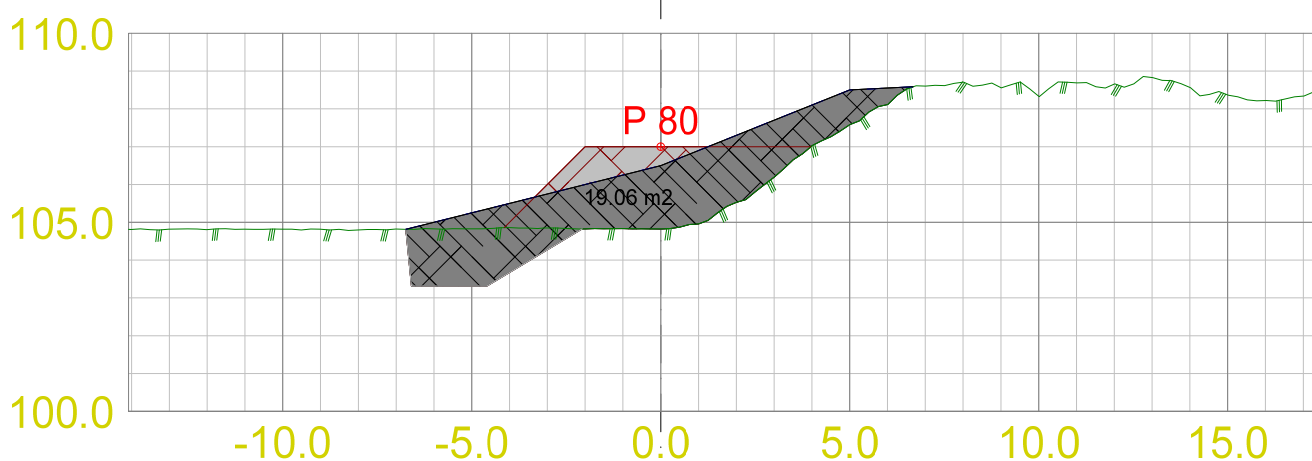
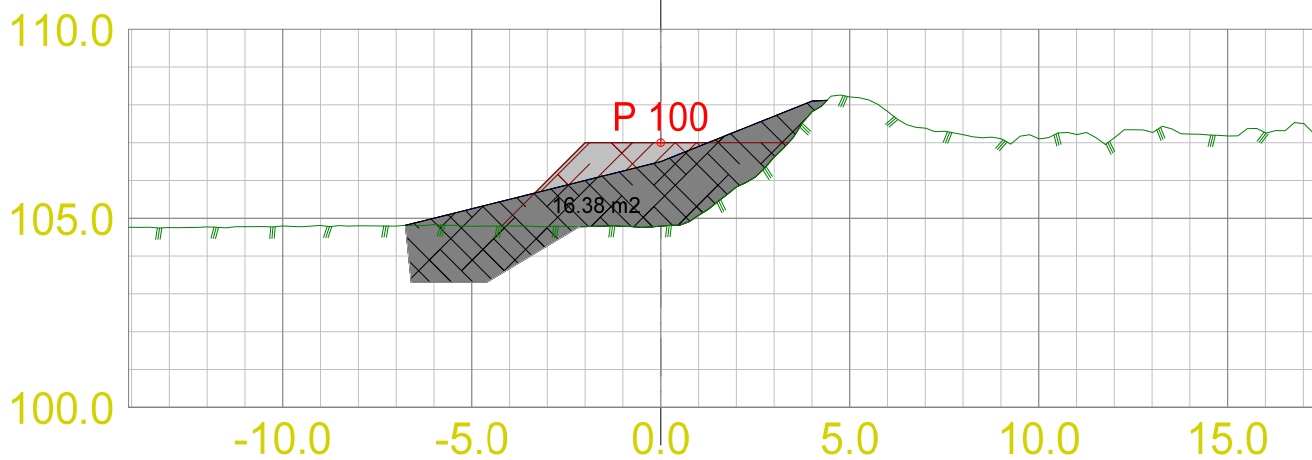

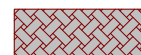
Revidert:					
Dato:	12.09.2018	Konstr./egnet:	Godkjent:		
		Ida Eggen	Mads Johnsen		
Prosjektnr.: 20199			Målestokk:		
Anleggsnr.: 4121			1:1 000		
Plankart Oversikt over tiltak A3				903	
Kommune: Verdal		Vassdragsnr.:		Vedlegg:	
Fylke: Trøndelag		127.BA2		C	

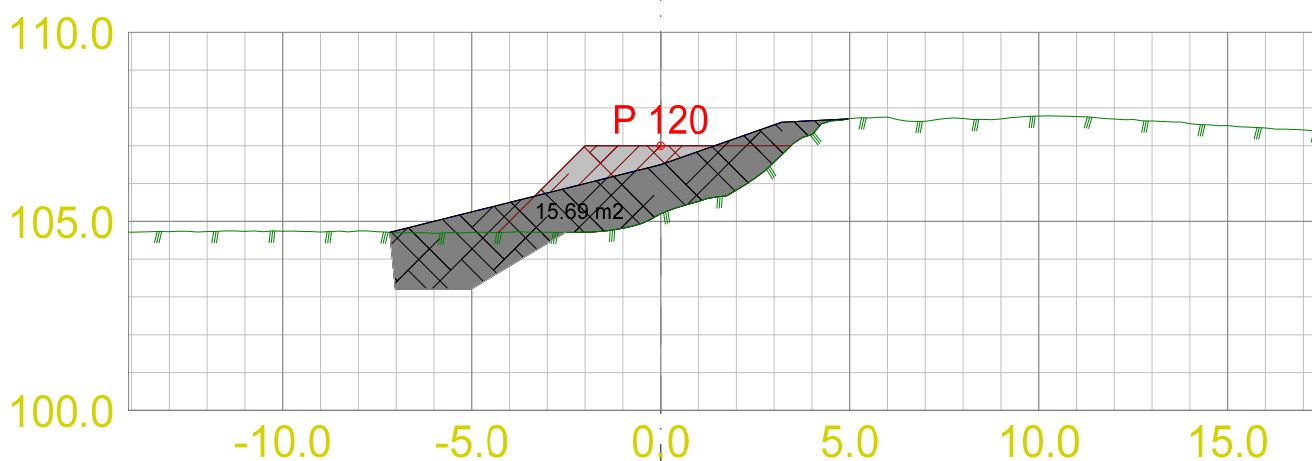
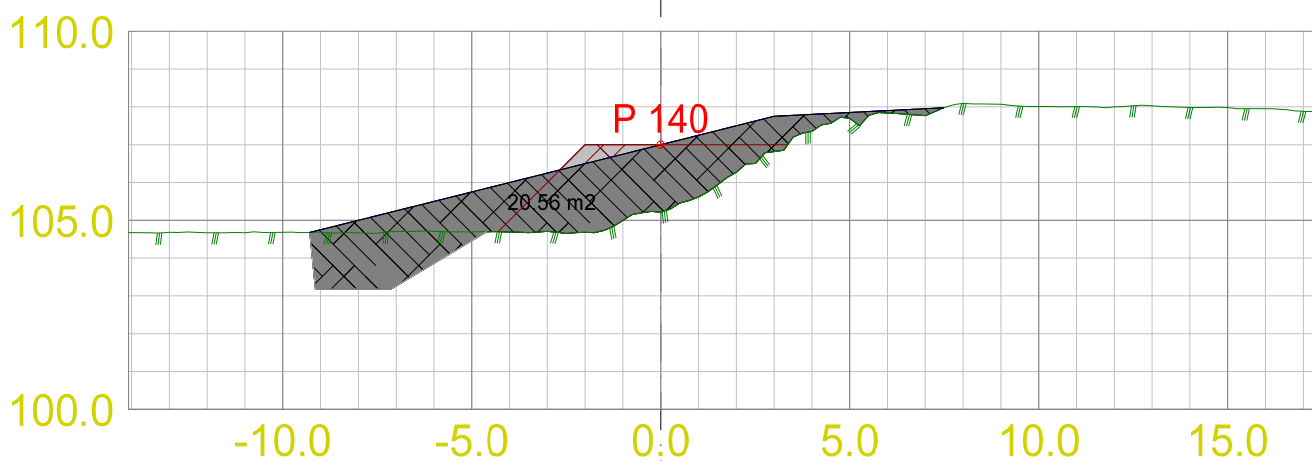
- Eksisterende terreng
- Nytt terreng
- Steinmasser anleggsvei
- Steinmasser erosjonssikring

Revidert:				
Dato:	12.09.2018	Konstr./tegnet:	Ida Eggen	
Prosjektnr.:	20199	Godkjent:	Mads Johnsen	
Anleggsnr.:	4123	Målestokk:	1:200	
Tverrprofiltegning Helgaa ved Åkerenget A4				301
Kommune:	Verdal	Vassdragsnr.:	127.BA2	Vedlegg:
Fylke:	Trøndelag			D

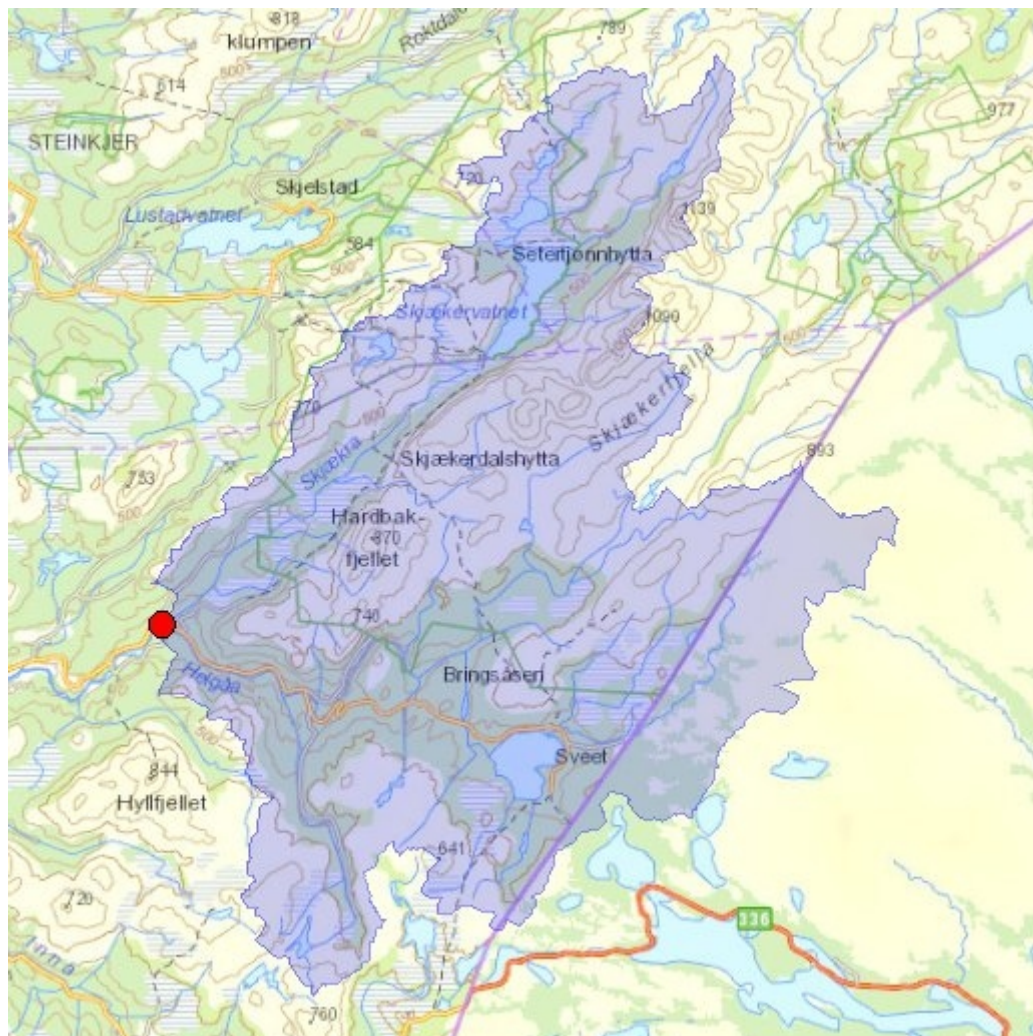
- Eksisterende terreng
- Nytt terreng
- Steinmasser anleggsvei
- Steinmasser erosjonssikring

Revidert:				
Dato:	12.09.2018	Konstr./tegnet:	Ida Eggen	
Prosjektnr.:	20199	Godkjent:	Mads Johnsen	
Anleggsnr.:	4123	Målestokk:	1:200	
Tverrprofiltegning Helgaa ved Åkerenget A4				301
Kommune:	Verdal	Vassdragsnr.:	127.BA2	Vedlegg:
Fylke:	Trøndelag			D

- Eksisterende terreng
- Nytt terreng
- Steinmasser anleggsvei
- Steinmasser erosjonssikring

Revidert:					
Dato:	12.09.2018	Konstr./tegnet:	Godkjent:		
		Ida Eggen	Mads Johnsen		
Prosjektnr.:	20199	Målestokk:			
Anleggsnr.:	4123			1:200	
Tverrprofiltegning Helgaa ved Åkerenget A4					301
Kommune:	Verdal	Vassdragsnr.:			Vedlegg:
Fylke:	Trøndelag	127.BA2			D

**Norges
vassdrags- og
energidirektorat**

Kartbakgrunn: Statens Kartverk

Kartdatum: EUREF89 WGS84

Projeksjon: UTM 33N

Nedbørfeltgrenser, feltparametere og vannføringsindekser er automatisk generert og kan inneholde feil. Resultatene må kvalitetssikres.

Lavvannskart

Vassdragsnr.: 127.B52
Kommune: Verdal
Fylke: Trøndelag
Vassdrag: Verdalsvassdraget

Feltparametere

Areal (A)	696,2 km ²
Effektiv sjø (S_{eff})	0,5 %
Elvelengde (E_L)	54,3 km
Elvegradient (E_G)	9,5 m/km
Elvegradient ₁₀₈₅ (G_{1085})	9,1 m/km
Feltlengde (F_L)	36,1 km
H_{min}	110 moh.
H_{10}	361 moh.
H_{20}	427 moh.
H_{30}	463 moh.
H_{40}	497 moh.
H_{50}	529 moh.
H_{60}	558 moh.
H_{70}	586 moh.
H_{80}	628 moh.
H_{90}	698 moh.
H_{max}	1224 moh.
Bre	0,0 %
Dyrket mark	0,3 %
Myr	12,7 %
Sjø	4,4 %
Skog	31,0 %
Snaufjell	44,2 %
Urban	0,0 %

1) Verdien er editert

Vannføringsindeks, se merknader

Middelvannføring (61-90)	45,0 l/(s*km ²)
Alminnelig lavvannføring	3,2 l/(s*km ²)
5-persentil (hele året)	3,2 l/(s*km ²)
5-persentil (1/5-30/9)	7,4 l/(s*km ²)
5-persentil (1/10-30/4)	2,7 l/(s*km ²)
Base flow	17,5 l/(s*km ²)
BFI	0,4

Klima

Klimaregion	Midt
Årsnedbør	1283 mm
Sommernedbør	520 mm
Vinternedbør	763 mm
Årstemperatur	1,3 °C
Sommertemperatur	7,9 °C
Vintertemperatur	-3,4 °C
Temperatur Juli	10,2 °C
Temperatur August	10,4 °C

Det er generelt stor usikkerhet i beregninger av lavvannsindekser. Resultatene bør verifiseres mot egne observasjoner eller sammenlignbare målestasjoner.

I nedbørfelt med høy breprosent eller stor innsjøprosent vil tørrværsavrenning (baseflow) ha store bidrag fra disse lagringsmagasinene.

Forvaltningsrevisjon Innherred Renovasjon

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 59	Arkivref: 2019/517 - /000
---	-------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.02.2019	16/19
Kommunestyre	25.03.2019	29/19

Saksprotokoll i Kommunestyre - 25.02.2019

BEHANDLING:

Ordfører fremmet følgende forslag:
Saken utsettes.

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken utsatt.

Kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide eierskapsmeldingen i tråd med KS sine anbefalinger fra og med 2020 og samtidig sørge for å påse at eierskapsmeldingen rulleres helst hvert år, men minimum annet hvert år.
2. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide rutiner som sikrer at politisk nivå blir orientert om aktuelle saker i Innherred Renovasjon.
3. Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret om renovasjonsforskriften som sikrer at innbyggerne har mulighet til å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer innen utgangen av 2020.
4. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon rapporterer ensartet og med likt detaljnivå på de ulike selvkostområdene og at grunnlaget for gebyrene på de ulike selvkostområdene synliggjøres.
5. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider og oversender en etterkalkyle for de ulike selvkostområdene hvor det orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling til kommunen.
6. Kommunestyret ber rådmannen påse at etterkalkylen legges ved som note i kommunens årsregnskap.
7. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon informerer om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.

8. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider separate søknadsskjema for henholdsvis fritak og reduksjon av gebyr.
9. Kommunestyret berømmer arbeidet som gjøres i Innherred Renovasjon for å møte fremtidig krav og utfordringer.
10. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget tilbakemelding om status og oppfølging av rapporten og vedtakets punkt 1-8 innen utgangen av 2020.
11. Kommunestyret tar for øvrig rapporten til orientering.

Vedlegg:

1. Selskapskontroll IR Verdal endelig.pdf
2. Brev til RMN - Selvkost og selvkostberegninger
3. Svar til Konsek - vurdering om selvkost mv. i Innherred Renovasjon IKS
4. Fylkesmannen - svar på spørsmål om renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgets behandling 18.01.2019:

Behandling:

Knut Snorre Sandnes ba utvalget avgjøre om hans habilitet ved behandling av saken. Knut Snorre Sandnes redegjorde for forhold som kan tenkes å være av betydning for utvalgets behandling av habilitets spørsmålet.

Utvalget vurderte forholdene og fant Knut Snorre Sandnes inhabil etter fvl. § 6 andre ledd.

Knut Snorre Sandnes fratrådte behandlingen av saken. Ingen varamedlemmer var innkalt for Knut Snorre Sandnes.

Revisor presenterte rapporten til utvalget. Revisor besvarte spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Omforent endringsforslag til punkt 3.

Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret hvor renovasjonsforskriften vedtas i sin helhet innen utgangen av juni 2019. Dette for å ha hjemmel til å kreve inn gebyr for hytter renovasjon og for å sikre at innbyggerne får mulighet til søke om å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer.

Vedtak:

1. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide eierskapsmeldingen i tråd med KS sine anbefalinger fra og med 2020 og samtidig sørge for å påse at eierskapsmeldingen rulleres helst hvert år, men minimum annet hvert år.
2. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide rutiner som sikrer at politisk nivå blir orientert om aktuelle saker i Innherred Renovasjon.
3. Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret hvor renovasjonsforskriften vedtas i sin helhet innen utgangen av juni 2019. Dette for å ha hjemmel til å kreve inn gebyr for hytter renovasjon og for å sikre at innbyggerne får mulighet til søke om å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer.

4. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon rapporterer ensartet og med likt detaljnivå på de ulike selvkostområdene og at grunnlaget for gebyrene på de ulike selvkostområdene synliggjøres.
5. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider og oversender en etterkalkyle for de ulike selvkostområdene hvor det orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling til kommunen.
6. Kommunestyret ber rådmannen påse at etterkalkylen legges ved som note i kommunens årsregnskap.
7. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon informerer om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
8. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider separate søknadsskjema for henholdsvis fritak og reduksjon av gebyr.
9. Kommunestyret berømmer arbeidet som gjøres i Innherred Renovasjon for å møte fremtidig krav og utfordringer.
10. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget tilbakemelding om status og oppfølging av rapporten og vedtakets punkt 1-8 innen utgangen av 2020.
11. Kommunestyret tar for øvrig rapporten til orientering.

Saksutredning

Selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS (IR) er bestilt av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu, Tydal og Malvik. Bestillingen tar utgangspunkt i den enkelte kommunes plan for selskapskontroll.

Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er kommunespesifikk og en forvaltningsrevisjon om selvkost og dispensasjonsmuligheter fra hytterrenovasjon, samt en beskrivende del om IR om et fremtidsrettet selskap.

Eierskapskontroll av IR

Kontrollutvalget ba revisor besvare følgende problemstilling:

- Utøver Verdal kommune sitt eierskap i IR i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i IR i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring. Revisor påpeker at kommunen ikke har utarbeidet en oppdatert og tilstrekkelig informativ eierskapsmelding og at det er lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret.

Revisor anbefaler følgende:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen.
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet.
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterrenovasjon blir operativ i kommunen.

Forvaltningsrevisjon av IR

Kontrollutvalget ba revisor besvare problemstillinger om renovasjonsgebyr (problemstilling 1 og 2) og dispensasjonsmuligheter for hytterrenovasjon (problemstilling 3) samt å gi en beskrivelse av IR som et fremtidsrettet selskap:

1. Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?

2. Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?
3. Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon?

Revisor konkluderer med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon er i tråd med selvkostprinsippet. Videre konkluderer revisor med at myndigheten til å innkreve renovasjonsgebyret er delegert fra kommunene til IR i renovasjonsforskriften.

Revisor konkluderer med at kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelteiendommer etter søknad. Verdal Kommune har ikke vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk.

I revisors beskrivelse av IR som et framtidsrettet selskap, trekker revisor frem IR jobber mot målet om materialgjenvinning på 65 prosent innen 2035 og at selskapet har i dag 48,5 prosent materialgjenvinning. Videre trekker revisor frem at IR jobber sammen med andre avfallsselskaper og nasjonale aktører for å utvikle selskapet og bransjen.

Revisor anbefaler følgende:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
- at selskapet (IR) utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

Forhold som inntrådte etter at endelig rapport var avgitt.

Sekretariatet mottok kopi av Fylkesmannens brev til innbygger 11.12.2018. Fylkesmannen besvarte i brevet en henvendelse vedrørende renovasjonsgebyrer og vedtakskompetanse. Revisor mottok kopi av brev fra Fylkesmannen samme dag.

Dette betyr at Fylkesmannens brev og tilhørende vurderinger ikke har vært en del av rapporten fra selskapskontrollen i IR.

Kontrollutvalgssekretariatet i Levanger utformet da et brev til revisjonen med to spørsmål på vegne av alle sekretærene for de kontrollutvalgene som har bestilt denne selskapskontrollen.

Kontrollutvalgssekretariatene ba revisor besvare hvorvidt:

- I. Renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev.
- II. Begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.

Til spørsmål I.

Revisor besvarte kontrollutvalgssekretariatene med brev datert 16.01.2019. Revisor bemerker at revisors vurderinger av selvkost i rapporten har vært knyttet opp mot relevant regelverk og veiledere, samt flere brev fra Miljødirektoratet med spesiell vekt på det siste som er datert 23.03.2018.

Revisor kan ikke se at Fylkesmannens brev motstrider det som ble avklart i Miljødirektoratets brev datert 23.03.2018. Miljødirektoratets brev fra 23.03.2018 konkluderer med følgende (uthevet skrift):

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen. Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

Revisor viser videre i tilsvaret til sekretariatene til KS Bedrifts leserinnlegg i Trønder-Avisa 15.01.2019. KS bedrift viser her til at Miljødirektoratet forvalter regelverket om selvkost på vegne av staten, og i dette tilfellet har Miljødirektoratet presisert at renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon er håndtert i tråd med selvkostregelverket. Videre framgår det av leserinnlegget at om det skulle være motstrid mellom Fylkesmannens og direktoratets konklusjoner, er det uansett direktoratets vurderinger av gjeldende rett som bør legges til grunn.

Til spørsmål II.

Forvaltningsrevisjonsdelen i selskapskontrollen viser at Innherred Renovasjon IKS har en modell for kostnadsfordeling i tråd med selvkostprinsippet. Kostnadsfordelingen er faglig begrunnet i eksempelvis registrering av avfallsmengder, erfaringstall og modeller for kostnadsfordeling. Kostnadsfordelingen ligger på et akseptabelt nivå sett i forhold til kostnaden med å fremskaffe data for mer detaljert kostnadsfordeling. IR har i kostnadsfordelingen gjort vurderinger når det gjelder merkostnader med en mer presis fordeling, kontra kostnaden med å gjennomføre slike fordelinger.

Revisors oppfatning er at IR sin modell for kostnadsfordeling er mer detaljert enn den er i mange kommuners egne selvkostmodeller.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet mener rapporten besvarer kontrollutvalgenes bestilling og anbefaler at kontrollutvalget legger den frem til behandling i kommunestyret med innstilling i tråd med forvaltningsrevisjonens anbefalinger og merknader.

Tidspunkt for gjennomføring er satt til 2020 for å gi de ulike kommuner(eiere), eierskapsutvalg og rådmenn tilstrekkelig og nødvendig tid til å gjennomføre vedtaket.

SELSKAPSKONTROLL

INNHERRED RENOVASJON IKS

ENDELIG RAPPORT

Verdal kommune

Oktober 2018

SK1011

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA er Norges største interkommunale revisjonsselskap, og leverer revisjonstjenester innen regnskap, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll til 44 kommuner og en fylkeskommune.

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne selskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalgene i Innherred Renovasjon IKS sine eierkommuner med unntak av Leksvik. Selskapskontrollen er gjennomført i perioden september 2017 til oktober 2018.

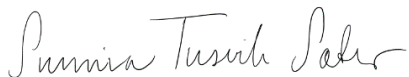
Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper mm., jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 5. Selskapskontrollen består av en eierskapskontroll for den enkelte kommune og en forvaltningsrevisjon av Innherred Renovasjon IKS, som er felles for alle kommunene. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Sunniva Tusvik Sæter, prosjektmedarbeider Margrete Haugum, og kvalitetssikrere Tor Arne Stubbe og Arve Gausen. Regnskapsrevisor Knut Tanem har også bistått i arbeidet. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor alle kommunene og selskapet, jf. kommuneloven § 79 og forvaltningslovens § 6.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, og eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til standarden så langt det er mulig.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 09.11.2019

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. § 7

² Norges Kommunerevisorforbund, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS er bestilt av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu, Tydal og Malvik. Bestillingen har bakgrunn i den enkelte kommunes plan for selskapskontroll.

Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er unik for den enkelte kommune, en forvaltningsrevisjonsdel om selvkost og dispensasjonsmuligheter fra hytterrenovasjon, samt en beskrivende del om Innherred Renovasjon IKS som et fremtidsrettet selskap. Da Malvik kommune nylig har hatt en eierskapskontroll, valgte kontrollutvalget kun å motta forvaltningsrevisjonsdelen samt den beskrivende delen av rapporten.

Revisor har benyttet intervju, observasjon og dokumentgjennomgang som metode. Det har også blitt stilt en rekke spørsmål via epost. Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingene.

Eierskapskontrollen har følgende problemstilling: «Utøver Verdal kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS (IR) i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?». I eierskapskontrollen finner vi at selskapsavtalen er jevnlig revidert. Selskapets eiere vedtok renovasjonsforskriften i 2005 og denne er under revidering. Da Verdal kommune vedtok renovasjonsforskriften, ble ikke § 2 andre ledd om hytterrenovasjon og muligheten for redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer vedtatt. Da kommunen i 2017 vedtok endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytterrenovasjon ble dette ikke fulgt opp med å ta inn § 2 andre ledd i renovasjonsforskriften. Det betyr blant annet at det ikke er hjemmel for å vedta redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer, mens forurensningsloven § 30 andre ledd gir kommunen mulighet til å unndra eiendommer fra kommunal innsamling etter søknad. Det er vedtektsfestet bruk av valgkomite. Valgkomiteen har fokusert på et kompetansesammensatt styre, og det er ingen rådmenn eller ordførere som sitter i styret i IR. Det er avholdt et eiermøte om selskapets strategi i 2018. Selskapet er på tilbudssiden når det gjelder å orientere kommunen, men dette fordrer at kommunen bestiller informasjon fra selskapet.

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016, men denne har ikke blitt oppdatert siden. Eierskapsmeldingen mangler flere av elementene som KS anbefaler at en eierskapsmelding skal inneholde. Kommunen har tre eierrepresentanter med vararepresentanter, hvorav ordfører er en av eierrepresentantene. De har mottatt noen opplæring i eierstyring. Det kan være utfordrende å behandle innkalling og sakliste til representantskapsmøter politisk da innkallingen kan komme for sent for å rekke behandling.

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring. Denne konklusjonen har bakgrunn i at kommunen ikke har utarbeidet en oppdatert og tilstrekkelig informativ eierskapsmelding og lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret. Det er gitt følgende anbefalinger i eierskapskontrollen:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterrenovasjon blir operativ i kommunen.

Forvaltningsrevisjonen om **renovasjonsgebyr** har følgende problemstillinger: «Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS i tråd med selvkostprinsippet?» og «Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til Innherred Renovasjon IKS?».

IR fører selvkostregnskap for husholdning, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. Det skilles mellom selvkostområdene og næringsavfall, og mellom selvkostområdene husholdning, hytte, slam, og kommunalt næringsavfall. Så langt det er mulig benyttes direkte registreringer, hvis ikke det er mulig benyttes fordelingsnøkler. Revisor mener at så lenge IR har valgt å skille mellom husholdningsavfall og hytteavfall, bør skillet også rapporteres til eierne.

Det utarbeides selvkostkalkyler som er budsjett for kommende år. Selvkostkalkylene danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse av gebyr hos deltakerkommunene. Revisor mener at det bør legges frem en selvkostkalkyle for hytterrenovasjon og slam som minst er på detaljnivå med det som legges frem for husholdningsrenovasjon, noe som er gjort i forslaget til driftsbudsjett for 2019.

Regnskapet gjennom året danner selvkostregnskapet. Det settes opp etterkalkyle i form av rapporteringsskjemaet til KOSTRA, som viser resultatet av gebyrfinansierte selvkosttjenester for husholdning og hytterrenovasjon samlet. Den viser også fordelingen mellom kommunene basert på folkemengde. Det utarbeides ikke etterkalkyle for slam som sendes kommunene, og kommunene har dermed ikke noe grunnlag for å utarbeide note til regnskapet slik Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning sier.

I selvkostkalkylene skal det benyttes kalkulatoriske renter. Forskjellen mellom regnskapsmessige og kalkulatoriske renter i hele selskapet føres på

administrasjonsavdelingen og fordeles på selvkostområdene. Det fører til at det meste av kalkulatoriske renter blir nullet ut og man sitter igjen med de ordinære rentene. I etterkalkylen renteberegnes ikke selvkostfondet. Disse forholdene er ikke i tråd med retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (KMD, 2014), men blir heller ikke vesentlig feil. Etterkalkylen sendes kommunene, men det er kun Inderøy kommune som har tatt etterkalkylen inn som en note til regnskapet sitt, slik den kommunale regnskapsstandarden fastsetter.

Fra 2016 er det ett felles selvkostfond. Tydal har en egen korrigering på selvkostfondet som følge av negativt selvkostfond da kommunen ble medlem i IR i 2016. Selvkostfondene ble fram til opprettelsen av et felles selvkostfond forsøkt nullet ut. Revisor finner ikke at selvkostfondet er brukt til finansiering av investeringer.

IR har differensierte priser som er i tråd med retningslinjene for differensiering av gebyr. Kommunestyrene skal fastsette avfallsgebyret. Revisor finner at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyr for 2018. Delegering av innkreving av renovasjonsavgift er fastsatt i renovasjonsforskriften som alle kommunene har vedtatt.

Revisor konkluderer med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR er i tråd med selvkostprinsippet. Videre konkluderer revisor med at myndigheten til å innkreve renovasjonsgebyret er delegert fra kommunene til IR i renovasjonsforskriften

Revisor har følgende anbefalinger:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.

Forvaltningsrevisjon om **handlingsrom for dispensasjon fra hytter renovasjon** har følgende problemstilling: «Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytter renovasjon?».

Kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelteiendommer etter søknad. Ingen av kommunene har vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk. Innbyggerne kan søke

om fritak fra renovasjonsgebyret for eiendommer som er ubeboelige (jf. forurensningsloven 30, andre ledd). En gjennomgang av de siste søknadene om fritak/reduisert gebyr, viser at søknad om fritak går til eierkommunene, mens IR behandler søknader om redusert gebyr. Det stilles krav til søknadene, og det etterspørres mer dokumentasjon dersom det er behov for det.

Revisor har følgende anbefalinger:

- Revisor anbefaler at selskapet utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

I **IR som et framtidsrettet selskap** går det fram at IR jobber mot målet om materialgjenvinning på 65 prosent innen 2035. Selskapet har i dag 48,5 prosent materialgjenvinning. IR jobber sammen med andre avfallsselskaper og nasjonale aktører for å utvikle selskapet og bransjen.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	8
1 Innledning.....	11
1.1 Bestilling.....	11
1.2 Problemstillinger.....	11
1.3 Revisjonskriterier.....	12
2 Innherred Renovasjon IKS.....	13
2.1 Innherred Renovasjon IKS i dag.....	13
2.2 Datterselskap og andre eierinteresser	15
2.2.1 Retura IR AS, 100%.....	15
2.2.2 Jordfabrikken AS, 40%.....	15
2.2.3 Trøndelag Gjenvinning AS, 50%	15
2.2.4 Ecopro AS, 28,21%.....	16
2.2.5 Miljøpartnerne AS, 16,44%	16
2.2.6 Sesam Ressurs AS, 12,6%.....	16
2.2.7 Rekom AS, 3,57%.....	16
2.2.8 Retrans Midt AS, 33,3%.....	16
2.2.9 Bruktbo Renovasjonsservice AS	17
2.3 Selskapsstruktur og styrende organer	17
3 Eierskapskontroll	18
3.1 Problemstilling og vurderingskriterier	18
3.2 Eiernes styringsdokumenter	18
3.2.1 Selskapsavtalen.....	18
3.2.2 Styringsdokumenter	20
3.2.3 Eierskapsmelding.....	21
3.3 Eierrepresentasjon	22
3.4 Representantskapet	23
3.5 Kompetansekrav til styrende organ	24
3.6 Eiermøter og dialog med selskapet	26
3.7 Vurderinger	27
3.7.1 Eiernes styringsdokumenter.....	27
3.7.2 Eierrepresentasjon.....	28
3.7.3 Representantskapet.....	28
3.7.4 Kompetansekrav til styret.....	28
3.7.5 Eiermøter og dialog med selskapet.....	28
3.8 Konklusjon og anbefalinger for eierskapskontroll.....	29
4 Renovasjonsgebyr.....	30
4.1 Problemstillinger.....	30
4.2 Revisjonskriterier.....	30
4.2.1 Selvkostprinsippet.....	30

4.2.2	Kalkyler	31
4.2.3	Selvkostfond	33
4.2.4	Gebyrfastsettelse og innkreving	34
4.3	Praktisering av selvkost i Innherred Renovasjon IKS	36
4.3.1	Selvkostprinsippet i IR	36
4.3.2	Selvkostkalkyler i IR	38
4.3.3	Selvkostfond i IR	40
4.3.4	Gebyrfastsetting og innkreving	42
	Lik pris – lik tjeneste	42
	Prisfastsettelse avfall	44
	Prisfastsettelse slam	44
	Differensiering av avfallsgebyr	45
	Vedtak om avfallsgebyr	48
	Innkreving av avfallsgebyr	49
4.4	Vurdering	49
4.4.1	Selvkostprinsippet	49
4.4.2	Kalkyler	50
4.4.3	Selvkostfond	51
4.4.4	Gebyrfastsettelse og innkreving	51
5	Handlingsrom for dispensasjon	53
5.1	Problemstilling og revisjonskriterier	53
5.2	Revisjonskriterier	53
5.2.1	Hytterrenovasjon en del av husholdningsrenovasjon	53
5.2.2	Muligheter for unntak	54
5.2.3	Differensiering av gebyr	56
5.3	Data	57
5.3.1	Fritak fra renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk	57
5.3.2	Fritak for renovasjonsgebyr etter søknad	59
5.3.3	Differensiering av renovasjonsgebyr	61
5.4	Vurdering	61
5.4.1	Fritak for renovasjonsgebyr	61
5.4.2	Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter og fritidseiendommer	62
6	IR som framtidsrettet selskap	64
6.1	IR sin fremtidsrettede strategi	64
6.2	Dialog mellom selskapet og eierne	65
6.3	Kort om historien til IR	67
6.4	Avfallspolitikk	68
6.5	Prosjekter og nye satsninger	71
6.6	Utviklingsarbeid rettet mot innbyggerne	72
7	Høring	74
8	Konklusjoner og anbefalinger	75

8.1	Renovasjonsgebyr.....	75
8.2	Handlingsrom for dispensasjon	76
8.3	Anbefalinger	76
Kilder		77
Vedlegg 1 – Metode		79
Vedlegg 2 – Utledning av kriterier til eierskapskontroll.....		82
Vedlegg 3 – Høringssvar		87

Tabell

Tabell 1.	Nøkkelinformasjon	13
Tabell 2.	Styreinformasjon Retura IR AS	15
Tabell 3.	IR sine tjenester til de ulike kommunene	37
Tabell 4.	Oversikt over selvkostfond fra 2012- 2017	41
Tabell 5.	Ulike abonnement for husholdningsrenovasjon	45
Tabell 6.	Ulike abonnement for bunntømte og nedgravde containere	46
Tabell 7.	Ulike abonnement for hytterrenovasjon	47
Tabell 8.	Gebyr for håndtering av slam fra husholdninger og hytter	48
Tabell 9.	Søknadsbehandling.....	60
Tabell 10.	Resultatmål	64

Figurer

Figur 1.	Organisering av Innherred Renovasjon IKS	17
Figur 2.	Prosess for fastsetting av gebyr	43
Figur 3.	Avfallshierarkiet (Miljødirektoratet, 2013).....	70

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjøres det rede for bestilling, problemstillinger og revisjonskriterier.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i Plan for selskapskontroll 2016-2019, bestilte kontrollutvalget i Verdal kommune en selskapskontroll av Innherred Renovasjon IKS. Selskapet var prioritert som nummer to, men det var allerede levert rapport om førsteprioriterte selskap Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Revisjon Midt-Norge SA, daværende KomRev Trøndelag IKS, var revisor for fem³ andre eierkommuner i Innherred Renovasjon IKS, og det ble foreslått å gjennomføre en selskapskontroll i alle kommunene for å få en effektiv gjennomføring. Etter 01.01.2018 da KomRev Trøndelag IKS ble slått sammen med Revisjon Midt-Norge IKS til Revisjon Midt-Norge SA, kom tre⁴ eierkommuner av Innherred Renovasjon IKS fra tidligere Sør-Trøndelag også med i selskapskontrollen. Kontrollutvalget fikk 11.09.2017 sak 034/17 mulighet til å komme med innspill til selskapskontrollen. Prosjektplanen ble vedtatt 13.11.2017 sak 046/17. Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er unik for den enkelte kommune, en forvaltningsrevisjonsdel om selvkost og dispensasjonsmuligheter, samt en beskrivende del om Innherred Renovasjon IKS som et fremtidsrettet selskap.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger besvares i rapporten:

Eierskapskontroll:

- Utøver den enkelte kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS (IR) i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?

Renovasjonsgebyr:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?

Hytterrenovasjon:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon?

³ Kommunene Inderøy, Levanger, Frosta, Stjørdal og Meråker

⁴ Kommunene Selbu, Tydal og Malvik

I tillegg er det en beskrivende del om IR som et framtidsrettet selskap.

1.3 Revisjonskriterier

Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (§7) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Revisjonskriterier for renovasjonsgebyr er utledet i kapittel 4.2 og for handlingsrom for dispensasjoner i kapittel 5.2. Kildene til revisjonskriterier er delvis felles og er følgende:

- Forurensningsloven §§ 26 og 34
- Forurensningsforskriften § 16-1
- Avfallsforskriften, kapittel 15
- NOU 2002:19 Avfallsforebygging
- Ot. Prp. Nr. 87 (2001-2002)
- Ot.prp. nr. 66 (1992-1993)
- Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892)
- Miljødirektoratets veileder *Beregning av kommunale avfallsgebyr*, 2014
- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder *H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester*, 2014
- Kommunal regnskapsstandard nr. 6 – (KRS) Noter og årsberetning, 2018.
- Brev fra Statens forurensningstilsyn 16.97.1998
- Brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009: Beregning av avfallsgebyrer ved organisering i interkommunalt selskap
- Brev fra Klima- og forurensningsdirektoratet, 27.06.2013. Svar på spørsmål knyttet til renovasjon fra fritidsboliger.
- Brev fra Miljødirektoratet, 27.02.2018. Vurdering av henvendelser om selvkostprinsippet ved fastsetting av kommunale avfallsgebyr.
- Brev fra Miljødirektoratet, 21.03.2018. Presisering av vårt brev av 27.02.2018 - Om hytterrenovasjon.
- Brev fra Miljødirektoratet, 23.03.2018. Avklaring om gebyrberegning i IKS.
- Epost, *Brev fra MDIR om selvkost og gebyrberegning*, fra KS Bedrift til daglige ledere i interkommunale renovasjonsselskap 23.03.2018.
- Innherred Renovasjon sin renovasjonsforskrift fra 2005

2 INNHERRED RENOVASJON IKS

I dette kapittelet beskrives selskapet Innherred Renovasjon IKS.

2.1 Innherred Renovasjon IKS i dag

Innherred Renovasjon er et interkommunalt selskap, som i dag er eid av 10 kommuner og er renovasjonsselskap for 96 000 innbyggere. Selskapet har hovedkontor i Verdal og utførte i 2017 i overkant av 60 årsverk.

Innherred Renovasjon IKS forvalter kommunenes lovpålagte oppgave med innsamling av husholdningsavfall. Virksomheten drives etter selvkost, og renovasjonsgebyret skal dekke innsamling, transport og behandling av avfallet. Innherred Renovasjon IKS samler inn husholdningsavfall fra 36 000 husholdninger og 12 300 hytter på vegne av eierkommunene. Gebyrsatsene framgår på nettsiden til Innherred Renovasjon IKS, www.ir.nt.no/priser/.

I tillegg samles det inn næringsavfall fra noen og slam fra de fleste eierkommunene. Total avfallsmengde var 77 848 tonn i 2017, hvorav 47 089 tonn kom fra husholdninger og hytter. Dette utgjorde 491 kg avfall pr. innbygger. Innherred Renovasjon IKS har gjenvinningsstasjoner i alle kommuner. Innbyggerne har fri levering da kostnaden for bruk av gjenvinningsstasjon er inkludert i gebyret.

IR har et eget deponi i Skjærdalen i Verdal, og ifølge ledelsen i IR er det mange renovasjons-selskaper som ikke har dette. Ledelsen i IR mener det er viktig å ha et eget deponi, spesielt med tanke på samfunnsberedskap. Deponiet i Skjærdalen er i dag det eneste i tidligere Nord-Trøndelag, som tar imot avfall fra hele regionen. En stor del av avfallet til deponiet er næringsavfall.

Nøkkelinformasjon om Innherred Renovasjon IKS er gjengitt i tabell 1. Opplysningene er hentet fra Brønnøysundregistrene, SmartCheck, selskapsavtalen, protokoll fra representant-skapsmøte og vedtekter.

Tabell 1. Nøkkelinformasjon

Stiftelsesdato	14.01.1985 Interkommunal stiftelse Fra 1999 interkommunalt selskap
Eiere	Levanger kommune 21,2%, eier fra 1985 Verdal kommune 16,4%, eier fra 1985 Frosta kommune 2,9%, eier fra 1985 Inderøy kommune 7,3%, eier fra 1985 Meråker kommune 2,9%, eier fra 1997 Stjørdal kommune 25,2%, eier fra 1998 Selbu kommune 4,4%, eier fra 2000

	Malvik kommune 14,9%, eier fra 2000 Leksvik kommune 3,9%, eier fra 1997 Tydal kommune 0,9%, eier fra 2016
Styreleder	Per Kosberg, 21.07.2010 →
Styremedlemmer	Ole Tronstad, nestleder, 02.05.2017 → Berit Johansen, 06.08.2007 → Therese Troset Engan, 02.05.2017→ Unni Sofie Moslet, 19.11.2015 → Inger Smågård, 03.11.2016 → Knut Røflo, 04.05.2018 →
Direktør	Geir Tore Leira, 06.01.2010 → Tidligere daglige ledere: Per Jarle Eriksen, 1985-1987 og 1989 – 2003. Direktør fra 2004-06.01.2010 Roar Larsen, 1987-1989
Formål	Innherred Renovasjon har som formål å ivareta deltagerkommunenes lovpålagte oppgaver innenfor avfallssektoren. Selskapet er tildelt enerett innenfor husholdningsavfall og har ikke erverv som formål. Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdet renovasjon eller beslektete områder. Dette må ikke medføre kostnader som fører til økt renovasjonsgebyr. Selskapet kan drive behandling av kloakkslam og tildeles enerett for de av deltagerkommunene som ønsker slik tjeneste. Selskapet kan etter vedtak i representantskapet opprette aksjeselskap eller delta i slike der dette er formålstjenlig for å ivareta sine interesser innenfor tjenesteområdet.
Forretningsidé	Med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå.
Revisor	PwC v/ Kjell Tore Kirketeig

Leksvik kommune ble fra 01.01.2018 slått sammen med Rissa kommune, og utgjør i dag Indre Fosen kommune. Selskapsavtalen fra 2017 fastslår at Indre Fosen kommune i en begrenset periode skal ha en eier- og ansvarsandel som tilsvarer størrelsen på tidligere Leksvik kommune. Høsten 2018 foregår det forhandlinger som mest sannsynlig vil resultere i at Fosen Renovasjon tar over ansvaret for hele Indre Fosen kommune.

2.2 Datterselskap og andre eierinteresser

Innherred Renovasjon IKS har datterselskaper og eierandeler i andre selskaper. Her presenteres disse selskapene.

2.2.1 Retura IR AS, 100%

Retura IR AS ble stiftet 07.04.2003 og har 15 ansatte. Retura IR AS er en sentral aktør innen avfallshåndtering, gjenvinning, transport og miljøkartlegging for næringslivet i Innherreds-regionen. Selskapet tilbyr også containerutleie, avfallstaxi og lignende til private. Selskapets mål er å være ledende i sitt område og bidra til miljøriktige og effektive avfalls løsninger til næringslivet. Selskapet er miljøsertifisert etter ISO 14001 og kvalitetssertifisert etter ISO 9001⁵.

Tabell 2. Styreinformasjon Retura IR AS

Daglig leder	Ole Petter Segtnan, 07.02.2018
Styreleder	Geir Tore Leira
Styremedlemmer	Olav Norberg Christina Madsen Arve Staberg Una Dahlen-Kvalvaag

2.2.2 Jordfabrikken AS, 40%

Jordfabrikken AS har tatt over org.nr. for Bruktbo Renovasjonsservice AS, som ble stiftet 22.04.2002. Jordfabrikken tok over org.nr. i mai 2018. Selskapet eies sammen med Nordic Garden (Felleskjøpet) som har 50 prosent, og Ecopro AS som har 10 prosent eierandel. Selskapets formål er produksjon av jord i forskjellige kvaliteter, i hovedsak basert på hageavfall og annet organisk materiale, samt annen aktivitet som er naturlig forbundet med dette. Herunder skal selskapet kunne delta i andre morselskap med lignende virksomhet.

2.2.3 Trøndelag Gjenvinning AS, 50%

Trøndelag Gjenvinning AS ble stiftet 15.04.2003 og eies sammen med Børstads Transport AS. Selskapets formål er å drive med avfallshåndtering og beslektede tjenester og det som naturlig følger med slik virksomhet, samt å delta i andre selskaper.

⁵ Retura IR AS, «Retura IR - om oss» <<https://retura-ir.no/om-oss/>>.

2.2.4 Ecopro AS, 28,21%

Ecopro AS ble stiftet 14.08.2002, og har 10 ansatte. Ecopro er en biogassfabrikk som ligger i Verdal kommune, og er en av de første av sitt slag i Norge. Ecopro eies av fem interkommunale avfallsselskap⁶ og Steinkjer kommune, slik at 52 kommuner i Midt-Norge samarbeider om å behandle kildesortert matavfall og slam på en fremtidsrettet og miljømessig forsvarlig måte. Det er investert 180 millioner kroner i et lukket biogassanlegg med minimal ekstern luktpåvirkning, som foredler avfall til biogass og næringsrike biogjødselprodukter. Selskapet har stort fokus på en fremtidsrettet kretsløpstankegang hvor organisk avfall blir til grønn energi og biogjødselprodukt⁷.

2.2.5 Miljøpartnerne AS, 16,44%

Selskapet Miljøpartnerne AS ble stiftet 01.10.2008. Selskapet eies sammen med blant annet 9 andre midtnorske avfallsselskap. Selskapets formål er innsamling, transport og behandling av avfall, og dermed tilknyttet virksomhet, samt deltakelse i selskaper med tilknyttet virksomhet.

2.2.6 Sesam Ressurs AS, 12,6%

Sesam Ressurs AS ble stiftet 19.06.2017. Selskapet eies sammen med andre avfallsselskap og en ansatt. Selskapet formål er å slutføre prosjekt SESAM, etablere nødvendig kontraktsgrunnlag og berede grunnen for å etablere og drifte driftsselskapet for det sentrale ettersorteringsanlegget i Midt-Norge. Selskapet har ikke erverv til formål.

2.2.7 Rekom AS, 3,57%

Rekom AS ble stiftet 28.01.1998, og har 14 ansatte. Selskapet eies sammen med mange andre aksjonærer, hvor flere av de store aksjonærene er avfallsselskap. Selskapet formål er: «Rekom skal på en lønnsom og ressurseffektiv måte skape verdier for sine samarbeidspartnere i et marked for råvare- og energigjenvinning».

2.2.8 Retrans Midt AS, 33,3%

Retrans Midt AS ble stiftet 10.01.2018 og har 60 ansatte. Selskapet eies sammen med HAMOS Forvaltning og Midtre Namdal Avfallsselskap. Selskapets formål er: «Sørge for innsamling og transport av husholdningsavfall og næringsavfall fra kommunene som har eierskap direkte eller indirekte i selskapet. Oppgaven kan løses gjennom bruk av egne

⁶ Innherred Renovasjon IKS, Helgeland Avfallsforedling IKS, Søndre Helgeland Miljøverk IKS, Midtre Namdal Avfallsselskap IKS og HAMOS Forvaltning IKS.

⁷ Ecopro AS, «Pioner på områder» <<http://ecopro.no/teknologi/pioner-pa-omrader/>>.

ressurser eller ved kjøp av tjenester i markedet. Selskapet kan ta på seg alle oppgaver som naturlig hører sammen med dette. Selskapet skal kunne inngå samarbeidsavtaler eller ha eierskap i andre foretak dersom det er hensiktsmessig for å oppfylle formålet. Selskapet skal ikke samle inn næringsavfall i markedet utover det som er tillatt etter det til enhver tid gjeldende anskaffelsesregelverk.»

2.2.9 Bruktbo Renovasjonsservice AS

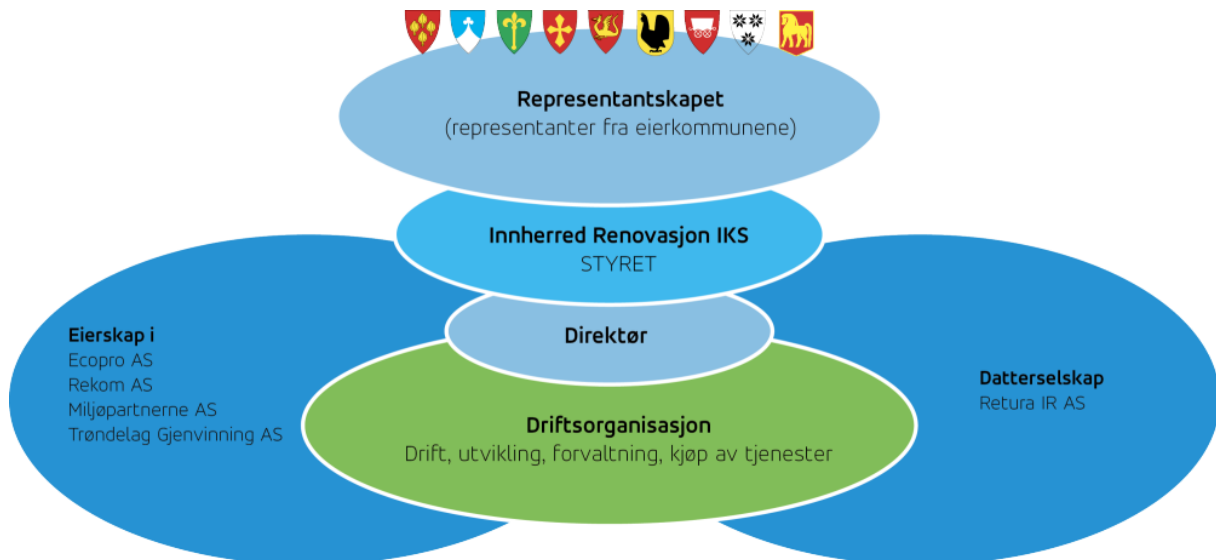
Bruktbo var opprinnelig organisert som et eget selskap, men virksomheten er nå lagt inn i hovedselskapet.

2.3 Selskapsstruktur og styrende organer

Innherred Renovasjon IKS er et interkommunalt selskap og følger IKS-loven (Lov om Interkommunale selskap, LOV-1999-01-29-6). Loven gir føringer for de styrende organene i selskapet. Kommunene utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet, hvor alle kommunene er representert med minst en representant. Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Representantskapet velger styre, og styret ansetter daglig leder.

Selskapets revisor deltok på representantskapsmøtet mai 2018, og fikk taletid om regnskapet.

Figur 1. Organisering av Innherred Renovasjon IKS

Hentet fra ir.nt.no 17.04.2018.

Det er 20 representanter i representantskapsmøtet som normalt avholdes to ganger i året. Selskapets styre består av sju medlemmer, hvorav ett medlem er valgt av og blant de ansatte.

3 EIERSKAPSKONTROLL

Dette kapittelet handler om kommunene sin eierstyring av Innherred Renovasjon IKS. Det er ti eierkommuner i IR noe som betyr at eierskapet utøves både av den enkelte kommune og av kommunene i fellesskap. Kapittelet utgjør rapportens eierskapskontroll, som er en obligatorisk del av en selskapskontroll.

3.1 Problemstilling og vurderingskriterier

Problemstillingen for eierskapskontrollen er:

Utøver Verdal kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet i vedlegg to og kriteriene er gjengitt i starten av hvert delkapittel.

3.2 Eiernes styringsdokumenter

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiernes styringsdokumenter er:

- Det skal foreligge en selskapsavtale som minst angir informasjon som IKS-loven krever
- Kommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Kommunen bør vedta en eierskapsmelding som rulleres årlig^a
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold:
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag
 - Juridisk styringsgrunnlag
 - Formål og strategi
 - Selskapenes samfunnsansvar

3.2.1 Selskapsavtalen

Ved etableringen av det interkommunale selskapet ble det utarbeidet en selskapsavtale mellom eierkommunene. Selskapsavtalen legger overordnede føringer for selskapet og eierne. Den omhandler innskuddsplikt for deltakende kommuner, slik at nye deltakere må innbetale en andel pr. innbygger fastsatt av representantskapet. Videre går det fram av selskapsavtalen at deltakerkommunene hefter for selskapets forpliktelser i forhold til innbyggertallet dersom annet ikke er særskilt avtalt ved oppstarten av tiltaket. Kommunenes innbyggertall pr.

^a Ny kommunelov, som enda ikke er innført, legger opp til at det skal rulleres minst en gang i valgperioden. Revisor vil derfor nyansere sin vurdering av KS' anbefaling.

31.12.1998 er lagt til grunn og justeres hvert fjerde år. Selskapsavtalen gir i tillegg nærmere bestemmelser om regler for representasjon i representantskapet, representantskapets møter, styret og styrets møter og administrerende direktør. Selskapsavtalen slår også fast at selskapet har et eget økonomireglement som vedtas av representantskapet etter forslag fra styret. Det gis også en ramme for låneopptak på kr 200 millioner, dersom annet ikke er vedtatt i kommunestyrene i de deltakende kommunene.

Dagens selskapsavtale i IR er vedtatt i representantskapet 23.11.2017 sak 11/17. Selskapsavtalen ble første gang vedtatt i representantskapet 31.08.1999, sak 9/99 og trådte da i kraft fra 01.01.2000. Selskapsavtalen er revidert i 2003, 2004, 2007, 2009, 2011, 2015, 2016 og nå sist i 2017.

Selskapsavtalen har tittelen *Selskapsavtale for Innherred Renovasjon IKS*. Selskapsavtalens § 1 lister opp følgende deltakere i selskapet: Meråker kommune, Stjørdal kommune, Frosta kommune, Levanger kommune, Verdal kommune, Inderøy kommune, Indre Fosen kommune, Selbu kommune, Malvik kommune og Tydal kommune. § 3 sier at selskapet har sitt hovedkontor i Verdal kommune.

Selskapsavtalens § 4 redegjør for selskapets formål som er å ivareta deltakerkommunenes lovpålagte oppgaver innenfor avfallssektoren. Formål og ansvarsområde utdypes nærmere i fortsettelsen av paragrafen og femte ledd slår fast at definisjonen av formål og ansvarsområder er uttømmende, og styret og representantskapet har ikke myndighet til å fatte vedtak på områder som ikke er nevnt i første til fjerde ledd i § 4.

Innskuddsplikt i selskapet er regulert i § 5. § 6 viser deltakerkommunenes ansvarsfordeling i form av forholdstallet for ansvar og eierandel pr. 31.12.2014. Dette forholdstallet bygger på kommunenes folketall og justeres hvert fjerde år. I den gjeldende selskapsavtalen opplyses det spesielt at Indre Fosen for en begrenset periode har eier- og ansvarsandel tilsvarende størrelsen på tidligere Leksvik kommune.

§ 8 i selskapsavtalen omhandler representantskapet og regulerer antall medlemmer i representantskapet og hvor mange den enkelte kommune oppnevner. Grunnlaget for fordelingen er at kommuner under 4000 innbyggere har en representant. Kommuner med 4000 til 10 000 innbyggere har to representanter mens kommuner over 10 000 innbyggere har tre representanter. Deltakerkommunene velger selv sine representanter og videre står det at ordfører bør være representant eller en av representantene fra de respektive kommunene. Denne fordelingen gir til sammen 20 representanter. De er valgt for fire år og representantskapet konstituerer seg selv.

Kommunestyret i Verdal behandlet siste gang endringer i selskapsavtalen den 23.04.2018, sak PS 032/18. I saksframlegget redegjøres det for endringen som skyldes at Leksvik og Rissa kommune har blitt til Indre Fosen kommune, og at de gamle ordningene innenfor renovasjon vil fortsette som før inntil videre. Vedtaket er tredelt, først en godkjenning av revideringen med henvisning til hvilke paragrafer i selskapsavtalen som endre, dernest at Indre Fosen kommune opprettholder samme eierandel som Leksvik kommune hadde i eksisterende selskapsavtale. Det siste punktet omhandler at Indre Fosen kommune må oppnevne nye medlemmer til representantskapet i Innherred Renovasjon. Selskapsavtalen som følger med saksframlegget har det innholdet som ble vedtatt i representantskapet 23.11.2017, men har en bunntekst som sier at den er revidert 17.11.2016, sak 11/17, altså forrige revidering.

3.2.2 Styringsdokumenter

Innherred Renovasjon IKS sin renovasjonsforskrift er kommunenes styringsdokument. Renovasjonsforskriften er tredelt. Del en er forskrift for husholdningsavfall, del to er forskrift for slam og del tre er forskrift for innsamling og behandling av matrester og organiske restprodukter fra virksomheter. Renovasjonsforskriftens del om husholdningsavfall omtaler blant annet virkeområdet for husholdningsavfall, krav til sortering, bestemmelser om oppsamlingsenheter, kommunens plikter, abonnentenes plikter og rettigheter og bestemmelser om gebyr. Bestemmelsene om gebyr sier at den som omfattes av bestemmelsene i renovasjonsforskriften skal betale avfallsgebyr. Videre står det at det er innført differensierte gebyrsatser på grunnlag av avfallsmengder, avfallstyper og gjenvinning mv., for å fremme avfallsreduksjon, kildesortering og gjenvinning. Gebyr og gebyrdifferensiering vedtas årlig av kommunen. Videre heter det at kommunen har overlatt registrering og innkreving av gebyr til Innherred Renovasjon IKS.

Innherred Renovasjon IKS har en egen tjenestebeskrivelse, sist vedtatt 01.03.2016, som definerer nærmere tjenestetilbudet til husholdninger.

Den gjeldende renovasjonsforskriften er fra 2005 og er behandlet i representantskapet 9.12.2005, sak 9/05. Det opplyses videre at renovasjonsforskriften er vedtatt i kommunene i løpet av 2006 med henvisning til dato og kommunestyresak. Her går det fram at Verdal kommune ikke har vedtatt § 2.2 om fritidsrenovasjon. Tydal kommune står ikke på lista over hvilke kommuner som har vedtatt forskriften. Renovasjonsforskriften regulerer IR sin virksomhet og inneholder viktige delegasjoner fra kommunen til IR. Hjemmelen for delegasjon er oppgitt i renovasjonsforskriften. Ledelsen i IR forteller at man holder på å revidere renovasjonsforskriften og at dette arbeidet gjøres sammen med Midtre Namdal Avfallsselskap og HAMOS.

I renovasjonsforskriften står det at kommunestyret i Verdal kommune vedtok renovasjonsforskriften 02.10.2006, sak 89/06, med unntak av § 2.2 som sier: Forskriften gjelder for hytter, fritidseiendommer og andre bygg som nyttes som fritidshus i kommunen. Eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte og fritidsrenovasjon. Vedtaket som er utformet i tre punkt, ett for hver av de enkelte delforskriftene, er enstemmig vedtatt.

Verdal kommune vedtok 30.01.2017, sak 4/17 endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytterrenovasjon (nærmere omtalt i kapittel 5.3.1). Disse endringene er etter hva revisor har funnet ikke fulgt opp med tilslutning til § 2.2 i renovasjonsforskriften. Ettersom § 2.2 ikke er vedtatt i Verdal, kommer ikke andre ledd i paragrafen til anvendelse. Andre ledd går ut på at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd, kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte og fritid. Dette betyr at det ikke finnes noen hjemmel for reduksjon av gebyret i Verdal kommune. Kommunen har hjemmel i forurensningslovens § 30 andre ledd til å unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamlingen etter søknad.

Verdal kommune har egne avtaler med IR, blant annet i form av at Verdal er vertskommune for IR og kommunens største vannkunde. Både IR sitt deponi og Ecopro ligger i kommunen, og begge representerer miljøutfordringer.

3.2.3 Eierskapsmelding

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016 som er felles for alle selskapene som kommunen har eierinteresser i. I eierskapsmeldingen framgår den overordnede eierskapspolitikken, motivasjon for kommunalt eierskap og overordnede eierstrategier. Verdal kommune har egne overordnede prinsipper for god eierstyring. Disse er:

1. Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Verdal kommunes eierskap.
3. Verdal kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap.
4. Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styrende organ er ansvarlig for realisering av målene.
5. Eventuelle avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.
6. Kommunen forventer at de ulike styrer jevnlig informerer eier om selskapets drift.
7. Styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer.
8. Styrets godtgjøring og lederlønninger skal ligge på et moderat nivå i selskaper hvor kommunen er en betydelig eier.

9. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og mangfold.

Kommunen har ikke evaluert eierskapet i IR, i form av diskusjon om hvorvidt man skal være med. Renovasjonsgebyret har blitt diskutert i forbindelse med budsjettforhandlinger. Det er ikke vedtatt noen rullering av eierskapsmelding.

Eierrepresentantene forteller at kommunen har som mål å levere en samlet eierskapsmelding for alle selskaper kommunen eier. Dette er man ikke helt i mål med enda. Samtidig har ikke eierskapsmelding vekket noen diskusjoner, og ble vedtatt uten større diskusjon.

I presentasjonen av IR i eierskapsmeldingen framgår eierandelen på 16,5 prosent, andre aksjonærer, formålet med selskapet, etableringstidspunkt og virksomheten beskrevet som at selskapet har sin virksomhet i Verdal med betjente gjenbrukstorg i samtlige eierkommuner. I tillegg er det en enkel regnskapsoppstilling for 2013 og 2014.

3.3 Eierrepresentasjon

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eierrepresentasjon er:

- Kommunestyret skal oppnevne minst én representant med vararepresentant til representantskapet for fire år
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte
- Ordfører bør oppnevnes som (en av) selskapets eierrepresentant i eierorganet
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak

Verdal kommune har tre eierrepresentanter i representantskapet i Innherred Renovasjon. Det er ordfører Bjørn Iversen, Marit Voll og Ingolv Bengtsen. Det er rutine at ordfører er blant eierrepresentantene. De andre er valgt ut fra en politisk fordeling. Valget av eierrepresentanter ble gjennomført 02.11.2015, sak PS 97/2015. Her ble de tre representantene valgt med personlige vararepresentanter for hele valgperioden. Vararepresentantene er Silje H. Sjøvold, Torunn Rotmo og Dagfinn Brendmo. Sjøvold har permisjon, og Pål Sverre Fikse er valgt som vararepresentant i hennes permisjonstid (sak PS 59/18). En av eierrepresentantene forteller at det er ulik praksis rundt valg av eierrepresentanter. Når det er ordinære tilstander i et selskap går det bra uansett hvem som er eierrepresentanter, men hvis det skjer noe er det viktig at det er ledende posisjoner som kan representere kommunen.

Eierrepresentantene forteller at representantene ikke har gjort noen avklaringer seg imellom i forkant av representantskapsmøter. Det har ikke vært rutine å behandle innkalling til representantskapet eller informere i etterkant til kommunestyret eller formannskapet. Ordfører uttalte i høringsvaret at han i de aller fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. I enkelte tilfeller går denne informasjonen til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra hans side. Eierrepresentantene forholder seg til at de er valgt til å være eierrepresentanter og utfører dette.

I starten av valgperioden ble KS sin folkevalgtopplæring gjennomført hvor en liten del handlet om eierskap. Ut over dette har det ikke vært kapasitet til å gjennomføre mer opplæring innen eierskap, samtidig presiserer eierrepresentantene at de som velges gjerne har en del erfaring.

Gjennom eierskapsmeldingen legger Verdal kommunen noen føringer for eierskapet i IR.

Eierrepresentantene opplever at det er utfordrende å ha en god dialog om renovasjon i kommunestyret, men mener at kommunestyret må holdes informert. En av eierrepresentantene mener at dialogen skjer på en bedre måte i mindre fora og at formannskapet kan være et mer hensiktsmessig fora. Det blir forskjeller mellom eierrepresentantene som kjenner selskapet godt og de som kun er kommunestyrerepresentanter.

IR er etter eierrepresentantenes syn et av de mest moderne og framtidsrettede selskapene innenfor avfallssektoren i Norge og leverer tjenester på et høyt nivå. Eierrepresentantene forteller at det er en avveining om selskapet skal være best på renovasjon eller ha konkurransedyktige priser. De mener det er riktig at selskapet har fokus på materialgjenvinning. Eierrepresentantene mener det var modig gjort av representantskapet å bruke selvkost og satse på innovasjon, eksempelvis med Ecopro AS.

3.4 Representantskapet

Vurderingskriterier som ligger til grunn for representantskapet er:

- Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap og velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder
- Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes
- Representantskapet skal fastsette styrets godtgjørelse

Innherred Renovasjon har representantskapsmøter to ganger i året. Det er et representantskapsmøte på høsten som behandler 4-årig økonomiplan, investeringsbudsjett og driftsbudsjett for kommende år som faste saker. Representantskapsmøtet på våren behandler årsberetning og regnskap for foregående år og valg av styrerepresentanter og styrets og revisors godtgjørelse som faste saker. Ut over disse faste sakene behandler representantskapet også andre saker.

I intervjuene med noen av eierrepresentantene kommer det fram at sakspapirene til representantskapsmøtet kommer for kort tid i forveien til å behandle saker i politiske organ i kommunen. Dette oppleves spesielt uheldig i litt tyngre, strategiske saker. En kommende relevant sak er eksempelvis revisjon av renovasjonsforskriften. Her savner eierrepresentanter muligheten til å være litt mer involvert i prosessen i forkant av at endelig forslag legges fram til vedtak, slik at innspill og signaler fra eierkommunene kan komme underveis i prosessen.

I selskapsavtalens § 8 om representantskapet står det at representantskapet oppnevner valgkomite som sørger for nødvendige forberedelser til valget og godtgjørelse til ombudet. Det er utarbeidet en instruks for valgkomiteen som er vedtatt i representantskapet 30.04.2014, sak 4/14. Her går det fram at valgkomiteens medlemmer skal velges blant representantskapets faste medlemmer. Ut over dette gir instruksen praktiske bestemmelser for valgkomitearbeidet.

I Verdal kommunes eierskapsmelding går det fram at styret bør sammensettes slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse og mangfold. Det bør tas hensyn til at styret kan fungere godt som et kollegialt organ. Styret må være en ressursbase som tilfører innsikt og kunnskap på de områder som er viktige for virksomhetens utvikling, vekst og lønnsomhet. Videre bør man ta hensyn til følgende forhold ved rekruttering til styrene: kompetanse og kunnskapshensyn, mangfold, habilitet og roller. Eierskapsmeldingen sier at styrehonorarer bør fastsettes basert på selskapets økonomiske omfang, styrets arbeidsbelastning og styrerisiko.

Eierrepresentantene i Verdal forteller at det har vært uenighet om hytterrenovasjon i representantskapet og at dette har hatt bakgrunn i politisk uenighet samt tolking av nasjonale regler som ikke har vært tydelig nok. Eierrepresentantene opplever det som utfordrende at når det kommer ulike svar fra ulike instanser. Videre forteller de at uklare regler for hytterrenovasjon kobles til kommunene og IR, selv om det i realiteten er det nasjonale regelverket som er utfordrende. Ut over hytterrenovasjon har ikke eierrepresentantene opplevd større diskusjoner i representantskapet de siste årene.

IR oppleves som et framtidsrettet og ambisiøst selskap og eierrepresentantene mener det er viktig for representantskapet å gjøre gode avveininger her. Dersom IR skal være best, har dette en pris for innbyggerne i IR sitt område. Eierrepresentantene mener at selskapets hovedkurs er riktig og mener at representantskapet følger de retningslinjer som eierne gir. Det pekes også på at opprettelse av datterselskaper øker avstanden til IKS-ets eiere.

3.5 Kompetansekrav til styrende organ

Vurderingskriterier som ligger til grunn for kompetansekrav til styrende organ er:

- Styrets samlede kompetanse skal være tilpasset selskapet
- Det bør være rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret
- Det skal tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret
- Det bør oppnevnes numeriske varamedlemmer til styret
- Styret bør ha faste rutiner for å håndtere habilitetskonflikter
- Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper

Innherred Renovasjon IKS har et styre som består av sju medlemmer, hvorav ett medlem er valgt av de ansatte. Revisor var tilstede i representantskapsmøtet 04.05.2018 som observatør.

I forbindelse med saken om valg av nye styremedlemmer presenterte styreleder resultater fra styrets evaluering 2014-2018. Styret hadde behandlet resultatene fra styreevalueringen, som var en spørreskjemaundersøkelse, på styremøte 27.02.2018, sak 7/18. Det framgår av protokollen at evalueringen oversendes valgkomiteen.

Representantskapet har en valgkomite og en instruks til valgkomiteen. Valgkomiteen består av tre medlemmer, men hadde fungert med bare to medlemmer fordi ett av medlemmene hadde flyttet og trukket seg fra sitt verv. Valgkomiteen tok selvkritikk på at de ikke hadde fulgt opp instruksjonen om at innstillingen skulle være klar fire uker før representantskapsmøtet. I møtet ble det foreslått å sende ut informasjon til representantskapet i starten av året med en orientering om hvem som er på valg slik at representantskapet kan gi innspill til valgkomiteens arbeid. Den ene eierrepresentanten i Verdal er medlem av valgkomiteen og forteller at prosessen i 2018 ble krevende og litt annerledes enn tidligere ettersom ett av medlemmene hadde gått ut av valgkomiteen. Tidligere har valgkomiteen hatt gode prosesser hvor de har evaluert alle og intervjuet styret og daglig leder.

I saken om valg av styremedlemmer presenterte valgkomiteen alle nåværende styremedlemmer og nye styrekandidater, og redegjorde for deres kompetanse blant annet ved kort å gå gjennom deres CVer. Fra valgkomiteens side ble det understreket at de hadde arbeidet for å få til en god sammensetning av kompetanse i styret og subsidiært vektlagt fordeling mellom eierkommunene. Revisor ser at blant annet industrikompetanse, økonomikompetanse og kommunekompetanse finnes i styret. Styreleder forteller at det siden han ble styreleder har det skjedd en dreining fra politisk representasjon til styremedlemmer som velges med utgangspunkt i den kompetansen de besitter. Styreleder savner mer strategisk industrikompetanse i styret. I protokollen fra representantskapsmøtet er det referert at det ønskes en diskusjon på styreinstruks på neste representantskapsmøte og da spesielt om geografisk representasjon. Valgkomiteen kommenterte ikke spesielt kjønns sammensetningen i styret. Etter valget består styret av tre menn og fire kvinner. Det ble valgt fire varamedlemmer til styret i numerisk rekkefølge. Både styremedlemmer og varamedlemmer velges for to år. Styreleder ble valgt for et år blant styrets medlemmer. Ingen av styremedlemmene eller varamedlemmene er ordførere eller rådmenn. Det er ikke noe som tyder på at de er valgt ut fra politisk posisjon. Valgkomiteens medlem fortalte at alle som sitter i styret blir stilt spørsmål om kommunal kompetanse.

For eventuelle habilitetskonflikter, orienterte selskapet i høringssvaret om at IR sine etiske retningslinjer fastsetter følgende: «Habilitet og rolleklarhet: Selskapet skal kartlegge og registrere ansatte med sentrale leder- og administrative stillinger og samtlige styremedlemmer med økonomisk interesse. Registrering og oppdatering skal skje en gang i året.

Administrerende direktør har ansvaret for registrering og oppfølging. Registreringen skal være offentlig tilgjengelig.». Selskapet viste videre til bestemmelser vedrørende habilitet i økonomireglementet.

Valgkomiteen fremmet forslag på honorar til revisor og styret. Valgkomiteen innstilte på at honorar til revisor dekkes etter regning og dette ble vedtatt. Valgkomiteen hadde i sin innstilling økt honoraret til styret og det ble stilt spørsmål med den prosentvise store økningen spesielt for styremedlemmene. Valgkomiteen ble bedt om å endre sin innstilling og beregne honorarene ut fra en lik prosentvis økning for alle verv, noe som resulterte i en ny innstilling på ti prosent økning. Dette ble vedtatt.

3.6 Eiermøter og dialog med selskapet

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiermøter og dialog med selskapet er:

- Det bør gjennomføres eiermøter mellom eierne og selskapet for å informere eier om måloppnåelse og for å ta opp aktuelle problemstillinger for selskapet
- Eierne bør sikre seg nødvendig rapportering fra selskapet

Våren 2018 ble det arrangert et eiermøte i forkant av representantskapsmøtet som et ledd i arbeidet med strategi for perioden 2019-20. Dette eiermøtet er nærmere omtalt i kapittel 6.2. Til dette eiermøtet var både ordførere, representanter og rådmenn invitert. Eierrepresentantene i Verdal oppfattet ikke at strategimøtet våren 2018 var et eiermøte. De opplevde strategidiskusjonen som bra og ønsket flere slike møter. De forteller også at det har vært orientering til eierrepresentanten i forbindelse med representantskapsmøtene.

Ledelsen i IR er opptatt av å ha en god dialog med både administrasjonen og politikerne i kommunene og gir uttrykk for at de gjerne stiller opp når de blir spurt om det. IR har uttalt at de har en klar målsetting om å besøke alle kommuner/kommunestyre i løpet av en toårsperiode. Revisor har ikke klart å finne protokoller som viser at IR har orientert for kommunestyret i Verdal kommune.

Eierrepresentantene i Verdal opplever at IR er flinke til å komme og informere til kommunestyret, men at de er mindre villige til å ha en dialog med kommunestyret og at dialogen heller bør skje med representantskapet. Eierrepresentantene kunne ønsket at det var en dialog med for eksempel formannskapet, men ser samtidig utfordringen fra selskapets side.

Ordfører uttalte i høringsvaret at han i de aller fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. I enkelte tilfeller går denne informasjonen til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra hans side.

3.7 Vurderinger

3.7.1 Eiernes styringsdokumenter

Kommunestyret i Verdal har i møtet 23.04.2018 vedtatt den siste revideringen av selskapsavtalen. Den selskapsavtalen som følger med i saksframlegget har et innhold som samsvarer med den som ble vedtatt i representantskapet, men bunnteksten viser til forrige versjon av selskapsavtalen.

Kommunestyret i Verdal har vedtatt renovasjonsforskriften med unntak av § 2 andre ledd om hytter renovasjon og muligheten for redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer. Når kommunen i 2017 vedtok endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytter renovasjon er dette ikke fulgt opp med å ta inn § 2.2. i renovasjonsforskriften. Det betyr blant annet at det ikke er hjemmel for å vedta redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer, mens forurensningslovens § 30 andre ledd gir kommunen mulighet til å unndra eiendommer fra kommunal innsamling etter søknad. Ulikt hjemmelsgrunnlag kan føre til at søkere behandles ulikt alt etter hvilken kommune eiendommen ligger i.

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016, og den har ikke blitt rullert siden. KS anbefaler en årlig rullering av eierskapsmeldingen. Den nye kommuneloven (som per dags dato ikke er innført) legger opp til at det skal være minst en rullering i hver valgperiode.

Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold. Verdal kommunes eierskapsmelding har en oversikt over den virksomhet som er lagt i selskaper, definert det politiske styringsgrunnlaget gjennom å ha etablert overordnede prinsipper for eierstyring, og definert det juridiske styringsgrunnlaget knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene. Eierskapsmeldingen inneholder en overordnet formålsdiskusjon for alle selskaper, eksempelvis hvor man går gjennom hvilke formål kommunen kan ha med sitt eierskap. Det er ikke etablert en formålsdiskusjon eller selskapsstrategi tilknyttet det enkelte selskap, og de gjeldende styringsdokumentene for det enkelte selskap er heller ikke presentert. For Innherred Renovasjon IKS sin del ville dette vært eksempelvis selskapsavtalen og renovasjonsforskriften. Det er videre et krav om at eierskapsmeldingen bør inneholde noe om selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv. Verdal kommunes eierskapsmelding har noen overordnede forventninger til samfunnsmessig forretningsdrift og åpenhet. I de overordnede prinsippene for god eierstyring er det fastslått at styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer, og at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og mangfold.

Verdal kommunes eierskapsmelding mangler noen av elementene som KS anbefaler. Eierskapsmeldingen mangler en beskrivelse av formålet med eierskapet av det enkelte

selskap, samt en strategi for eierskapet i det enkelte selskap. Videre bør styringsdokumentene for det enkelte selskap presenteres. Dette vil kunne bidra til å gi en god oversikt over kommunens samlede eierinteresser, og bidra til mer åpenhet.

3.7.2 Eierrepresentasjon

Kommunestyret i Verdal har valgt tre representanter med vararepresentanter. Eierrepresentantene velges i begynnelsen av valgperioden. Ordføreren er en av representantene. Eierrepresentantene har deltatt i KS Folkevalgtopplæring som inneholder en liten del om eierskap.

3.7.3 Representantskapet

Representantskapet i IR behandler de saker som IKS-loven pålegger det. Tidslogikken i IR og i kommunene er ulik, slik at det er vanskelig å behandle innkalling og sakliste til representantskapsmøtene politisk i forkant av representantskapsmøtet. For å unngå at eierrepresentantene føler seg bundet av ferdig utarbeidede saker, kan selskapet tilpasse sin utsending av sakspapirer slik at de kommer i god tid før representantskapsmøtet. Et annet alternativ er å bruke eiermøtene bevisst i prosessen med saksforberedelse til tyngre, strategiske saker.

Representantskapet i IR har en valgkomite, noe som er vedtektsfestet i selskapsavtalens § 8. Valgkomiteen har en instruks som den arbeidet etter. Valgkomiteen foreslo godtgjørelse til styret for representantskapet og representantskapet fastsatte godtgjørelsen til styret.

3.7.4 Kompetansekrav til styret

I valgkomiteens presentasjon av sin innstilling ble det påpekt at valgkomiteen hadde hatt fokus på kompetanse i sitt forslag til sammensetning av styret. Styret i IR har god representasjon av begge kjønn og dette kan være årsaken til at kjønnsbalanse i styret ikke var noe stort tema. Det ble foreslått og vedtatt varamedlemmer til styret i nummerrekkefølge. Det er ingen rådmenn eller ordførere som er styremedlemmer i IR og det er heller ikke revisors oppfatning at styret er valgt ut fra politisk ståsted. For eventuelle habilitetskonflikter vises det til selskapets etiske retningslinjer og økonomireglementet.

3.7.5 Eiermøter og dialog med selskapet

IR har arrangert eiermøte omkring selskapets strategi i 2018. Revisor har ikke funnet at det er avholdt andre eiermøter de siste årene.

Det er jevnlig møter mellom IR og kommunen, både politikere og administrasjonen. Noe av kontakten mellom kommunen og IR er knyttet til at mye av virksomheten til IR er lokalisert i

Verdal kommune. Det har også være møtepunkter mellom IR og kommunen i forbindelse med innføring av hytterenasjon.

Innkallinger til representantskapet behandles ikke politisk, og det er ikke noen formell rutine for å orientere i etterkant av representantskap. Ordfører fortalte i høringssvar at han i de fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret, alternativt formannskapet, etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. Kommunestyret vil gjerne diskutere renovasjon når IR informerer. Dette tyder på at kommunestyret i større grad burde hatt anledningen til å diskutere renovasjon med sine eierrepresentanter i stedet for å ta diskusjoner direkte med administrasjonen. Dette handler om at man må følge «tjenestevei» hvor kommunens representanter møtes i representantskapet og velger et styre, som ansetter direktør. En mulighet er å opprette et eierutvalg eller la formannskapet fungere som et eierutvalg og ha en mer aktiv dialog om hva som skjer i selskapene som kommunen eier.

3.8 Konklusjon og anbefalinger for eierskapskontroll

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring.

Denne konklusjonen har bakgrunn i følgende vurderinger: Kommunen har en eierskapsmelding, men den mangler noen elementer som KS anbefaler. Det er lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret.

Kommunen må vedta § 2.2 i renovasjonsforskriften hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterenasjon blir operativ i kommunen. Dette for å sikre at innbyggerne i Verdal får muligheten til å søke om redusert renovasjonsgebyr på samme vilkår som innbyggerne i de andre eierkommunene.

Revisor har på bakgrunn av dette følgende anbefalinger:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterenasjon blir operativ i kommunen.

4 RENOVASJONGEBYR

I dette kapitlet undersøkes det om beregning av renovasjonsgebyret skjer i tråd med selvkostprinsippet, og om det er fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr.

4.1 Problemstillinger

Det er utarbeidet følgende problemstillinger for temaet renovasjonsgebyr:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til Innherred Renovasjon IKS?

Fokuset i forvaltningsrevisjonen er om selvkostberegningene er i henhold til prinsippene for selvkost og ikke en revisjon av selve beregningene.

4.2 Revisjonskriterier

4.2.1 Selvkostprinsippet

Kommunen er pliktsubjekt etter forurensningsloven § 34. Uavhengig av om kommunen kjøper avfallstjenesten eller utøver den selv, må kommunen sikre seg at kommunens plikter ivaretas.

Det følger av forurensningsloven § 34 at kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr. § 27 i forurensningsloven hjemler at avfall fra fritidseiendommer regnes som husholdningsavfall (se kapittel 5.2.1). Avfallsgebyret betales av eierne av eiendommene som omfattes av ordningen for lovpålagt innsamling av husholdningsavfall. Avfallsgebyr skal fastsettes på grunnlag av selvkostprinsippet, slik at alle kostnader forbundet med avfallshåndteringen dekkes gjennom dette, jf. avfallsforskriften § 15-4. Kommunen kan ikke kreve inn mer fra husholdningene enn deres samlede kostnader forbundet med innsamling og behandling av avfallet.

«Selvkostprinsippets nærmere innhold beror på en tolking av lover og forskrifter for de ulike tjenesteområdene. I motsetning til lover og forskrifter som pålegger kommunene bestemte plikter, er retningslinjene for beregning av selvkost ikke rettslig bindende overfor kommunene. ... Å avvike fra retningslinjene i denne standarden er dermed ikke ensbetydende med å bryte lov eller forskrift på det aktuelle området. Samtidig har retningslinjene til hensikt å angi en økonomifaglig standard for beregning av selvkost og praktisering av selvkostprinsippet som er i tråd med reglene i særlovgivingen. Eventuelle avvik fra retningslinjene bør derfor begrunnes.»
KMD, 2014, s. 8)

Selvkost setter den øvre rammen for brukerbetaling for viktige kommunale tjenester. I Retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale tjenester (H-3/14) går det fram at for renovasjon og slam skal selvkost danne grunnlaget for innbyggernes brukerbetaling. Kommunal og moderniseringsdepartementets veileder for beregning av kommunale avfallsgebyr M-258/2014 omhandler også selvkost. Det er vanlig at renovasjonsselskaper i tillegg håndterer næringsavfall i et konkurranseutsatt marked og da skal det ikke forekomme krysssubsidiering mellom områdene.

I den nye kommuneloven LOV-2018-06-22-83, som ikke har trådt i kraft enda, er det en egen bestemmelse om selvkost. Her er det hjemlet at departementet kan fastsette nærmere regler om beregning av selvkost.

Forurensningsloven § 26 sier at kommunen skal sørge for tømning av mindre rense-innretninger som slamavskillere og samlekkummer for avslamming av sanitært avløpsvann og overvann. Det samme gjelder for oppsamlingstanker med ubehandlet sanitært avløpsvann. Videre skal kommunen sørge for tømning av privet i tettbygd strøk, og utenfor tettbygd strøk i den utstrekning kommunen bestemmer det. Reglene i § 30 om kommunal avfallsinnsamling og i § 34 om avfallsgebyrer får tilsvarende anvendelse ved tømning av slamavskillere, privet m.v. Kommunens plikter etter § 26 første ledd skal likevel gjelde både i og utenfor tettbygde strøk. Dette betyr at det som for renovasjon er et lovmessig krav om at selvkost skal danne grunnlaget for innbyggernes brukerbetaling også gjelder for slam (KMD, 2014). Følgende revisjonskriterier legges til grunn.

- Håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr, basert på selvkostprinsippet
- Håndtering av slam skal finansieres gjennom eget gebyr, basert på selvkostprinsippet

4.2.2 Kalkyler

Det er kommunenes ansvar å sikre at det utarbeides selvkostregnskap i tråd med regelverket, uavhengig av organisering av tjenesten og den regnskapstekniske tilnærmingen (Miljødirektoratet, 2014). Kommunene må utarbeide selvkostkalkyler innenfor de aktuelle tjenesteområdene for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

Det skal ikke forekomme krysssubsidiering av selvkosttjenester, altså selvkost skal ikke belastes med kostnader som ikke er henførbare til selvkosttjenesten. En slik krysssubsidiering

kan eksempelvis være en ansatt som delvis er knyttet til en selvkosttjeneste, men som også utfører andre tjenester, hvor andelen ikke fordeles mellom de forskjellige tjenestene. Krysssubsidiering kan også forekomme eksempelvis ved innsamling og håndtering av avfall, hvor husholdningsavfallet er omfattet av selvkost og næringsavfallet ikke er det. Myndighetsutøvelse skal også skilles fra selvkosttjenestene. Kommunen må da etablere systemer for å skille disse tjenestene kalkylemessig fra hverandre (KMD, 2014).

Miljødirektoratets veileder presenterer en prosess mellom selvkostkalkyle, selvkostregnskap og etterkalkyle som utgjør et årshjul (Miljødirektoratet, 2014). Selvkostkalkylen utgjør grunnlaget for budsjett og gebyrsettingen til husholdningene. I beregningen av selvkost bør det framgå hvordan uttrekk fra regnskapet til selvkostkalkylen er foretatt, både når det gjelder direkte og indirekte kostnader. Det skal utføres etterberegninger (etterkalkyle), med faktiske kostnader og faktisk swap-rente. Etterkalkylen skal vise inntekter, kostnader og justeringer til selvkostfondet (Miljødirektoratet, 2014).

Utgangspunktet for en selvkostkalkyle er at utgiften ved en investering skal fordeles over den perioden som eiendelen forventes å bli brukt. På den måten blir brukerbetalingen knyttet direkte opp mot bruken av eiendelen, slik at generasjonsprinsippet ivaretas. En investering genererer kapitalkostnader som består av kalkulatoriske avskrivninger og kalkulatorisk rente. Det legges til grunn lineære avskrivninger av netto anskaffelseskost over driftsmidlets levetid, som er definert av kommunen eller selskapets regnskapsregler. Kalkulatoriske renter er den avkastningen kommunen alternativt kunne fått ved plassering av investeringsbeløpet i markedet og oppfyller prinsippet om at finansieringsform ikke skal ha betydning for beregning av kostnader i selvkostkalkylen.

I KMDs retningslinjer for beregning av selvkost (H-3/14) går det fram at kalkulatorisk rentekostnad skal beregnes for alle anskaffelser av varige driftsmidler. Kalkylerenten som skal brukes er 5-årig swap-rente med et tillegg på 0,5 prosentpoeng.

Alle inntekter tilknyttet lovpålagt håndtering av husholdningsavfall skal godskrives selvkostregnskapet, jf. avfallsforskriften § 15-4. Miljødirektoratets veileder eksemplifiserer dette med f.eks. salg av elektrisitet/biogass, salg av gjenvinnbart råmateriale og salg av kompost, biorest eller lignende.

Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning fastsetter følgende (KRS nr. 6, avsnitt 3.1.3, punkt 10, 2018):

Opplyse om resultatene for gebyrfinansierte selvkosttjenester der kommunen fastsetter betalingen etter lov og forskrift, gjerne over flere år. Opplysningene bør omfatte inntekter, kostnader, over-/underskudd og budsjettert (vedtatt) versus faktisk

dekningsgrad. Videre opplyses om saldo på selvkostfond og bruk av/avsetning til fondene.

Det er selskapet som har grunnlagsmateriale for å utarbeide opplysningene i noten og informere kommunene om dette. Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Selskapet må etablere systemer for å skille tjenestene omfattet av selvkost og de som ikke er omfattet, kalkylemessig fra hverandre (avfallsforskriften §15-4).
- Det skal utarbeides selvkostkalkyle, selvkostregnskap og etterkalkyle med kalkulatoriske avskrivninger og rente
- Relevante inntekter tilknyttet håndtering av husholdningsavfall skal godskrives selvkostregnskapet.
- Selskapet må informere kommunene om resultatet for gebyrfinansierte selvkosttjenester, slik at de kan fremgå i note i kommunens årsregnskap (KRS nr 6).

4.2.3 Selvkostfond

Ifølge generasjonsprinsippet skal ikke dagens innbyggere betale for morgendagens innbyggere. For å ivareta generasjonsprinsippet, må et positivt eller negativt selvkostresultat føres til et selvkostfond og være tilbakeført til eller dekt inn av brukerne av selvkosttjenesten innen fem år. Det anbefales at dette praktiseres slik at et overskudd (eller underskudd) i ett år tilbakeføres til (eller dekkes inn fra) brukerne innen fem år etter at overskuddet (eller underskuddet) i selvkostkalkylen oppstod. I et tenkt tilfelle vil en kommune dermed kunne avsette overskudd til fond (selvkostfond) i inntil fem år på rad, men følgelig måtte bruke av selvkostfondet i påfølgende fem år. I et slikt tilfelle vil samlede gebyrinntekter samsvare med beregnet selvkost over tiårsperioden (KMD, 2014).

Veilederen sier at det er et rettslig skille mellom gebyrene for ulike tjenester og gebyrene for de ulike områdene skal finansiere de respektive formålene. Hvert selvkostområde skal da ha sitt eget selvkostfond slik at gebyrene for den enkelte selvkosttjeneste lett kan kontrolleres. Det er ikke anledning til å slå sammen fond for ulike tjenester (KMD, 2014).

Generasjonsprinsippet innebærer at det ikke skal bygges opp fond over lengre tid, men at det skal være en planlagt prosess for opp- og nedbygging av fondet. Fondet skal brukes til å finansiere framtidig gebyrgrunnlag (selvkost). Selvkostfondet skal ikke benyttes som finansiering av investeringer (KMD, 2014). Dette gir grunnlag for følgende revisjonskriterier.

- Positivt eller negativt selvkostresultat skal tilbakeføres til eller dekkes av brukerne av selvkosttjenesten innen fem år fra da overskuddet eller underskuddet i selvkostkalkylen oppsto.
- Selvkostfondet skal ikke benyttes som finansiering av investeringer.

4.2.4 Gebyrfastsettelse og innkreving

Avfallsforskriften § 15-3 slår fast at kommunestyret skal fastsette avfallsgebyret. Dette er uavhengig av hvordan renovasjonsordningen er organisert. Kommunestyret kan få forslag eller beregningsgrunnlag fra IKS eller lignende selskaper. Et sentralt spørsmål er om det kan være likt gebyr i alle eierkommunene til et IKS. Miljøverndepartementet har i et brev datert 30. november 2009 kommet med presiseringer omkring beregning av avfallsgebyr i interkommunale selskap. Her heter det:

Det er et viktig prinsipp at renovasjon organisert i et interkommunalt selskap ikke skal lede til at innbyggerne i en kommune subsidierer innbyggerne i en annen. Innbyggerne i en kommune skal ikke bære en forholdsmessig større del av kostnadene enn hva det koster å betjene den samme kommunen. Dette kan imidlertid oppnås uten at det føres et separat regnskap for den enkelte kommune i et interkommunalt samarbeid. ... Det anses heller ikke å være i strid med prinsippet at interkommunale selskaper velger å fordele kostnadene forbundet med avfallsbehandling ut fra avfallsmengdene i den enkelte kommune så lenge tjenestene til innbyggerne er de samme.

Miljødirektoratets veileder (2014) slår fast at i et IKS skal nettokostnadene fordeles per kommune etter bruk av tjenesten og ikke være basert på eierbrøken. Videre presiseres det at avfallsgebyret kan avvike mellom kommuner hvis IKS-et gjør investeringer som bare kommer innbyggere i noen kommuner til gode eller at de respektive kommunene har egne kostnader som inkluderes i gebyrgrunnlaget.

I et brev fra Miljødirektoratet 27.02.2018 gir de svar på en henvendelse fra privatpersoner som Fylkesmannen i Trøndelag har oversendt Miljødirektoratet. Dette svaret har ført til misforståelser og Miljødirektoratet gir et nytt svar i brev av 23.03.2018 som sier:

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen.

Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

KS Bedrift fulgte opp saken med en epost til daglig ledere i renovasjonsselskaper samme dag, 23.03.2018. Her presiserer de at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommuner, så fremst tjenestene har samme kostnadsnivå. Videre skriver de at Miljødirektoratet understreker at dersom en eller flere kommuner har ekstra kostnader knyttet til håndtering av avfallet, så kan dette medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen for denne kommunen. Det totale avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS kan derfor være ulikt.

I brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009 presiseres det at dersom det foreligger en investeringsplan som samlet vil komme alle kommunene til gode, vil det være adgang til å utligne de totale kostnadene (avskrivninger og kalkulatoriske renter) på samtlige kommuner.

Det er fastsatt i NOU 2002:19 Avfallsforebygging, at det heller ikke er tillatt å gjøre forskjell avhengig av hvor i kommunen avfallsbesitteren bor, det vil si at besparelse på grunn av ulik kjøreavstand ikke kan gi grunnlag for lavere gebyrer. KMD sine retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) sier at det ikke er hensikten at ulike transportavstander fra kommunene til behandlingsanlegg nødvendigvis skal separeres.

Innenfor selvkostrammene kan kommunen differensiere avfallsgebyrene der dette bidrar til avfallsreduksjon og økt gjenvinning. Forurensningslovens § 34 andre ledd hjemler at kommunen bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning.

Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunale avfallsgebyr (KMD, 2014), utdyper at det hovedsakelig er to forhold som kan tilsi differensiering av avfallsgebyr:

- *For å motivere til avfallsreduksjon og gjenvinning*
- *Det er anledning til å differensiere gebyr der dette er begrunnet i reelle kostnadsforskjeller knyttet til betjening av den enkelte abonnent eller gruppe av abonnenter (men ikke dersom det er på grunn av ulik henteavstand)*

Som eksempler på differensiering av avfallsgebyr, nevnes:

- *Omfang av kildesorteringsordninger (hente mange eller få fraksjoner hos abonnentene, utbygd nettverk av returpunkter og gjenvinningsstasjoner)*
- *Tømmefrekvens*
- *Varierende avfallsmengde*
- *Samarbeid mellom abonnenter (deling av utstyr)*
- *Hjemmekompostering eller annen disponering i husstanden.*

Ved fastsetting av vann- og avløpsgebyrenes størrelse, er det fastsatt i forurensningsforskriften § 16-1 at det i forkant av fastsettelse av gebyr skal foreligge et overslag over kommunens antatte direkte og indirekte kostnader knyttet til drifts-, vedlikeholds- og kapitalkostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren for de nærmeste tre til fem årene. Overslaget skal så vidt mulig utarbeides i sammenheng med kommunens rullerende økonomiplan. Det skal også foreligge et overslag over hvilke beløp gebyrene antas å bringe. Revisjonen anser at denne praksisen også vil være hensiktsmessig ved fastsetting av gebyr for renovasjonstjenesten.

- Kommunestyret skal fastsette avfallsgebyret, og selvkostkalkylen bør legges frem for kommunestyret ved fastsetting av avfallsgebyr

4.3 Praktisering av selvkost i Innherred Renovasjon IKS

4.3.1 Selvkostprinsippet i IR

Avfallsforskriften § 15-4 gir regler om at kommunen skal ha separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og det skal være etablert et tydelig skille mellom den lovpålagte håndteringen av husholdningsavfall og avfallshåndtering i markedet. IR skiller mellom selvkostområder og næringsavfall.

Selskapets revisor har avgitt ren revisjonsberetning til regnskapet de siste tre år. Revisjonsberetningen inneholder ikke noe spesifikt om selvkost.

Tabell 3 viser hvilke kommuner som benytter seg av de ulike tjenestene fra IR (markert i blått), henholdsvis tjenestene husholdningsavfall, hytteavfall, slam og kommunalt næringsavfall. I disse tjenestene inngår henting av avfallet. I tillegg kan husholdnings- og hytteabonnenter levere gratis på gjenvinningsstasjon. Primært er gjenvinningsstasjonene for husholdningsavfall, men også næringsavfall tas imot i begrenset omfang. IR har et eget skatteregnskap på næringsavfall. Det kommunale næringsavfallet er i utgangspunktet skattepliktig fordi det er en ren næringsaktivitet.

IR har valgt å ha et eget selvkostregnskap for hytterrenovasjon. Dette er begrunnet med at man erfarte at det var stor forskjell på gebyrnivået på hytterrenovasjon mellom kommunene den gangen de hadde kommunevise selvkostregnskap. Derfor valgte de å ha et separat selvkostregnskap for å unngå mistanker om krysssubsidiering mellom husholdnings- og hytterrenovasjon. Ledelsen mener at man på denne måten har god kontroll på kostnadene. Kvalitet og størrelse på hyttene går opp, bruken av hyttene går opp og IR erfarer at

avfallsmengden også går opp. Ledelsen fortalte at mange andre renovasjonsselskaper har felles selvkostregnskap for hytte- og husholdningsrenovasjon. Videre fortalte at ledelsen at Miljødirektoratet i samtaler med IR har uttrykt at de anbefaler IR sin måte å skille mellom husholdnings- og hytte/fritidsrenovasjon på.

Tabell 3. IR sine tjenester til de ulike kommunene

	Husholdning	Hytte	Slam	Kommunalt næringsavfall
Meråker				
Stjørdal				
Frosta				
Leksvik				
Levanger				
Verdal				
Inderøy				
Malvik				
Selbu				
Tydal				

IR har ansvaret for transport og behandling av slam fra kommunale renseanlegg. I selvkostregnskapet for slam er det enkelt å skille mellom slam fra husholdninger og slam fra kommunale renseanlegg ettersom det er særskilt og kjøpt transport på slam, og det registreres direkte hvor slammet er hentet fra. Siden 2015 har flere kommuner kjøpt tjenester på slam fra IR. Det økte omfanget på slam sammen med ny teknologi på bilene og bedret logistikk muliggjort til dels gjennom stordriftsfordeler, førte til at slamavgiften ble redusert med 12 prosent som følge av stordriftsfordeler.

Med dagens tømmerutiner kan både husholdningsavfall og hytteavfall noen steder hentes av samme bil, fordi det er effektivt i forhold til transport. Alle kostnader som er mulig å henføre direkte til de ulike selvkostområdene blir fordelt direkte. Eksempler på dette er at renovasjonsbiler blir veid når de ankommer for levering, og veies etter tømning av hver fraksjon. Ikke alle kostnader ved husholdningsavfall og hytteavfall er mulig å skille direkte, og da skjer det en kostnadsfordeling ut fra ulike prinsipper. På gjenvinningsstasjonene er det vanskelig å skille mellom avfall fra hytter og husholdninger, og her gjøres det en kostnadsfordeling. Bedrifter må betale for næringsavfall som leveres på gjenvinningsstasjon etter type avfall og volum eller vekt. Dette registreres ved levering.

Ledelsen i IR fortalte at hytterrenovasjon har vært en tjeneste i mange år til de fleste deltakerkommunene med unntak av Verdal og deler av Levanger kommune. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag ba i brev 04.03.2016 om at Verdal kommune innfører den lovpålagte hytterrenovasjonen. Kommunene er nå i gang med å innføre hytterrenovasjon. Etter revisjoner av selskapsavtalen i perioden 2013-2015 gikk det ut et brev fra IR 13.05.2015 til

eierkommunene, hvor det påpekes at Innherred Renovasjon IKS gjør Verdal og Levanger kommune oppmerksom på at revisjon av selskapsavtalen innebærer innføring av hytterrenovasjon også i disse kommunene. I 2018 er tjenestene utbygd i den resterende delen av Levanger kommune og hytteeierne i disse områdene ble fakturert halvt renovasjonsgebyr for 2018. Returpunktene i Verdal kommune er ikke fullt utbygd og hytteeierne her har ikke blitt fakturert i 2018. I henhold til IR sin strategiske plan 2015-2018 er kildesortering for fritidsrenovasjon et av satsningsområdene.

IR ønsker at returpunktene skal se ordentlige ut, og ønsker å yte god service. Direktøren påpeker at IR er en forlenget arm av kommunene.

4.3.2 Selvkostkalkyler i IR

IR utarbeider selvkostkalkylene som en del av budsjettprosessen. Budsjettet settes opp i Excel hvor det er utarbeidet en egen budsjettmodell for hele IR. Budsjettet fordeles på følgende avdelinger: felleskostnader, behandlingskostnader husholdning, slam, transport/innsamling sør, transport/innsamling nord, gjenvinningsstasjon, serviceavdeling (verksted), husholdningsrenovasjon selvkost, hytterrenovasjon selvkost, Mule (behandling næringsavfall), eiendomsforvaltning og kommunalt næringsavfall. I felleskostnader inngår blant annet differansen mellom kalkulatoriske renter og virkelige renter som fordeles på selvkostområdene og andre kostnadsbærere.

Eiendomsforvaltning, felleskostnader og serviceavdeling (verksted) er områder som fordeles på alle selvkostområdene. Gjenvinningsstasjon fordeles bare på husholdning og hytter. Inndelingen i transport sør og nord er basert på at arbeidsmengden skal være håndterlig for avdelingslederne innenfor den organiseringa som er i dag. Avdeling sør omfatter kommunene til og med Frosta, mens avdeling nord omfatter kommunene fra Levanger og nordover. Transportavdelingene fordeles også kun på husholdnings- og hytte/fritidsrenovasjon, med et lite avvik for Transport Sør som også foretar transportoppdrag for kommunalt næringsavfall.

I budsjettmodellen synliggjøres både inntekts- og kostnadsposter i kontoplanen. I tillegg er det overføring mellom de ulike områdene både for inntekter og for kostnader. Til grunn for inntektsfordelingen ligger et skjema som heter fordelingsskjema inntekt. Her går det fram at inntektsfordelingen mellom selvkost på husholdninger og hytter er beregnet ut fra et gjennomsnitt mellom en fordeling basert på antall innbyggere og en fordeling basert på samlede gebyrinntekter året før med en prosent tillegg for husholdning og tilsvarende fradrag på hytterrenovasjon. Antall innbyggere hentes fra SSB og det legges inn en forutsetning om at hyttene har en person, mens husholdningen har ifølge SSB 2,62 personer pr. abonnement. Fordelingen i 2017-budsjettet er 92,28 prosent på husholdningsselvskost og 7,72 prosent på

hytteselvkost. Etter hvert som IR får bedre registreringer på mengder fra hytterrenovasjon vil det også være en del av fordelingsnøkkelen. For 2017 ga avfallsmengdene en fordeling på 8,07 prosent på hytterrenovasjon og 91,93 prosent på husholdningsrenovasjon.

IR fører sitt regnskap basert på avdelinger, hvor avdelingene slam, husholdning, hytter, kommunalt næringsavfall og behandling næring er områdene som bærer kostnadene. I den grad det er mulig henføres kostnadene direkte til disse avdelingene. Som grunnlag for direkte henføring av kostnader til husholdnings- og hytterrenovasjon veies renovasjonsbilene når de kommer inn. Det finnes nøkler for fordeling på bilene som innhenter avfall fra både hytter og husholdninger. Det er også registrering på biler. Tokammer-biler veies tre ganger og bilnummer registreres, samt hvor avfallet kommer fra. Noen returpunkter for hytterrenovasjon blir hentet sammen med husholdningsavfall og dette har selskapet en fordelingsnøkkel for. Der det er mulig å fordele kostnadene direkte basert på mengder eller registrerte dunker, gjøres dette på de enkelte avdelingene. IR jobber for at så mye som mulig av kostnadene skal henføres direkte til ulike selvkostområder.

For slam er ikke kalkylen for 2017 delt på husholdning og næring (kommunalt renseanlegg), men i grunnlagsmaterialet er det skilt slik at fordelingen enkelt kan settes opp. For 2018 skilles slam på husholdning og næring. Selvkostprinsippet benyttes på begge områdene. Revisor registrerer at styret høsten 2018 har fått tilsendt driftsbudsjett for 2019 hvor en mer utfyllende kostnadsoversikt for hytterrenovasjon og slam er oppgitt.

Direktøren fortalte at man skiller økonomisk det man klarer, men på noen områder har IR behov for fordelingsnøkler basert på skjønnsmessige vurderinger. Revisor har sett på fordelingsnøkklene som ligger i de sentrale regnearkene. Fordelingsnøkklene er ikke separat beskrevet.

Andre kostnader og inntekter som oppstår på avdelingene felles, behandling, transport, gjenvinningsstasjoner, verksted (service) og eiendom fordeles etter ulike prinsipper. Fordeling etter mengde brukes i stor grad og i tillegg brukes fordeling basert på dunker. Noe av transporten skjer i egen regi, avtaler med datterselskaper eller avtaler med eksterne transportører. Alt Retura IR AS kjører er næringsavfall, med unntak av hytterrenovasjon i Leksvik og Inderøy. For hytterrenovasjon er fordelingen basert på antall dunker og anslått mengde levert. Retura IR AS fakturerer IR for disse tjenestene og de føres direkte på hytterrenovasjon. Det avfallet som Norsk Gjenvinning kjører er næringsavfall. Fra 2017 har IR ansvaret for transporten fra de kommunale renseanleggene og all transport leies inn fra eksterne transportører. På slam er det enkelt å fordele mengdene direkte og kostnadene er enten transport- eller behandlingskostnader.

Selvkostkalkylene er i utgangspunktet satt opp med kalkulatoriske renter på selvkostområdene. IR bruker en kalkulatorisk rente i selvkostkalkylen på 1,89 prosent og i etterkalkylen er den 1,98 prosent. IR henter kalkylerenta fra Kommunalbanken. Rentesatsen i selvkostkalkylen er hentet 31.08.2017, og er den samme renten som ble benyttet i økonomiplan for 2017-2020. De kalkulatoriske rentene og avskrivningene som tilhører selvkostområdene inngår direkte i selvkostregnskapene for husholdning, hytte og slam. Forskjellen mellom regnskapsmessige og kalkulatoriske renter i hele selskapet føres på administrasjonsavdelingen og fordeles på selvkostområdene, hvor husholdning belastes med ca 70 prosent. Det meste av kalkulatoriske renter blir nullet ut og man sitter igjen med de ordinære rentene. I etterkalkylen renteberegnes ikke selvkostfondet.

IR har et eget økonomireglement vedtatt av representantskapet i 2016. Dette sier ikke noe om selvkostkalkyler og prinsipper som ligger til grunn for kostnadsfordeling. Økonomireglementet omtaler selvkostfond. Økonomireglementet i IR er bygd med utgangspunkt i økonomireglement i kommunene og tilsvarende renovasjonsselskap og oppfattes som et supplement til regler og retningslinjer for selvkost.

Etterkalkylen, som er basert på regnskapet for kostnadsbærerne husholdning og hytterrenovasjon, består av KOSTRA-skjema 23, 6. Avfallssektoren. Etterkalkylen for 2017 har en fordeling mellom kommunene basert på antall innbyggere pr. 01.01.2017. Etterkalkylen viser gebyrgrunnlag og gebyrinntekter for hver kommune samt saldo på den enkelte kommune sitt selvkostfond. Kalkylen viser at det er 36 355 husholdningsabonnenter og 11 040 hytteabonnenter. Etterkalkylen viser husholdning og hytter samlet. Det er ikke utarbeidet etterkalkyle for slam eller kommunalt næringsavfall. Etterkalkylen sendes kontaktpersoner i kommunene. Det er bare Inderøy kommune som har med en egen note i regnskapet med KOSTRA-skjemaet.

4.3.3 Selvkostfond i IR

IR har i dag selvkostfond for de fem selvkostområdene selskapet har. Tabell 4 viser utviklingen av samlet selvkostfond for hytte og husholdningsrenovasjon. Da prinsippet om lik pris – lik tjeneste på husholdningsavfall ble innført i 2016, hadde man for 2015 budsjettert slik at selvkostfondene ville nærme seg 0 for alle kommunene ved utgangen av dette året. Kommunene hadde ved utgangen av 2015 litt ulik saldo og Meråker, Verdal, Inderøy og Leksvik hadde overskudd i selvkostfondet, mens de andre kommunene hadde underskudd. Leksvik kommune har ved utgangen av 2015 det relativt største selvkostfondet med 12 prosent av gebyrgrunnlaget. I 2016 utgjør selvkostfondet 3,7 prosent av gebyrgrunnlaget for alle kommunene. Ved rapportering for 2016 er det totale selvkostfondet ved oppstarten av året

fordelt etter kommunene sin relative andel innbyggere. Det framgår av saksframlegget i saken at selvkostfondene slås sammen til ett fond.

Tabell 4. Oversikt over selvkostfond fra 2012- 2017

	Meråker	Stjørdal	Frosta	Leksvik	Levanger	Verdal	Inderøy	Malvik	Selbu	Tydal
Selvkostfond pr. 31.12.12	524 930	- 1 051 816	281 694	262 908	- 1 464 162	- 468 686	182 896	31 925	- 163 980	
Selvkostfond pr. 31.12.13	254 563	- 866 676	- 140 658	302 168	- 1 605 126	- 282 005	182 325	111 576	- 411 253	
Selvkostfond pr. 31.12.14	294 315	- 794 564	- 498 654	470 830	- 1 378 664	148 615	412 932	- 64 379	- 489 284	
Selvkostfond pr. 31.12.15	362 986	- 900 750	- 327 380	588 245	- 1 114 972	769 024	306 055	- 380 061	- 529 772	- 296 529
Selvkostfond pr. 31.12.16	108 304	1 000 538	112 940	151 575	841 795	638 965	290 572	589 728	177 374	- 210 459
Selvkostfond pr. 31.12.17	398 274	3 732 013	417 016	553 925	3 141 668	2 355 777	1 076 774	2 187 569	651 176	- 110 912
% av gebyrgrunnlag	14,0 %	13,9 %	14,0 %	14,0 %	13,9 %	14,0 %	13,9 %	13,9 %	14,0 %	-11,3 %
Gebyrgrunnlag	2 847 005	26 818 375	2 985 495	3 950 389	22 580 788	16 856 129	7 719 151	15 688 040	4 651 924	977 381

Tabellen viser at alle kommunene med unntak av Tydal har positive selvkostfond i 2016 og 2017. Tydal har negativt selvkostfond som har sammenheng med at Innherred Renovasjon i 2015 og 2016 hadde en driftsavtale med Tydal kommune og regnskapet for denne perioden viste et underskudd som har gitt et negativt selvkostfond. Dette negative selvkostfondet må Tydals abonnenter nå inndeke særskilt. I forkant av kommunereformen utarbeidet NKRF en sjekkliste vedrørende sammenslåing. Her svares følgende på spørsmål om hva som skjer med avgiftsnivået i en kommune der de sammenslående kommunene har ulikt avgiftsnivå og ulik dekningsgrad. «I prinsippet skal gebyrene dekke kostnadene for tjenestene som innbyggerne har fått, og innbyggerne i en kommune skal ikke subsidiere innbyggerne i en annen. Kommuner som skal slå seg sammen, bør derfor ta sikte på at selvkostfondene ved sammenslåingen er like i størrelse, relativt sett. F.eks. kan fondene bygges ned i null i årene fram mot sammenslåingen. Dette ble bl.a. gjort i sammenslåing mellom Inderøy og Mosvik.»⁹

Akkumulerte selvkostfond etter 2017 var på kr 13 000 935 for husholdningsrenovasjon og kr 1 612 804 for hytterrenovasjon. Dette utgjør kr 157 pr innbygger, 357 pr husholdning og kr 146 pr hytteabonnement.

⁹ Orvar Dalby mfl., *Kommunereform - sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat*, 2016 <http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Kommunereform/Rapport_20_6_2016.pdf>.

Revisor finner ikke i sin gjennomgang at selvkostfondet, som er et eventuelt overskudd på et selvkostområde er brukt til å finansiere investeringer.

4.3.4 Gebyrfastsetting og innkreving

Lik pris – lik tjeneste

IR innførte prinsippet om lik pris – lik tjeneste i 2016, etter at saken hadde vært behandlet i representantskapet i flere runder i perioden 2013 til 2015. Innføringen av prinsippet om lik pris – lik tjeneste ble fulgt opp med et tillegg til selskapsavtalens § 4 om at selskapet skal fastsette gebyrer og priser med utgangspunkt i lik pris for samme servicenivå i deltakerkommunene. Det ble også tatt inn i selskapsavtalen § 4 at kommuner som ønsker at IR skal drive behandling av kloakkslam, også tildeler selskapet enerett for denne tjenesten.

IR har en egen tjenestebeskrivelse for renovasjon og septiktømming, som i detalj beskriver de ulike tjenestene. Forskrift om husholdningsavfall i IR definerer at innsamlingsordningene gjelder alle registrerte grunneiendommer hvor det oppstår husholdningsavfall (§ 2.1). Videre omfatter forskriften hytter og fritidshus (§ 2.2) og campingvogner som er oppstilt i fire måneder eller mer (§ 2.3). IR foreslår en pris for de ulike tjenestene basert på budsjettet selvkost. Denne prisen danner grunnlaget for det gebyret kommunene vedtar.

Innføringen førte til at gebyret i noen kommuner økte, mens det ble redusert i andre. I IR sitt brev til kommunene 13.05.2015 gjengis en oversikt over hvordan dette ville slått ut for 2015. For et standard husholdningsabonnement ville Meråker få den største økningen på kr 359, mens Frosta ville få den største reduksjonen på kr 349. For hytteabonnement ville Stjørdal få den største økningen på kr 386, med unntak av Verdal som ville gå fra 0 til kr 1327, fordi de ikke hadde innført hytter renovasjon på dette tidspunktet. Den største reduksjonen i hytteabonnement ville Frosta få med kr 262. Disse endringene er også påvirket av om gebyret i den enkelte kommune foregående år bidro til avsetning eller bruk av kommunens selvkostfond.

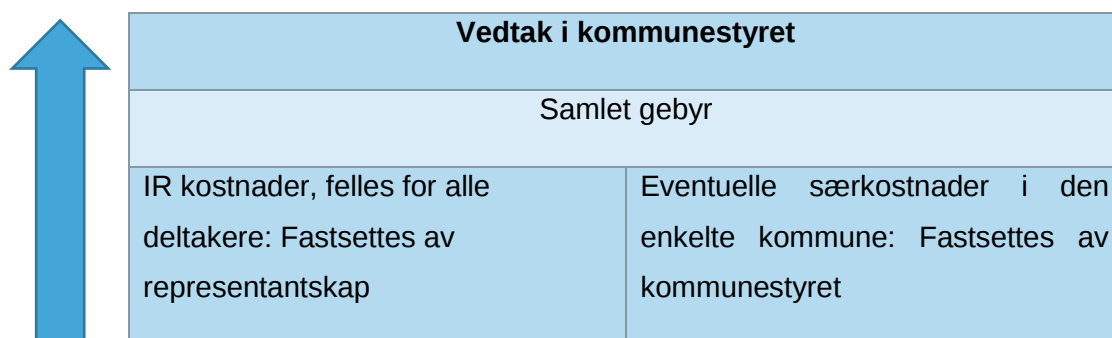
Videre sies det i IR sitt brev til kommunene at intensjonen med et interkommunalt selskap er å få en best mulig ressursutnyttelse til fordel for deltakerne og hvor kostnadene dekkes mest mulig likt. Rent praktisk førte dette til at selskapet gikk over fra å ha egne selvkostregnskap for hver kommune på husholdningsavfall og hytteavfall, til å ha et felles selvkostregnskap for husholdningsavfall og et felles selvkostregnskap for hytter renovasjon. I brevet redegjøres det for at selskapet vil ta hensyn til selvkostfondene i 2015 slik at beløpene ved utgangen av 2015 vil være tilnærmet 0.

Prinsippet om lik pris – lik tjeneste gjør at alle innbyggerne i IR sine deltakerkommuner fritt kan levere avfall på gjenvinningsstasjoner på tvers av kommunegrensene.

Direktøren fortalte at det har vært argumentert med at gebyret må være høyere i Tydal enn i Verdal, fordi det er lange avstander. Direktøren påpekte at det samtidig er langt å kjøre innad i noen kommuner, for eksempel fra sentrum til Vera i Verdal. Direktøren mener at når kommunene velger å delta i et forpliktende samarbeid, må det være likhet mellom kommunene. Samtidig er det ikke anledning til å differensiere gebyr på bakgrunn av avstander (NOU 2002:19, KMD H3/14). Ledelsen i IR fortalte at etter at det ble ett selvkostregnskap kunne innsamlingen effektiviseres slik at henting av avfallet ikke trengte å ta hensyn til kommunegrenser.

Direktøren understreket at det er forskjell på lik pris og likt gebyr. IR leverer en tjeneste som kommunene kjøper, og leverer denne tjenesten til samme pris i alle kommuner. Gebyret som IR krever inn på vegne av kommunene skal dekke kostnadene ved den tjenesten kommunen kjøper og eventuelt andre særkostnader innenfor renovasjon som kommunen har. Dette kan man se i figur 2. Direktøren forteller også at IR var sent ute med å innføre like pris – lik tjeneste sammenlignet med mange andre selskap. Tidligere hadde IR selvkostkalkyler med lik pris for behandlingskostnader og administrative tjenester, samt kommunespesifikke kostnader for transport og drift av gjenvinningsstasjoner. En samkjøring av dette gir stordriftsfordeler, blant annet ved at man kan forhandle for alle kommunene samlet. Dersom kommunene ønsker å splitte regnskapet, vil man også måtte splitte kostnadene. Direktør mener at dersom dette skjer, vil selskapet bli mindre effektivt og prisene på tjenestene vil bli høyere.

Figur 2. Prosess for fastsetting av gebyr

Ledelsen i IR forteller at dersom en kommune har et gammelt deponi som de har ansvar for, vil kostnadene knyttet til dette måtte betales innbyggerne i den kommunen, i tillegg til prisen fra IR. Dette gjelder også dersom en kommune ønsker flere gjenvinningsstasjoner eller andre tilbud ut over det som er standard tjeneste. IR tar utgangspunkt i å ha en gjenvinningsstasjon i hver kommune.

Prisfastsettelse avfall

I saksframlegget til styret i IR (26.10.2017, sak 27/17) og representantskapsmøtet (23.11.2017, sak 10/17) om driftsbudsjett for 2018 er prisberegning for de ulike abonnements-typene vedlagt. I saksframlegget går det fram at prinsippet om lik pris og like tjenester gir stordriftsfordeler både administrativt, for transport og behandling. Videre opplyses det at salget av fraksjoner fra husholdningene og salg fra Bruktbo-butikkene er inntekter som bidrar til å redusere overføringene og dermed gebyrets størrelse. I omtalen av priser og gebyr foreslås det å holde renovasjonsgebyrene og slamprisene på samme nivå som i 2017 (og 2016), med unntak av en nedgang i prisene for bunntømte og nedgravde løsninger. I saksframlegget opplyses det også om at IR sine priser som dekker selskapets kostnader, er selskapets forslag til gebyr og hvis kommunen har egne kostnader med for eksempel etterdriftsansvar for egne deponi må dette komme i tillegg til IR sine gebyrforslag. I tillegg redegjøres det for at inndekkingen av underskuddet i Tydal kommune sitt selvkostfond kun skal belastes abonnenter i Tydal og dekkes inn i løpet av tre år (2018-2020) med en relativ fordeling mellom de ulike abonnement som gebyret tilsier.

I saken om driftsbudsjett for 2018 er budsjetterte driftskostnader ved husholdningsrenovasjon og hytterrenovasjon synliggjort og lagt til grunn for prising av de ulike abonnementene.

I saksframlegget til sak 27/17 i representantskapet danner følgende kostnadsområder grunnlaget for prissettingen:

- Behandlingskostnader
- Transportkostnader
- Eiendomsforvaltning
- Felleskostnader
- Gjenvinningsstasjon
- Verksted

Hytterrenovasjon har de samme kostnadsområdene, men her er kun totalsummen oppgitt.

Prisfastsettelse slam

IR har ansvaret for transport og behandling av slam fra kommunale renseanlegg og tømning av septik (slam). Ettersom flere kommuner har blitt med i ordningen de siste årene har IR kunnet effektivisere driften og redusere gebyret. I budsjettene tar IR hensyn til selvkostfond, og budsjetterer med underskudd. Dermed kan man holde gebyret på samme nivå fram til fondet er tilnærmet lik null.

Prisfastsettelsen for tjenestene innenfor slam framgår av saksframlegget til representantskapets behandling av driftsbudsjett for 2018 (sak 10/17 i møtet 23.11.2017). Totalkostnaden fra selvkostkalkylen som skal dekkes inn av gebyrer er ikke oppgitt i saksframlegget.

I saksframlegget redegjøres det for at effektive slambiler har ført til stordriftsfordeler og prisene har ikke blitt justert siden juni 2015. Den foreslåtte prisen vil antakelig føre til negativt resultat i 2017 og 2018 og dermed være med å redusere selvkostfondet på slam slik at det nærmer seg 0. Det opplyses at behandlingsprisen på slam har gått ned og at det i hovedsak skyldes lavere behandlingspris hos Ecopro som følge av god kapasitetsutnyttelse og stabil drift.

Differensiering av avfallsgebyr

IR har ulike abonnementsordninger for husholdninger. Husholdninger kan velge å benytte seg av dunk-systemet og i noen områder har utbyggingen med nedgravde eller bunntømte løsninger startet. Per i dag (19.09.2018) er det tre dunker, men fire fraksjoner som sorteres hjemme. Dette er fordelt på følgende:

- Brun dunk: matavfall
- Blå dunk: papp og papir
- Grønn dunk: restavfall
- Egen sekk: plastavfall

Det planlegges også innføring av en fjerde dunk for glass og metall, noe som har vært prøvd ut i Stjørdal. Husholdningsavfall og hytteavfall hentes etter fastsatte ruter for tømning. Noe hentes av Retrans Midt AS, noe transporteres av IR selv eller av Retura som henter hytteavfall i noen kommuner. Innbyggerne må selv levere avfall på gjenvinningsstasjon.

Husholdningene kan velge mellom fire ulike abonnement basert på størrelsen på restavfallsdunken. De ulike abonnementene med tilhørende gebyr er vist i tabell tre.

Tabell 5. Ulike abonnement for husholdningsrenovasjon

Type abonnement	Kriterier for differensiering	Gebyr
Mini rest	140 liters restavfall med tømning hver 8. uke	kr 2393,01
Liten rest	140 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 3321,42
Medium rest	240 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 4161,75
Stor rest	360 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 5599,19

Utgangspunktet for alle abonnement er et grunngebyr som dekker blant annet transportkostnader og felleskostnader som er like store uavhengig av størrelse på dunk. Behandlingskostnadene vil variere med mengde og den er skjønnsmessig (basert på erfaringsmessig

grunnlag) anslått til å være 15 prosent i tillegg på det minste abonnementet 70 liter, 60 prosent på 140 liter, 100 prosent på 240 liter og 169 prosent på den største dunken, det vil si 360 liters restavfallsdunk. Bak denne fordelingen ligger en historisk fordeling av mengde i restavfallsdunkene. Begrunnelsen for å differensiere på restavfall var todelt, restavfallet hadde den gangen høyest behandlingskostnader og det ville motivere til sortering av avfallet slik at mengden restavfall ble mindre.

Det er også muligheter for å bestille ekstra prissatte tjenester, som henting av dunk 10-30 meter fra vei og kjøring på privat vei. Det finnes rabattordninger for varmkompostering av organisk avfall, alternativ behandling av organisk avfall (gjødselkjeller), dunker som trilles til veikant og samarbeid mellom flere boenheter om dunker. Videre kan det gis gebyr for ikke utført kildesortering og bytte av dunker utover en gang i året.

Borettslag og innbyggere ved større avfallspunkter kan benytte andre løsninger enn dunk-systemet. IR tilbyr fire abonnements typer for nedgravde eller bunntømte fellesløsninger for disse abonnentene.

- Nedgravde løsninger: Her befinner containeren seg under bakkenivå. Disse containerne er som hovedregel utstyrt med tilgangskontroll gjennom elektronisk nøkkelbrikke. Det anbefales at minst 25 boenheter er tilknyttet denne løsningen for at systemet skal lønne seg.
- Bunntømte containere: Dette er en type container med liten åpning, for å unngå rot, feilsortering, avfall som faller ut eller at containerne velter. Disse finnes i flere størrelser, fra 1,7 til 5 kubikkmeter.

Også disse to løsningene har differensierte priser (gebyr pr. år pr. boenhet 2018):

Tabell 6. Ulike abonnement for bunntømte og nedgravde containere

Type abonnement	Gebyr
Nedgravde containere	kr 3849,94
Bunntømt liten	kr 3142,48
Bunntømt medium	kr 3937,54
Bunntømt stor	kr 5297,53

For den nedgravde løsningen kommer det i tillegg til gebyret utbyggingskostnader, og eventuelt en engangsavgift pr. manglende boenhet (jf. anbefalt 25 boenheter).

I 2018 har IR innført differensiert abonnement for hytter og fritidsboliger med fem ulike abonnement basert på størrelsen på hytta og avstand fra vei, noe som skal gjenspeile mengden avfall som produseres på hytta. De ulike abonnementsene er vist i tabell fem. IR sin tanke bak dette er at mindre hytter og hytter som ligger langt fra kjørbær vei, vil produsere

mindre avfall enn store hytter med bilvei inn til hytta. Spesielt vil kostnadene med bruk av gjenvinningsstasjonene knyttet til blant annet vedlikehold og inventar være betydelig lavere. Det er også anledning til å bestille abonnement likt som husholdningsabonnementet med dunk-løsning (fritidsrenovasjon ekstra). Da vil prisen bli den samme som for ordinær husholdning, ut ifra hvilket dunk-abonnement man velger.

Tabell 7. Ulike abonnement for hytterrenovasjon

Type abonnement	Kriterier for differensiering	Gebyr
Fritidsrenovasjon mini	- Hytter med over 2 km luftlinje fra kjørbar sommerveg (personbil) - Hytter under 30 m² bebygd grunnareal - Mindre selveierenheter under 30 m²	kr 562,50
Fritidsrenovasjon liten	- Fast plasserte campingvogner (mer enn 4 mnd/år)	kr 937,50
Fritidsrenovasjon medium	- Hytter med 30-200 m² grunnareal - Større selveierenheter over 30m²	kr 1312,50
Fritidsrenovasjon stor	- Hytter over 200 m² grunnareal - Hytter over 30 m² som benyttes til utleie - Større selveierenheter over 30m² til utleie	kr 1937,50
Fritidsrenovasjon ekstra	- Hytter som ønsker ordinær husholdningsrenovasjon	Husholdningsabonnement

Hytterrenovasjon er bygd opp med returpunkt for hytter og fritidsboliger i alle IR sine kommuner. Returpunktene er plassert strategisk i forhold til hyttefelt, gjerne i tilknytning til innfartsveier. Store returpunkt har tilbud om kildesortering av avfallet, mindre returpunkt har kun restavfall. IR har som mål at alle returpunkt skal ha samme tilbud for kildesortering som for ordinær husholdningsrenovasjon. Alle hytterrenovasjonsabonnenter kan levere alle typer avfall bortsett fra matavfall på IRs gjenvinningsstasjon. Abonnementet for permanent oppsatte campingvogner (fritidsrenovasjon liten) skal kun benytte returpunkt på/ved sin campingplass til vanlig avfall fra oppholdet.

Hytterrenovasjonsgebyret dekker også levering på gjenvinningsstasjon og ubetjente returpunkt for glass, metall og klær. Av den totale avfallsmengden blir 57 prosent levert på gjenvinningsstasjoner og returpunkt. I tjenestebeskrivelsen går det fram at det er en gjenvinningsstasjon i hver kommune. Ifølge ledelsen i IR er besøket på gjenvinningsstasjonene generelt økende. I grenseområdene til IR er det en viss lekkasje fra naboselskap til gjenvinningsstasjonene hvor bruken av gjenvinningsstasjonene ikke inngår i renovasjonsgebyret. IR har sett på ulike tiltak, blant annet økt kontroll av besøkende, for å begrense dette, men omfanget er ikke så stort at det vil forsvare kostnadene.

På gjenvinningsstasjonene kan husholdninger i IR sitt område levere inntil 500 kg restavfall og inntil 1000 kg farlig avfall årlig, noe som er inkludert i husholdningene og hyttene sine renovasjonsgebyr. Ifølge ledelsen i IR er det noe utfordring med å få skilt ut alle næringskunder som skal betale for sine leveranser. Dette er en generell utfordring i hele landet, ikke kun hos IR.

IR har også differensiert gebyret for slam. I tabellen under er gebyret for de ulike abonnementsstypene angitt. Renovasjonsforskriften gir nærmere regler om tømmefrekvens i forhold til størrelsen på tankene.

Tabell 8. Gebyr for håndtering av slam fra husholdninger og hytter

Type abonnement	Gebyr
Helårsbolig med slamavskiller eller minirensesanlegg	Kr 1581,25 pr boenhet
Fritidsbolig med slamavskiller eller minirensesanlegg	Kr 747,50 pr boenhet
Helårs- eller fritidsbolig med tett tank	Kr 407,50 pr m ³
Store slamavskillere (over 7 m ³)	Kr 616,25 pr m ³

For slamabonnementene gis det rabatter for samarbeid når flere benytter samme tank eller minirensesanlegg under sju m³ med kr 281,25 pr husstand og kr 131,25 pr fritidsbolig.

Differensiering av avfallsgebyr, type avfallsfraksjoner og ulike tillegg og rabattordninger gjør det vanskelig å sammenligne prisnivået på renovasjon mellom ulike renovasjonsselskaper.

Vedtak om avfallsgebyr

Avfallsforskriften slår fast i § 15-3 at kommunestyret fastsetter avfallsgebyret. I kommunene er det vanlig at gebyrsatser for ulike kommunale tjenester, herunder renovasjon fastsettes i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen. I forkant av vedtaket om gebyrer i forbindelse med budsjettbehandling i kommunene, så har representantskapet vedtatt budsjett med forslag til priser på de ulike tjenestene basert på budsjetterte kostnader (selvkostkalkylen). Prisene fra IR blir av de enkelte kommunestyrene vedtatt som renovasjonsgebyret med mindre den enkelte kommune har særkostnader som må dekkes inn. Dette kan være kostnader knyttet til kommunale deponi eller som i Tydal sitt tilfelle, et negativt selvkostfond ved inntreden i IR. I vedtaket fra representantskapet 23.11.2017 går det fram av punkt 3 at Tydal har et akkumulert negativt selvkostfond, som kreves inn over en tre års periode med en relativ fordeling mellom ulike abonnement som gebyrer tilsier. Dette negative selvkostfondet er knyttet til at Tydal ble medlem i IR i 2017 og at kun abonnenter i Tydal må dekke inn dette negative selvkostfondet. I figur 2 er gangen i gebyrfastsettelsen gjengitt.

Revisor har sett på saksframleggene i IR sine kommuner. Noen kommuner har egen sak på gebyrfastsettelse i forkant av behandlingen av budsjettet, mens andre kommuner har

gebyrfastsettelsen som en del av budsjettet. I noen tilfeller ligger saksframlegget fra representantskapet ved saken, i andre tilfeller ligger brevet fra IR om orientering om vedtak i representantskapet ved saken eller renovasjonsgebyret kan være tatt inn i en egen gebyroversikt for kommunen. Revisor finner ikke at Frosta kommune har omtalt saken om renovasjonsgebyr eller vedtatt renovasjonsgebyr for 2018.

Innkrevning av avfallsgebyr

Renovasjonsforskriftens § 13 regulerer innkreving og renter og siste ledd sier at kommunene har overlatt registrering og innkreving av gebyr til Innherred Renovasjon IKS. § 14 om delegasjon slår også fast at myndigheten etter § 13 er delegert til Innherred Renovasjon IKS. Renovasjonsforskriften fra 2005 er vedtatt i kommunene i 2006 og på renovasjonsforskriftens andre side er det henvist til kommunestyresaksnummer og dato for behandlingen i de enkelte kommunene. Revisor har ikke undersøkt nærmere om disse opplysningene er riktige.

Avfallsgebyret for husholdninger faktureres to ganger i året, i mars og september. Hytterrenovasjon faktureres en gang i året, i juni. Abonnenter i alle kommunene faktureres samme dag. Det hentes ut månedlige rapporter fra grunnbokregisteret slik at eierne av eiendommene blir fakturert. For slam blir den enkelte abonnent fakturert samtidig med fakturering av husholdningsrenovasjon alternativt hytte-/fritidsrenovasjon. Det er et fast årlig gebyr.

Hytteiere i Verdal kommune er ikke fakturert for hytterrenovasjon i 2018 fordi tjenesten ikke er utbygd enda. Hytteeierne i den delen av Levanger som ikke hadde blitt fakturert tidligere ble i 2018 fakturert halvt gebyr på grunn av forsinkelser med utplassering av returpunkt.

4.4 Vurdering

4.4.1 Selvkostprinsippet

IR fører selvkostregnskap for husholdning, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. Revisors inntrykk er at IR har gode rutiner for å skille mellom selvkostområdene og næringsavfall som er en konkurranseutsatt virksomhet. Skillet er klart på det avfallet som blir transportert til avfallsanleggene. Næringsavfall blir kjørt med egne biler og her blir hvert enkelt lass registrert. Utfordringen kan være avfall som blir levert til gjenbrukstorg hvis næringsavfall og husholdningsavfall leveres samlet. Bedrifter må betale for levering av avfall til gjenbrukstorg. På noen ruter blir hytteavfall hentet sammen med næringsavfall. Her brukes en fordelingsnøkkel basert på antall dunker og et anslag på mengde hytteavfall.

Selskapet har valgt å ha separate selvkostregnskap for husholdninger og hytter som grunnlag for å fastsette rett gebyrnivå. Både inntekter og kostnader fordeler man så langt som mulig

direkte på kostnadsbærerne. Husholdningsavfall og hytteavfall kan være hensiktsmessig å kjøre på samme bil og da benyttes fordelingsnøkler. I den grad husholdnings- og hytteavfall er mulig å fordele direkte så gjøres det. Så lenge IR har valgt å skille mellom husholdningsavfall og hytteavfall, så bør dette skillet gjennomføres fullt ut i rapportering til eierne, eksempelvis at det lages en etterkalkyle for både husholdning og hytte, selv om den er felles i KOSTRA-rapporteringen.

På slam er det enkelt å skille mellom slam fra husholdninger og slam fra kommunale renseanlegg og dette skilles både fysisk ved inntransport og økonomisk. IR opererer med et selvkostregnskap for slam i 2017, men har i 2018 splittet det på husholdning og næring.

4.4.2 Kalkyler

IR har selvkostkalkyler for husholdningsrenovasjon, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. IR fordeler så langt som mulig kostnader på de ulike selvkostområdene, men alt er ikke mulig å henføre direkte. For kostnader som må deles på to eller flere selvkostområder brukes fordelingsnøkler. Disse kan være basert på eksempelvis antall innbyggere, antall dunker og type dunker. Grunnlaget for fordelingen endres jevnlig ettersom variablene i fordelingsnøkklene ikke er fast. Fordelingsnøkklene er ikke eksplisitte, men ligger inne i regnearkene.

IR utarbeider selvkostkalkyler som er budsjett for kommende år. Selvkostkalkylene danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse hos deltakerkommunene. Regnskapet som utarbeides gjennom året danner for de ulike selvkostområdene selvkostregnskapet. Etterkalkylen settes opp med utgangspunkt i KOSTRA-rapporteringen, skjema 23 for avfallssektoren. Etterkalkylen er satt opp samlet for husholdning og hytterrenovasjon og inneholder kalkulatoriske renter og avskrivninger. I etterkalkylen inngår andre inntekter.

IR utarbeider etterkalkylen i form av rapporteringsskjemaet til KOSTRA og den viser resultatet av gebyrfinansierte selvkosttjenester for husholdning og hytterrenovasjon samlet. Etterkalkylen viser fordelingen mellom kommunene basert på folkemengden i kommunene. Det utarbeides ikke etterkalkyle for slam som sendes kommunene, og kommunene har da ikke noe grunnlag for å utarbeide note til regnskapet slik som Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning sier.

Veilederen fra Miljødirektoratet (KMD, 2014) sier at selvkostfondene skal renteberegnes av gjennomsnittet mellom inngående og utgående saldo. IR renteberegner ikke selvkostfondene. Det kan bety at innbyggerne går glipp av renteinntekter. Samtidig er differanse mellom faktiske og kalkulatoriske renter inntektsført i selvkostkalkylene. Dette er ikke i tråd med veilederen, men blir heller ikke vesentlig feil. I tilfelle virkelige renter blir større enn kalkulatoriske eller at

fondene blir negative, så blir dette en likviditetsmessig belastning for selskapet. Den nye kommuneloven kommer med egne bestemmelser om selvkost hvor framgangsmåten sannsynligvis blir mer tydelig.

Etterkalkylen som er rapporteringsskjemaet til KOSTRA for husholdninger og hytterrenovasjon samlet, oversendes kommunene. Det er kun Inderøy kommune som har tatt etterkalkylen inn som en note til regnskapet sitt, slik den kommunale regnskapsstandarden fastsetter.

4.4.3 Selvkostfond

Etterkalkylen viser utviklingen i selvkostfond. I forbindelse med at prinsippet om lik tjeneste-lik pris ble innført forsøkte IR å nullstille alle selvkostfondene, men her hadde selvkostfondene ved utgangen av 2015 litt ulik saldo. Ved rapportering for 2016 er selvkostfondene ved oppstarten av året fordelt etter kommunene sin relative andel innbyggere. Dette er det redegjort for i saksframlegget i representantskapet. Ettersom det fra 2016 opereres med ett felles selvkostfond for husholdning og hytter, blir det et brudd i utviklingen av selvkostfondet for den enkelte kommune. Det er bare Leksvik kommune som har over 10 prosent i selvkostfondet i forhold til gebyrinntektene før det blir ett felles selvkostfond. Etter sammenslåingen er selvkostfondet 3,7 prosent av gebyrinntektene, med unntak av Tydal som har en egen korrigering på selvkostfondet. Det betyr at selvkostfondene har blitt korrigert de siste årene slik at det verken bygges opp store positive eller negative fond.

Revisor finner ikke noe som tyder på at selve selvkostfondet er brukt til finansiering av investeringer.

4.4.4 Gebyrfastsettelse og innkreving

Selvkostkalkylen legges til grunn for gebyrfastsettelsen for husholdningsrenovasjon. Den selvkostkalkylen som legges fram for beslutningstakerne består av hovedkostnadsområdene for husholdningsrenovasjon og en totalsum for hytterrenovasjon. Det legges ikke fram selvkostkalkyle for slam. Revisor er av den oppfatning at det bør legges fram en selvkostkalkyle for hytterrenovasjon og slam, som minst er på detaljnivå med det som legges fram på husholdningsrenovasjon. Revisor registrerer at styret høsten 2018 har fått tilsendt driftsbudsjett for 2019 hvor en mer utfyllende kostnadsoversikt for hytterrenovasjon og slam er oppgitt.

IR har fra 2016 en felles selvkostkalkyle for kommunene. Miljødirektoratets brev av 23.03.2018 peker på at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Kostnadsområdene i selvkostkalkylen for husholdningsavfall består av behandlingskostnader, transport, gjenbrukstorg, eiendomsforvaltning, felleskostnader og verksted. KMD sine retningslinjer for beregning av

selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) sier at det ikke er hensikten at ulike transportavstander fra kommunene til behandlingsanlegg skal fordeles på kommunene. Så lenge at alle kommunene har en gjenvinningsstasjon hver, vil kostnadspostene behandlingskostnader, eiendomsforvaltning, felleskostnader og verksted ikke være vesentlig forskjellig mellom kommunene. Hvis noen kommuner har særkostnader skal disse belastes gebyret i bare den kommunen. Dette gjelder for Tydal som ble medlem i IR med et negativt selvkostfond som da bare må belastes innbyggerne i Tydal.

IR utarbeider et forslag til priser for de ulike tjenestene. Prisene differensieres blant annet etter størrelsen på restavfallsdunken, noe som er motivert ut fra å redusere restavfallet som en følge av bedre sortering. Dette er i tråd med retningslinjene for differensiering av gebyr. Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter er omtalt i kapittel 5.4.2.

Avfallsforskriften slår fast i § 15-3 at kommunestyret fastsetter avfallsgebyret. Revisors gjennomgang av kommunestyrenes behandling viser at renovasjonsgebyret i noen tilfeller legges fram som en egen sak sammen med andre kommunale gebyr i forkant av selve budsjettbehandlingen eller som en del av selve budsjettbehandlingen. Renovasjonsgebyret inngår ikke i gebyroversikten i Frosta kommune, noe som betyr at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyret for 2018.

IR krever inn renovasjonsavgiften og denne oppgaven er delegert i renovasjonsforskriftens §14 og presisert i § 13.

5 HANDLINGSROM FOR DISPENSASJON

I dette kapittelet undersøker vi hvilket handlingsrom kommunene har for å gi dispensasjon fra hytterrenovasjon.

5.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet om handlingsrom for dispensasjon:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon?

Bakgrunnen for problemstillingen er at noen kommuner ikke har innført hytterrenovasjon og at hytteeiere har stilt spørsmål med lovligheten av hytterrenovasjon, inkludert beregningsgrunnlaget. Selvkost er vurdert i kapittel fire og i dette kapitlet er det spesifikk omkring dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon og differensiering av renovasjonsgebyr for hytter behandlet.

5.2 Revisjonskriterier

I dette kapittelet redegjøres det for lovgrunnlaget for hytterrenovasjon og muligheten for unntak fra ordningen samt mulighetene for differensiering av renovasjonsgebyret. Denne redegjørelsen danner grunnlaget for revisjonskriteriene.

Kommunene har en lovpålagt oppgave om å sørge for innsamling av husholdningsavfall hjemlet i forurensningsloven § 30 første ledd hvor det heter at «*Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. (...)*».

5.2.1 Hytterrenovasjon en del av husholdningsrenovasjon

Bestemmelsene om hytte- og fritidsrenovasjon som en del av husholdningsavfallet som kommunen har plikt til å samle inn, ble innført med forurensningsloven i 1981. Forurensningsloven § 27a definerer husholdningsavfall på følgende måte: «*Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende.*» I Ot. Prp. Nr. 87 (2001-2002) presiseres det at «*Med husholdning menes alle typer boliger med privat husholdning, **også boliger som ikke benyttes regelmessig, herunder hytter, fritidshus etc.***» Ettersom hytter og fritidshus også regnes som husholdninger, betyr det at også disse omfattes av kommunens lovpålagte oppgave om innsamling av husholdningsavfall. I lovverket skilles det ikke mellom vanlig husholdning og hytter etc. Det betyr at mulighetene for å gi dispensasjon vil være lik for hytter, fritidshus og private husholdninger. En dom fra Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892) slår fast at avfall fra langtidsplasserte campingvogner, som i realiteten fungerer som hytter, må rettslig ses på som husholdningsavfall når loven skal tolkes slik at det er avgjørende hvor avfallet har sitt opphav.

Forurensningsloven § 34 fjerde ledd fastsetter at «Gebyr skal betales av den som eier en eiendom som omfattes av ordning for innsamling av avfall eller tømning av slamavskiller, privet m.v. etter loven her.». Dette omfatter dermed også eiere av hytter og fritidsboliger.

5.2.2 Muligheter for unntak

Muligheten for unntak fra kommunal innsamling er gitt i forurensningsloven § 30 andre ledd som hjemler at kommunen kan gi forskrifter om at den kommunale innsamlingen bare skal gjelde i **tettbygde strøk**, og at kommunen **etter søknad kan unnta bestemte eiendommer** fra den kommunale innsamlingen. Ot.prp. nr. 66 (1992-1993) sier at fritak ikke kan gis på generell basis for større grupper.

Tettstedbebyggelse defineres i forurensningsforskriften § 5-3 som:

«En hussamling der det bor minst 200 personer, og avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan for eksempel være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder.»

Tidligere Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF), nå Miljødirektoratet, svarte ut prinsipielle spørsmål om avfall fra fritidsboliger i brev av 27.06.2013. Svaret fra Miljødirektoratet ble videresendt til kommuner og avfallsaktører i Nord-Trøndelag 30.10.2013.

På spørsmålet om kommunene kan velge kun å samle inn avfall fra fritidsboliger som ligger i regulerte hyttefelt, svarte KLIF følgende:

*«Kommunen plikter i utgangspunktet å opprette en innsamlingsordning for hele kommunen, men kan i forskrift unnta områder utenfor tettbygd strøk, jf. § 30 andre ledd. Hva som skal regnes som tettbebyggelse må avgjøres konkret. Videre kan kommunen **etter søknad** unnta bestemte eiendommer fra den kommunale avfallsinnsamlingen.*

Hensikten med regelverket er at alle eiendommer i kommunen skal være tilknyttet renovasjonsordningen i kommunen på en betryggende måte.

Kommunen har altså adgang til å ha ordninger for hytter renovasjon i de spredtbygde delene av kommunen som atskiller seg fra den ordningen som gjelder for tettbygde strøk. Dersom hytter og fritidshus ligger så spredt at det å innføre en tilsvarende ordning som for hytter innenfor tettbygde strøk, vil innebære utbygging av flere tømmeplasser og høyere kostnader for hytteeierne, kan det være hensiktsmessig at husholdningsavfall fra fritidseiendommer kan disponeres på innsamlingspunkt for husholdningsavfall.

Det avgjørende her vil være om området er å anse som tettbygde strøk, ikke hvilken arealbruk området er regulert til. Ut over dette kan kommunen, etter søknad, unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamling. Det er altså eier/bruker av eiendommen som må søke om dette - kommunen kan ikke selv frita en eiendom fra den kommunale innsamlingen. Det er «objektive» trekk ved eiendommen som gir grunnlag for unntak i enkelte tilfelle, ikke spesielle forhold for den enkelte eier eller bruker av eiendommen. Eiendommer som er fjerntliggende, ligger vanskelig tilgjengelig

eller er uten bebyggelse, kan være aktuelle for fritak. Kommunen kan ikke velge generelt å frita bestemte brukergrupper fra ordningen, f.eks. innenbygds hytteeiere eller jordbrukseiendommer.»

I samme brev svarte også KLIF på om hytterenasjon kan innføres som frivillig ordning hvor eierne av fritidseiendommer selv velger om de ønsker å betale gebyr. KLIF svarte følgende:

«Eiere av eiendommer i kommunen for private husholdninger plikter i utgangspunktet å være tilknyttet den kommunale innsamlingsordningen ved å betale avfallsgebyr og holde forskriftsmessig oppsamlingsutstyr. Det innebærer at fritidsboliger også er gebyrpliktige. Dette betyr at eiere av fritidseiendommer ikke selv kan velge å være med og betale avfallsgebyr.

Avfallsbesitteren har imidlertid ikke noen plikt til å levere avfall til den kommunale innsamlingen så lenge avfallet bringes til lovlig anlegg eller tas vare på, på en betryggende måte i samsvar med forurensningsloven § 28. Kommunen kan etter forurensningsloven §30 andre ledd fastsette forskrift som inneholder regler som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av avfallet.

Gebyret skal dekke kommunenes kostnader forbundet med håndtering av husholdningsavfall. Gebyret for den enkelte eiendom vil således ikke gjenspeile den faktiske bruk den enkelte eiendom gjør seg av tilbudet. Hvorvidt eier/bruker av fritidseiendommen benytter seg av renovasjonstilbudet eller velger å ta med hytteavfallet hjem, har derfor i utgangspunktet ingen betydning for deres plikt til å betale for hytterenasjon. Det at eiendommen i en periode ikke benyttes, kan heller ikke påberopes som grunnlag for fritak fra plikten.»

Med hjemmel i forurensningsloven §30 andre ledd kan kommunen etter søknad unnta enkelte eiendommer fra innsamlingsordningen. I svaret fra KLIF 27.06.2013 presiseres det at det er objektive trekk ved eiendommen som gir grunnlag for unntak i enkelte tilfeller og ikke spesielle forhold for den enkelte eier eller bruker av eiendommen. Videre presiseres det at kommunen ikke kan velge generelt å frita bestemte brukergrupper fra ordningen. Fraflyttede eller ubeboelige eiendommer kan fritas for avfallsgebyr. Det må dokumenteres at eiendommen er fraflyttet.

Innherred Renovasjon sin forskrift for husholdningsavfall fra 2005 sier i § 2 sjette ledd at hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement, kan kommunen gi fritak. Flere av bestemmelsene i renovasjonsforskriften er i § 14 delegert fra kommunene til IR, men dette gjelder ikke § 2 sjette ledd, som omhandler fritak for renovasjonsgebyr hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement. Det betyr at det er kommunene som må vurdere om det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement og som har hjemmel for å gi fritak.

Kommunens handlingsrom i forhold til innføring av hytterenasjon er dermed den muligheten kommunen har til å gi en forskrift om at innsamling av husholdningsavfall bare skal gjelde i tettbygde strøk, samt å unnta bestemte eiendommer fra innsamlingsordningen etter søknad. Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Er fritak fra renovasjonsgebyret i tråd med lovverket?
 - Er fritak for renovasjonsgebyr gitt i henhold til reglene om at kommunal innsamling kun skal skje i tettbebygde strøk?
 - Er fritak gitt etter søknad og objektive kriterier om ubeboelig og fraflyttet eiendom?

5.2.3 Differensiering av gebyr

I tillegg til å gi fritak for renovasjonsgebyret har kommunene mulighet til å differensiere gebyrene.

Miljødirektoratets veileder (2014) fastsetter at det ikke er anledning til å differensiere gebyr på sosialt grunnlag. Det er heller ikke tillatt å differensiere på bakgrunn av ulik kjøreavstand (NOU 2002:19). Dagens løsninger for differensiering av gebyrene er dermed knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene, og ikke til fritidsboligens størrelse, standard og lignende. I et brev fra Statens forurensningstilsyn av 16.07.1998, vurderes gebyrdifferensiering. Her kommer det frem at gebyrdifferensiering på bakgrunn av om eier er inn- eller utenbygdsboende ikke kan finne sted, og at en slik differensiering vil være utenfor grensene for kommunenes adgang til å differensiere avfallsgebyret etter forurensningsloven § 34 andre ledd og det ulovfestede likhetsprinsippet.

KLIF svarer også i brevet fra 27.06.2013 på mulighetene for å differensiere renovasjonsgebyret og sier følgende om fritidseiendommer:

«Differensiering av avfallsgebyrene til fritidseiendommer bør baseres på at det er forbundet med lavere kostnader å betjene enkelte abonnenter enn andre. Det er derfor f.eks. ikke anledning til å fastsette lavere avfallsgebyr for hytteiere som har fast bosted i kommunen, enn for hytteiere som har fast bosted i andre kommuner. Det at enkelte hytteiere betaler avfallsgebyr også på det permanente bostedet i den samme kommunen endrer ikke på det faktum at det også er forbundet med kostnader å samle inn avfall fra fritidseiendommen.»

I brevet fra KLIF 27.06.2013 trekkes det fram to forhold som kan tilsi differensiering av gebyr.

- For å motivere til avfallsreduksjon og gjenvinning
- Reelle kostnadsforskjeller knyttet til betjening av den enkelte abonnement eller gruppe av abonnenter

Videre peker KLIF på at grunnlaget for differensiering, basert på dagens vanligste innsamlingssystemer vil være:

- Avfallstype (sorterte fraksjoner, restavfall)
- Avfallsvolum (hentefrekvens, størrelse på avfallsbeholder, vekt)
- Avfallsløsning (gjenvinningsordninger som tas i bruk)

Videre skriver KLIF at det betyr at dagens løsninger for differensiering av avfallsgebyrer er knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene og ikke til størrelsen på fritidsbolig, standard og liknende.

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

▪ Er differensiering av renovasjonsgebyret for hytter og fritidseiendommer i tråd med lovverket?

5.3 Data

I denne delen presenteres data omkring fritak fra renovasjonsgebyr og data om differensiering av renovasjonsgebyret for hytter og fritidseiendommer.

5.3.1 Fritak fra renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk

Eierkommunene i IR har hatt hytterrenovasjon i mange år med unntak av Verdal og deler av Levanger kommune. I alle kommunene er renovasjonsordningen slik at alle husholdninger omfattes og det er ikke gjort noen avgrensning til innsamling kun i tettbebygde strøk. Dette fremgår av renovasjonsforskriften, som er behandlet i representantskapet og vedtatt av eierkommunene.

Da Innherred Renovasjon innførte prinsippet om lik pris – lik tjeneste for medlemskommunene i 2016, ble det presisert at også fritidsboliger og spikertelt er gebyrpliktig. I brev av 13.05.2015 fra IR til kommunene, opplyses det at forslaget til revisjon av selskapsavtalen også innebærer en innføring av hytterrenovasjon i Verdal kommune og resterende del av Levanger kommune (øst for E6). Kommunestyret i Levanger kommune vedtok i sak 53/15, 02.09.2015 de foreslåtte endringene i selskapsavtalen, som også inkluderte innføring av hytterrenovasjon. Hytteeierne i

Levanger ble først i 2018 fakturert for renovasjonstjenester, med halvt gebyr på grunn av at ikke tjenesten var fullt utbygd i starten av året.

Formannskapet i Verdal utsatte behandlingen av saken i to runder, først for at hytteforeningene skulle få uttale seg og andre gangen ble rådmannen bedt om å utrede kommunens handlingsrom. Saken ble behandlet på nytt i formannskapet den 19.01.2017 og kommunestyret vedtok den 30.01.2017, sak 4/17, å slutte seg til endringen i selskapsavtalen og innføring av hytterrenovasjon. Når begge kommunene behandlet saken var ikke fritak for renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk et tema i saken.

Verdal kommune mottok høringsuttalelser fra en rekke hytteforeninger i kommunen, som blant annet innvendte at:

- Det ikke var hjemmel i forurensningsloven § 1 for å vedta tvungen hytterrenovasjon i kommunen, da det ikke eksisterer forurensning i hytteområdene i Verdal
- De var uenige i KLIFs tolkning av § 30 og mente at hus og hytte må regnes som samme enhet – samme søppel
- Det var flere negative konsekvenser ved innføring av hytterrenovasjon, som forsøpling rundt returpunkt, økt trafikk, tiltrekking av skadedyr etc.
- Kommunen kunne rent juridisk innføre hytterrenovasjon, men var ikke lovpålagt dette
- Felles containere ville ikke bli brukt, da det er store avstander mellom hyttene og man uansett ville tatt med avfallet hjem
- Mange hytteeiere var bosatt i IR-kommuner og betalte allerede renovasjonsavgift
- At innføring av hytterrenovasjon ville medføre økte utgifter for IR

Representantskapsmedlemmer fra Levanger fortalte at det hadde vært diskusjoner både i representantskapet og i kommunestyret om det var anledning til å innføre hytterrenovasjon. De refererte også til at Miljødirektoratet hadde kommet med sprikende uttalelser om hytterrenovasjon. Verdal kommunes representanter pekte på at diskusjonene om hytterrenovasjon handler om tolking av nasjonale regler og at disse ikke har vært tydelige nok.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag sendte 04.03.2016 en henstilling til Verdal kommune og Verran kommune, hvor det påpekes at de ikke har innført renovasjonsordning for fritidseiendommer. Da formannskapet i Verdal kommune behandlet saken for andre gang 15.11.2016, sak 122/16, ble saken utsatt og rådmannen ble bedt om å utrede kommunens handlingsrom. Kommuneadvokaten svarte at kommunen, etter forurensningslovens § 30 annet ledd, første setning, kan begrense renovasjonsplikten til å kun omfatte tettbebygde strøk. Dette gjelder selve innsamlingen av avfall, og kommunen vil ikke kunne nekte å ta imot forbruksavfall på det kommunale avfallsanlegget dersom avfallet bringes dit av innbyggeren selv. Kommuneadvokaten konkluderte med at kommunens handlingsrom ligger via egen forskrift ved å definere *tettbygde strøk* og *ikke tettbygde strøk* og viser videre til KLIF sitt brev fra 27.06.2013.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag uttalte til avisa Innherred 01.12.2016 at kommunens handlingsrom ikke eksisterer, og dersom kommunen ikke innfører hytterrenovasjon brytes forurensningsloven.

Direktøren i IR opplever at det har vært krevende at Levanger og Verdal ikke har innført hytterrenovasjon til tross for at saken har vært drøftet årlig i representantskapsmøter siden 2010. Direktøren viste i tillegg til rettskraftige dommer i Bergen om pålagt hytte-/fritidsrenovasjon.

Direktøren fortalte at intensjonen med eventuelt fritak fra renovasjon, gjelder hvis det er miljømessig uforsvarlig å hente inn avfallet. Dette kan være for eksempel for hytter som ligger på øyer. Dette betyr i praksis at de to kommunene (Verdal og Levanger) har nektet sine innbyggere en offentlig lovpålagt tjeneste.

Direktør opplever det som en svakhet hos Fylkesmannen at hytterrenovasjon ikke er tatt skikkelig tak i før i senere tid. Direktøren mener at det handlingsrommet som noen mener finnes, er et handlingsrom som ikke eksisterer. Problemet ligger i fortolkninger av forurensningsloven.

5.3.2 Fritak for renovasjonsgebyr etter søknad

Forurensningsloven § 30 andre ledd åpner opp for at kommunen etter søknad kan unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamlingen. I IR sin renovasjonsforskrift § 2.6 står det at hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement, kan kommunen gi fritak. I § 14 står det at § 2.6 ikke er omfattet av delegasjon fra kommunene til IR. I § 2.2 andre ledd står det at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget redusert renovasjonsgebyr i form av å få renovasjonsgebyr for hytte- og fritidsrenovasjon. Myndighet til å håndheve § 2.2 er delegert fra kommunen til IR, jfr. §14 i renovasjonsforskriften. I renovasjonsforskriftens § 10 tredje ledd andre setning står det at ubebodde bruksenheter i mer enn 6 måneder kan overføres til hytte- og fritidseiendom etter søknad til kommunen. Myndighet etter § 10 er delegert til IR, jfr. § 14.

På IR sine nettsider finnes det et skjema for *fritak/reduksjon av renovasjonsavgiften*. Hjelpeteksten til skjema forteller at for å kunne søke om fritak eller reduksjon på renovasjonsforskriften må eiendommen/boligen være ubebodd i minst 6 måneder. Betingelsene for å søke reduksjon er at boligen er ubebodd i forbindelse med salg, eier har flyttet på sykehjem og utenlandsopphold. Betingelsen for å søke om fullstendig fritak er at boligen er ubeboelig på grunn av dens tilstand, noe som må dokumenteres med bilder.

Revisor har fått tilsendt og gjennomgått ni søknader om fritak/reduksjon. Informasjon om disse er vist i tabell ni. Disse gjelder tidsrommet februar 2018 til og med august 2018. I fem av søknadene er skjemaet på IR sine nettsider benyttet, i de andre tilfellene har henvendelsen kommet på epost og i et tilfelle i brev. Fem av sakene er ferdigbehandlet, mens de fire andre er det etterspurt mer dokumentasjon i form av innvendige og utvendige bilder, før sakene oversendes til de respektive kommunene for behandling. En av de ferdigbehandlede sakene er avgjort i en kommune og omhandler fritak for renovasjonsgebyr fordi boligen er ubeboelig. Fem av sakene omhandler reduksjon av renovasjonsgebyret, mens de fire andre omhandler fritak. Av de fire sakene som omhandler reduksjon av renovasjonsgebyret er tre knyttet til at eier av eiendommen har flyttet på sykehjem.

Tabell 9. Søknadsbehandling

Søknads-dato	Type søknad	Bolig/hytte	Hjemmel	Vedtak/ Status
01.05.2018	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	22.06.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement fra 01.02.2018 og ett år.
06.04.18	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	22.06.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement fra 01.07.2018
16.02.18	Fritak	Hytte	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	24.07.2018 Fritak innvilget av kommunen
13.06.18	Reduksjon - ubebodd	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	10.08.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement i ett år
03.07.18	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	10.08.2018 IR. Innvilger hytteabonnement fra 01.07.2018
10.08.18	Fritak	Hytte	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	IR etterspør mer dokumentasjon fra søker 21.08.2018
24.07.18	Reduksjon - renovering	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	IR informerer 22.08.2018 om at boligen må stå tom i 6 måneder og at det da kan søkes på nytt. Ber om dokumentasjon på boligens tilstand
31.07.18	Fritak	Hytte	RF* §14	IR etterspør mer dokumentasjon 14.08.2018
17.07.18	Fritak	Bolig		IR etterspør mer dokumentasjon 14.08.2018

*RF – renovasjonsforskriften

I alle de fire sakene som omhandler fritak etterspørres det mer dokumentasjon enn det som opprinnelig følger med søknaden. I den ene saken hvor det er fattet vedtak har det gått lang tid fra søknaden ble sendt til at saken ble oversendt kommunen og vedtaket ble fattet, noe som skyldes at det har tatt tid før etterspurt dokumentasjon ble innsendt.

Saksbehandlingstiden for søknadene om endring ligger i intervallet 36 til 77 dager. Den lengste saksbehandlingstiden er på en søknad som først ble sendt til kommunen og som senere ble videresendt til IR.

Både i søknadene som er avgjort av IR og kommunen er det opplyst om klageadgang etter forvaltningsloven, med en klagefrist på 3 uker. I sakene hvor IR har fattet vedtaket opplyses det at en eventuell klage rettes til Innherred Renovasjon.

5.3.3 Differensiering av renovasjonsgebyr

Forurensningslovens § 34 andre ledd oppfordrer kommunene til å fastsette differensierte gebyr for å bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning. I IR sin forskrift for husholdningsavfall fra 2005 regulerer § 12 gebyrdifferensiering: *«For å fremme avfallsreduksjon, kildesortering og gjenvinning har kommunen innført differensierte gebyrsatser. Differensieringen skjer på grunnlag av avfallsmengder, avfallstyper, gjenvinning, m.v. Gebyr og gebyrdifferensiering vedtas årlig av kommunen.»*.

Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunalt avfallsgebyr, M-258/2014 slår fast at det ikke er grunnlag for å differensiere gebyr på sosialt grunnlag og ikke på bakgrunn av hvor i kommunen avfallsbesitteren bor.

Innherred Renovasjon har fra 2018 innført differensierte gebyr for hytter og fritidsboliger. De differensierte gebyrene for hytter renovasjon er vist i tabell 8. For hytter renovasjon er gebyret differensiert etter avstand til vei, hyttas grunnareal og en egen kategori for fast plasserte campingvogner. Det er tilsammen fem ulike abonnementsløsninger. For hytter renovasjon er det faste oppsamlingspunkter og i tillegg har abonnentene mulighet til å levere fritt på gjenvinningsstasjoner.

På IR sine nettsider opplyses det at differensiering ut fra størrelsen på hytta og avstand fra vei skal gjenspeile avfallsmengden den enkelte hytte produserer. Tidligere ble renovasjonsgebyret fordelt likt på alle hytteeiere, men IR vet at avfallsmengden varierer en del mellom ulike type hytter. Det opplyses at IR har anledning til å differensiere gebyret basert på avfallsvolum, ettersom det vil være lavere kostnader jo mindre avfall som må samles inn og behandles. Innsamlingsordningen er slik at det er vanskelig å måle dette, men det forutsettes at en liten hytte og en hytte langt fra kjørbar vei vil produsere mindre avfall enn en stor hytte med bilvei helt fram.

5.4 Vurdering

5.4.1 Fritak for renovasjonsgebyr

Ingen av eierkommunene i IR har vedtatt at kommunal innsamling av avfall kun skal skje i tettbebygde strøk. Mulighetene for å få fritak for renovasjonsgebyret er da knyttet til at eierne av ubeboelige og fraflyttede eiendommer kan etter søknad gis fritak. I Levanger og Verdal har hytter renovasjon blitt vedtatt først de senere årene fordi man tidligere har bestridt lovgrunnlaget

for bestemmelsen. IR ferdigstilte innsamlingspunkt for hytterrenovasjon i Levanger i 2018, og hytteeierne der har blitt fakturert halvt gebyr i 2018. IR jobber med å få på plass innsamlingspunkt for hytterrenovasjon i Verdal, og hytteeierne her er foreløpig ikke fakturert.

Revisors gjennomgang av de ni siste søknadene viser at det både er søknader om fritak og søknader om reduksjon av avfallsgebyret. IR har et felles skjema hvor det kan søkes om reduksjon eller fritak. Søknader om fritak er ikke delegert til IR og behandles i den enkelte kommune. IR har en rutine for å etterspørre dokumentasjon blant annet i form av oppdaterte bilder før sakene oversendes kommunene. Renovasjonsforskriftens § 2.2 andre ledd hjemler muligheten for at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte- og fritidsrenovasjon. Så lenge Verdal og Levanger kommune ikke har innført hytterrenovasjon så har ikke husholdningene i disse kommunene fått muligheten til å få redusert renovasjonsgebyret til hytterrenovasjonsgebyr.

Det kan være misvisende at det er bare et søknadsskjema for både redusert gebyr og fritak, spesielt når IR saksbehandler reduksjon og kommunene saksbehandler fritak. Samtidig ser revisor at ikke alle benytter søknadsskjema, slik at mottakerne uansett vil måtte tolke henvendelse og eventuelt oversende saken til den enkelte kommune. Revisor opplever at søknadsomfanget er lite.

5.4.2 Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter og fritidseiendommer

Gebyret for hytterrenovasjon er delvis differensiert på bakgrunn av størrelsen på hytta og avstand til kjørbær sommervei. De fire ulike gebyrtrinnene er begrunnet i at de produserer ulike mengder søppel, eksempelvis at en liten hytte langt fra kjørbær vei ikke vil produsere like mye avfall som en stor hytte lett tilgjengelig fra vei. Revisor oppfatter her at selskapet har differensiert på grunnlag av erfart avfallsmengde, og at dette har sammenheng med hyttens størrelse og tilgjengelighet. Brevet fra KLIF 27.06.2013 sier at dagens løsninger for differensiering av avfallsgebyrer er knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene og ikke til størrelsen på fritidsbolig, standard og liknende. IR sin begrunnelse for å bruke blant annet størrelsen på fritidsboligen er begrunnet med at større hytter produserer mer avfall enn mindre. Avfallsmengden er grunnlag for differensiering, noe som er i tråd med signalene fra KLIF i brev av 27.06.2013.

Det er mulig å installere systemer for å registrere avfallsmengde den enkelte abonnent kaster, eksempelvis gjennom bruk av chip for å få åpnet container/søppelkasse. Dette gjør det mulig å registrere avfallsmengden og kunne vært benyttet for hytterrenovasjon. I revisors øyne vil en slik investering kunne medføre utfordringer for selskapet med økte administrasjonskostnader, og vanskeliggjort avfallslevering for innbyggerne. En slik investering vil måtte belastes

selvkostregnskapet, derigjennom den enkelte innbygger. I den forbindelse bør det foretas en nytte-kostnadsanalyse, hvor fordeler og ulemper for innbygger ved en slik investering vurderes.

6 IR SOM FRAMTIDSRETTET SELSKAP

I dette kapitlet beskriver vi Innherred Renovasjon IKS sitt fremtidsrettede arbeid, herunder prosjekter, materialgjenvinning og nye satsninger, samt selskapets dialog med eier sett i lys av strategivalg for selskapet. Dette er et beskrivende kapittel, og det er derfor ikke utarbeidet problemstilling, revisjonskriterier og det gjøres derfor heller ikke vurderinger her. Dette kapitlet bygger på intervju med direktør, økonomisjef, kvalitets- og utviklingssjef og eierrepresentanter, samt relevante dokumenter som årsmeldinger, selskapets strategi, jubileumsdokument fra 2005 og Innherred Renovasjons hjemmeside.

6.1 IR sin fremtidsrettede strategi

Det er utarbeidet en strategisk plan for perioden 2015-2018 som fastsetter fokusområder og ambisjonsnivå for selskapet. Selskapets visjon er «Itjnå e søppel», noe som reflekterer en materialgjenvinningstankegang med fokus på gjenbruk. Selskapets forretningsidé er følgende: *«Med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå».*

Den strategiske planen fastsetter videre som hovedmål at IR skal være et ledende avfallsselskap i Norge. Dette hovedmålet skal ivaretas gjennom fem resultatmål med tilhørende effektivitetsmål:

Tabell 10. Resultatmål

Resultatmål	Konkretisering av resultatmål
Miljømål	Restavfall til forbrenning fra husholdningene skal innen utgangen av 2018 reduseres med 4%. Dette skal måles ut fra innsamlet (henteordning, ikke gjenvinningsstasjon) mengde restavfall fra selskapets abonnenter. Målingen i 2014 var på 6561 tonn restavfall, som utgjorde 33,8%. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 34,3%.
	Restavfall fra gjenvinningsstasjonene som går til forbrenning, skal innen utgangen av 2018 reduseres med 3,5%. Dette måles ut fra totalt mottatte mengder på gjenvinningsstasjonene. Målingen i 2014 var på 4939 tonn restavfall, som utgjorde 20,1%. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 18,3%.
	Innsamlet husholdningsavfall fra selskapets abonnenter skal innen utgangen av 2018 ha oppnådd en materialgjenvinning på 70% av innsamlet mengde. Målingen i 2014 var på 67,4% materialgjenvinning. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 65,7%.
	Dieselforbruk: ▪ Fokusmål om å redusere drivstoff-forbruk med aktiv bruk av flåtestyringsverktøy på biler og maskinpark. ▪ Bilparken skal gradvis gå over på fornybar energi fra 2018.

Effektivitetsmål	Skal håndtere økte avfallsmengder og flere abonnenter med økt effektivitet. Kostnadsutviklingen på tjenestene skal ha en lavere kurve enn mengdeutviklingen. Miljømål og eventuelle ekstra kostnader i forbindelse med disse, skal ses i sammenheng med, og vurderes opp mot, effektivitetsmålet. Selskapet skal utvikle parametere som gir god kontroll over kostnads- og gebyrutvikling.
Borgertilfredshet	Renovasjon skal være blant de to beste kommunale tjenester i eierkommunene i perioden.
	Renovasjon skal ha brukertilfredshet på over 70 i borgerundersøkelsen til den enkelte kommune.
Medarbeidertilfredshet	Samlet total medarbeidertilfredshet skal ligge på 4 (på en 5-punkts skala).
Nytengkning	IR skal delta aktivt i utvikling av renovasjonsbransjen og fremtidens tjenestetilbud til abonnenter og eiere.
	Innherred Renovasjon skal opprettholde og utnytte sin posisjon i bransjen som innovativ og utviklende.

I strategiplanen presenteres et fremtidsbilde for IR 2025. Her har selskapet eksempelvis en ambisjon om å være blant de to beste rangerte kommunale tjenestene hos sine eiere. Det skal være økt fokus på avfallsreduksjon og ombruk gjennom holdningsskapende virksomhet. Verdien på avfallet (ressursen) skal ha økt med 25 prosent, og selskapets bilpark skal gå på biodrivstoff.

6.2 Dialog mellom selskapet og eierne

Innherred Renovasjons forretningside er «*med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå.*» IR har fokus på å oppfylle nasjonale og internasjonale mål. IR gjør jevnlig målinger i forhold til målene i strategiplanen.

Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at IR alltid har vært et framoverlent selskap. IR var tidlig ute med tre dunker, Ecopro og lignende. Samtidig satser selskapet i mange ulike utviklingsområder nå. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at dersom IR skal være et interessant selskap, er det viktig å ha eiere som vil være med på utviklingen. Han har ikke inntrykk av at eierne bremses, men heller ikke at de har god oversikt og informasjon nok.

IRs ambisjonsnivå defineres av eierne, det vil si eierrepresentantene, gjennom representantskapet. I forkant av representantskapets møte i mai 2018 var eierne invitert til et eiermøte med blant annet dialogtema for strategisk plan 2019-2023. Her ble eierrepresentantene invitert til å diskutere strategiske valg omkring optimal bruk av fellesskapets midler, organisering av renovasjonssystemet, behov for nye løsninger (sirkulær økonomi) og innbyggerdialogen. Følgende tema ble diskutert:

- Hvem har ansvaret for herreløst avfall?
- Hvem har ansvaret for rene fraksjoner – teknologi eller innbygger?
- Hvilken rolle skal IR ta i utviklingen av nye løsninger?
- Hvilken rolle/posisjon bør IR ta i Midt-Norge?
- Behov for nye samhandlingsløsninger
- IR i kombinasjon med andre kommunale tjenester
- Eventuelt / andre ting IR bør satse på

Revisor har i intervju med eierrepresentantene fått inntrykk av at strategidiskusjonen opplevdes som svært positiv.

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at han oppfattet signalene fra strategidiskusjonen som at IR skal være koordinator og initiativtaker. Direktøren understreket at det er viktig med god dialog mellom representantskapet og styret, for å få til en god avklaring på hvor stor risiko IR skal ta i utviklingsarbeidet.

Tjenesteområdet renovasjon er delegert fra kommunene til IR, og dette bidrar til at den administrative kompetansen i deltakerkommunene reduseres. Ledelsen i IR mener at det derfor er viktig med en god dialog mellom selskapet og eierkommunene, noe som IR ønsker å forbedre ytterligere. Utfordringen til eierne er at det skjer en stor utvikling i IR og i bransjen generelt, som gjør det vanskelig for kommunene å holde oversikten. Dette kan bidra til å gjøre avstanden til kommunene større.

Direktøren og økonomisjefen opplever at det er en sterk tillit mellom administrasjonen, styret og representantskapet, med en god og åpen dialog i alle fora. Direktøren understreker at det er viktig å skille mellom politisk nivå og administrativt nivå i kommunene. Han mener det er mer å gå på med hensyn til å utvikle en bedre dialog med det administrative nivået. Her kan det nevnes at rådmenn i kommunene var invitert til å delta i eiermøtet i mai 2018, men at dette sammenfalt med en rådmannssamling, slik at ingen rådmenn var tilstede. Fra noen av kommunene møtte det administrativt ansatte.

IR er ute i de enkelte kommunene for å orientere hovedsakelig til politiske organer. Direktøren gir uttrykk for at de alltid stiller opp hvis kommunene ønsker det. Direktør og økonomisjef understreker at dialogen med kommunene har vært god hele tiden, selv om man ikke alltid har vært enige. De mener det er et viktig skille mellom dialog og enighet. IR er veldig opptatt av at hele deres aktivitet skal være transparent.

Flere eierrepresentanter opplever at representantskapsmøtene er bra, da det er gode diskusjoner og rom for å ta opp aktuelle ting. Selskapets styreleder deltar i alle møter og informerer, noe flere eierrepresentanter mener er nyttig for å kunne forstå styret og dets arbeid.

Flere eierrepresentanter opplever at Innherred Renovasjon IKS er et selskap som fungerer godt. IR oppleves som åpne og forutsigbare. En eierrepresentant opplever at eierne har gitt selskapet stor frihet, noe som er et tegn på tillit.

Eierrepresentantene i Verdal fortalte at det er en avveining om selskapet skal være best på renovasjon, eller ha konkurransedyktige priser. Det er to retninger i renovasjons-Norge, hvor IR har fokus på materialgjenvinning, mens andre selskap har større fokus på energi. Eierrepresentantene mener det er riktig at IR har fokus på materialgjenvinning. De opplever at renovasjon som helhet er et område som får mer fokus, spesielt gjennom interesse for klima og gjenvinning. Eierrepresentantene tror kundene er fornøyde med dette fokuset. Eierrepresentantene mener selskapets hovedkurs er riktig, og mener at selskapet følger de retningslinjene som representantskapet gir. Eierrepresentantene fortalte at ambisjonene som finnes for selskapet kan være voldsomme, men da er det representantskapets oppgave å prioritere riktig.

IR har 4-årige økonomiplaner inklusive investeringsplan. Det lages økonomiplan, hvor investeringsplan er en av forutsetningene, før budsjettet setter opp. Styret foreslår for representantskapet, som vedtar både planer og årsbudsjett. Det er her eierne gir føringer til styret. De siste årene har IR redusert gjeldsgraden. IR har hatt god likviditet. Total låneramme er fastlagt i selskapsavtalen og er nå på 200 millioner kroner. Kommunestyrene vedtar selskapsavtalene, og vedtar dermed også låneramma. Representantskapet vedtar det enkelte års budsjett etter innstilling fra styret. IR har et eget økonomireglement. Det ligger noen utviklingsmidler i driftsbudsjettene. Når det opprettes nye selskaper under IR, gjøres det risikovurderinger i forhold til økonomi, miljø og hva det gir innbyggerne.

6.3 Kort om historien til IR

I 1985 ble Innherred Renovasjon etablert av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger og Frosta, fram til da hadde kommunene Verdal, Levanger, Frosta og Inderøy samarbeidet om renovasjon siden midten på 1970-tallet gjennom et regionalt renovasjonsutvalg med ett medlem fra hver deltakerkommune. Felles deponi for kommunene var fyllplassen på Ekle i Verdal. Det ble snart klart at fyllplassen ville bli oppfylt i løpet av 1985. Renovasjonsutvalget hadde to utredningsprosjekt hvor ulike forbrenningsanlegg ble vurdert, og det ble gjort undersøkelser av mulige nye fyllplasser. Valget falt på Mule i Levanger.

I 1994 ble en prøveordning med kildesortering i tredunksystemet igangsatt for alle husstandene i Inderøy kommune, som den første kommunen i landet. Dette medførte at den totale mengden returpapir økte med over 50 prosent.

I 1999 ble Innherred Renovasjon omgjort fra en interkommunal stiftelse til et interkommunalt selskap i tråd med IKS-loven som ble vedtatt samme år. Flere kommuner har kommet til underveis og sist Tydal i 2017.

I jubileumsberetningen for selskapets 20-årsjubileum i 2005, uttalte tidligere daglig leder at dersom IR ikke hadde fått totalansvaret for avfallshåndtering i eierkommunene, hadde kommunene heller ikke fått gevinsten i form av helhetstenking, nytenking og rasjonell drift. Da ville man hatt forskjellige ordninger i alle kommunene med felles oppsamling av avfallet. I jubileumsberetningen fortelles det at Innherred Renovasjon siden oppstarten i 1985 har vært i front av utviklingen innen avfallsbransjen. Videre heter det at få samfunnsområder har gjennomgått så dyptgripende forandringer i løpet av de siste 20 årene, og IR har vært med på hele «renovasjonsrevolusjonen». Ifølge tidligere styreleder Kvamme skyldtes dette at selskapet har hatt dyktige ansatte i alle sektorer; *«De ansatte har fått oss med på forskjellige tiltak og prosjekter, mer enn omvendt»*.

I «20 års renovasjonsrevolusjon» presenteres det at IRs kommuner i 2004 hadde 406 kg avfall per innbygger i året, og 64 prosent av dette gikk til materialgjenvinning. Per 2017 nærmet det seg 500 kg per innbygger, hvor 48 prosent materialgjenvinnes. Det er høyere tall for materialgjenvinning i 2005 på grunn av at kvister og greier da ble vurdert som materialgjenvinning, noe det ikke er i dag.

Tidligere daglig leder Eriksen uttalte i jubileumsberetningen at IR var et renovasjonsselskap i front av utviklingen og årsaken var at: *«Vi har fått veldig frie hender. Jeg tror at tilliten mellom eiere, politisk valgte representanter, styret, ansatte og folk rundt omkring i kommunene er den grunnleggende årsaken til at IR har vokst seg så solid og trygg»*. Jubileumsdokumentet presenterer blant annet at IR var et av de første renovasjonsselskapene i landet som tok tak i problematikken rundt spesialavfall fra husholdningene.

Innherred Renovasjon var blant de aller første norske avfallsselskapene som ble ISO 14001-sertifisert. Dette skjedde i september 2000, og betydde at selskapet fikk godkjent sin miljøprofil ut fra internasjonale standarder. IR hadde ISO 2009 og 2014-resertifisering våren 2018, og ledelsen opplever at det er en god prosess her. Innherred Renovasjon ble også det første avfallsselskapet som organiserte seg etter den nye loven om interkommunale selskap som kom i 1999.

6.4 Avfallspolitikk

EUs mål for materialgjenvinning innen 2020 er 50 prosent. IR har i dag 48,5 prosent, og er dermed nær det europeiske målet. De videre EU-målene er 55 prosent materialgjenvinning

innen 2025, 60 prosent innen 2030 og 65 prosent innen 2035. For å nå materialgjenvinningsmålene må IR satse på flere fronter. Full kildesortering for hytter og fritidsboliger, og flere avfallsfraksjoner på gjenvinningsstasjonene er tiltak for å nå disse målene. I årsmeldingen for 2017 nevnes utsortering av gips på gjenvinningsstasjonene som eksempel på høyere materialgjenvinning, da dette har bidratt til 200 tonn årlig til materialgjenvinning av en avfallstype som tidligere ble lagt i deponi. Det slås også fast at det fortsatt er mye å hente på sortering restavfallet. Basert på plukkanalyser anslås det at opptil 35 prosent av restavfallet er gjenvinnbart materiale som kunne vært sortert.

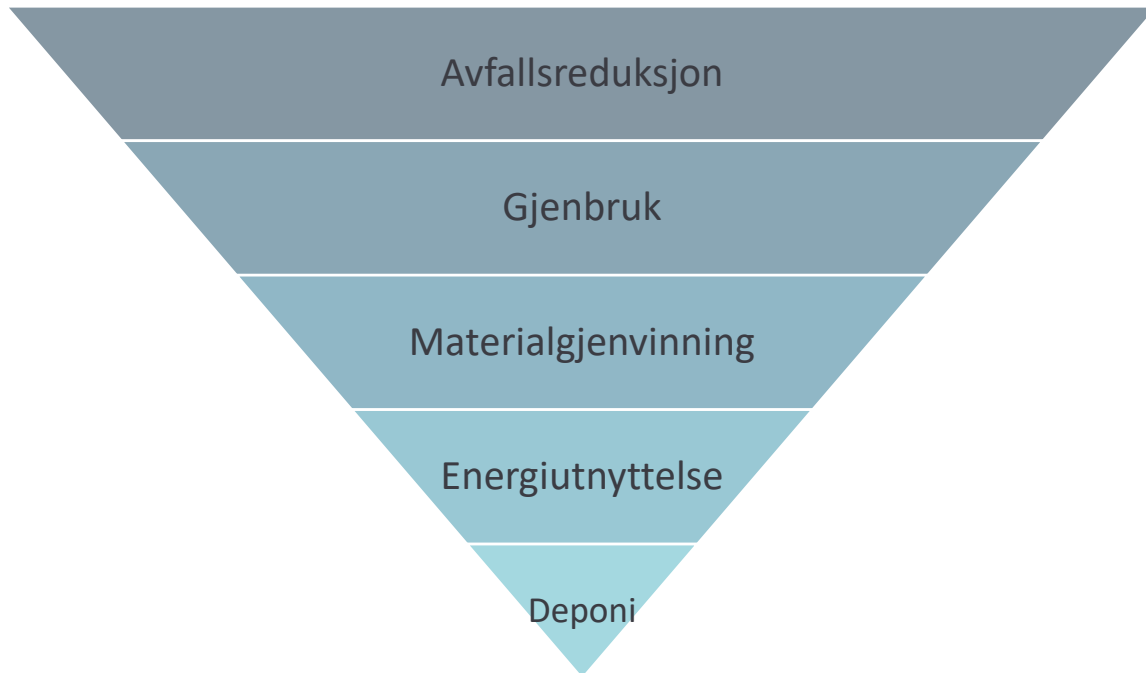
I 2017 samlet og mottok selskapet nesten 48 000 tonn avfall. 37 prosent ble hentet i avfallsdunkene, 55 prosent ble levert på gjenvinningsstasjonene og 7 prosent ble levert på returpunkt. Innsamling er effektivisert.

IR har konkludert med at selskapets aktivitet er i tråd med de 20 punktene som Stortinget vedtok den 27.02.2018, basert på Stortingsmelding 45 om avfallspolitikk og sirkulær økonomi. Sentralt her er kravet om sortering av matavfall og plast, noe som IR allerede har på plass.

Regjeringens avfallsstrategi fra 2013, *Fra avfall til ressurs*, presenterer at det er et tverrgående behov for forskning og utvikling av miljøteknologi for å stimulere til enda bedre sorterings- og gjenvinningsteknologi i framtiden, og til effektive rensesystemer for sigevann og deponigass (Miljøverndepartementet 2013). «Det er viktig at framtidens teknologier fremmer best mulig ressursutnyttelse uten at prioriterte helse- og miljøfarlige kjemikalier går ukontrollert inn i nye produkter eller til miljøet. Det er også behov for økt kunnskap om nanomaterialer ved ulike behandlingsmåter for avfall.» Det overordnede målet i avfallspolitikken er at avfall skal gjøre minst mulig skade på mennesker og naturmiljø, og videre at vekst i mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og at ressursene i avfallet i størst mulig grad skal utnyttes ved gjenvinning.

Materialgjenvinning og energiutnyttelse er sidestilt i det nasjonale målet om gjenvinning av avfall (Miljøverndepartementet, 2013). Regjeringens strategi fra 2013 viser til EUs avfallshierarki og rammedirektivet om avfall (2008) fastslår at prioriteringsrekkefølgen kan fravikes for bestemte avfallsstrømmer når det er begrunnet i blant annet miljøhensyn, ressurshensyn og økonomiske forhold. Ledelsen i IR forteller at IR har vært opptatt av avfallspyramiden. I Norge har avfallsselskapene varierende fokus vektleggingen av miljø kontra økonomi. Ledelsen mener at IR er blant de beste selskapene i Norge i dag på materialgjenvinning, og er godt rustet til å møte kommende krav fra myndighetene.

Figur 3. Avfallshierarkiet (Miljødirektoratet, 2013)

Pyramiden skal leses fra øverst til nederst, og målet er at avfall skal behandles høyest mulig. Det betyr at deponering av avfall skal være siste alternativ, og utgjøre minst mulig mengde. Den høyest prioriterte avfallsbehandlingen, er avfallsreduksjon hvor man skal forebygge at avfall oppstår. Kvalitets- og utviklingssjef mener at det er lite IR alene som bedrift kan gjøre for å hindre at avfall oppstår.

Den nest høyest prioriterte avfallsbehandlingen er gjenbruk. Denne er mer aktuell for IR, som behandler avfallet som allerede har oppstått. IR sin satsning på Bruktbo-butikkene er den mest synlige satsningen på dette i selskapet. IR har god omsetning i Bruktbo-butikkene, og 1 prosent av mottatt avfall i 2017 gikk til gjenbruk.

Den tredje prioriteringen er materialgjenvinning. I 2017 gikk 48,5 prosent av avfallet selskapet tok imot til materialgjenvinning. Landsgjennomsnittet i samme periode lå på 38 prosent. Kildesortering ligger til grunn for å kunne gjenvinne materialene på en god måte. På gjenvinningsstasjonene kan flere fraksjoner av avfall sorteres. Innherred Renovasjon har eierskap i selskaper som driver materialgjenvinning. Dette er eksempelvis Jordfabrikken AS som etter ferdigstilling av fabrikkene i 2018 vil produsere torvfri hagejord av hageavfall fra husholdning og næring, og Ecopro AS som produserer biogass av slam og matavfall. Et biprodukt av Ecopros produksjon er næringsrik gjødsel som leveres til landbruket. I årsmelding 2017 presenteres det at IR var en pådriver og sterkt medvirkende til at Ecopro ble etablert.

Den fjerde og nest siste prioriteringen, er energiutnyttelse. Dette sammenfaller med den norske strategien *Fra avfall til ressurs* hvor materialgjenvinning prioriteres over

energiutnyttelse. Som nevnt i forrige avsnitt går slam og matavfall fra IR sine kommuner til behandling hos Ecopro AS, som produserer biogass. Biogass kan benyttes eksempelvis som drivstoff, og Ecopros gass benyttes av en rekke gassbusser i Trondheim kommune. Ecopro har etablert datterselskapet Ecogas, som selger gassen fra Ecopro.

Som laveste prioritet i pyramiden finnes deponering. I strategien står det at for noe avfall vil deponering fortsatt vil være den eneste løsningen. Fra 01.07.2009 ble det ulovlig å deponere nedbrytbart avfall i Norge. Dette forbudet bidrar til å redusere klimagassutslipp fra deponier, i form av at det ikke er avfall som råtner der. IR deponerer sitt avfall i Skjördalen i Verdal.

6.5 Prosjekter og nye satsninger

IR har engasjert seg nasjonalt og er medlem i KS Bedrift Avfall, Hold Norge Rent, Avfallsforum Midt-Norge og Avfall Norge. I tillegg til dette er det mye samarbeid mellom avfallsselskapene i Midt-Norge. Kvalitets- og utviklingssjef opplever at man står sterkere sammen, og spesielt når det er uklare mål fra myndighetene. Samtidig er det slik at mange av føringene for avfallsbransjen legges i EU. Ledelsen i IR opplever at bransjen etterspør en helhetlig avfallspolitikk fra myndighetene. Videre ser IR at man er nødt til å samarbeide for å få gode løsninger, og det finnes stordriftsfordeler å hente. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever det som gledelig at det i nasjonal sammenheng snakkes varmt om Midt-Norge og det samarbeidet man har her. Det er ifølge kvalitets- og utviklingssjefen mye erfaringsutveksling i de fora IR deltar i, og man er genuint interessert i hverandre. Direktøren opplever i sin deltakelse i nasjonale fora at IR er blant de mest innovative renovasjonsselskapene i Norge.

SESAM Ressurs AS er et forprosjekt med målet om et felles ettersorteringsanlegg for restavfall som dekker kommuner fra Helgeland til Nordmøre. Sju renovasjonsselskap og Steinkjer kommune skal slutføre prosjektet og fremme anbefaling om å investere i dette. Ettersorteringsanlegget vil være et supplement til dagens kildesortering, og er planlagt plassert på Heggstadmoen i Trondheim.

Se-Sammen er et samarbeid mellom 12 renovasjonsselskap i Midt-Norge. Se-Sammen er et utspring fra SeSAM, som arbeider med en felles regional avfallsstrategi. Se-Sammen jobber mot framtidens avfallsløsninger, og har i 2017 gjennomført felles holdningskampanjer som strandryddeaksjon og tekstilinnsamlingskampanje, samt felles medarbeiderundersøkelser og kundetilfredshetsundersøkelse. Det overordnede målet for samarbeidet er å nå EUs materialgjenvinningskrav på 65 prosent innen 2035. I Se-Sammen arbeider IR sammen med andre renovasjonsselskaper i regionen med å få systemene mer like. Innbyggerne ser ikke kommunegrensene, og det er derfor en målsetting om lik sortering for innbyggerne på tvers av kommunegrenser.

Ecopro har jobbet med å bli det første selskapet til å ta imot avfall fra Sverige, og tar nå imot matavfall fra Åre. Åre ønsker en tydelig miljøprofil, og mer kontakt mot Trøndelag.

IR deltar ikke i noen EU-prosjekter, og IR deltar ikke i noe forskningssamarbeid med eksempelvis NTNU og SINTEF. IR er imidlertid involvert i prosjekter nasjonalt gjennom Avfall Norge, hvor ekstern støtte er mer omfattende.

IR samarbeider med selskapene HAMOS og Midtre Namdal Avfallsselskap om å etablere en felles renovasjonsforskrift. Dagens renovasjonsforskrift er fra 2005. Ifølge kvalitets- og utviklingssjefen åpner en felles renovasjonsforskrift opp for mer samarbeid på tvers av selskapene. Ledelsen i IR fortalte at arbeidet med en felles renovasjonsforskrift er et krevende arbeid, og er en langvarig prosess når det er mange beslutningstakere. En kommune kan ønske en annen tjeneste enn resten, og det kan man eksempelvis løses som en tilleggstjeneste som IR kan prise som ekstratjeneste (egen linje i fakturaen). IR har en ambisjon om å behandle den nye forskriften våren 2019. Forskriften er overordnet og gir rammene for IR sin drift. Tjenestebeskrivelsen ligger under forskriften, og kan endres administrativt.

Det arbeides med fremtidsrettet teknologi i nettverkene IR deltar i, spesielt på IKT-siden. Dette omfatter fagsystem, rapportering og støttefunksjoner innen økonomi. Også for maskiner, utstyr og biler benyttes mye fremtidsrettet teknologi. IR har fora og dialog med leverandører hvor man plukker opp det nye som rører seg. I anbudsprosesser setter IR krav til innovasjon og utvikling i leverandørens bedrift slik at IR kan ta del i deres utvikling.

For herreløst avfall, venter IR på nasjonale signaler. Avfall Norge skal ha møte med Klima- og miljøministeren om dette. Bransjen ønsker å få på plass statlige midler tilsvarende ordningen med strandrydding. Eierne ønsker at IR skal ta imot herreløst avfall. Kostnadene forbundet med kommunens avfallshåndtering etter forurensningsloven § 35 andre ledd, herunder opprydding av «herreløst» avfall på offentlig sted, kan ikke dekkes gjennom avfallsgebyr. Dette følger av forurensningsloven § 34 tredje ledd.

6.6 Utviklingsarbeid rettet mot innbyggerne

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at IR har en vid holdningsskapende informasjon til innbyggerne, men at man kan bli bedre på å skape en forståelse på hva som skjer med avfallet. For å klare å nå målene i selskapet er kundetilfredshet viktig. I Verdal og Levanger er IR på andreplass etter barnehagene på tilfredshet. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at det ikke nødvendigvis handler om å være først ut, men ha kompetanse til å fange opp de gode ideene. IR har tatt i bruk nye kommunikasjonsløsninger med innbyggerne slik som chat, mail og sosiale medier. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at IR har blitt bedre på å kommunisere ved

endringer. IR har benyttet seg av SMS i åtte år, og bruker det stadig mer. IR har et kvalitetssystem som brukes aktivt og alle ansatte som har smarttelefon eller laptop har tilgang.

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at det er mange som får omvisning på anlegget på Mule. IR er også til stede på arrangementer i lokalmiljøet, og har eksempelvis stand på utdanningsmesser. I dag har IR tre lærlinger, og er opptatt av å arbeide med rekruttering. IR ble i 2017 en godkjent lærebedrift i både kontor- og administrasjonsfaget og i gjenvinningsfaget.

Det ble fra 2016 gjennomført et prøveprosjekt i Stjørdal kommune med innsamling av glass- og metallemballasje i husholdningene i en fjerde avfallsbeholder. Dette er et tiltak for å bedre materialgjenvinningsgraden, og ble i 2017 vedtatt videreført. Den fjerde avfallsbeholderen vil bli gradvis innført hos alle IRs abonnenter de neste årene.

7 HØRING

Rapporten ble sendt på høring til kommunens v/ eierrepresentantene og selskapet v/ daglig leder, økonomisjef og styreleder 17.10.2018. Høringssvaret fra selskapet ble mottatt 26.10.2018. Høringssvaret fra selskapet har medført noen endringer i rapportens datadel, men ikke endringer i vurderinger eller konklusjoner.

Høringssvaret fra kommunens eierrepresentant Iversen ble mottatt 01.11.2018. Revisor har ikke mottatt høringssvar fra eierrepresentantene Voll og Bengtsen. Høringssvaret fra Iversen har medført endringer i datadelen i kapittel 3.6 samt en justering i tilhørende vurdering i kapittel 3.7.5. Det har ikke medført endringer i konklusjonen eller anbefalingene. Begge høringssvarene finnes i vedlegg 3.

8 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

8.1 Renovasjonsgebyr

For temaet renovasjonsgebyr, er følgende problemstillinger utarbeidet:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?

Den første problemstillingen svares ut gjennom å se på selvkostprinsippet, selvkostkalkyler og selvkostfond i IR. Innherred Renovasjon IKS har en praksis med beregning av renovasjonsgebyret som er i tråd med selvkostprinsippet, men veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr følges ikke på alle punkter og alle beregningene synliggjøres ikke for eierne.

Veilederen for beregning av selvkost (M-258/2014) angir at selvkostkalkylen og etterkalkylen skal settes opp med kalkulatoriske renter. IR setter opp kalkylene med virkelige renter og inntektsfører kalkulatoriske renter. Det betyr at differansen mellom kalkulatoriske renter og virkelige renter føres på felleskostnader og blir fordelt på selvkostområdene og andre kostnadsbærere. I etterkalkylen blir ikke selvkostfondene renteberegnet med kalkulatorisk rente. Denne framgangsmåten er ikke i tråd med veilederen, men effekten blir ikke vesentlig feil. Hvis veilederen ikke følges bør det informeres om det.

For eierne synliggjøres ikke beregningsgrunnlaget for hytte- og slam gebyr på samme detaljeringsnivå som for husholdning. Når IR rapporterer på etterkalkylen er hytter og husholdningsrenovasjon rapportert sammen og det er ingen rapportering på slam.

På bakgrunn av disse funnene, konkluderer revisor i første problemstilling med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS er i tråd med selvkostprinsippet.

Den andre problemstillingen svares ut gjennom å se på gebyrfastsetting og innkreving av gebyr. Revisors gjennomgang av kommunestyrenes behandling viser at renovasjonsgebyret i noen tilfeller legges fram som en egen sak sammen med andre kommunale gebyr i forkant av selve budsjettbehandlingen eller som en del av selve budsjettbehandlingen. Renovasjonsgebyret inngår ikke i gebyroversikten i Frosta kommune, noe som betyr at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyret for 2018. IR krever inn renovasjonsavgiften og denne oppgaven er delegert i renovasjonsforskriftens §14 og presisert i § 13.

Gjennom sin tilslutning til renovasjonsforskriften i Innherred Renovasjon IKS fra 2005, har eierkommunene delegert myndigheten for innkreving av renovasjonsgebyr til Innherred Renovasjon IKS i § 14 og presisert i § 13.

På bakgrunn av disse funnene konkluderer revisor i andre problemstilling med at det er fattet vedtak om delegert myndighet om innkreving av renovasjonsgebyr fra IR til den enkelte kommune, gjennom å ha vedtatt renovasjonsforskriften.

8.2 Handlingsrom for dispensasjon

For temaet om handlingsrom for dispensasjon, er følgende problemstilling utarbeidet:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytter renovasjon?

Kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelteiendommer etter søknad. Ingen av kommunene har vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk.

Innbyggerne kan søke om fritak fra renovasjonsgebyr for eiendommer som er ubeboelige (jf. forurensningsloven 30, andre ledd). En gjennomgang av de siste søknadene om fritak/ redusert gebyr, viser at søknad om fritak går til eierkommunene, mens IR behandler søknader om redusert gebyr. Det stilles krav til søknadene, og det etterspørres mer dokumentasjon dersom det er behov for det.

8.3 Anbefalinger

Revisor har følgende anbefalinger:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
- Revisor anbefaler at selskapet utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

KILDER

Avfallsforskriften. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall. FOR-2004-06-01-930

Brev fra Statens forurensningstilsyn 16.07.1998

Brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009: Beregning av avfallsgebyrer ved organisering i interkommunalt selskap

Brev fra Klima- og forurensningsdirektoratet, 27.06.2013. Svar på spørsmål knyttet til renovasjon fra fritidsboliger.

Brev fra Miljødirektoratet, 27.02.2018. Vurdering av henvendelser om selvkostprinsippet ved fastsetting av kommunale avfallsgebyr.

Brev fra Miljødirektoratet, 21.03.2018. Presisering av vårt brev av 27.02.2018 - Om hytterrenovasjon.

Brev fra Miljødirektoratet, 23.03.2018. Avklaring om gebyrberegning i IKS.

Dalby, Orvar, Irene Loka, Anders Svarholt, og Ole Kristian Rogndokken, *Kommunereform - sjekklister for revisor, kontrollutvalg og sekretariat*, 2016
<http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Kommunereform/Rapport_20_6_2016.pdf>

Ecopro AS, «Pioner på områder» <<http://ecopro.no/teknologi/pioner-pa-omrader/>>

Retura IR AS, «Retura IR - om oss» <<https://retura-ir.no/om-oss/>>

Forurensningsforskriften. Forskrift om begrensningsregulering av forurensning. FOR-2004-06-01-931. Klima- og miljødepartementet

Forurensningsloven. Lov om vern mot forurensning og om avfall. LOV-1981-03-13-6. Klima- og miljødepartementet

Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892). Lovdata

Innherred Renovasjon sin renovasjonsforskrift. 2005

Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, 2014

Kommunal regnskapsstandard nr. 6 – (KRS) Noter og årsberetning, 2018.

KS-bedrift. *Brev fra MDIR om selvkost og gebyrberegning*, epost fra KS Bedrift til daglige ledere i interkommunale renovasjonsselskap 23.03.2018.

Miljøverndepartementet, *Fra avfall til ressurs*, 2013

Miljødirektoratets veileder Beregning av kommunale avfallsgebyr, 2014

NOU 2002:19 Avfallsforebygging, 2002

<<https://www.regjeringen.no/contentassets/1ae56105223647ae93ce37e6ea508016/no/pdfs/nou200220020019000dddpdfs.pdf>>.

Ot.prp. nr. 66 (1992-1993). Om lov om endringer i lov 13. mars 1981 nr.6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Ot.prp.nr. 87 (2001-2002). Om lov om endring i lov 13. mars 1981 nr.6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

VEDLEGG 1 – METODE

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, og eierskapskontrollen har fulgt standarden så langt det er mulig. Prosjektet er gjennomført i perioden september 2017 til september 2018.

Rapporten bygger på informasjon innhentet gjennom dokumentanalyse, observasjon og intervju.

Intervju

Følgende har blitt intervjuet:

- Administrerende direktør
- Økonomisjef
- Driftssjef
- Kvalitets- og utviklingssjef
- Eierrepresentanter i følgende kommuner:
 - Inderøy
 - Verdal
 - Levanger
 - Frosta
 - Stjørdal
 - Meråker
 - Selbu
 - Tydal

Referat fra intervju er verifisert av informantene i etterkant for å rette opp eventuelle misforståelser. Det er gjennomført flere intervju med administrerende direktør og økonomisjef. Intervjuene ble gjennomført etter en semistrukturert intervjuguide.

Revisor har også sendt ut spørsmål på epost til styreleder, selskapets revisor og noen andre utvalgte renovasjonsselskap. Revisor har mottatt svar fra styreleder, selskapets revisor og ett renovasjonsselskap. Selskapets revisor fortalte at de ved oppstart av sin revisjon hadde en generell gjennomgang av selskapets interne rutiner. Revisor fikk oversendt disse. Videre informerte selskapets revisor om at det ikke er levert rådgivningstjenester utover at de bistår med teknisk utarbeidelse av offisielt selskaps- og konsernregnskap samt skattemelding. Da det kun er ett renovasjonsselskap som har svart på spørsmålene, vurderer revisor dette datamaterialet til å være for ensidig til å kunne benyttes. Det har derfor ikke blitt brukt i rapporten.

Revisor har hatt telefonisk kontakt med administrasjonen i selskapet.

Dokumenter

Revisor har mottatt relevante dokumenter fra selskapet og kommunene. Disse er med på å danne datagrunnlaget i rapporten. Relevante dokumenter er eksempelvis:

- Selskapsavtalen
- Renovasjonsforskriften
- Strategiske mål 2015-2018
- Klagesaker
- Søknader om fritak/ redusert gebyr
- KOSTRA-rapportering
- Styreprotokoller 2016-2018
- Saksframlegg og protokoller fra representantskapsmøter 2016-2018
- Saksframlegg og protokoller for behandling av prinsippet lik pris, lik tjeneste (i representantskapet)
- Beskrivelse/bestilling av oppdraget til selskapets revisor
- Regnskap 2017
- Budsjett 2017
- Fordelingsskjema inntekt 2017
- Økonomireglement, vedtatt i representantskapet i 2016

Revisor har også benyttet andre førende dokumenter som veiledere for selvkost og relevant regelverk.

Revisor har opplevd stor velvilje fra selskapet, og har mottatt alle etterspurte dokumenter på en ryddig måte og i god tid. Det har vært uproblematisk å avtale og gjennomføre intervjuer. Revisor har blitt invitert til flere møter med administrasjonen i IR slik at man er sikker på at man har oppfattet ting riktig, og for å kunne gi ytterligere informasjon. Revisor har uoppfordret fått presentasjoner av selskapet og omvisning på Mule. Administrasjonen i IR ønsket å få tilsendt datadelen av rapporten (det vil si rapporten uten vurderinger og konklusjon) i forkant av høringen, for å få ryddet unna eventuelle misforståelser. Revisor ser ikke noen bakdeler med dette, og sendte rapporten til gjennomsyn til IR 28.09.2018. Rapporten gikk på ordinær høring til selskapet og eierne 17.10.2018.

Observasjon

Revisor fikk mulighet til å delta på selskapets strategidiskusjon og representantskapsmøte i begynnelsen av mai 2018. Revisor ble i strategidiskusjonen plassert i gruppe med deler av IR

sin administrasjon og styret. Her fikk revisor observere diskusjon og innspill mellom eierrepresentanter, representanter fra kommuneadministrasjonen, administrasjonen i IR og styret i IR. Revisor observerte også det påfølgende representantskapsmøtet.

Samlet vurdering av datagrunnlag og metode

Revisor mener det har vært tilstrekkelig å intervju de utvalgte informantene, i kombinasjon med datainnsamling via dokumenter og observasjon. Vi har mottatt alle etterspurte dokumenter, og opplever at selskapet har vært opptatte av åpenhet og god informasjon til revisor. De innsamlede data peker i stor grad i samme retning, og revisor mener at dette gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingene.

VEDLEGG 2 – UTLEDNING AV KRITERIER TIL EIERSKAPSKONTROLL

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet fra IKS-loven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Eiernes styringsdokumenter

Lov om interkommunale selskap stiller i § 4 krav til at det skal være en selskapsavtale og angir at selskapsavtalen minst skal inneholde følgende:

1. selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

For IR sin del innebærer bestemmelsene i denne paragrafen at selve selskapsavtalen skal besluttet av kommunestyrene og det samme gjelder endringer i de ni minimumskravene. Andre endringer i selskapsavtalen kan besluttet med 2/3 flertall av representantskapet, hvis selskapsavtalen ikke bestemmer at kommunestyrene skal beslutte.

KS sin anbefaling fire er at kommunene skal utarbeides årlige eierskapsmeldinger for alle sine selskaper. Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.

4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

KS sin anbefaling fem er at kommunestyret skal utarbeide og revidere styringsdokumenter jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er styringsdokumenter. Forurensningsloven § 30 gir kommunen muligheter til å gi forskrift som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall. Flere paragrafer i forurensningsloven gir hjemmel for IR sin renovasjonsforskrift.

Kriterier

- Det skal foreligge en selskapsavtale som minst angir gitt informasjon
- Kommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Kommunen bør vedta en Eiermelding som rulleres årlig
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag
 - Juridisk styringsgrunnlag
 - Formål og strategi
 - Selskapenes samfunnsansvar

Eierrepresentasjon

IKS-loven § 6 sår fast at selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst én representant. Videre går det fram at vedkommende kommunestyre oppnevner selv sine representanter og det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Hvis ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Representantskapets medlemmer velges for fire år om ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Den enkelte deltaker kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden. Nyvalg skjer for den gjenværende del av valgperioden.

Av KS sin anbefaling 7 anbefales det, avhengig av selskapets formål, som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

Når kommunen er eier og deltager i et foretak må en fysisk person bli gitt en fullmakt til å opptre på vegne av kommunen i eierorganene. Det viktigste enkeltelement når det gjelder fullmakt er å avgi stemme på vegne av kommunen. I tråd med kommuneloven § 6 må fullmakten gis av kommunestyret, som kommunens øverste organ.

KS sin anbefaling nummer ett handler om obligatorisk opplæring og informasjon til folkevalgte. Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første seks månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

Selskapsavtalen fastsetter i § 8 at ordfører bør være representant eller en av representantene fra de respektive kommunene.

Kriterier:

- Kommunestyret skal oppnevne minst én representant med vararepresentant til representantskapet for fire år
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte
- Ordfører bør oppnevnes som (en av) selskapets eierrepresentant i eierorganet
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak

Representantskapet

I henhold til § 7 i IKS-loven utøver deltakerne sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet som er selskapets øverste myndighet. Videre framgår det av § 7 at representantskapet skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan, regnskap og eventuelt andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Det framgår av § 10 i IKS-loven at representantskapet velger styremedlemmer med unntak av styremedlemmer som skal velges av ansatte. KS' anbefaling 14 om oppnevning av vararepresentanter sier at for varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomiteens arbeid, at valgkomiteen har en dialog med styret før forslag fremmes og at valgkomiteen begrunner sine forslag.

KS sin anbefaling nummer 16 om godtgjøring for styreverv sier blant annet at godtgjørelsen bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar i tillegg til kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. I IKS er det representantskapet som fastsetter styrets godtgjørelse.

Kriterier:

- Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap og velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder
- Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes
- Representantskapet skal fastsette styrets godtgjørelse

Kompetansekrav til styrende organer

IKS-lovens § 13 slår fast at forvaltning av selskapet hører under styret, som har ansvar for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten

KA sin anbefaling nummer ni handler om sammensetningen av styret og peker på at det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Anbefaling nummer elleve er at det tilstrebes kjønnsbalanse i styret og aksjelovens §20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for IKS.

KS sin anbefaling nummer tolv om rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene sier at eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse, slik som styreinstruks, egenevaluering, ekstern styreopplæring, styreseminar om roller, ansvar og oppgaver, plan for arbeidet og en redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Fastsetter styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling

KS sin anbefaling nummer 15 om habilitetsvurderinger peker på at styrene bør etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter og ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskap.

Kriterier:

- Styrets samlede kompetanse skal være tilpasset selskapet
- Det bør være rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret
- Det skal tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret
- Det bør oppnevnes numeriske varamedlemmer til styret
- Styret bør ha faste rutiner for å håndtere habilitetskonflikter
- Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper

Eiermøter og dialog med selskapet

Eiermøter er ikke lovregulert og er bare en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sin anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøtet er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder.

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. KS sin anbefaling nummer åtte om representantskapsmøtene sier at det kan innkalles til eiermøte i tillegg til de formelle eiermøtene. Eiermøter kan være interkommunale formøter før representantskapsmøter eller møter for å drøfte en sak uten at det blir gjort formelle vedtak. Det er opp til eierne selv å vurdere behovet for, og hvordan slike eiermøter skal gjennomføres.

Kriterier

- Det bør gjennomføres eiermøter mellom eierne og selskapet for å informere eier om måloppnåelse og for å ta opp aktuelle problemstillinger for selskapet
- Eierne bør sikre seg nødvendig rapportering fra selskapet

VEDLEGG 3 – HØRINGSSVAR

Høringssvar fra eierrepresentant Iversen:

tor. 01.11.2018 13.32

Iversen, Bjørn <bjorn.iversen@verdal.kommune.no>

SV: Høring: Selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Grimstad, Jostein

 Du svarte på meldingen 05.11.2018 12.35.

Hei.

Etter en rask gjennomlesing av høringsutkastet finner jeg at det på de fleste punkter gir et bilde av selskapet selv og forholdet mellom IR og Verdal kommune jeg føler jeg kan inntå for. Dog er det en formulering jeg gjerne vil ha endret: s. 26 pkt. 3.7.5 – info fra eierrepresentanter til kommunestyret.

Som ordfører gir jeg i de aller fleste tilbakemeldinger til kommunestyret etter rep. skapsmøter i de ulike IKS – ene. I enkelte tilfeller går denne info til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra min side.

For øvrig er det alltid et tankekors at et IKS i mange tilfeller vil utvikle en tendens til å ville leve sitt eget liv. Kanskje spesielt større IKS – er og basert på en relativ enkel selvkostøkonomi vil i en del sentrale spørsmål i større eller mindre grad frigjøre seg fra sine kommunale eiere. Dette kan eksempelvis gjelde i lønsspørsmål eller når det gjelder fastsetting av ambisjonsnivå. Også IR bør etter mitt syn ha en større oppmerksomhet på slike problemstillinger. Slike forhold har også ved ulike anledninger vært gjenstand for diskusjon også i selskapets egne organer.

Vennlig hilsen

Bjørn Iversen
Ordfører
Verdal kommune

Høringssvar fra selskapet:

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 STEINKJER

Offl. §13 - Underlagt taushetsplikt

Deres ref:

Vår ref: SAM 2018/394

Dato: 24.10.2018

Kommentarer til høring vedrørende selskapskontroll Innherred Renovasjon

Innherred Renovasjon IKS har følgende kommentarer som vi ber blir tatt hensyn til i den endelige rapporten. Kommentarene er av ulik karakter fra rettelse av faktisk feil til at vi har en annen forståelse og oppfatning av det som tas opp i rapporten. Gjør oppmerksom på at henvisningen er knyttet til rapporten for Verdal Kommune.

Henvisning	Kommentar:
Side 13 Tabell 2	Styremedlem Steinar Saghaug har gått ut av styret og i stedet har Olav Norberg blitt nytt styremedlem.
Side 21 Pkt. 3.4. 3. avsnitt	Vi registrerer at eierrepresentanter ønsker å være mer involvert i prosessen og arbeidet med ny renovasjonsforskrift og det er noe Innherred Renovasjon setter pris på og også har lagt opp til. Det ble i forkant av at arbeidet startet opp meddelt alle deltagerkommuner samt offentliggjort i ulike media at arbeidet med ny forskrift igangsettes. Det er i tillegg også orientert om dette i representantskapet. Da forskriften bør være lik for alle deltagerkommuner legges det opp til en saksbehandling hvor forslag til ny forskrift først behandles av styret, deretter i representantskapet før den blir sendt ut til høring blant deltagerkommunene. Når høringsrunden er avsluttet blir endelig forslag utarbeidet og behandlet i alle styrende organ før kommunene får forskriften til endelig vedtak. Innherred Renovasjon håper denne prosessen vil bidra til at nødvendige signaler fra berørte parter kommer fram.
Side 22 Pkt. 3.4. 6. avsnitt	IR deler ikke eierrepresentantene sin oppfatning av at det har vært uenighet om hytterrenovasjon i representantskapet. Det vi har registrert er at representanter fra andre deltagerkommuner har purret administrasjon om å sørge for at hytte- og fritidsrenovasjon blir innført i Verdal Kommune og deler av Levanger Kommune. IR har ikke registrert at andre representanter har stilt spørsmålstegn ved lovligheten av hytte- og fritidsrenovasjon.
Side 26 Pkt. 3.7.4.	Når det gjelder habilitetskonflikter viser vi til IR sine etiske retningslinjer hvor det står følgende under punktet «HABILITET OG ROLLEKLARHET»: «Selskapet skal kartlegge og registrere ansatte med sentrale leder- og administrative stillinger og samtlige styremedlemmer med økonomisk interesse.

	Registrering og oppdatering skal skje en gang i året. Administrerende Direktør har ansvaret for registrering og oppfølging. Registreringen skal være offentlig tilgjengelig.». Viser også i tillegg til økonomireglementet og innkjøpsreglenes punkt 9.3. Habilitet/inhabilitet.
Side 30 Pkt. 4.2.2. 4. avsnitt	Vi ber om at første setning endres til <i>fordeles over den perioden som eiendelen forventes å bli brukt.</i> Det trenger ikke bli samsvar mellom faktisk levetid og antatt levetid og da blir <i>skal</i> litt feil uttrykk etter vår oppfatning.
Side 34 Pkt.4.3.1. 3. avsnitt	IR ønsker at setning 3 endres til følgende: <i>Primært er gjenvinningsstasjonene for husholdningsavfall, men også næringsavfall tas imot i begrenset omfang.</i>
Side 35 Pkt.4.3.1. 4. avsnitt	Helt til slutt i dette avsnittet kan følgende setning legges til: <i>I samtaler med Miljødirektoratet har de uttrykt at de anbefaler IR sin måte å skille mellom husholdnings- og hytte-/fritidsrenovasjon på.</i>
Side 35 Pkt.4.3.1. 5. avsnitt	Siste setning etter komma bør endres slik at det blir mer presist: <i>førte til at slamavgiften i 2015 ble redusert med 12 prosent som følge av stordriftsfordeler.</i>
Side 36 Pkt.4.3.2 2. avsnitt	Etter siste setning ber vi om følgende tillegg/presisering: <i>Transportavdelingene fordeles også kun på husholdnings- og hytte-/fritidsrenovasjon, med et lite avvik for Transport Sør som også foretar transportoppdrag for kommunalt næringsavfall.</i>
Side 36 Pkt.4.3.2. 3. avsnitt	Siste setning på siden: «For 2017 ga avfallsmengdene en fordeling på.....»
Side 37 Pkt. 4.3.2 8. avsnitt	I 4.setning uttrykker revisor at dere er usikre på hvilket tidspunkt renta er hentet fra. Da vi ikke har fått spørsmål omkring dette kan vi nå opplyse om at det er den samme renta som ble benyttet i økonomiplan for 2017 – 2020 og er datert 31.08.2017.
Side 39 Pkt. 4.3.3. 2. avsnitt	I rapporten er tidspunktet for Tydal sin inntreden i Innherred Renovasjon opplyst til 2015, 2016 og 2017. Riktig tidspunkt er 01.01.2017. Imidlertid hadde Innherred Renovasjon en driftsavtale med Tydal Kommune fra 2015 til og med 2016. Underskuddet som abonnentene i kommunen nå må betale inn er fra perioden med driftsavtalen. Setning 2 bør derfor endres til følgende: <i>har sammenheng med at Innherred Renovasjon i 2015 og 2016 hadde en driftsavtale med Tydal Kommune og regnskapet for denne perioden viste et underskudd som har gitt et negativt selvkostfond som Tydals abonnenter nå må inndeke særskilt.»</i>

Side 45 Pkt. 4.3.4 2. avsnitt på siden	I 2.setning bør det stå <i>levert på gjenvinningsstasjoner og returpunkt</i>
Side 46 Pkt. 4.3.4 <u>Vedtak om avfallsgebyr</u>	Setning 2 endres til: «....., så har representantskapet vedtatt budsjett med forslag til priser på de ulike..... » I siste setning må året for Tydal sitt medlemskap endres til 2017. (Jfr. Tidligere kommentar)
Side 47 Pkt. 4.3.4. <u>Innkrevning av avfallsgebyr</u>	Siste setning i første hele avsnitt på denne siden er feil og bør endres til: <i>abbonent fakturert samtidig med fakturering av husholdningsrenovasjon alternativt hytte-/fritidsrenovasjon. Det er et fast årlig gebyr.</i>
Side 48 Pkt. 4.4.2. 2. avsnitt	Setning 2 endres til: <i>danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse hos deltagerkommunene.</i>
Side 49 Pkt. 4.4.4.	IR deler revisors oppfatning og kan til orientering opplyse om at de anbefalinger som er gitt her er fulgt opp i forbindelse med budsjettbehandling for 2019.
Side 69 Pkt. 6.5. 2. avsnitt	I 3. siste setning uttrykkes det at IR har en ambisjon om å behandle den nye forskriften høsten 2018. Dette ber vi om blir endret til våren 2019 da det ikke er praktisk mulig å få dette på plass i høst.

Håper kommentarene og forslag til endringer er tydelige. Hvis det er behov for oppklaring eventuelt nærmere orientering om våre forslag kan enten Geir Tore Leira eller Stig Arild Myhre kontaktes.

Med hilsen

Geir Tore Leira
Administrerende Direktør

Stig Arild Myhre
Økonomisjef

Postadresse: Postboks 2565, 7735 STEINKJER

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Revisjon Midt-Norge SA

Vår saksbehandler: Paul Ivar Stenstuen, tlf. 900 39 065

E-post: paul.ivar.stenstuen@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 18/140-12

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 11.01.2019

Selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS - Selvkost og selvkostberegninger

Vi viser til mottatt rapport etter gjennomført selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS, samt til vårt møte den 09.01.19.

Vi har videre registrert fylkesmannens brev, datert 11.12.18, vedrørende renovasjonsgebyrer og vedtakskompetanse som svar på en henvendelse fra John R. Sæther.

I dette brevet trekker fylkesmannen opp noen linjer for beregningene av renovasjonsgebyrene. Fylkesmannen ber videre eierkommunene gjennomgå sine beregninger i lys av disse linjene.

Da fylkesmannens brev forelå først i etterkant av at rapporten var blitt ferdigstilt, ber vi revisor bekrefte hvorvidt renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev. Vi ber også revisor bekrefte hvorvidt begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.

Vi gjør oppmerksom på at dette brev er skrevet av sekretæren for kontrollutvalget i Levanger kommune på vegne av alle sekretærene for de kontrollutvalgene som har bestilt denne selskapskontrollen.

Til orientering tar vi sikte på en behandling av revisors rapport etter gjennomført selskapskontroll, eventuelt en justert rapport, i de respektive kontrollutvalgenes førstkommende møter.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Paul Ivar Stenstuen
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgene

Konsek Trøndelag IKS
v/ Paul Ivar Stenstuen

Kontaktperson:
Sunniva Tusvik Sæter
Dato og referanse:
16.01.2019

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 Steinkjer

Besøksadresse:
Fylkets Hus
Seilmakergata 2
7735 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no
T +47 907 30 300

SVARBREV ANGÅENDE SELVKOSTBEREGNINGER

Viser til brev fra Konsek Trøndelag IKS datert 11.01.2019.

Revisjon Midt-Norge SA leverte rapport fra selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS (IR) til sekretær for kontrollutvalgene i kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Tydal, Selbu og Malvik 05. og 09.11.2018. Revisor mottok kopi av brev fra Fylkesmannen «Renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse» datert 11.12.2018 den 17.12.2018. Dette betyr at Fylkesmannens brev og tilhørende vurderinger ikke har vært en del av rapporten fra selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS.

Sekretær for kontrollutvalget i Levanger har sendt en forespørsel til Revisjon Midt-Norge på vegne av alle sekretærene for kontrollutvalgene som har bestilt selskapskontrollen. Forespørselen går ut på følgende:

1. *Da fylkesmannens brev forelå først i etterkant av at rapporten var blitt ferdigstilt, ber vi revisor bekrefte hvorvidt renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev.*
2. *Vi ber også revisor bekrefte hvorvidt begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.*

Revisors vurderinger av selvkost i rapporten har vært knyttet opp mot relevant regelverk og veiledere, samt flere brev fra Miljødirektoratet med spesiell vekt på det siste som er datert 23.03.2018. Revisor kan ikke se at Fylkesmannens brev motstrider det som ble avklart i Miljødirektoratets brev 23.03.2018. Et leserinnlegg fra KS Bedrift i Trønder-Avisa 15.01.2019 viser til at Miljødirektoratet forvalter regelverket om selvkost på vegne av staten, og i dette tilfellet har Miljødirektoratet presisert at renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon er håndtert i tråd med selvkostregelverket. Videre framgår det av leserinnlegget at om det skulle være motstrid mellom Fylkesmannens og direktoratets konklusjoner, er det uansett direktoratets vurderinger av gjeldende rett som bør legges til grunn.

Miljødirektoratets brev fra 23.03.2018 konkluderer med følgende:

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen. Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

Forvaltningsrevisjonsdelen i selskapskontrollen viser at Innherred Renovasjon IKS har en modell for kostnadsfordeling i tråd med selvkostprinsippet. Kostnadsfordelingen er faglig begrunnet i eksempelvis registrering av avfallsmengder, erfaringstall og modeller for kostnadsfordeling. Kostnadsfordelingen ligger på et akseptabelt nivå sett i forhold til kostnaden med å fremskaffe data for mer detaljert kostnadsfordeling. IR har i kostnadsfordelingen gjort vurderinger ift. merkostnader med en mer presis fordeling, kontra kostnaden med å gjennomføre slike fordelinger. Revisors oppfatning er at Innherred Renovasjons modell for kostnadsfordeling er mer detaljert enn den er i mange kommuners egne selvkostmodeller.

Eksempler på ekstrakostnader som omtales i Miljødirektoratets brev av 23.03.2018, kan være eksempelvis etterdrift av deponi eller som i Tydals tilfelle – negativt selvkostfond før inntreden i selskapet. Slike ekstrakostnader kommer i tillegg til prisen på renovasjonstjenesten, og vil slå ut på gebyret i den spesifikke kommunen.

Med vennlig hilsen

Sunniva Tusvik Sæter
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Direkte ☎ 47 63 77 14 eller ✉ sunniva.saeter@revisjonmidtnorge.no

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»
«KONTAKT»

Vår dato: 11.12.2018
Vår ref.: 2018/2963

Deres dato: »
Deres ref.: «REFDATO «REF»

Renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse

Fylkesmannen i Trøndelag viser til henvendelse fra John R Sæter og tidligere korrespondanse om saken knyttet prinsipper for beregning av renovasjonsgebyr. Etter å ha gått igjennom saken har Fylkesmannen besluttet å ikke foreta en lovlighetskontroll av eget tiltak etter kommuneloven § 59. Fylkesmannen vil imidlertid gi en regelverksfortolkning. Berørte kommuner anmodes å gå gjennom beregningsgrunnlaget for fastsetting av gebyr for å se at dette er i tråd med regelverket.

Spørsmålene vi tar stilling til ble opprinnelig har blitt sendt til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 27.mai 2017. Saken har vært hos Miljø og klimaavdelingen hos Fylkesmannen og det har blitt søkt råd om avklaringer i denne saken hos Miljødirektoratet. Den 27.februar 2018 mottok Fylkesmannen i Trøndelag et svar fra Miljødirektoratet, og det er mottatt et presiserende brev fra Miljødirektoratet den 21.mars 2018 i tillegg til et avklarende brev fra Miljødirektoratet den 23.mars 2018. Saken har så blitt oversendt til Kommunal- og justisavdelingen hos Fylkesmannen for vurdering.

Fylkesmannen har vurdert spørsmål knyttet til håndtering av kommunal renovasjon innenfor et interkommunalt selskap og hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved beregning av gebyrpliktige tjenester innenfor selvkostprinsippet. Fylkesmannen vil derfor på prinsipielt grunnlag søke å avklare hvordan selvkostprinsippet skal tolkes og praktiseres, men vil ikke gå inn på underliggende temaer som hytterrenovasjon eller selve beregningsgrunnlaget og regnskapsfaglige vurderinger.

Det er ikke uvanlig at kommunale oppgaver løses gjennom bruk av interkommunale selskaper (IKS). Selvkostprinsippet er imidlertid gjeldene uavhengig av hvordan tjenesten er organisert.

For områder som faller inn under selvkostprinsippet for gebyr til abonnenter av kommunale tjenester, er det strenge føringer for hvordan dette skal praktiseres og det skal etter legalitetsprinsippet hjemles i lov. For renovasjon er det forurensningsloven som er det gjeldene hjemmelsgrunnlaget.

Forurensningsloven § 34 viser til kommunen som pliktsubjekt og forholder seg kun til den enkelte kommune. Forarbeidet til loven i Ot.prp. nr 66 (1992-1993) i punkt 3.5.3.2 «Kravet om full kostnadsdekning» viser til at avfallsgebyret skal være betaling fra abonnenter i en kommune for en kommunal tjeneste og at det bør i utgangspunktet være slik at gebyret skal gjenspeile hva det koster for den enkelte abonnent/gebyrpliktige.

I retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) er det i kapitel 8 omhandlet mulig krysssubsidiering. Her presiseres at kostnader gjennom et interkommunalt selskap (IKS) skal være mulige å splitte for hver enkelt kommune som er deltager i samarbeidet og som betjenes. Det vises til formuleringen «Er kostnadene ved renovasjon i én kommune høyere per abonnent enn i en annen kommune, og det ikke eksisterer faglige grunner for kostnadsutjevning, skal ikke abonnentene betale samme pris.»

Miljødirektoratet uttalte i brev av 27.2.2018 og i brev av 23.3.2018 nærmere avklaringer om gebyrberegning i interkommunale selskaper (IKS). Miljødirektoratet så på problemstillingen prinsipielt, i likhet med Fylkesmannen. Miljødirektoratet mener i utgangspunktet kan man ikke fastsette et felles generelt gebyr for flere kommuner sett under ett. Miljødirektoratet viser videre til forarbeidene som gjort over i Ot.prop.nr 66 (1992-1993) samt til at den enkelte kommune og ikke IKS-er er pliktsubjekt for denne gebyrberegningen etter Forurensningsloven § 34. Miljødirektoratet presiserer at det ikke er uvanlig at kommuner samarbeider om denne oppgaven og at de kan motta grunnlaget for gebyrberegningen for sin kommune fra et interkommunalt selskap. Det er likefullt den enkelte kommune som har ansvaret for å vedta sitt avfallsgebyr etter loven. Miljødirektoratet oppsummerer med at avfallsgebyret i ulike kommuner innen et samarbeid i utgangspunktet vil være ulike.

Fylkesmannen legger derfor til grunn at den enkelte kommune må vedta sitt gebyrgrunnlag etter forurensningsloven. Beregningsgrunnlaget kan komme fra et interkommunalt selskap, men det må være mulig å se hva som er de reelle kostnader for den enkelte kommune innen dette tjenesteområdet.

Kostnadene må altså vises i gebyrgrunnlaget for den enkelte kommune. Disse kostnadene må være helt like for at det skal være grunnlag for å ta samme gebyr i to eller flere kommuner, uavhengig av om de er i et interkommunalt selskap eller ikke. Ekstrakostnader knyttet til en kommune må spesifikt tilføres den eller de aktuelle kommunene og dermed legges til på kostnadsgrunnlaget.

Det er derfor et naturlig utgangspunkt at avfallsgebyret i de deltagende kommunene i et interkommunalt selskap ofte vil være ulike, avhengig av topografi, infrastruktur, tidligere investeringer osv. Innbyggerne i en kommune som har en god oppdatert infrastruktur innen et tjenesteområde skal eksempelvis ikke gjennom et kunstig høyt felles gebyr være med å subsidiere moderniseringen av infrastrukturen i nabokommunen som ligger etter i investeringer i samme sektor. For at man skal kunne gå til det grep og kostnadsutjevne slik at prisen for de ulike kommunene med ulike priser fra sine gebyrgrunnlag skal bli lik eller tilnærmet lik, må det være faglige grunner for at slike grep skal tas.

Faglige grunner vil bero på regnskapsmessige skjønnsvurderinger i gebyrgrunnlaget. Det vil eksempelvis kunne forsvares å fordele kostnader for et felles forbrenningsanlegg eller sorteringsanlegg plassert i en kommune, og hvor de andre kommunene leverer avfall til dette anlegget. Dette ville om det ikke forelå et samarbeid gjerne være en kjøpt tjeneste av den kommunen som ikke har eget avfall eller sorteringsanlegg, og ville derfor tilkommet gebyrgrunnlaget også utenfor et IKS-samarbeid.

Konklusjonen er derfor at det naturlige utgangspunktet vil være at det vil være en ulik pris for gebyrtjenestene i de ulike kommunene, ut fra den enkelte kommunes forutsetninger i befolkningssammensetning, spredt eller tett bebyggelse eller andre organisatoriske eller geografiske forhold. Det må være faglige grunner til for at det skal være anledning til en kostnadsutjevning. Dersom beregningsgrunnlaget er ulikt i den enkelte kommune så er det ikke grunnlag for å ilegge det samme gebyret i de samarbeidende kommunene.

Fylkesmannen beslutter å ikke foreta en lovlighetskontroll på dette området, men ber samarbeidende kommuner gå gjennom gebyrene sine med bakgrunn i dette juridiske utgangspunkt.

Med hilsen

Trond Flydal(e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Jan-Åge Sneve Gundersen
rådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Likelydende brev sendt til:

John R. Sæther

Levanger kommune Postboks 130 7601 LEVANGER

Kopi til:

Revisjon Midt-Norge

Postboks 2565

7735

STEINKJER

Innherred Renovasjon

Russervegen 10

7652

VERDAL

Kontrollutvalgssekretariatet Midt-Norge

Seilmakergata 2

7725

STEINKJER

Detaljregulering Finnvola sør- 2.gangsbehandling

Saksbehandler: Anders Nordgård-Larsen E-post: anders.nordgard-larsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/4654 - /L13
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	12.03.2019	22/19
Kommunestyre	25.03.2019	30/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 12.03.2019

BEHANDLING:

Repr. Torbjørn Sellæg ba om å få vurdert sin habilitet da han er regionleder i Sweco Norge AS. Torbjørn Sellæg fratrådte under behandlingen av habilitetsspørsmålet. Ved votering ble Torbjørn Sellæg enstemmig erklært habil. Jfr. forvaltningslovens § 6: For at et selskap skal få partsstatus må forvaltningens avgjørelse være «rettet mot eller ellers direkte gjelde» selskapet som sådant, jf. definisjonen av part i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Ved votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 7 stemmer. 1 stemte mot.

INNSTILLING:

Vedlagte planforslag vedtas iht plan og bygningslovens § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas iht plan og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse 2018-11-05
- 2 reguleringsplan 2019-02-28
- 3 Bestemmelser sist revidert 2019-03-04 - endringer med rød tekst.
- 4 20190228 ROS-analyse KS

Saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsuttalelser (12)

Saksopplysninger:

Sammendrag

Hovedhensikten med planendringen er å anlegge adkomstveger til hyttene. Sweco Norge as har på vegne av Finnvola hytteeierforening utarbeidet en ny reguleringsplan for Finnvola sør. Det regulerte arealet eies av Statskog, og omfattes av eiendommen gnr/bnr. 234/1-Innstatsalmenningen.

Planområdet ligger ved Finnvola, mellom Åbovegen(Fv. 72) og riksgrensen mot Sverige. Opprinnelig plan ble vedtatt den 22.06.88. Angjeldende planområdet er regulert med punktfeste for 89 hytter med stinett. Alle tomtene innenfor planområdet er bebygde. Planen omfatter et areal på 988 daa.

Komite plan og samfunn (KPS) i Verdal kommune har i møte den 04.12.2018, sak 110 /18 med hjemmel i plan- og bygningsloven §12-10, vedtatt at ovennevnte forslag til detaljregulering legges fram for høring og offentlig ettersyn. Saken har vært ute på offentlig ettersyn i perioden 14.12.2018 til 02.02.2019.

Høring/offentlig ettersyn

Planforslaget er framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med ovennevnte vedtak. I forbindelse med høring og offentlig ettersyn har det innkommet de uttalelser som nedenfor er gjengitt og kommentert.

Det er mottatt følgende høringsuttalelser:

- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, datert 22.01.2019
- Statens Vegvesen datert 14.12.2019.
- Sametinget datert 17.01.19
- Trøndelag fylkeskommune datert 08.02.2019
- Gunnar Pedersen 31.01.2019
- Roger Edvardsen 31.01.2019
- Johs. Bjørgvik 30.01.2019
- Frode Kvittem 30.01.19:
- Bernt J Aglen 28.01.2019:
- Harald Fanum og Anne Grete Wold 27.01.19
- Kari og Arne Kvistad 18.01.19
- Agnar Guttormsen 01.02.19
- Tore Og Eva Wold 28.01.2019

Alle uttalelser er gjengitt i sin helhet.

Landbruk

Hensikten med reguleringsplanen er å regulere veger i hyttefeltet Finnvola Sør i Verdal kommune. I tillegg tas aktuelle rammebestemmelser i kommuneplanens arealdel inn i reguleringsplanen. Det åpnes for å legge vann- og avløp inn i hyttene. Området har vært benyttet til hytteområde siden reguleringsplanen ble vedtatt på slutten av 1980-tallet, og er i dag fullt utbygd. Planområdet er på ca. 988 dekar og består, ifølge planbeskrivelsen, av hyttefelt og landbruksområder, samt friluftsområder uten spesielle registrerte verdier.

I reguleringsplanen og plankartet for Finnvola Sør fra 1988 er områdene rundt hyttene markert med formålet jordbruk/skogbruk. Ifølge planbeskrivelsen skal vegene i hovedsak legges etter eksisterende grusstier, der bredden av stiene økes med 1 – 1,5 meter. Anleggelse av veg inn til hyttene er et ønske og behov for å gjøre hyttene mer tilgjengelig. Videre sier planbeskrivelsen at vegene deles opp i flere «parseller» og får en total lengde på ca. 3500 meter. Gjennom planen gir man hytteeierne rett til å etablere adkomstveg til egen hytte, og ikke en plikt. Fylkesmannen anser endringene innenfor hyttefeltet Finnvola Sør for å ikke ha særlige konsekvenser for landbruksinteressene i planområdet, og har ingen merknad til dette.

Reindrift

Området rundt Finnvola sør er allerede utbygd i så stor grad med eksisterende stier. Etablering av adkomstveger til hyttene vil dermed ikke medføre større negative konsekvenser enn hva det utgjør per dags dato. Utover dette har vi ingen merknad.

Klima og miljø

Planen åpner for etablering av ca. 3500 meter ny veg. Området er et fjellområde med en god del myr og fjellskog. Det er stilt krav om naturtypekartlegging i området, men ifølge planbeskrivelsen er det gjennom kartleggingen ikke registrert naturverdier som krever spesielle tiltak. Vegene skal i hovedsak legges i eksisterende sti-traseer, og skal utføres slik at det blir minst mulig inngrep i naturen. De skal ikke dreneres, annet enn det som evt. er gjort i forbindelse med stier tidligere. Vi vil likevel bemerke at en ved å åpne for en såpass betydelig vegutbygging vil kunne endre områdets karakter, med konsekvenser både for landskap, naturmangfold og friluftsliv. Dette understreker viktigheten av å vurdere behovet for utbygging av infrastruktur som en del av planprosessen i alle nye reguleringsplaner som åpner for fritidsboliger. Omsøkte plan omfatter et allerede regulert og utbygd område for fritidsboliger, og vil ut fra planbeskrivelsen ikke medføre konsekvenser for naturmangfoldverdier av nasjonal eller vesentlig regional interesse. Vi har med det som bakgrunn ingen merknad til framlagte planforslag.

I følge planbeskrivelsen legges planen fram med to alternativer; A og B, der B medfører en vegframføring over et myr-/friluftsområde og derved et større terrenginngrep. Alternativ B er lagt fram av hensyn til hytteeiere som ikke ønsker veg. En vegframføring som i alternativ B vil kunne ha drenerende effekt og medføre uheldige endringer i hydrologien i myra. A-alternativet ser ut til å være noe mer skånsomt med hensyn til myrområdet. Vi oppfatter det slik at det er alternativ A som er lagt fram for høring, men har ikke ut fra oversendt planmateriale grunnlag for å hevde at alternativ B vil redusere naturmangfold av nasjonal eller vesentlig regional verdi. Vi vil likevel tilrå at alternativ A velges ut fra hensynet til myrområdet.

Samfunnssikkerhet

Det foreligger en enkel ROS-analyse i planforslaget som ikke framkommer med vurderinger av hvordan et endret klima kan påvirke tiltaket og området og heller ingen vurderinger. Det vises heller ikke til klimapåslag for evt et endret klima i framtiden etter klimaprofiler. Fylkesmannen påpeker at analysen som kun kort beskriv og ikke kommer tydelig fram og som kun refererer til en sjekkliste, den kunne med fordel vist til kilder og gjennomførte undersøkelser der dette er aktuelt. Dette ville styrket analysen. Vi minner om at analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, jfr. plan- og bygningsloven § 4-3. fylkesmannen vil påpeke at en ren sjekkliste uten vurderinger ikke er å anse som en ROS-analyse. Fylkesmannen påpeker samtidig at det er kommunen som planmyndighet som har ansvar for å godkjenne ROS analysen i henhold til plan- og bygningsloven § 4-3.

Kommentar:

Det er kun alternativ A som er lagt ut til offentlig ettersyn. Det er laget en utvidet Ros- analyse.

Statens Vegvesen datert 14.12.2018.

Planforslaget omfatter et areal beliggende ved fv. 72 ikke langt fra svenskegrensa. Planforslaget viser vegadkomst, felles parkering og punktfeste for 89 hytter. Byggegrense i plankartet er satt til 50 meter.

Statens vegvesen uttaler seg som vegadministrasjon for riksveg på vegne av staten, som vegadministrasjon for fylkesveg på vegne av fylkeskommunen eller som sektoransvarlig på vegne av staten.

Vår uttalelse:

Statens vegvesen har ingen spesielle synspunkt i forhold til hytteområdet som ligger i avstand til fv. 72. Adkomsten er allerede etablert og har en akseptabel utforming. Vi har gjennom vårt brev datert 29.09.17 gitt tilbakemelding om at adkomst med tegnet frisiktsone må vises målsatt på planen. I reguleringsbestemmelsene pkt. 4.2 står det at frisiktlinje er 6x115 meter. Vi har ingen merknader til planforslaget.

Kommentar.

Det er tegnet inn frisiktsone mot Jamtlandsvegen på plankartet.

Sametinget datert 17.01.19

Sametinget uttaler seg i denne saken mht. samiske kulturminner. For hensyn som angår reindrift forutsetter vi dialog med reindriftsforvaltninga og de gjeldende reinbeitedistrikt. Sametinget har befart planområdet, og det ble påvist ett freda, samisk kulturminne, foruten et ikke-freda kulturminne. Disse er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden med hhv ID 231424 og 231425.

Kulturminnene er ikke inkludert i reguleringsplanen. Selv om sistnevnte ikke er freda anbefaler vi at begge kulturminner legges inn i plankartet som hensynssone for bevaring av kulturmiljø. Utover dette har vi ingen spesielle kulturminnefaglige innvendinger til planforslaget.

Vi minner også om at alle samiske kulturminner eldre enn 1918 er automatisk freda ifølge kml. §4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Denne uttalelsen gjelder bare Sametinget. For øvrige hensyn viser vi til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.

Kommentar:

Uttalelse tas til orientering

Trøndelag fylkeskommune datert 08.02.2019

Planens innhold

Planområdet er på ca. 988 daa og omfatter regulering av veger i hyttefeltet. I tillegg er aktuelle rammebestemmelser i kommuneplanens arealdel tatt inn i reguleringsplanen. Felles veger skal i hovedsak legges etter eksisterendegrusstier, bredden av stiene skal økes med 1-1,5 meter. Vegene vil deles opp i flere «parseller» og får en total lengde på ca. 3500 meter. Gjennom planen gir man hytteeierne en rett til å etablere adkomstveg til egen hytte, og ikke en plikt. I planbeskrivelsen presenteres det to alternativer, A og B. Alternativ B er presentert for å imøtekomme hytteeier som ikke ønsker etablering av veg. Alternativ B medfører at vegen blir lagt gjennom myr/friluftsområde og deler friluftsområdet i to. Fylkeskommunen går ut i fra at det er alternativ A som er sendt på høring, og denne uttalelsen gjelder derfor alternativ A.

Kulturminner

Fylkeskommunen har tidligere gjennomført en arkeologisk registrering av planområdet i forbindelse med tidligere plan. Det ble ikke påvist automatisk fredete eller andre verneverdige kulturminner som planen vil komme i konflikt med. Vi minner imidlertid om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter § 8 annet ledd i kulturminneloven. Dersom man i løpet av arbeidets gang oppdager noe som kan være et automatisk fredet kulturminne (f.eks. gjenstander, ansamlinger av sot/kull eller stein), skal arbeidet stanses og fylkeskommunen varsles. Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen ikke gjelder samiske kulturminner og viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Regulering av adkomstveger

Selv om vegene skal etableres etter eksisterende stier vil det likevel bli et stort terrenginngrep som vil medføre negative konsekvenser for landskap, terreng. Det er i deler av planområdet bratt terreng og selv om det i bestemmelsene står at det skal sørges for minst mulig terrenginngrep vil det enkelte steder bli markante endringer i landskapet. Vegene vil også medføre negative konsekvenser i form av støv og støy. Vegene inn til hyttene fra kjøreveg er gitt formål «SV veg». I bestemmelsene står det at plasseringen vist på kartet er veiledende. Vi gjør oppmerksom på at det som er vist i kartet er juridisk bindende og at man heller burde vist de private vegene som illustrasjon eller i ett eget illustrasjonskart. I planbeskrivelsen står det at vegbyggingen skal utføres slik at det blir minst mulig inngrep, og det henvises til kommunens «Retningslinjer for veg bygging til hytter i fjellet». Dette burde vært tatt inn i bestemmelsene for å sikre en vegutbygging som er praktisk gjennomførbar. Siden vegtraseen i et juridiskplandokument er bindende vil vi anbefale kommunen å kreve fremlagtlengdeprofiler fra hovedvegene som dokumenterer at disse har akseptable stigningsforhold. Det er også sagt lite om hvordan parkering skal løses. Hytteeier vil parkere ved egen hytte, men en må gå ut ifra at det vil bli besøk til hyttene. Det er noen parkeringsplasser i starten av hyttefeltet, men lengst inn er det

ikke lagt inn parkeringsplass. Man vil da kunne få utfordringer med parkering langs vegen. Det bør også i planen reguleres inn snuplasser. Veg til hytte nr. 86,87 og 7 er ikke nevnt i bestemmelsene. Disse må tas inn i bestemmelsene. Det er i tillegg for disse hyttene lagt opp en løsning hvor det går vei inn til tomtegrensene til hytte 86 og 87, men det er ikke regulert innveg videre til hytte 7 mellom tomtene, den begynner fra tomtegrensen. Her burde tomtegrensene vært tegnet inn med veg mellom grensene for å sikre trygge eiendomsforhold.

I bestemmelse står det at alle veier merket f_SKV er felles veger for hele området, med tanke på opparbeidelse, drift og vedlikehold. Dette bør ikke stå i bestemmelsene, men heller løses privatrettslig i etterkant av planen.

Regulering av tomter

Hyttene i plankartet er vist som punktfester med et avsatt tomteområde som en sirkel. Når det er gjort så mange endringer av planen hadde det vært en fordel om det også samtidig ble tatt en gjennomgang av alle punktfestetomtene for å heller definere tomter enten for feste eller salg. Fester har rett til å kreve innløsning av festetomt etter 30 år. Tomtegrenser gir forutsigbarhet og trygge byggegrenser mellom naboer og sikrer en god og gjennomførbar løsning av infrastruktur. Vi antar at sirklene viser et areal på 1 daa? Flere av sirklene på kartet overlapper hverandre. Slik sirklene er vist stemmer det heller ikke for alle hyttene slik bestemmelsene krever at midtpunktet av sirkelen skal ligge innenfor hyttas vegger. I planbeskrivelsen står det at det er etablert pumpehus med renseanlegg ved parkeringsplassen. Dette bør vises som byggeområde på plankartet.

Kommentar

Det er kun alternativ A som er sendt på høring og tas til videre behandling. Det er ingen tvil om at bygging av veger i området medfører terrenginngrep. Vegene er regulert og er følgelig juridisk bindende, men det er åpnet opp for at det kan gjøres noe intern flytting av veger på begrenset strekning for kunne ta stedlige landskapshensyn og begrense terrenginngrep. Pumpestasjon og trafo er innregulert i plankartet. Det er valgt å ikke legge inn regulerte tomtegrenser av tiltakshaver. Det vil gjøre at det kreves mer saksbehandling i forbindelse med delingssaker når tomtegrenser ikke er fastsatt i planen..

Gunnar Pedersen 31.01.2019

Vi ber om at adkomstvegen F_Skv3 mellom hytte 47,48 og 69, 73 flyttes til allerede etablert sti. Begrunnelsen for dette ønsket er at vår hytte ligger under nivå til planlagt vei samt at den planlagte vegen er flyttet flere meter nærmere vår hytte, som til sammen forringer utearealet vesentlig på vestsiden av hytta. Det er på denne siden av hytta vi oppholder oss mest da vi har beste lys og solforhold i himmelretningen sør og vest.

Videre ber om at punktet for avkjøring fra veien som går fra parkeringsplassen og sørøstover flyttes til det punktet som er angitt i kart utsendt knyttet til befaring (høsten 2017). Under befaringen spurte jeg om hvorfor man hadde valgt annen trase enn den som var tegnet inn på kartet og det ble opplyst at det var unøyaktighet i tegningen. I ettertid ser jeg at denne forklaringen ikke holder og uten å ha fått noe mer utfyllende forklaring. Grunnen til at vi ønsker det opprinnelige avkjøringspunktet (ref. vedlagte kart) er at det ved valg av avkjøringspunkt (ref. kart som er tilsendt i detaljreguleringsplanen) vil lys fra bilene som kjører nedover bakken opplyse stuen innvendig og treffe det området vi sitteplass/sofa. Dette er for vår del en svært dårlig løsning.

Til slutt ber vi om at vei inn til hytta fra F_SKV3 blir flyttet slik vi har markert på vedlagte kart.

Vedlagt følger som foran nevnt kart som ble tilsendt i forbindelse med befaring høsten 2017. Området er markert med rød rektangel, rød pil for avkjøringspunkt, rød strek for ny vei inn til hytte og rødt kryss tidligere vei som ikke er ønsket inn til hytta.

Kommentar:

Vegen er flyttet til sti som Pedersen bemerker i sin uttalelse.

Roger Edvardsen 31.01.2019:

Ser at styret tenker å bruke eksisterende stier til veier i feltet uten noen særlig oppgradering av stiene, De mener stiene allerede er kjørbare for biler. Dette er i beste fall en feilinformasjon fra styret, da undertegnende har vært med å kjørt atv på stiene under vedlikehold av disse, de siste 10 årene. Stiene har ikke bæreevne for atv når det blir regn, det vil medføre store inngrep for å få disse til å tilfredstille vegkravene. Det går ikke frem hvilken vegstandard de tenker å bygge vegene etter, ser de legger frem at brannbiler vil kunne kjøre på de vegene som blir anlagt, men for at det skulle skje kreves det en vegstandard som tilfredstiller kravene for tungt

kjøretøy. Dette bør også komme fram i forbindelse med søknaden på reguleringsplanen. Vi bygde hytta vår i 2004. Jeg har et handikapp som begrenser min bevegelses frihet i forhold til en som er funksjonsfrisk. Muligheten min i dag er å bruke stiene i vårt allerede flotte hyttefelt til å gå turer uten at jeg har biler i rundt meg. Dette håper jeg at jeg kan fortsette med. Ser at det ikke er inntegnet møteplasser/parkeringsplasser kartet. synes søknaden fra styret er både mangelfull, og feilaktig. Håper kommunen har strenge krav for dokumentasjon fra styret. Da jeg mener opplysningene fra styret er feilaktige i søknaden.

Kommentarer:

Vegens bæreevne må oppgraderes i forbindelse med vegbyggingen. Vegen er ment å tåle anleggstrafikk og byggevarer. Det må påregnes en del vedlikehold for å kunne opprettholde en slik standard. Dette er opplysninger som er innhentet fra tiltakshaver. Vegene vil fortsatt kunne brukes til turgåing med den trafikkmengde som det normalt vil være i et hyttefelt gjennom året. Det vil være større trafikk som typiske utfarhelger som f.eks påske.

Johs. Bjørgvik 30.01.2019

Fullmakt. Eier av hytte nr. 41 i felt Finnvola Sør, - Britt-Tone Bjørgvik,

Trasevalg for adkomstvei til hyttene 35 og 37. Det fremgår av reguleringsplanens vedlegg 5, - kart med hyttenummer, - at adkomstveien til hytte nr. 35 og 37 er planlagt ført ned gjennom det trange skardet mellom hyttene 39 og 41.

Det beskrevne trasevalget frarådes fordi:

1. Skardet er trangt og begrensa av bergnabber på begge sider. Dette medfører behov for spesielt naturinngrep, - fjellsprenging, - for å gi plass til vei med nødvendige grøfteløp på begge sider.
2. Bunnen i skardet utgjøres av myr, - et ugunstig underlag for vei.
3. Skardet utgjør dreneringsveien for vannet fra myrområdet sør for og ovafor skardet. Det må påregnes betydelige skadeproblemer med graving fra overfallsvann vår og høst.
4. Skardet er sterkt vindutsatt, og fylles hver vinter av ei svær snøfonn. Å holde passasjen åpen for biltrafikk i vinterhalvåret vil bli en stor og kostbar, - i praksis kanskje en uoverkommelig utfordring.
5. Det er sterk stigning oppigjennom skardet. I kombinasjon med snø, is, - eventuelt også vann, - vil dette vanskeliggjøre farbarheten for bil gjennom skardet i vinterhalvåret.

6. Skardet fungerer idag som passasje for naturlig skiløype som forbinder den lavere, nordøstlige del av hyttefeltet med høyereliggende, sørøstlige del og hovedløypetraseen opp mot Finnvola. Anlegg av vei vil ødelegge den naturlige løypetraseen gjennom skardet.

Alternativ løsning: En alternativ, anbefalelsesverdig løsning kan være å anlegge adkomstveien til hyttene 35 og 37 etter traseen hvor gangstien fram til hytte 37 går idag. Det vil si fra vannposten ved hytte 36 og i rett strekning nordover myra mellom hytte 36 og 38. Alternativet vil innebære kortere vei over en helt rett og tilnærmet flat strekning, - uten bakke opp og bakke ned. Alternativet vil innebære langt færre utfordringer enn det alternativ som fremgår av plankartet.

Kommentar:

Løsningen er forelagt forslagstiller og det er ikke valgt å etterkomme merknaden. Det er ikke ønskelig å anlegge adkomstveg i eksisterende skibakke. Det er ulik oppfatning hvor snøen er mest problematisk innenfor hyttefeltet.

Frode Kvitem 30.01.19:

Vi kjøpte oss hytte i Finnvola i 2013. Dette gjorde vi med bakgrunn i feltets flotte beliggenhet, med nær tilgang til gode turområder og det faktum at det ikke var vei inn i feltet. Fraværet av veier var for oss meget positivt med tanke på støy som vi har mye av der vi bor, og at en hadde tilgang til naturen i området uten å krysse veier. Hadde vi ønsket oss vei til hytta, kunne vi kjøpt ei hytte i mange av de andre hyttefeltene som vi besøkt før vi landet på ei hytte i Finnvola sør. Verdien av at det ikke er veier i hyttefeltet er derfor av vesentlig betydning for oss. Reguleringsforslaget slik det foreligger oppleves dramatisk. Veien går nær hytta vår, og for oss som har hytte i nærheten av dagens parkeringsplass kommer det til å bli svært mye ferdsel forbi oss. Som et eksempel kan vi nevne at det var over 90 biler på dagens parkeringsplass sist påske, og i den perioden var det en konstant ferdsel fram og tilbake til parkeringsplassen. I dag passerer disse oss på ski, noe som selvfølgelig er helt uproblematisk. Men, når alle disse skal passere oss med bil så kommer det til å bli et helt annet støybilde. I tillegg vil nok veiene også bli relativt trange (som tematisert senere), med biler som eventuelt må rygge til møteplasser, vente på å komme fram og dermed stå å gå på tomgang i påvente av sin tur til å kjøre. Dette er ikke det vi ønsket oss da vi kjøpte hytte i Finnvola. Vi bor i dag i Staupslia på Levanger, og at vi har konstant biltrafikk der er bare helt naturlig. Men å skulle risikere å få det samme på hytta oppleves som helt unødvendig og sterkt uønsket. Vi vet at når det anlegges veier til hyttene så blir bilen mer brukt, og en naturlig konsekvens av det er at trafikken i feltet må forventes å øke. Denne økte trafikken vil genere støy og støvplager som vi nå ikke har, samtidig som det gir et trafikkbilde som barn må ta hensyn til når de er på hytta. Det burde ikke være nødvendig. Så langt har vi kunne la barn leke ute rundt hytta, sommer som vinter, uten å måtte tenke på eventuelle trafikkfarer. Slik bør det fortsatt kunne være på ei fjellhytte!

Slik vi ser det er denne planen dramatisk. Dagens hyttefelt er ikke laget med utgangspunkt i å få vei inn til alle hytter. 4 km med ny vei, eller nesten 8 km medregnet alle avkjørsler vil få betydelige konsekvenser for feltet.

Finnvola sør er etter vår mening et felt som i dag svært godt ivaretar gode naturopplevelser med relativt praktisk tilgang til hyttene. Det er et godt opparbeidet stisystem og relativt kort avstand fra parkering. Til den hytta som ligger lengst unna parkeringen er det ca. 9-10 min. gange, som en må anse som akseptabelt. For to år siden var min 90-årige mormor selv på besøk på hytta vår, og da kun med rullator som hjelpemiddel. Slike stier burde holde som adkomst.

Vi mener videre at planen er i strid med vesentlige punkter i kommunens retningslinjer for bygging av vei til hytter i fjellet.

Alle hytteeiere i feltet har bygd eller kjøpt hytte med den klare forutsetning av at det ikke er vei til hyttene. Det var tross alt et stort mindretall 38% som stemte nei til vei i 2016. På samme årsmøtet ble det bestemt at det skulle lages flere alternativer. Det er ikke utarbeidet flere enn ett forslag.

Prosess

Statskog skriver i sitt skriv av 18.04.2017 at det er viktig å ta seg god tid, sikre god involvering, vurdere ulike alternativer, oppnå enighet om løsninger og komme fram til løsninger som innebærer minst mulig ulempe for den enkelte hytteeier. Det skal legges vekt på næringsulempene for enkelttomter når traseen vurderes. I tillegg vektlegger Statskog at vedtektene følges.

Vi føler at dette ikke er fulgt opp av styret i hytteeierforeningen. Vi har sagt i fra at vi ikke aksepterer trafikk så nærme hytta. Det å flytte den ca 10 meter er ingen løsning for oss. Ulempene ved støy og trafikksikkerhet vil være de samme. Det er ikke framlagt noen alternativer, hverken for oss eller årsmøtet.

Det ble innkalt til befaring med 4 dagers frist i september 2017. Mange hadde ikke mulighet til å delta, og under denne befaringen var det tydelig at det ikke var rom for å korrigere eventuelle traseer i noe vesentlig grad. Etter det har det vært minimalt med kontakt fra styret.

Vi er en gruppe som har prøvd å jobbe for våre interesser -dvs. et hyttefelt uten vei. En av våre medlemmer har tatt opp følgende spørsmål som ikke er besvart av styret/utvalget:

- Hvordan ivareta de privatrettslige forholdene? Er av styret ikke ønsket utredet.
- Ikke utredet flere alternativ som ble beskrevet i utsendelsen til spørreundersøkelsen Er av styret ikke besvart.
- Hvordan er veien tenkt finansiert jmf veilovens §53-55? Ikke besvart
- Ikke utredet framtidige driftskostnader, brøyting,! Ba om at det burde være representanter fra «begge» sider i utvalget som ble opprettet. Styret nektet. Bestod kun av tilhengere for full utbygging.

Miljø og folkehelse

Vår tids største utfordring er miljøendringer grunnet menneskeskapte utslipp. En utbygging som er skissert vil gi betydelige utslipp av CO2 helt unødvendig, og som ikke gir samfunnsmessig verdi. Det er kun menneskets latskap som skal tilfredsstilles. De som i dag har behov for å få fraktet nødvendig utstyr og ting får gjort det ved hjelp av skuter på vinters tid, og da burde det ikke vært behov for bil.

Det står ingen ting om konsekvensene av økt støy. Utfordringer med støy har blitt den nye «folkesykdommen». Det er flere og flere som har utfordringer med støy i det daglige. For mange er derfor hytta et «friområde» ved at en kan komme seg bort fra støy. Det er å bemerke at det på 90 tallet ble forbudt å sette opp vindmøller i feltet p.g.a støy.

I kommunens arealplan om folkehelse står det:

«Arealplanleggingen må også fokusere på å begrense de negative konsekvenser i forbindelse med arealbruk, som blant annet er knyttet til støy, luftforurensning, stråling og ulykker. Økt fokus på sikkerhet i samfunnsplanleggingen vil bidra til færre naturkatastrofer og ulykker med færre negative konsekvenser for menneskers liv og helse. Det vil også gi bedre trygghet at en kartlegger alle relevante risiko- og sårbarhetsforhold i det arealet som planlegges utbygget».

På side 45 står det følgende:

«LNFR-områder med spesielle friluftsverdier. Friluftsliv er kilde til god livskvalitet, bedre folkehelse, gode naturopplevelser og økt miljøkunnskap, noe som er viktige bidrag til bærekraftig bruk og vern av naturverdiene.»

På side 53 og 54 om bærekraftig utvikling står det følgende:

«Bestemmelser om at: Retningslinje T-1442 (Støy i arealplanlegging) skal legges til grunn for planlegging av nye boliger og støyfølsom bebyggelse og for etablering av nye tiltak som vil gi støy til slike områder. (Støyfølsom bebyggelse er definert i T-1442 kapittel 6 som bolig, skole, barnehage, helseinstitusjon, fritidsbolig, kirke og andre bygg med religiøs karakter, kulturbygg og andre bygninger med tilsvarende bruksformål. Lydkravene i teknisk forskrift gjelder imidlertid også for andre typer bygninger med støyfølsomt bruk, som kontorer og overnattingssteder.) I områder der støysonen foreligger skal disse innarbeides i arealplaner for støyfølsom bebyggelse. Ved planlegging av ny støyende virksomhet eller utvidelse av slik virksomhet skal tiltakshaver utarbeide støysonenkart.»

« I Stortingsmelding nr. 39 fra 2000-2001 kan du lese følgende:

«Stillhet, fred og ro er de vesentligste kvalitetene for friluftslivet. Det er grunn til å tro at verdien av disse kvalitetene bare vil øke i dagens samfunn der hverdagen for mange er preget av støy, stress og mas. Regjeringen vil legge stor vekt på å ivareta muligheten til å oppleve stillhet, fred og ro. Stillhet kan på mange måter ses på som en truet ressurs.»

De fleste fritidsboliger er dårligere isolert enn en ordinær bolig, noe som igjen medfører at opplevelse av støy er annerledes. I tillegg er det for mange slik at en av de viktige verdiene av å være på hytta er opplevelsen av «stillhet». Biltrafikk, selv om den kan sies å være beskjeden relativt sett, vil for mange oppleves som en «krenkelse» av naturopplevelsen og stillhet som for mange er en viktig verdi.

Vi mener at en slik omfattende reguleringsplan er i strid med det som står i kommunens arealplan om dette temaet.

Argumentasjon om at med vei til hytta så blir hytta mere brukt er ikke det samme som at folk tar naturen mere i bruk. Dessverre vil nok veien representere negative miljømessige konsekvenser for både naturen og mennesker.

Skiløyper: I dag er det etablert et flott tilbud i samarbeid med Røde Kors om oppkjøring av skiløyper i området. I Finnvola går disse traseene i hovedsak langs dagens stier. Med vinterbrøytet vei, må det legges løyper andre steder. Disse løpene vil da måtte krysse veisystemet på flere plasser, blant annet i bakker. Det vil betyding for sikkerhet for alle skiløpere i området.

Parkering, veistandard og bredde

Veien er tenkt bygd i forbindelse med dagens stisystem. Dagens stier er ca. 1,2-1,5 m bredde, med en utvidelse på ca. 1-1,5 meter. Dvs total bredde 2,5-3 meter.

Det betyr at to biler ikke kan møtes. På så lange strekninger som det her er må det da anlegges møteplasser. Disse må tegnes inn på kartet.

I planen åpnes det for at det etableres parkeringsplasser ved den enkelte hytte. I kommunens arealplan står det at det kan avsettes inn til 15m². Dette bør framgå av reguleringsplanen. I tillegg står det ingen ting om hvilken standard veien skal ha, men at det argumenteres om at både brannbiler og septikkbiler skal kunne bruke veien. Det innebærer at veiene må kunne tåle en totalvekt på minst 30 tonn. En slik vekt av både nødvendig bærelag og kjøretøy vil få betydning for veien flere steder da dagens stier mange steder er bygd på myr. Planen sier at det ikke gis tillatelse til å drenere mer enn det er gjort i dag. En vei med nødvendig bærelag vil

skape en barriere for overflatevannføring som igjen vil medføre at vann kan ta nye veier og påvirke både naturen i området og enkelte hyttetomter. Hvis det skal forebygges kan ikke veiens toppdekke ligge høyere enn område rundt.

Kommunens arealplan/ fortetting.

Feltet slik det framstår i dag må anses som å være et hyttefelt med spredt bebyggelse. I kommunens arealplan (S27) står det at en skal fortette i eksisterende hyttefelt framfor å bygge ut nye områder. Vi er kjent med at det er planer for utbygging av nye hyttefelt i Sandvika-området. Hvorfor følger ikke kommunen sin egen plan om at det først skal fortettes? Statskog har selv sagt at det er potensiale for fortetting i Finnvola Sør, selv om de ikke har planer om det i dag. Reguleringen er etter vårt syn også på dette punktet i konflikt med kommunens arealplan.

Mangler i planen og krav om endringer.

- Det må fremgå av planen hvilken aksellast veien skal tåle. Dette er av stor betydning for hvordan veien skal bygges.
- Det må fremgå av planen antall og plassering av møteplasser.
- Veien som går rett øst vil få en skarp sving/avkjørsel på toppen av en bratt bakke. Dette blir et meget uoversiktlig område hvor 2 veier møtes i et kryss og vil kunne utgjøre en fare for både gående og kjørende.
- Det må lages flere alternativ som opprinnelig lå i styrets forslag, og som Statskog i brev til styret har anmerket.

Andre forhold

Fylkesmannen har i forbindelse med søknad om bygging av vei til 5 hytter i Finnvola Øst påpekt risikoen for «presedens» i andre hyttefelt. Hvis en slik omfattende utbygging som er forespeilet i planen blir vedtatt vil nok en naturlig konsekvens være at også hytteiere i Finnvola Midtre vil starte en lignende prosess. Hvordan vil da naturen og miljøet i Finnvola-området da bli seende ut? Vi har i dag et unikt hyttefelt godt lagt til rette for friluftutøvelse. En omfattende utbygging vil endre disse kvalitetene for alltid.

Vi har sammen med flere andre hytteiere fått en juridisk uttalelse fra vår advokat. Det vil vurderes å fremme saken rettslig for å få den prøvd i forhold til vedtektene og de planer og retningslinjer som kommunen selv har vedtatt skal gjelde.

Kommentar:

Endringen som planer hjemler endrer bruken av hytteområdet. Det at det bygges veger til hyttene medfører terrenginngrep, men friuftsområde inne i feltet berøres ikke av planendringer. Det bemerkes videre at vegene bygges med breddeutvidelse og bedret bæring(i følge tiltakshaver) på eksisterende stinett.

Det er kartlagt konsekvenser for naturmangfold, og det er gjort noen tilpasninger for ikke å bygge veg på rikmyr. I store deler av året vil det være sporadisk bruk av hyttene, og den økning av trafikk forbi hyttene vil representerer en svært begrenset ÅDT.

Plan og bygningsloven er klar på at det plan og bygningsmyndigheten ikke skal ta stilling til privatrettslige forhold.

Bernt J Aglen 28.01.2019:

Vi satte opp vår hytte (nr.38) i Finnvola sør år 1995-1996. Vi er meget godt fornøyd med hyttefeltet som det er i dag. Avkjørsel fra Åbovegen til felles parkeringsplass og derfra med gruset stier. Vi er sterkt imot ny regulering med bilveger inn til hver enkel hytte. Dette vil

forringe opplevelsen i et hyttefelt som ligger i et område med villmarkspreg. Dette vil bli et altfor stort naturinngrep som ikke er reversibelt i et myrlendt landskap. Viser til Arealplan Verdal 2011-2020 fritidsbebyggelse side 28 og Støy Luftforurensing side 54. Vi viser også til Retningslinjer for vegbygging til hytter i fjellet og mener reg.planen i vesentlige punkter strider mot denne.

Kommentar:

Verdal kommune behandler en privat reguleringsplan med bakgrunn i styrevedtak som representerer et flertallsvedtak. Det er klart at vegsystem endrer bruken og trafikkbilde, men det er kartlagt naturinteresser, og regulert friluftsområde er ivaretatt. Retningslinjer for hyttebygging i fjellet er lagt til grunn og opplyst om til utbygger i oppstartsmøte. Det er i tillegg tatt inn i bestemmelsene at retningslinjene skal hensyntas.

Harald Fanum og Anne Grete Wold 27.01.19:

Vi er festere og hytteiere i Finnvola sør (tomt nr. 67, en av hyttene som er lengst unna parkering – ca 600 meter), og vil innledningsvis markere at vi er imot etablering og utbygging av bilveger i hyttefeltet. Å erstatte dagens stier med bilveg vil være et svært stort inngrep i hyttefeltets særpreg og villmarkspreg, og vil for oss ha stor betydning for hvordan vi opplever feltet som et sted for naturopplevelser og rekreasjon.

Da vi kjøpte hytta vår i 2011, var det i stor grad fraværet av veg i feltet som gjorde at vi fant området attraktivt. Fravær av motorstøy og trygghet for at barn og andre kan bruke området med forvisning om å unngå trafikk er en betydelig verdi i et såpass nytt og tettbygd hyttefelt. I tillegg er det også en betydelig kvalitet at vi opplever stillhet og ro uten forstyrrende biltrafikk og annen motorisert støy.

Som det er beskrevet i Verdal kommune sin arealplan 2011-2020, er det noe omstridt med veger i felt med villmarkspreg. Slik vi ser det vil feltet mistet mye av sin særegenhet og identitet dersom det åpnes for veger. I kommuneplanens samfunnsdel for Verdal kommune som ble vedtatt i 2014, og som skal være førende for arealplanen til kommunen, er følgende beskrevet: Visjonen vår legger føringer for at vi skal strekke oss mot god livskvalitet og god helse for innbyggerne i Verdal og Levanger. I tillegg beskriver noen av strategiene i samfunnsplanen at man skal «Legge til rette for og stimulere til sunne levevaner», «Gjøre det enklere og mer attraktivt å gå og sykle» og «Legge til rette for lek, aktivitet, kultur- og naturopplevelser og fritidstilbud for alle uavhengig av alder og funksjonsnivå».

Med dagens utforming representerer Finnvola sør disse strategiene på en utmerket måte. Feltet har et godt utbygd nettverk av stier som muliggjør både korte og lange turer for de aller fleste, uavhengig av alder og funksjonsnivå. Slik Finnvola sør i dag er utformet innbyr stiene i feltet til allsidig hverdagsaktivitet i et flott naturmangfold. Skulle dagens stier bli erstattet med veier vil det begrense aktivitetsmuligheter, og det vil skapes unødvendig støy som følger med motorisert ferdsel. Feltet er dessuten anlagt slik at de fleste festerne kan ta seg ut i uberørt natur uten krysning av veger. Med bilveger i stedet for dagens stier, som i tillegg skal holdes åpne på vinters tid, vil det for de aller fleste være umulig å ta seg ut i friluftsområdene uten at en må krysse en eller flere veger.

Vi mener det må utarbeides alternative forslag til vegutbygging langs dagens sti-traseer. En oppgradering og forlengelse av de eksisterende stiene i feltet vil gi en betydelig bedring av adkomsten for alle, og til alle hyttene. I tillegg vil dette gi betraktelig mindre kostnader for alle,

og betydelig mindre inngrep i naturen. En så omfattende vegutbygging som er skissert, vil kunne få konsekvenser for hytteeiere som har lav betalingsevne og som på lengre sikt vil måtte bidra til vesentlig større felles driftskostnader for vegvedlikehold og snøbrøyting. Vi ønsker at Finnvola sør fortsatt skal være et hyttefelt for alle, ikke bare for de med høy betalingsevne. Verdal kommune bør ta dette inn i vurderingene ved behandling av reguleringsplanen, da det må være i kommunens interesse at også hytteeiere (eller potensielle hytteeiere) med lavere betalingsevne kan ha mulighet for å eie hytte i Verdal kommune.

Vi vet at kostnader til utbygging og drift av vegene, og hvordan kostnader skal fordeles iht. Veglovens §§53-55 (den som har kortest vei betaler minst, og den som har lengst vei betaler mest), ikke er noe som reguleringsplanen omhandler og som er noe hytteeierforeningen selv må ta ansvar for. Vi ønsker likevel å bemerke at styret for hytteforeningen i Finnvola sør –som har vært pådriver for vegutbyggingen – har vært svært utydelig på hvordan de reelle og totale kostnadene for både selve utbyggingen og for drift av vegen blir og hvordan dette skal fordeles mellom hytteeierne.

Derfor har disse forholdene stor betydning for hvordan (eller om) reguleringsplanen blir vedtatt. Reguleringsplanen mangler tydeliggjøring av hvilken aksellast vegen skal tåle og har en mangelfull vurdering av hvor bred vegen kan/bør være. Det reelle kostnadsbildet sett i lys av framtidig drift/vedlikehold er derfor ikke framlagt for hytteeierne, noe som er svært uheldig.

Vi håper at Verdal kommune v/ Komite plan- og samfunn gjennom sitt vedtak kan rette et tydelig krav til styret i hytteforeningen i Finnvola sør, eventuelt også til Statskog, om at disse forholdene blir tydeliggjort, og at det blir gjort reelle kostnadsberegninger både i forhold til utbygging og drift av vegene – og at forholdet til veglovens §§ 53-55 blir tydeliggjort i forkant av en eventuell utbygging. På den måten kan alle hytteeierne få mulighet til å vurdere kost/nytte av vegutbyggingen for sin del.

Alt i alt vil en ny reguleringsplan med bilveger i Finnvola sør gi en vesentlig forringelse av vår hyttes og hele områdets bruks- og rekreasjonsverdi, og vi håper derfor at Verdal kommune ikke vedtar reguleringsplanen slik den er framlagt.

Kommentar:

Når det gjelder kostnader til drift og vedlikehold av veger er dette et privatrettslig forhold som ikke reguleringsplanen skal håndheve. Det vises til øvrige kommentarer i saksframlegget for å besvare de offentligrettslige spørsmål.

Kari og Arne Kvistad 18.01.19:

Vi er sterkt i mot at det bygges vei etter forslaget i reguleringsplanen. Vi mener at dagens løsning med felles parkering og stier fungerer godt og ivaretar på en god måte våre behov. Bygging av veier slik det er inntegnet vil etter vår mening bety at feltet ødelegges ved at trafikk vil påføre oss uønsket støy og utfordringer med trafiksikkerhet.

Planen er etter vår mening også mangelfull og tar ikke hensyn til vesentlige punkter i kommunens arealplan og kommunens rettingslinjer for bygging av veier til hytter i fjellet. Skulle en slik dramatisk utbygging bli realitet vil feltet etter vår mening ødelegges og da for all fremtid.

Alle hytteeiere i feltet har kjøpt eller bygd sin hytte under den klare forutsetning om at det ikke er vei. At vi som da ikke ønsker vei skal bli påtvunget en slik dramatisk utbygging mener vi er feil. Det var tross alt 30 hytteeiere som ikke ønsket vei. Slik vi ser det er det også i strid med foreningens vedtekter. Det er også blitt sagt at det skulle være flere alternativer. Det kan vi ikke se er lagt fram. Vi synes også at hele prosessen har vært for dårlig at vi ikke har fått reelle muligheter til å komme med forslag. Viser ellers til innsigelse levert den 4.10.2017.

Kommentar:

Merknaden tas til orientering. Forhold som merknaden fremsetter vurderes besvart i øvrige kommentarer.

Agnar Guttormsen 01.02.19:

I 1990-91 investerte vi i hytte på fjellet for å finne ro og rekreasjon, og ikke minst for å kunne nyte naturskjønne omgivelser uten veier og motorstøy som vi opplever nok av i hverdagen.

Hyttefeltet ligger i lettкупert terreng med fjellrabber ikledd en og annen lav fjellfuru. Vannspeil på myrdammer pynter opp til det fullkomne. Området er en naturperle av de sjeldne som og har lett tilgang til åpent fjellandskap på begge sider langs landegrensen. Vi ønsker fortsatt fritt leide til fjellet i framtiden uten å måtte forsere brøytekanter 2 gang både på oppover tur og nedover tur. Ender vi opp med bilveier blir brøytekanterne for all framtid en kvalitetsforringelse for alle skiløpere, med og uten pulk. Og på barmark mister vi tur og trimmuligheter langs myke Skogsveier. Men ulempene er så mye, mye mer. Det er tydelig beskrevet fra a-å av hytteiere med motforestillinger. Jeg avstår derfor gjentakelser.

I kommuneplanens samfunnsdel som er førende for arealplanen er visjonen «Livskvalitet og vekst» nedtegnet. Visjonen legger føringer for god livskvalitet og god helse. Det er og nedtegnet at det skal tilrettelegges og stimuleres til sunne levevaner hos befolkningen. Logistikk er derfor helt fraværende dersom det gis fritt leide for veiutbygging i fritidsområder som unødig forventes skal vike for bekvemmelighetens skyld.

Med tanke på større biler som til tider skal trafikkere veiene kreves det en mer oppdatert veistandard enn skissert i utgangpunktet. Det innebærer minimum 4,5-5 meters veibredde og 30tonns akseltrykk. D.v.s minst et 30 cm. lag med pukk, samt bæresikt med grus på ca. 20 cm. I tillegg må senkninger i terrenget oppfylles for å oppnå en slakere oppstigning i bratte bakker. Og hva blir så prisen? Uansett skal dette bli et interessant veibudsjett å få fram i dagslyset. Kostnader for utarbeidelse av møteplasser og snuplasser tilkommer.

Det framlagte reguleringsforslag spøker for at raseringen av Finnvola Sør kan bli iverksatt. Dersom det blir utfallet tar jeg høyde for salg av hytta, og vil da sannsynligvis forsøke å finne en kjøper som har sans for urbanisering i fjellområder. Mitt krav forutsetter at det finansieres etter veilovens §53-55. Mitt krav oversendes Jordskifteretten idet øyeblikk at vedtak om utbygging er fattet.

Kommentar:

Når det gjelder vegstandard så har planmyndigheten forespurt tiltakshaver om dette, og det er beskrevet i kommunens kommentar til Pedersen.

Tore og Eva Wold 28.01.2018:

Vi bygde vår egen hytte i Finnvola Sør i 1994-95.

Det var nettopp på grunn av feltets flotte beliggenhet med nær tilgang til gode utfartsområder og at det ikke var veier inn i feltet som for vår del gjorde at vi kjøpte tomte.

At det ikke var veier inn i feltet var for oss meget positivt i forholdt til bl.a støy og at en hadde tilgang til naturen i området uten å krysse veier.

Hvis vi hadde ønsket vei til hytta, kunne vi kjøpt tomt i Sandvika-området som da også var under utbygging med veier inn til hyttene.

Verdien av at det ikke er veier til hyttene er for oss av vesentlig betydning. Det gir muligheten for å oppleve ro og stillhet på en helt annen måte enn om det hadde gått veier i feltet, og er for oss svært viktig i forholdt til opplevelsen av livskvalitet når vi oppholder oss på hytta. I tillegg kan en slippe barn ut til fri leik sommer som vinter uten at en har behovd å tenke på trafikk.

Reguleringsforslaget slik det foreligger oppleves for oss dramatisk. Veien går relativt nært hytta (mindre enn 30 meter), og det er ingen skjerming fra veien mot hytta. I tillegg må vi passere veien når vi skal utpå turer, noe vi er ganske mye.

Trafikksikkerhetsmessig vil framtiden bli noe helt annet enn i dag. At vi i dag kan slippe små barn ut for å leike sommer som vinter uten å ta hensyn til biltrafikk vil da være over. Det opplever vi og flere andre i feltet som et paradoks i dag. Vi vil få en annen hverdag på hytta med mere støy og forstyrrelser enn i dag. Uansett hvor vi oppholder oss på hytta så ser vi veier.

Det vil for oss gi en vesentlig forringelse av det å være på fjellet og vil for oss være en uakseptabel løsning. Vi vet at når det anlegges veier til hyttene så blir bilen mere brukt, og at trafikken i feltet må forventes å øke. Trafikken vil genere støy og støvplager som vi nå ikke har, samtidig som at vi får et trafikkbilde som de med små barn og barnebarn må ta hensyn til når de er på hytta.

Feltet har tross alt 90 hytter og er et av de største hyttefeltene i kommunen, om ikke det største.

Slik vi ser planen er den dramatisk og en ser at hyttefeltet slik det ligger ikke er laget for vei inn til alle hyttene. Nærmere 4 km med ny vei, eller nesten 8 km medregnet alle avkjørsler vil få betydelige konsekvenser for feltet.

Feltet ble i sin tid utformet slik at det svært godt klarer å kombinere fritidsbebyggelse med naturopplevelse og miljøhensyn. Dette kan nå bli ødelagt. Feltet er rett og slett ikke tilrettelagt for omfattende veibygging. Finnvola Sør er etter vår mening et felt som i dag svært godt ivaretar gode naturopplevelser med relativ praktisk tilgang til hyttene. Det er et godt opparbeidet stisystem (som sikkert kan bli bedre) og relativ kort avstand fra parkering. Til den hytta som ligger lengst unna parkering er det ca. 9-10 min. gange, som en må anse som akseptabelt.

Vi mener at planen er i strid med vesentlige punkter i kommunens retningslinjer for bygging av vei til hytter i fjellet.

Alle hytteeiere i feltet har bygd eller kjøpt hytte med den klare forutsetning av at det ikke er vei til hyttene. Det var tross alt et stort mindretall 38% som stemte nei til vei i 2016. På samme årsmøtet ble det bestemt at det skulle lages flere alternativer. Det er ikke utarbeidet flere enn 1 forslag.

Prosess

Statskog skriver i sitt skriv av 18.04.2017 at det er viktig å ta seg god tid, sikre god involvering, vurdere ulike alternativer, oppnå enighet om løsninger og komme fram til løsninger som innebærer minst mulig ulempe for den enkelte hytteeier. Det skal leies vekt på nærmiljøet som er for enkelttomter når traseen vurderes. I tillegg vektlegger Statskog at vedtektene følges.

Vi føler at dette ikke er fulgt opp av styret i Hytteeier foreningen.

Vi har sagt i fra at vi ikke aksepterer trafikk så nærme hytta. Det å flytte den 10 meter er ingen løsning for oss. Ulempene ved støy og trafikksikkerhet vil være de samme.

Det er ikke framlagt noen alternativer, hverken for oss eller årsmøtet.

Det ble innkalt til befaring med 4 dagers frist i september 2017. Mange hadde ikke mulighet til å delta, heller ikke vi.

Etter det har det vært minimalt med kontakt fra styret.

Forslaget om flytting av veien som går forbi vår hytte er ikke skissert oss tidligere, bare en telefonisk henvendelse om at en flytter veien noen meter. Dvs. at en flytter veien ut på ei myr.

Jeg har tatt opp følgende som ikke er besvart av styret/utvalget:

- Hvordan ivareta de privatrettslige forholdene? Er av styret ikke ønsket utredet.
- Ikke utredet flere alternativ som ble beskrevet i utsendelsen til spørreundersøkelsen

- Er av styret ikke besvart.
- Hvordan er veien tenkt finansiert jmf veilovens §53-55?
- Ikke besvart
- Ikke utredet framtidige driftskostnader, brøyting,!
- Ikke besvart
- Ba om at det burde være representanter fra «begge» sider i utvalget som ble opprettet. Styret nektet.
- Bestod kun av tilhengere for full utbygging.

Miljø og folkehelse

Vår tids største utfordring er miljøendringer grunnet menneskeskapte utslipp. En utbygging som er skissert vil gi betydelige utslipp av CO2 helt unødvendig, og som ikke gir samfunnsmessig verdi. Det er kun menneskets latskap som skal tilfredsstilles. Utbygginga er bl.a begrunnet med at verdien av hyttene øker. For mange av oss er det bruksverdien som er av betydning. Den vil for oss bli vesentlig dårligere. Det står ingen ting om konsekvensene av økt støy. Utfordringer med støy har blitt den nye «folkesykdommen». Det

er flere og flere som har utfordringer med støy i det daglige. For mange er derfor hytta et «friområde» ved at en kan komme seg bort fra støy. Det er å bemerke at det på 90 tallet ble forbudt å sette opp vindmøller i feltet p.g.a støy.

I kommunens arealplan om folkehelse står det:

«Arealplanleggingen må også fokusere på å begrense de negative konsekvenser i forbindelse med arealbruk, som blant annet er knyttet til støy, luftforurensning, stråling og ulykker. Økt fokus på sikkerhet i samfunnsplanleggingen vil bidra til færre naturkatastrofer og ulykker med færre negative konsekvenser for menneskers liv og helse. Det vil også gi bedre trygghet at en kartlegger alle relevante risiko- og sårbarhetsforhold i det arealet som planlegges utbygd».

På side 45 står det følgende:

«LNFR-områder med spesielle friluftsverdier. Friluftsliv er kilde til god livskvalitet, bedre folkehelse, gode naturopplevelser og økt miljøkunnskap, noe som er viktige bidrag til bærekraftig bruk og vern av naturverdiene.

På side 53 om 54 om bærekraftig utvikling står det følgende:

«Bestemmelser om at: Retningslinje T-1442 (Støy i arealplanlegging) skal legges til grunn for planlegging av nye boliger og støyfølsom bebyggelse og for etablering av nye tiltak som vil gi støy til slike områder. (Støyfølsom bebyggelse er definert i T-1442 kapittel 6 som bolig, skole, barnehage, helseinstitusjon, fritidsbolig, kirke og andre bygg med religiøs karakter, kulturbygg og andre bygninger med tilsvarende bruksformål. Lydkravene i teknisk forskrift gjelder imidlertid også for andre typer bygninger med støyfølsomt bruk, som kontorer og overnattingssteder. I områder der Støysonekart foreligger skal disse innarbeides i arealplaner for støyfølsom bebyggelse. Ved planlegging av ny støyende virksomhet eller utvidelse av slik virksomhet skal tiltakshaver utarbeide støysonekart.»

« I Stortingsmelding nr. 39 fra 2000 - 2001 kan du lese følgende;

«Stillhet, fred og ro er de vesentligste kvaliteter for friluftslivet. Det er grunn til å tro at verdien av disse kvalitetene bare vil øke i dagens samfunn der hverdagen for mange er preget av støy, stress og mas. Regjeringen vil legge stor vekt på å ivareta muligheten til å oppleve stillhet, fred og ro. Stil/het kan på mange måter ses på som en truet ressurs.»

De fleste fritidsboliger er dårligere isolert en ordinær bolig. Dvs. at opplevelse av støy er annerledes. I tillegg er det for mange slik at en av de viktige verdiene av å være på hytta er

opplevelsen av «stillhet». Biltrafikk, selv om den kan sies å være beskjedent relativ sett vil for mange oppleves som en «krenkelse» på naturopplevelsen og stillhet for mange er en viktig verdi.

Vi mener at en slik omfattende reguleringsplan er i strid med det som står i kommunens arealplan om temaet.

Argumentasjon med at med vei til hytta så blir hytta mere brukt er ikke det samme som at tar naturen mere i bruk, men kan få store miljømessige konsekvenser for både naturen og mennesker.

Skiløyper: I dag er det etablert et flott tilbud i samarbeid med Røde Kors om oppkjøring av skiløyper i området. I Finnvola går disse traseene i hovedsak langs dagens stier. Med vinterbrøytet vei, må det legges løyper andre steder. Disse løpene vil da måtte krysse veisystemet på flere plasser, blant annet i bakker. Det vil betyding for sikkerhet for alle skiløpere i området.

Parkering veistandard og bredde

Veien er tenkt bygd i forbindelse med dagens stisystem. Dagens stier er ca 1,2-1,5 m bredde, med en utvidelse på ca 1-1,5 meter. Dvs total bredde 2,5-3 meter. Det betyr at 2 biler ikke kan møtes. På så lange strekninger som det her er må det da anlegges møteplasser. Disse må tegnes inn på kartet.

Veien som går rett øst vil få en skarp sving/avkjørsel på toppen av en bakke. Dette blir et meget uoversiktlig område hvor 2 veier møtes. På vinteren legges det normalt en stor snøfonn i denne bakken. Derfor mener vi at det er bedre at krysset flyttes lengre inn på flata.

I planen åpnes det for at det etableres parkeringsplasser ved den enkelte hytte. I kommunens arealplan står det at det kan avsettes inn til 15m². Dette bør framgå av reguleringsplanen.

I tillegg står det ingen ting om hvilken standard veien skal ha, men at det argumenteres om at både brannbiler og septikbiler skal kunne bruke veien. Det innebærer at veiene må kunne tåle en totalvekt på minst 30 tonn(akseltrykk på ca 10 tonn). En slik vekt av både nødvendig bærelag og kjøretøy vil få betydning for veien flere steder da dagens stier mange steder er bygd på myr.

Planen sier at det ikke gis tillatelse til å drenere mere en det er gjort i dag. En vei

med nødvendig bærelag vil skape en barriere for overflatevannføring. Dvs. at vann kan ta nye veier og påvirke både naturen i området og enkelte hyttetomter. Hvis det skal forebygges kan ikke veiens toppdekke ligge høyere en område rundt. Dvs. at det må til en betydelig masseutskiftning i forhold til dagens sti. Vi har opplevd i forhold til dugnader hvor 4-hjulinger er brukt at stiene ikke har tålt belastningen.

Kommunens Arealplan/ fortetting:

Feltet slik det framstår i dag må anses som å være et hyttefelt med spredt bebyggelse.

I kommunens arealplan(S27) står det at en skal fortette i eksisterende hyttefelt framfor å bygge ut nye områder. Vi er kjent med at det er planer for utbygging av nye hyttefelt i Sandvika området. Hvorfor følger ikke kommunen sin egen plan om at det først skal fortettes. Statskog har selv sagt at det er et potensiale for fortetting i Finnvola Sør, selv om de ikke har planer om det idag. Reguleringen er etter vårt syn og på dette punktet i konflikt med kommunens arealplan.

Mangler i planen og krav om endringer:

- Det må fremgå av planen hvilken aksellast veien skal tåle. Dette er av stor betydning for hvordan veien skal bygges.
- Det må fremgå av planen hvor mange og plassering av møteplasser.

- Veien som går rett øst vil få en skarp sving/avkjørsel på toppen av en bratt bakke. Dette blir et meget uoversiktlig område hvor 2 veier møtes i et kryss og vil kunne utgjøre en fare for både gående og kjørende, spesielt på vinteren med store brøytekanter.
- Det må lages flere alternativer som opprinnelig lå i styrets forslag, og som Statskog i brev til styret har anmerket.

Andre forhold

Fylkesmannen har i forbindelse med søknad om bygging av vei til 5 hytter i Finnvola Øst påpekt risikoen for «presedens» i andre hyttefelt. Hvis en slik omfattende utbygging som er foreskrevet i planen blir vedtatt vil nok en naturlig konsekvens være at også hytteiere i Finnvola Midtre vil starte en lignende prosess. Hvordan vil da naturen og miljøet i Finnvola-området da bli seende ut? Vi har i dag et unikt hyttefelt godt lagt til rette for friluftutøvelse. En omfattende utbygging vil endre disse kvalitetene for alltid.

Vi har sammen med flere andre hytteiere fått en juridisk uttalelse fra vår advokat. Det vil vurderes å fremme saken rettslig for å få den prøvd i forhold til vedtektene og de planer og retningslinjer som kommunen selv har vedtatt skal gjelde.

Vi også innser at om det skulle ende med bygging etter reguleringsforslaget, så vil nok også vi motvillig melde oss på vei, men da med krav om at den finansieres etter veilovens §53-55. Dette kravet vil bli oversendt Jordskifteretten i det øyeblikk at vedtak om bygging er fattet.

Kommentar:

Innkjørsel til hyttene vil kunne fungere som møteplasser. Det er innregulert snuplasser etter offentlig ettersyn. Det er gitt en åpning i bestemmelsene for kunne ta stedlig tilpasning såfremt det reduserer terrenginngrep og ivaretar naturmangfold. Når det gjelder øvrig forhold i merknaden så vises det til at vegbygging er et flertallsvedtak i styre. Planmyndigheten har gjennom sin saksbehandling søkt å ivareta de offentlige interessene i planen.

Endringer etter høring

I samråd med tiltakshaver er det etter høring og offentlig ettersyn gjort følgende endringer i plandokumentene:

Planbeskrivelse

Endret Ros- analyse

Plankart

Inntegning av snuplasser, trafo, pumpestasjon og frisiktsone mot Jamtlandsvegen

Bestemmelser:

Tilført to nye arealkategorier under bebyggelse og anlegg:

- Energianlegg
- Vannforsyning

Nye punkt i bestemmelsene:

3.1

Parkering for hytteeiere og gjester skal skje ved hytta eller i privat avkjørsel

3.2

Energianlegg

Området omfatter eksisterende trafo.

3.3

Vannforsyningsanlegg

Området omfatter eksisterende pumpestasjon og renseanlegg for drikkevann

4.1

Er endret og tilført at at tillates etablert privatveg/adkomst inn til hyttene. Det er lagt til at traseen kan justeres for å redusere terrenginngrep, og ved andre behov for endringer. Dette skal skje i samråd med velforening.

4.2

Det er tilført presiseringer om at veger skal i hovedsak legges i eksisterende sti-trasser, og skal utføres med minst mulig terrenginngrep. Det er tatt inn i bestemmelsene at vegbygging skal i størst mulig grad følge kommunens retningslinjer for vegbygging i fjellet. Det er videre presisert at det ikke skal dreneres.

Det tillates ikke parkering langs felles veger og snuplasser.

Endringene i bestemmelsene er markert med rød skrift.

Vurdering sluttbehandling:

Det er mottatt 12 uttalelser. De fleste merknader fra private omfatter motstand mot vegbyggingen, og de ulemper de mener dette medfører for landskap og bruken av hytteområdet. Noen endringer har blitt gjennomført hvor blant annet noen vegstrekninger og adkomstveger har blitt flyttet. Dette er omtalt under kommunens kommentarer. En generell vurdering av merknadene fra kommunen er at det vil endre bruken av hyttefeltet. Det er et flertallsvedtak i hytteforeningen å bygge veger. Styret og forslagstiller er kjent med motstanden da den er tidlig kjent i saken. Det er foretatt naturkartlegging. Det skal ikke dreneres mer som følge av tiltaket. Forslagstiller er gjort kjent med Verdal kommunes retningslinjer for hyttebygging i fjellet som nå er innarbeidet i reguleringsbestemmelsene.

Fylkesmannen i Trøndelag har påpekt manglende Ros- analyse. Det har etter denne uttalelsen blitt laget en utvidet Ros-analyse.

Fylkeskommunen har påpekt at det mangler areal for trafo og tekniske anlegg som er innarbeidet i plankartet.

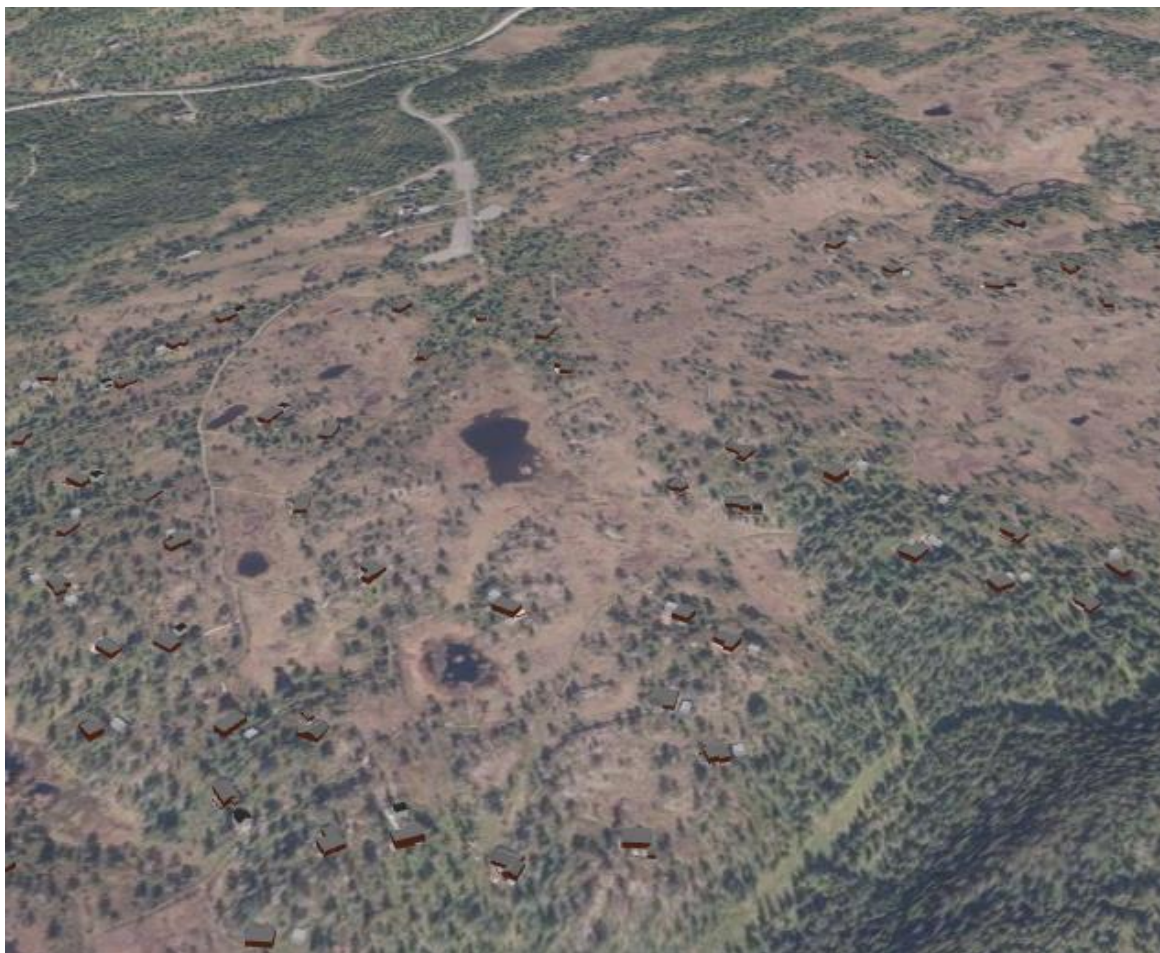
Konklusjon:

På bakgrunn av en helthetsvurdering tilrår rådmannen at revidert endringsforslag vedtas.

REGULERINGSPLAN

FINNVOLA - SØR

FINNVOLA SØR VELFORENING

PLANBESKRIVELSE

Steinkjer 05.11.2018

Innholdsfortegnelse

1. BAKGRUNN/HISTORIKK	4
1.1. Hensikten med planen	4
1.2. Forslagsstiller	4
1.3. Eiendomsforhold	4
2. PLANSTATUS	4
3. BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET	4
4. INFRASTRUKTUR	5
4.1. Veg	5
4.2. Vann	5
4.3. Avløp	5
4.4. Strøm	5
5. NATUR OG GRUNNFORHOLD	5
5.1. Naturverdier	5
5.2. Grunnforhold	6
5.3. Kulturmiljø	6
6. BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET	7
6.1. Planlagt arealbruk	7
6.2. Arealformål	7
7. VIRKNINGER OG KONSEKVENSER	9
7.1. Landskap og stedets karakter	9
7.2. Forholdet til kravene i naturmangfoldloven.	9
7.3. Trafikkforhold	11

7.4. ROS	11
8. INNKOMNE MERKNADER TIL VARSEL OM OPPSTART	11
8.1. Fylkesmannen	11
8.2. Nord-Trøndelag fylkeskommune	12
8.3. Sametinget	12
8.4. Naboer	13
8.5. Kommentarer	13

1. Bakgrunn/Historikk

1.1.Hensikten med planen

Den 22.06.88 ble det vedtatt en reguleringsplan for hytteområdet Finnvola Søndre. Planen viser privat veg, friluftsområde, jordbruk/skogbruk, felles parkering og punktfeste for 89 hytter.

Sweco Norge AS fikk i oppdrag fra Finnvola sør velforening å utarbeide reguleringsplan for området Finnvola sør hyttefelt, med tanke på anleggelse av adkomstveg til hyttene i feltet. Anleggelse av veg inn til hyttene er et ønske og behov for å gjøre hyttene mer tilgjengelig. Felles veger skal i hovedsak legges etter eksisterende grusstier, der bredden av stiene kun økes med 1 – 1,5 meter.

Reguleringsplan for «Finnvola sør, hytteområde – 1721/234/1», vil i sin helhet erstatte reguleringsplanen «Finnvola sør, hytteområde 1987011».

Alle tomtene i området er bebygd, og det er ikke planer om utvidelse/fortetting av hytteområdet.

Vegene er felles for adkomst til hyttene i området og for grunneiers virksomhet. Vegene vil deles opp i flere «parseller» og får en total lengde på ca. 3500 meter. Gjennom planen gir man hytteeierne en rett til å etablere adkomstveg til egen hytte, og ikke en plikt. Det er ikke noen tidsfrist for bygging av veg der denne er tegnet inn. Dette gjelder både felles og private veger.

Det er registrert at en del hytteeiere ikke ønsker veg til egen hytte, eller generelt veger i området. På bakgrunn av dette er det gjennomført to befaringer i terrenget for å finne best mulige løsninger på vegtraseer, spesielt der det er mest motstand. For å imøtekomme hytteeiere som ikke ønsker ferdsel forbi sine hytter er vegen lagt i god avstand fra hyttene. Noen steder har man valgt å fravike eksisterende stitraseer for å imøtekomme hytteeierens ønsker.

Det skal ved all aktivitet i området tas hensyn til eksisterende terreng og miljø/natur. Dette gjelder både veganlegg og evt. tiltak på den enkelte hytte.

1.2.Forslagsstiller

Sweco Norge AS utarbeider reguleringsplanen for Finnvola sør velforening.

1.3.Eiendomsforhold

Det regulerte området omfatter del av Statskogs eiendom gnr/bnr 234/1 med en del hytter med punktfeste.

2. Planstatus

Området reguleres av reguleringsplan «Finnvola sør, hytteområde», vedtatt 22.06.1988.

3. Beskrivelse av planområdet

Planområdet ligger på Finnvola, mellom Åbovegen (Fv. 72) og riksgrensen mot Sverige. Området har vært benyttet til hytteområde siden reguleringsplanen ble vedtatt på slutten av 1980-tallet, og er i dag fullt utbygd.

Planområdet er regulert til LNF med hyttebebyggelse og friluftsområde. Totalt omfatter planen et areal på ca. 988 daa.

4. Infrastruktur

4.1. Veg

Hyttefeltet Finnvola sør har i dag felles avkjørsel fra Fv. 72 og felles adkomstveg «Søndre Finnvola» til felles parkeringsplasser.

Figur 1 – Felles parkeringsplass

4.2. Vann

Det er boret etter grunnvann, og det er etablert pumpehus med renseanlegg for drikkevann ved parkeringsplassen. Ingen av hyttene i området har i dag innlagt vann, men ca. 70 hytter har vann på hyttevegg. Det er i tillegg etablert vannposter i området. Det er ikke tillatt med innlagt vann i hyttene før godkjent avløpsløsning er etablert.

4.3. Avløp

Det er i dag ikke etablert avløpsløsning på området.

4.4. Strøm

Hyttene i området har i dag tilgang på strøm, og de fleste er i dag tilknyttet strømmettet.

5. Natur og grunnforhold

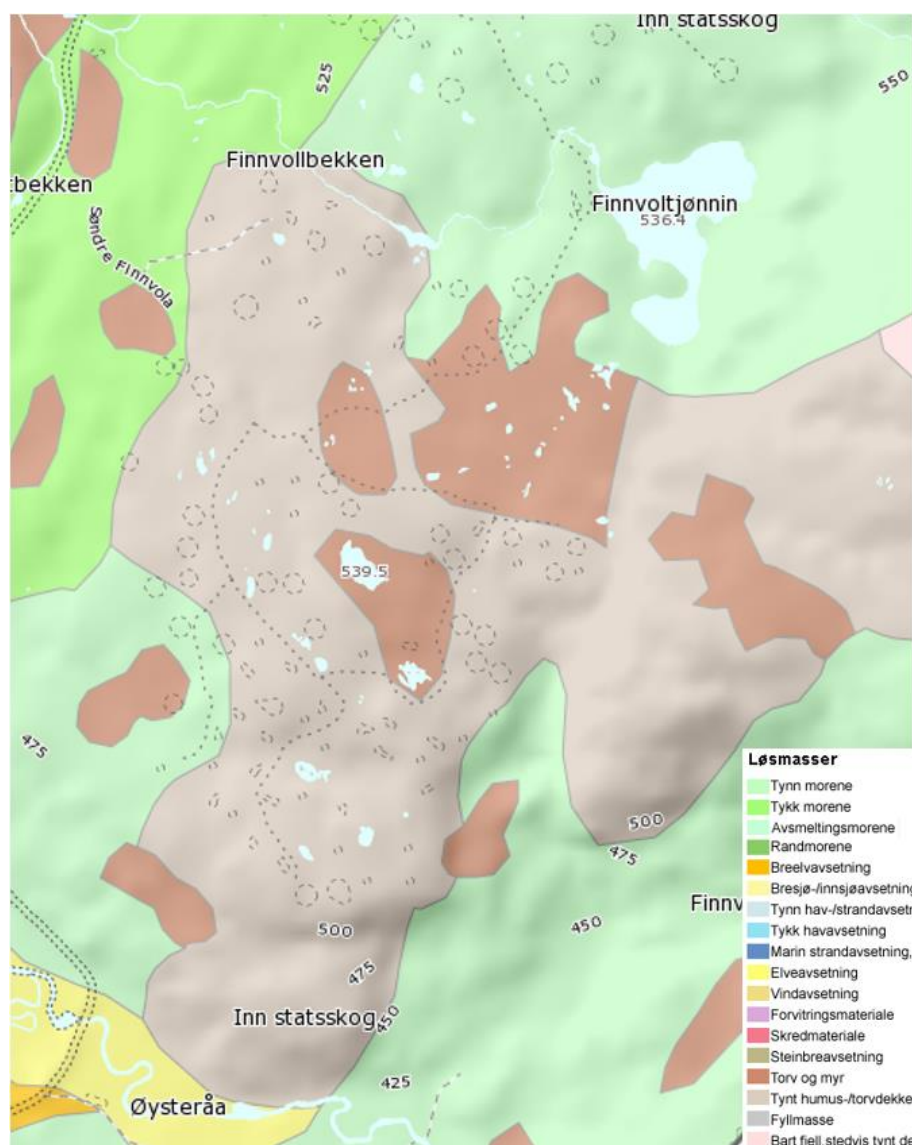
5.1. Naturverdier

Deler av området er regulert til friluftsområde, ment som et friområde der det ikke kan bygges hytter. Dette område har forblitt uendret og innehar kun noen grusstier. Det er ikke registrert naturverdier som krever spesielle tiltak. Det er gjennomført naturtypekartlegging iht. DN-håndbok 13 av Utina.

5.2. Grunnforhold

Grunnen i området består av humus-/torvdekke i tillegg til myr, iht. løsmassekart hentet fra NGU. Område med myr benyttes ikke som byggeområder.

Alle regulerte tomter er bebygd og nye veger legges lett i terrenget og i hovedsak langs eksisterende stier, så det vil ikke være aktuelt med større inngrep i terrenget. Eksisterende stier er delvis grøftet, og etablering av veg vil ikke endre grunnforhold.

Figur 2 –Kart som viser grunnforholdene (<http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>)

5.3. Kulturmiljø

Det er registrert kulturminne innenfor planområdet. I forbindelse med samisk kulturminnefonds kartlegging ble det påvist en teltplass ID-231424. Plankartet er justert iht. dette.

Figur 3 – samisk kulturminne / fredet teltplass (<https://askeladden.ra.no>)

6. Beskrivelse av planforslaget

6.1. Planlagt arealbruk

Hovedformålet for planen er anleggelse av grusveg for bil inn til de enkelte hyttene.

6.2. Arealformål

Arealet innenfor planområdet skal nyttes til:

- § 12-5. Nr 1. Bebyggelse og anlegg**
Fritidsbebyggelse
- §12-5. Nr 2. Samferdsel og teknisk infrastruktur**
Veg
Kjøreveg
Parkeringsplasser
- §12-5. Nr. 5. Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift**
Landbruksformål
Friluftsmål
- §12-5. Nr. 6. Bruk og vern av sjø og vassdrag**
Friluftsområde i sjø og vassdrag
- §12-6 Hensynssoner**
Frisikt
Høyspenningsanlegg/Strømledninger

Området ligger i sin helhet innenfor det areal som omfattes av reguleringsplanen fra 1988 og omkranses av LNF-områder og friluftareal. I vest grenser området mot Åbovegen.

Plannavnet er "Finnvola sør, hytteområde"

Planforslaget består av:

- Plankart i målestokk 1:2000 datert 25.10.2018
Reguleringsplan Finnvola sør, Verdal kommune

- Planbestemmelser datert 25.10.2018
- Planbeskrivelse datert 25.10.2018

Området er som tidligere nevnt fullt utbygd, dvs. alle regulerte tomter er bebyggt. Det vil dermed ikke bli gjennomført utbygging som vil endre feltet i større grad. Bestemmelsene er tilpasset generelle krav til hyttebygging iht. kommuneplanens arealdel, samt de siste godkjente reguleringsplaner for Sandvikaområdet. Dette gjør det mulig å bygge på hyttene i området for å tilfredsstille dagens krav til en moderne fritidsbolig for de som måtte ønske det.

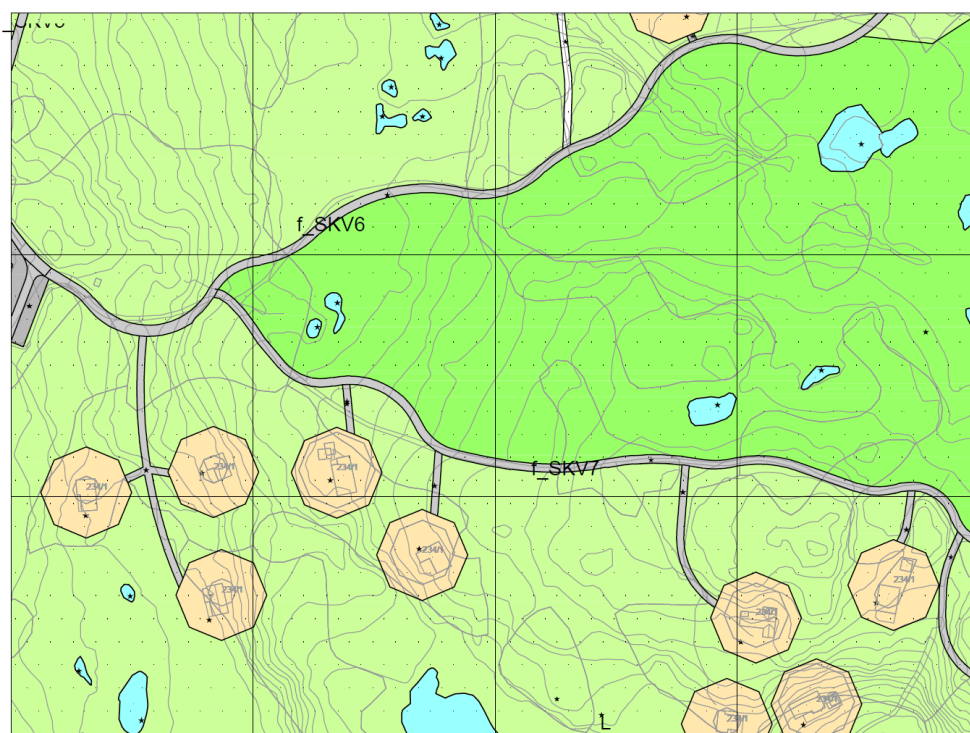
Ved å bygge ut vegnett i hele feltet vil hyttene bli mer tilgjengelige. Veger skal i hovedsak legges i eksisterende sti-traseer, og skal utføres slik at det blir minst mulig inngrep i naturen. Vegene skal i størst mulig grad følge kommunens «Retningslinjer for vegbygging til hytter i fjellet». Veger skal ikke dreneres, annet enn det som evt. er gjort i forbindelse med stier tidligere.

Private adkomster fram til hyttene er tegnet inn på plankartet. Her er det mulig med lokale tilpasninger med tanke på stigningsforhold, vegetasjon eller andre hindringer. Alternative løsninger avklares med grunneier og velforening.

Planen blir presentert i to alternativer, A og B. Dette er gjort for å imøtekomme hytteeier som ikke ønsker etablering av veg ved én enkelt hytte, hvor argument mot vegutbygging var terrenginngrep.

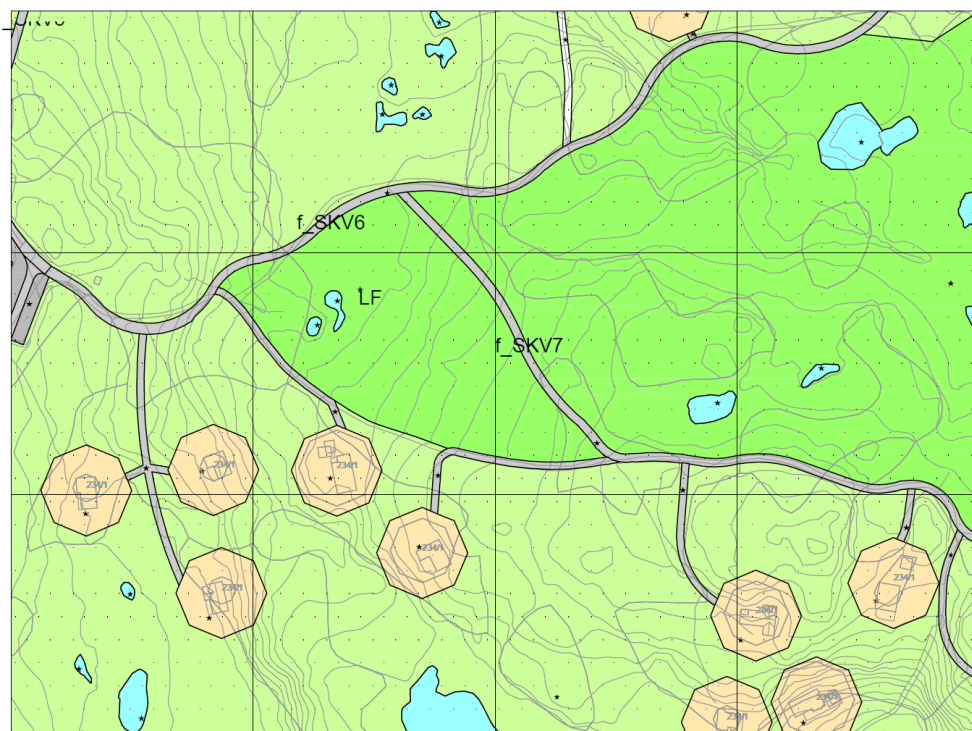
De to alternativene for det aktuelle området er presentert på bilder under.

På alternativ A er vegen forbi hytta flyttet noen meter lenger nord enn dagens stitrase for å imøtekomme hytteeiers ønske.

Figur 4 – utsnitt fra alternativ A

På alternativ B er vegen lagt på motsatt side av myra for å ta hensyn til hytteeier som ikke ønsker veg til hytta. Man må da krysse myra med vegen for å komme til hyttene som ligger på sørsida av myra. Dette alternativet deler friluftsområdet i to og medfører et større terrenginngrep, og da spesielt i myr.

Figur 5 – utsnitt fra alternativ B

LNF-områdene omfatter hele feltet, unntatt hyttebebyggelsen og vegene. Det er ønskelig at mest mulig vegetasjon opprettholdes i området, men det er mulig å fjerne trær/vegetasjon for å bevare utsikt, bedre adkomst o.l. All fjerning av vegetasjon eller andre inngrep avklares med grunneier og velforening.

Friluftsområder mot øst (mot Finnvola) beholdes fra gjeldende plan. Friluftsområdet er regulert med henblikk på allmennhetens bruk av området til friluftsliv. Det kan tillates oppført bygninger i forbindelse med dette, f.eks. gapahuk e.l. Bygging i området må avklares med grunneier og velforening.

Vinterparkering som var regulert inn ved Fv. 72 på gjeldende plan fjernes. Denne er ikke utbygd i dag, den ligger i myr og vil ikke være behov for å bygge ut denne i framtida.

7. Virkninger og konsekvenser

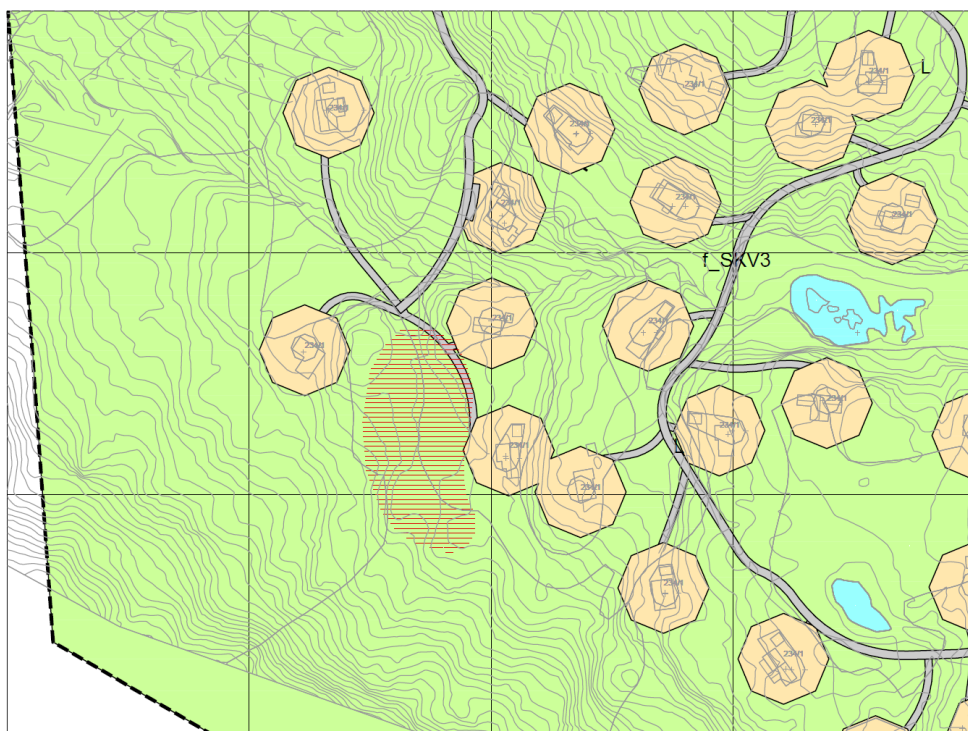
7.1. Landskap og stedets karakter

Landskapsbildet vil bli svært lite endret som følge av tiltaket da veg hovedsakelig omfatter kun en utvidelse av eksisterende grusstier.

7.2. Forholdet til kravene i naturmangfoldloven.

Vurdering naturmangfold

Planområdet er utbygd med hytter, uten at tomtene er vesentlig opparbeidet. Innenfor planområdet er det en del myr med innslag av tørre områder med furuskog, og mot vest er det del granskog. Kartlegging har påvist ett lite område med rikmyr kategori C (lokalt viktig). Dette er i utgangspunktet ikke til hinder for planlagte vegtraseer, men vi har valgt å justere en privat stikkveg slik at den går i ytterkanten av aktuell myr.

Figur 6 – kart som viser påvist rikmyr kategori C

Naturbase eller artskart viser ingen registrerte verdier i nær tilknytning til området. Det forventes ordinære viltforekomster i området rundt, som er representativt for disse delene av regionen. Planområdet kommer ikke i kontakt med noen vannforekomster som kan ha betydning for biologisk mangfold.

Nml. § 8 - kunnskapsgrunnlaget

Planområdet består av hyttefelt, landbruksområder og friluftsområder uten registrerte verdier. Det er gjennomført naturkartlegging iht. DN-håndbok 13 for regulerte veger med influensområde. Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilfredsstillende

Nml. § 9 – føre-var-prinsippet

Det kan ikke sees noe potensial for at tiltaket kan medføre betydelig påvirkning på naturmangfold. Det anses derfor ikke å være behov for å vektlegge føre-var-prinsippet i denne saken.

Tilførte masser i forbindelse i forbindelse med vegbygging vil bestå at knust fjell. Tildekking av fyllinger / skjæringer skal gjøres med stedlige masser.

Nml. § 10 – økosystemtilnærming og samlet belastning

Tiltaket vil ikke påvirke kjente områder av utpreget verdi for biologisk mangfold. Tiltaket forventes dermed å ikke ha noen betydelig påvirkning på økosystem i området eller bidra negativt til den samlede belastningen på naturmangfold i et større område.

Nml. § 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Kostnadene ved gjennomføring av avbøtende tiltak og bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder skal dekkes av tiltakshaver.

Nml. § 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Planlagte veger vil kreve en del inngrep og tungtrafikk i anleggsperioden. Når det gjelder utbygging av veger og hytter, er det i alles interesse at dette gjennomføres på en så skånsom måte som mulig.

Dette må tydeliggjøres i anbudsphase/kontrahering av entreprenør som skal utføre arbeider i området. Kravene i nml. § 12 blir ivaretatt gjennom denne prosessen.

7.3. Trafikkforhold

Utbyggingen medfører ingen trafikkøkning på Fv. 72 (Åbovegen).

Internt i feltet vil det bli endringer. Det vil uansett bli svært begrenset belastning pga. trafikken, også med tanke på støy og støvproblemer. Vegene er smale (regulert med 3,5 m bredde), det er kun blindveger (ingen gjennomkjøring) noe som tilsier lav hastighet ved kjøring i området.

Det er begrenset bruk av hyttene, med unntak av påska, så den normale belastningen pga. trafikken i området vil være svært begrenset.

7.4. ROS

Området / tiltaket er vurdert iht. sjekklister for ROS.

Området er et hyttefelt og har generelt svært liten betydning med tanke på samfunnssikkerhet. Området er kun bebyggt med private hytter, og evt. hendelser kan føre til at man ikke får benyttet disse.

Tiltaket medfører små endringer i forhold til dagens situasjon, og utløser ingen risiko forbundet med naturgitte forhold.

Når det gjelder menneskeskapte forhold, vil tiltaket medføre en svært begrenset endring risiko-situasjonen for området. Vi har sett nærmere på følgende forhold:

Naturgitte forhold:

- Området er ikke utsatt for snø- eller steinskred, utglidning eller flom.

Infrastruktur:

- Hendelser på veg, strømnnett eller vannforsyning har liten risiko for området.
- Det er smale veger, slik at det ved hendelser kan medføre heftelser ved å kjøre inn og ut fra feltet.
- Det er ikke tilstrekkelig brannvannforsyning i området. Ved etablering av veger vil det bli mulig for utrykningskjøretøyer å kjøre fram til de fleste hyttene ved evt. brann eller andre hendelser.

8. Innkomne merknader til varsel om oppstart

I forbindelse med varsel av oppstart av planarbeid er det kommet uttalelser fra sektormyndigheter og hytteiere. Disse er fra følgende.

8.1. Fylkesmannen

Landbruksavdelingen:

Ingen merknader

Miljøvern avdelingen:

Planforslaget må ta hensyn til eventuelle miljøkvaliteter i området, bl.a. biologisk mangfold, landskap og friluftsliv. Planen må vurderes etter prinsippene i §§ 8- 12 i naturmangfoldloven (nml.) av 2009 og holdes opp mot forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 i nml. Dette innebærer at konsekvensene for naturmangfoldet skal framgå av planbeskrivelsen, samt at vurderingen og vektlegging av prinsippene skal framgå av beslutningen. Da tiltakene vil kunne medføre en del

terrenginngrep med oppgraving og forflytting av masser, må dette inkludere en vurdering av fare for spredning av fremmede arter.

Området omsøkte tiltak ligger i er en del av Verdalsvassdraget som er et vernet vassdrag, og vi minner om at RPR for vernede vassdrag skal legges til grunn ved planlegging og tiltak etter PBL.

Kommunalavdelingen:

Det må gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse for planområdet jf. Plan- og bygningslovens § 4-3. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med avdekt fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. PBL § 12-6.

Reindriftsavdelingen:

Ingen merknader.

8.2. Nord-Trøndelag fylkeskommune

Planfaglig uttalelse

Vi har ingen merknader knyttet til meldingen om planoppstart og avventer nærmere vurderinger til høring av planforslag.

Kulturminnefaglig uttalelse

Fylkeskommunen har undersøkt om tiltaket er i konflikt med kulturminnelovens (kml) § 3 om automatisk freda kulturminner. Etter å ha søkt i arkiv og kulturminnedatabasen Askeladden og vurdert landskapet, kan vi ikke se at planen vil være i konflikt med automatisk freda kulturminner, jf. også kml § 8 fjerde ledd. Planområdet ble også befart i forbindelse med saksbehandling av eksisterende plan. Vi har derfor ingen merknader til det nåværende planforslaget.

Det kan likevel være ukjente automatisk freda kulturminner i området eller inn mot planområdet. Vi vil derfor minne om at dersom man i løpet av det videre arbeidet med planforslaget eller byggearbeidene oppdager hittil ikke kjente kulturminner, skal arbeidet stanses og fylkeskommunen kontaktes, jf. kml § 8 annet ledd. Dette pålegget må videreformidles til dem som skal gjøre arbeidet.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen ikke gjelder samiske kulturminner. Når det gjelder slike kulturminner, viser vi til egen uttalelse fra Sametinget.

8.3. Sametinget

Det varsles om arbeid med utarbeidelse av ny reguleringsplan for området Finnvola Sør. Den tidligere reguleringsplanen for området ble utarbeidd på slutten av 1980-tallet. På denne tiden var samisk kulturminnevern lite utbygd. Det er derfor grunn til å tro at området ikke er tilstrekkelig avklart med tanke på automatisk freda samiske kulturminner.

Det kan derfor finnes samiske kulturminner innenfor planområdet som fortsatt ikke er registrert. Sametinget må befare planen før endelig uttalelse kan gis. Befaringen må bli utført på telefri og bar mark, mest sannsynlig i løpet av feltsesongen 2018.

Befaring gjennomføres visuelt av en arkeolog i terrenget. Noen ganger kan det være behov for prøvestikk i grunnen. Disse vil fylles igjen. Eventuelle funn blir registrert og lagt inn i kulturminnedatabasen askeladden.

Ifølge kulturminnelovens § 10 skal utbygger betale for Sametingets befarings ved større tiltak. Vedlagt er budsjett for undersøkelsen (jf. Klima- og miljødepartementets retningslinjer for budsjettering). Vi understreker at dette er øvre grense for utgifter.

Vi ber om retur av underskrevet akseptskjema så snart som mulig, slik at vi kan begynne planlegging av befaringa. Tiltakshaver må også varsle grunneiere/brukere om at befaring skal gjennomføres.

Hvis søknaden trekkes ber vi om tidlig beskjed.

Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nord-Trøndelag fylkeskommune

8.4.Naboer

Flere naboer/hytteiere har kommet med merknader. Her ønskes det å beholde eksisterende trafikkforhold med felles parkering og turstier inn til hyttene. Det ønskes ikke biltrafikk, støv og støy ved sine hytter.

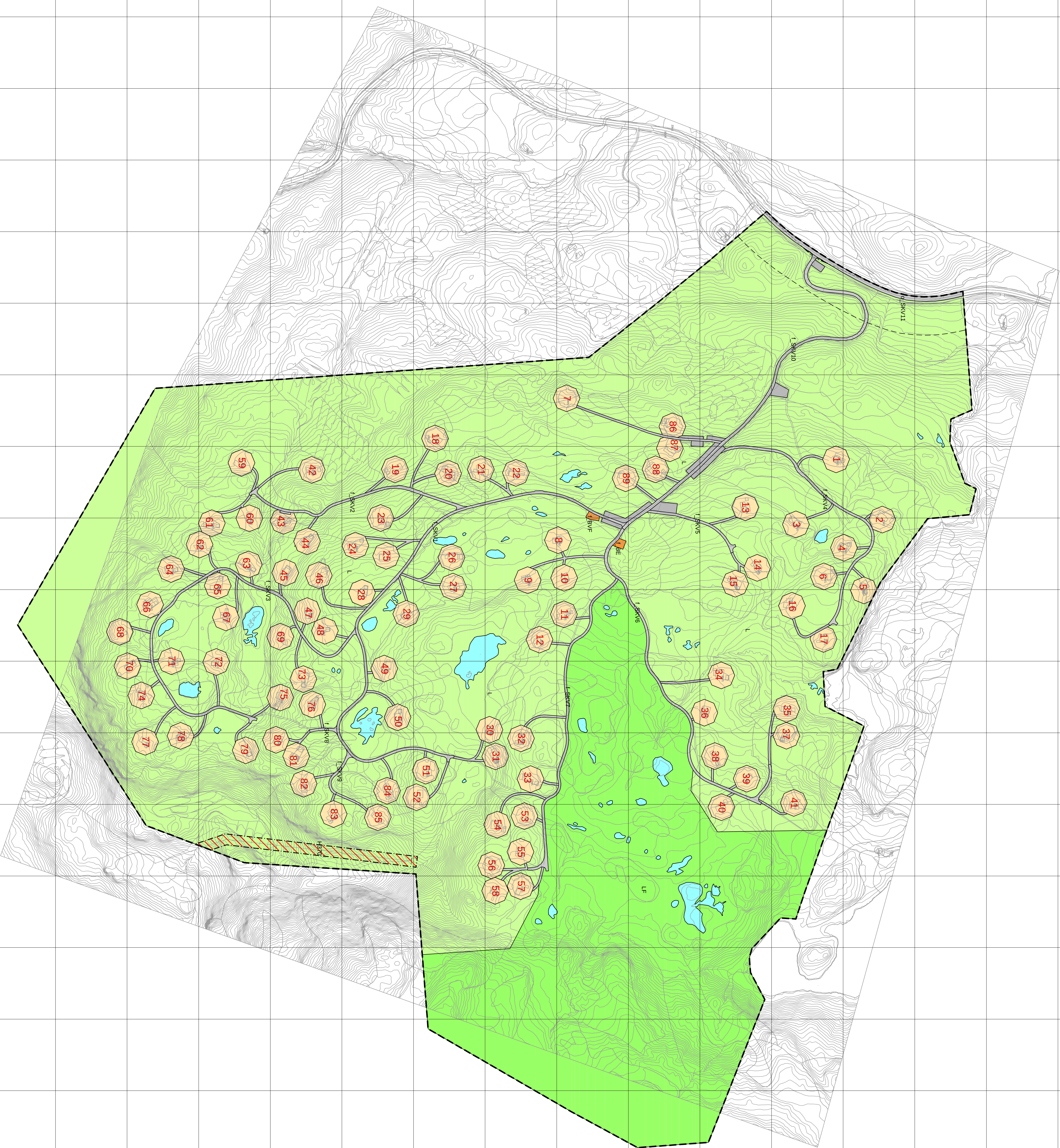
8.5.Kommentarer

Generell kommentar til alle merknader.

Vi har i størst mulig grad forsøkt å etterkomme de krav og ønsker som er fremkommet i forbindelse med varsling av oppstart. Det er en forutsetning at inngrep i området blir så begrenset som mulig, dette er i utbyggers interesse.

Det er utarbeidet ROS-analyse og planen er vurdert iht. Naturmangfoldloven og det er gjennomført naturkartlegging iht. DN-håndbok 13.

Sametingets arkeolog gjennomførte befaring med tanke på samiske kulturminner.

Reguleringsplan PBL 2008 §32-5 Nr. 1 - Byggetegns og anlegg §32-5 Nr. 2 - Byggetegns og anlegg §32-5 Nr. 3 - Byggetegns og anlegg §32-5 Nr. 4 - Byggetegns og anlegg §32-5 Nr. 5 - Landbruks- og natur- og fruktstomål samt reindrift §32-5 Nr. 6 - Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone §32-6 - Kjemiprinsippor §32-7 - Kjemiprinsippor §32-8 - Kjemiprinsippor §32-9 - Kjemiprinsippor §32-10 - Kjemiprinsippor §32-11 - Kjemiprinsippor §32-12 - Kjemiprinsippor §32-13 - Kjemiprinsippor §32-14 - Kjemiprinsippor §32-15 - Kjemiprinsippor §32-16 - Kjemiprinsippor §32-17 - Kjemiprinsippor §32-18 - Kjemiprinsippor §32-19 - Kjemiprinsippor §32-20 - Kjemiprinsippor §32-21 - Kjemiprinsippor §32-22 - Kjemiprinsippor §32-23 - Kjemiprinsippor §32-24 - Kjemiprinsippor §32-25 - Kjemiprinsippor §32-26 - Kjemiprinsippor §32-27 - Kjemiprinsippor §32-28 - Kjemiprinsippor §32-29 - Kjemiprinsippor §32-30 - Kjemiprinsippor §32-31 - Kjemiprinsippor §32-32 - Kjemiprinsippor §32-33 - Kjemiprinsippor §32-34 - Kjemiprinsippor §32-35 - Kjemiprinsippor §32-36 - Kjemiprinsippor §32-37 - Kjemiprinsippor §32-38 - Kjemiprinsippor §32-39 - Kjemiprinsippor §32-40 - Kjemiprinsippor §32-41 - Kjemiprinsippor §32-42 - Kjemiprinsippor §32-43 - Kjemiprinsippor §32-44 - Kjemiprinsippor §32-45 - Kjemiprinsippor §32-46 - Kjemiprinsippor §32-47 - Kjemiprinsippor §32-48 - Kjemiprinsippor §32-49 - Kjemiprinsippor §32-50 - Kjemiprinsippor §32-51 - Kjemiprinsippor §32-52 - Kjemiprinsippor §32-53 - Kjemiprinsippor §32-54 - Kjemiprinsippor §32-55 - Kjemiprinsippor §32-56 - Kjemiprinsippor §32-57 - Kjemiprinsippor §32-58 - Kjemiprinsippor §32-59 - Kjemiprinsippor §32-60 - Kjemiprinsippor §32-61 - Kjemiprinsippor §32-62 - Kjemiprinsippor §32-63 - Kjemiprinsippor §32-64 - Kjemiprinsippor §32-65 - Kjemiprinsippor §32-66 - Kjemiprinsippor §32-67 - Kjemiprinsippor §32-68 - Kjemiprinsippor §32-69 - Kjemiprinsippor §32-70 - Kjemiprinsippor §32-71 - Kjemiprinsippor §32-72 - Kjemiprinsippor §32-73 - Kjemiprinsippor §32-74 - Kjemiprinsippor §32-75 - Kjemiprinsippor §32-76 - Kjemiprinsippor §32-77 - Kjemiprinsippor §32-78 - Kjemiprinsippor §32-79 - Kjemiprinsippor §32-80 - Kjemiprinsippor §32-81 - Kjemiprinsippor §32-82 - Kjemiprinsippor §32-83 - Kjemiprinsippor §32-84 - Kjemiprinsippor §32-85 - Kjemiprinsippor §32-86 - Kjemiprinsippor §32-87 - Kjemiprinsippor §32-88 - Kjemiprinsippor §32-89 - Kjemiprinsippor §32-90 - Kjemiprinsippor §32-91 - Kjemiprinsippor §32-92 - Kjemiprinsippor §32-93 - Kjemiprinsippor §32-94 - Kjemiprinsippor §32-95 - Kjemiprinsippor §32-96 - Kjemiprinsippor §32-97 - Kjemiprinsippor §32-98 - Kjemiprinsippor §32-99 - Kjemiprinsippor §32-100 - Kjemiprinsippor §32-101 - Kjemiprinsippor §32-102 - Kjemiprinsippor §32-103 - Kjemiprinsippor §32-104 - Kjemiprinsippor §32-105 - Kjemiprinsippor §32-106 - Kjemiprinsippor §32-107 - Kjemiprinsippor §32-108 - Kjemiprinsippor §32-109 - Kjemiprinsippor §32-110 - Kjemiprinsippor §32-111 - Kjemiprinsippor §32-112 - Kjemiprinsippor §32-113 - Kjemiprinsippor §32-114 - Kjemiprinsippor §32-115 - Kjemiprinsippor §32-116 - Kjemiprinsippor §32-117 - Kjemiprinsippor §32-118 - Kjemiprinsippor §32-119 - Kjemiprinsippor §32-120 - Kjemiprinsippor §32-121 - Kjemiprinsippor §32-122 - Kjemiprinsippor §32-123 - Kjemiprinsippor §32-124 - Kjemiprinsippor §32-125 - Kjemiprinsippor §32-126 - Kjemiprinsippor §32-127 - Kjemiprinsippor §32-128 - Kjemiprinsippor §32-129 - Kjemiprinsippor §32-130 - Kjemiprinsippor §32-131 - Kjemiprinsippor §32-132 - Kjemiprinsippor §32-133 - Kjemiprinsippor §32-134 - Kjemiprinsippor §32-135 - Kjemiprinsippor §32-136 - Kjemiprinsippor §32-137 - Kjemiprinsippor §32-138 - Kjemiprinsippor §32-139 - Kjemiprinsippor §32-140 - Kjemiprinsippor §32-141 - Kjemiprinsippor §32-142 - Kjemiprinsippor §32-143 - Kjemiprinsippor §32-144 - Kjemiprinsippor §32-145 - Kjemiprinsippor §32-146 - Kjemiprinsippor §32-147 - Kjemiprinsippor §32-148 - Kjemiprinsippor §32-149 - Kjemiprinsippor §32-150 - Kjemiprinsippor §32-151 - Kjemiprinsippor §32-152 - Kjemiprinsippor §32-153 - Kjemiprinsippor §32-154 - Kjemiprinsippor §32-155 - Kjemiprinsippor §32-156 - Kjemiprinsippor §32-157 - Kjemiprinsippor §32-158 - Kjemiprinsippor §32-159 - Kjemiprinsippor §32-160 - Kjemiprinsippor §32-161 - Kjemiprinsippor §32-162 - Kjemiprinsippor §32-163 - Kjemiprinsippor §32-164 - Kjemiprinsippor

Reguleringsplan Finnvola sør, Verdal kommune

BESTEMMELSER

Reguleringsplanen er datert: 24.11.2017

Siste revisjon av bestemmelsene: 25.02.2019

Vedtatt av Planutvalget i sak xx.xx.xxxx

1. Generelt

1.1 Reguleringsformål

Området er vist på planen med reguleringsgrense.

Innenfor reguleringsgrensen er arealet regulert til følgende formål:

Bebyggelse og anlegg (§12-5 pkt 1)

- Fritidsbebyggelse, kode 1120
- Energianlegg, kode 1510
- Vannforsyningsanlegg, kode 1541

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§12-5 pkt 2)

- Veg, kode 2010
- Kjøreveg, kode 2011
- Parkering, kode 2080

Landbruk, natur og friluftsmål samt reindrift (§12-5 pkt 5)

- LNRF, kode 5100
- Friluftsmål, kode 5130

Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (§12-5 pkt 6)

- Friluftsområde, kode 6700

Hensynssoner

- Faresone - høgspennet, kode 370
- Sikringssone - frisktssone, kode 140

2. Fellesbestemmelser

2.1 Byggegrense

Byggelinje mot Fv. 72 Åbovegen er med grunnlag i vegloven § 29 2. ledd satt til 50 m.

2.2 Automatisk fredede kulturminner:

Dersom det ved arbeider i marken blir påtruffet automatisk fredete kulturminner jf. Kulturminneloven § 3, må arbeidene straks stanses i den utstrekning de kan berøre kulturminnene. Tiltakshaver står ansvarlig for at Kulturminnemyndighetene i Trøndelag fylkeskommune/Sameting varsles umiddelbart, jfr. lov om kulturminner § 8, 2. ledd.

3. Bebyggelse og anlegg

3.1 Fritidsbebyggelse

- Midtpunktet på angitt tomt skal ligge innenfor hovedbygningens yttervegger.
- Hyttetomt skal avgrenses til 1 daa.
- Hver hyttetomt eller feste kan bebygges med kun en hytteenhet.
- Størrelsen på hyttebebyggelsen settes til maks bebygd areal (BYA) på 120 m². Innenfor denne arealgrense tillates i tillegg til hytte også oppført uthus og anneks.
- Hyttetomt med veiattkomst kan bebygges med maksimalt bebygd areal (BYA) = 135 m², der en parkeringsplass på 15 m² inngår i maksimalt bebygd areal.
- Uthus kan eventuelt oppføres sammen med garasje.
- Hytte og anneks skal danne en hytteenhet og avstanden mellom disse skal ikke være mer enn 4,0 meter.
- Uthus/garasje eller anneks kan til sammen være maksimalt bebygd areal (BYA) = 30 m².
- Terrasser kan i tillegg til totalt bebygd areal på 120/135 m², tillates med maksimalt bebygd areal (BYA) = 30 m².
- Bebyggelsen skal ha saltak mellom 20° og 36°, ligge lavest mulig i terrenget med størst tillatte grunnmur- eller pilarhøyde på 60 cm i flatt terreng og 100 cm i skrå-ende terreng.
- Hyttebebyggelsen kan oppføres med maksimal gesimshøyde på 3,5 m og maksimal mønehøyde på 5,5 m fra grunnmur-/ pilarhøyde.
- Bebyggelsen skal tilpasses landskapet og nærliggende bebyggelse.
- Vedlagt byggesøknad skal det følge snitt/profiler som viser byggets plassering i terrenget.
- Det tillates ikke planering i større utstrekning enn det som er nødvendig for en hensiktsmessig plassering av hytta.
- Parkering for hytteeiere og gjester skal skje ved hytta eller i privat avkjørsel.

3.2 Energianlegg

- Området omfatter eksisterende trafo.

3.3 Vannforsyningsanlegg

- Området omfatter eksisterende pumpestasjon og renseanlegg for drikkevann.

4. Samferdsel og teknisk infrastruktur

4.1 Veg

I områdene tillates etablert private veger inn til hver enkelt hytte.

Det tillates justering av trase for private adkomstveger inntil 5 m i bredden, hvis dette medfører bedre løsning med tanke på natur og landskap.

Endelig plassering skal bestemmes i samarbeid med velforening.

4.2 Kjøreveg

Ved opparbeidelse av veg skal det sørges for minst mulig terrenginngrep. Veger skal i hovedsak legges i eksisterende sti-traseer, og skal utføres slik at det blir minst mulig inngrep i naturen. Skjæringer og fyllinger skal dekket med jord, og stedlig vegetasjon skal etableres.

Vegene skal i størst mulig grad følge kommunens «Retningslinjer for vegbygging til hytter i fjellet». Veger skal ikke dreneres, annet enn det som evt. er gjort i forbindelse med stier tidligere.

For mindre strekninger kan vegføring justeres for å ivareta landskapets karakter og naturmangfold.

Alle veiene som er merket f_SKV er felles veger for hele området, med tanke på opparbeidelse, drift og vedlikehold.

Avkjørsler fra offentlig veg skal utformes iht. Statens vegvesens / kommunens vegnormer og forskrifter til veglovens § 43. Frisiktlinje er med grunnlag i dette satt til 6x115 m.

Det tillates ikke parkering langs felles veger eller på snuplasser.

- F_SKV1 er felles adkomstveg til hytter med festenummer 18-31, 41-52, 59-85.
- F_SKV2 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 18-20, 23, 42-44, 59-61.
- F_SKV3 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 45, 47-48, 62-66, 68-73, 75, 77-79.
- F_SKV4 er avkjørsel fra «Søndre Finnvola» til hytter med festenummer 1-6, 16-17.
- F_SKV5 er avkjørsel fra «Søndre Finnvola» til hytter med festenummer 13-15.
- F-SKV6 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 8-10, 35, 37-41.
- F-SKV7 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 12, 32-33, 54-58.
- F-SKV8 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 76, 80-81.
- F-SKV9 er adkomstveg fra F_SKV1 til hytter med festenummer 82-83, 85.
- F-SKV10 er hovedadkomsten fra Åbovegen inn i hyttefeltet, «Søndre Finnvola» og adkomstveg for hytter med festenummer 7, 86-89.
- F-SKV11 er Fv. 72, Åbovegen

4.3 Parkering

- Parkeringsplassene er felles parkeringsplasser / gjesteparkering for hele hytteområdet.
- Alle hytter får mulighet til å anlegge privat parkering ved sine hytter.

4.4 Vann og avløp

- Det tillates innlagt vann i hyttene i feltet dersom godkjent avløpsløsning foreligger. Avløpsløsning skal godkjennes av kommunen.
- Tiltak utenfor hyttetomt fordrer egen avtale med grunneier Statskog. Det kreves festeavtale for bygninger og anlegg utenfor tomt.
- Utslipp av avløp skal ikke føre til forurenset utslipp til tjern i området, eller bekker som renner ned mot Innsvatnet.

5. Landbruk, natur og friluftsmål samt reindrift

5.1 LNF

- Området omfatter hele hyttefeltet.

- Vegetasjonen i området skal i størst mulig grad bevares, men det kan foregå hogst og rydding etter avtale med grunneier Statskog.
- Statskog kan drive ordinær skogsdrift i området, i hovedsak mellom kote 500 og Åbovegen.

5.2 Friluftsområde

- Friluftsområdene er regulert med henblikk på allmennhetens bruk av området til friluftsliv.
- Det tillates oppført mindre bygninger innenfor området i tilknytning til området bruk og karakter. Det tillates bygninger i forbindelse med drift av VA-anlegg dersom dette skulle bli aktuelt. Tiltak utenfor hyttetomt fordrer egen avtale med grunneier Statskog. Det kreves festeavtale for bygninger og anlegg utenfor tomt.
- Det tillates ikke fjerning av vegetasjon innenfor området. Hvis dette skulle bli aktuelt, må det avtales med grunneier Statskog.

6. Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

6.1 Friluftsområde

I disse områdene tillates ikke plassert anlegg som kan være til hinder eller ulempe for den frie ferdsel eller områdets bruk som friluftsområde.

7. Hensynssoner

7.1 Faresone – høgspenning

Arealene omfatter fareområder i tilknytning til bestående høgspenning i området. I fareområdet tillates ikke tiltak, lagring mv. som er i strid med forskrifter for elektriske anlegg.

7.2 Sikringssone – frisikt

Innenfor frisiktsone må det ikke være sikthindrende gjenstander som er høyere enn 0,5 m over planum for tilstøtende kjørebane.

RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE

Kunde: Finnvola sør velforening
Prosjekt: Reguleringsplan Finnvola - sør
Prosjektnummer: 51838001

Sammendrag:

Det er gjennom ROS-analysen registrert 13 uønskede hendelser, hvorav ingen er av en slik alvorlighetsgrad at tiltak anses nødvendig.

I sum viser risiko- og sårbarhetsanalysen at planområdet er egnet for foreslått utbygging. Ingen av de forhold som er avdekket i analysen er av slik karakter at de medfører så stor risiko at de skulle tilsi at tiltaket ikke bør gjennomføres.

Rapporteringsstatus:

- ☐ Endelig
☐ Oversendelse for kommentar
☒ Utkast

Utarbeidet av:	Sign.:
Bjørn Stubbe	NOBJOS 28.02.2019
Kontrollert av:	Sign.:
Vegar Chr. Walsø	NOWALS 28.02.2019
Prosjektleder:	Prosjekteier:
Bjørn Stubbe	Torbjørn Sellæg

Revisjonshistorikk:

00	28.02.2019		NOBJOS	NOWALS
Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet av	Kontrollert av

Innholdsfortegnelse

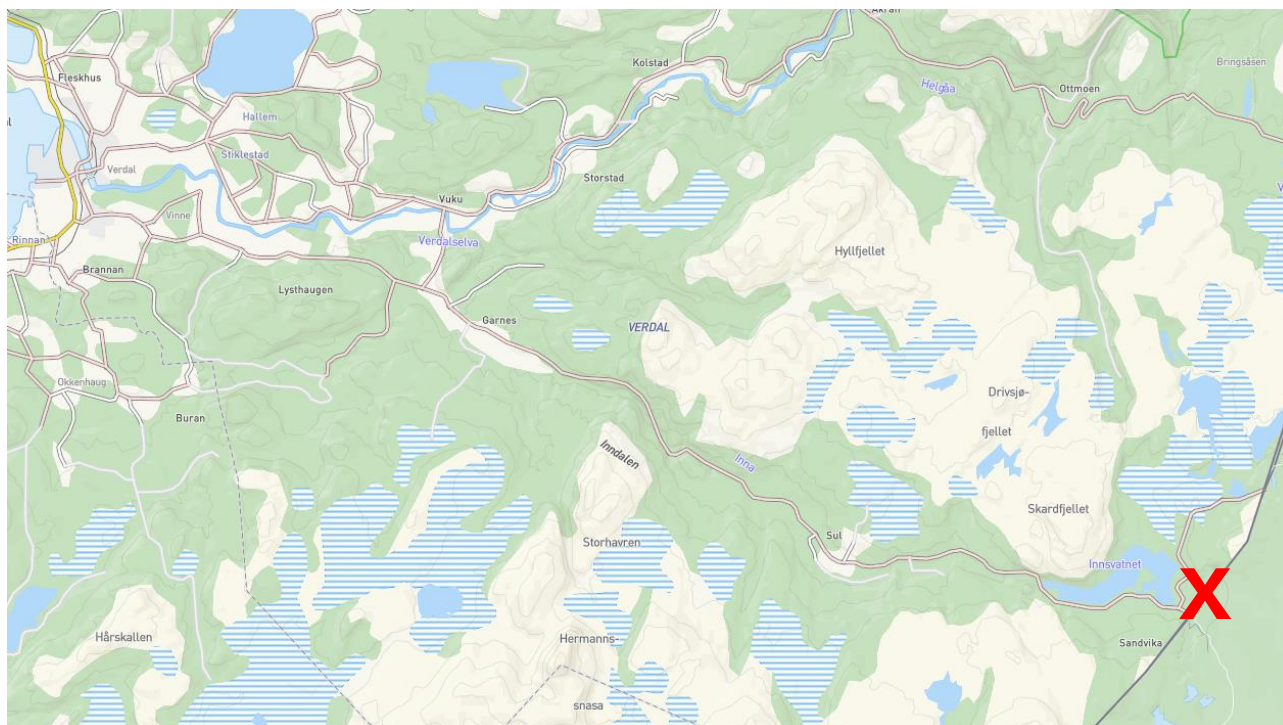
1	Innledning	4
2	Formål	5
2.1	Hjemmel	5
3	Beskrivelse av planområdet og planforslaget	6
3.1	Planområdet	6
3.2	Planlagt tiltak	6
4	Metode	7
5	Hvordan påvirker analysen planlagt tiltak?	12
5.1	Tiltak for å redusere risiko og sårbarhet	12
5.2	Oppsummering	13
6	Kilder	14

1 Innledning

Sweco Norge AS er engasjert for å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) i forbindelse med reguleringsplan for Finnvola sør hyttefelt i Verdal kommune.

X

Figur 1-1 viser et oversiktskart med lokalisering av planområdet.

Figur 1-1. Oversiktskart med lokalisering av planområdet.

2 Formål

Det overordnede formålet med denne risiko- og sårbarhetsanalysen er å forebygge risiko for samfunnsverdiene liv og helse, trygghet (stabilitet) og eiendom (materielle verdier) i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for hyttefelt i Finnvola sør i Verdal kommune.

Mer konkret er formålet følgende:

- Å identifisere risiko og sårbarhet ved det realiserte planforslaget, og få et risikobilde over de uønskede hendelsene.
- Å sette fokus på risiko og sårbarhet på en systematisk måte.

2.1 Hjemmel

Plan- og bygningsloven kapittel 4 om generelle utredningskrav krever at det skal utarbeides en ROS-analyse ved planer for utbygging.

§ 4-3. Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse:

«Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap».

3 Beskrivelse av planområdet og planforslaget

3.1 Planområdet

Planområdet omfatter eksisterende hyttefelt med 89 hytter i område ved Finnvola. Feltet er pr i dag ferdig utbygd og stier til hyttene er etablert. Ca 70 hytter har også vann på hyttevegg.

3.2 Planlagt tiltak

Det er planlagt etablert bilveg fram til alle hytter i området. Vegene er i all hovedsak tenkt lagt i eksisterende stitraseer.

4 Metode

Grunnlaget for vurderingen er hentet fra offentlig tilgjengelige databaser og foreløpige dokumenter i forbindelse med planforslag for området. Analysen er gjennomført mens planforslaget er under utarbeidelse, og det kan gjøres endringer som ikke er kjent på analysetidspunktet og som kan påvirke risikobildet.

Metoden baserer seg på en vurdering av sannsynlighet for uønskede hendelser klassifisert som følger:

1. Lite sannsynlig – hendelsen er ikke kjent fra tilsvarende situasjoner eller forhold, men det er en teoretisk sjanse
2. Mindre sannsynlig- hendelsen kan skje
3. Sannsynlig – kan skje av og til, mulig periodisk hendelse
4. Svært sannsynlig – kan skje regelmessig, forholdet er kontinuerlig tilstede

Vurdering av uønskede hendelsers alvorlighetsgrad er klassifisert som:

1. Ubetydelig - Ingen fare for person- eller miljøskader, konsekvenser av systembrudd er uvesentlig
2. Mindre alvorlig - Få eller små person- eller miljøskader
3. Alvorlig - Alvorlige, behandlingskrevende person- eller miljøskader, system settes ut av drift over lengre tid
4. Svært alvorlig - katastrofer, mange døde eller alvorlig skadde, langvarige/uopprettelige miljøskader, system settes varig ut av drift

Klassifikasjon med fargekoder

Nummer i tabellen henviser til nummerering i risikomatrisen.

Konsekvens Frekvens	Ufarlig (1)	En viss fare (2)	Alvorlig (3)	Svært alvorlig (4)
Meget sannsynlig (4)				
Sannsynlig (3)	8, 14, 41	15, 36,		
Mindre sannsynlig (2)	19	6, 35	42, 43, 44	
Lite sannsynlig (1)	9, 10	2		

Fargekodene angir en vurderingsskala for risiko og kan tolkes slik:

	Tiltak nødvendig
	Tiltak bør vurderes
	Tiltak ikke nødvendig

Forslag til tiltak beskrives i høyre kolonne i risikomatrisen.

Avgrensinger

- ROS-analysen fokuserer på mulige uforutsette hendelser som har samfunnsmessige eller sikkerhetsmessige konsekvenser for allmennheten.
- Faremomenter knyttet til arbeidernes liv/helse under anleggsfasen vurderes ikke da dette skal inngå i planer for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.
- Ytre hendelser som krig, trusler fra verdensrommet som for eksempel nedfall meteoritter, eller betydelige endringer av samfunnet, er ikke vurdert.
- Det forutsettes for øvrig at gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer i temaene som er behandlet i denne analysen følges opp både i planleggings-, anleggs- og driftsfase for å forebygge risiko.

Risikoidentifisering

Tabell med mulige uønskede hendelser.

Hendelse/situasjon	Aktuelt	Frekvens	Konsekvens	Risiko	Kommentar
Natur-, klima og miljøforhold – Er området utsatt for eller kan tiltak i planen medføre risiko for:					
1. Masseras /skred	Nei				Området ligger over marin grense og i NVE Atlas er det ikke registrert kvikkleire eller markert aktsomhets- eller faresone for skred i bratt terreng
2. Snø / isras	Ja	1	2		Området er forholdsvis flatt. NVE Atlas viser ikke slik fare angitt innenfor planområdet. Det er vist aktsomhets- område for snøskred i den sørøstre enden av område, men det er ikke registrert noen hendelser.
3. Flomras	Nei				Ingen større eroderende vassdrag i nærheten.
4. Elveflom	Nei				Ingen elver i området.
5. Tidevannsflom	Nei				Området ligger utenfor område påvirket av tidevann.
6. Radongass	Ja	2	2		Aktsomhetskart viser at en del av planområdet ligger innenfor en sone som er vurdert til å ha høy aktsomhetsgrad for radon. Området er utbygd og tiltak er lite aktuelt.
7. Vind	Nei				Det er ikke kjennskap til at planområdet er spesielt vindutsatt. Klimaprofil for Trøndelag oppgir at det trolig er liten endring for fare for sterk vind fram mot 2071-2100 (stor usikkerhet i framskriving for vind).
8. Nedbør	Ja	3	1		I følge Klimaprofil Trøndelag er det økt sannsynlighet for at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Området består av skog og mye myr med spredt bebyggelse, og økning i nedbør- intensitet har liten betydning.
9. Sårbar flora	Ja	1	1		Det er påvist et lite område med rikmyr, men dette vil ikke bli berørt av planlagt tiltak. Bortsett fra veger er området ferdig utbygd, og tiltak i terrenget er ikke tillatt.
10. Sårbar fauna	Ja	1	1		Det er ikke registrert sårbar fauna i området.
11. Naturvernområder	Nei				Ikke ifølge Naturbase.
12. Vassdragsområder	Nei				Ingen vassdrag i området eller umiddelbar nærhet.
13. Verneområder, herunder	Nei				

kulturlandskap eller bymiljø					
14. Kulturminner	Ja	3	1		Det er registrert et samisk kulturminne men dette er tatt hensyn til i planarbeidet.
Bygde omgivelser – Kan tiltak i planen få virkninger for:					
15. Veg, bru, kollektivtransport	Ja	3	2		Ved etablering av nye veger vil trafikken bli fordelt på hele hyttefeltet.
16. Havn, kaianlegg	Nei				
17. Sykehus, omsorgsinstitusjon	Nei				
18. Skole, barnehage	Nei				
19. Tilgjengelighet for utrykningskjøretøy	Ja	2	1		Betydelig forbedret da alle hytter får bilveg.
20. Brannslukningsvann	Nei				
21. Kraftforsyning	Nei				
22. Vannforsyning	Nei				
23. Forsvarsområde	Nei				
24. Rekreasjonsområder	Nei				
Forurensningskilder – Berøres planområdet av:					
25. Akutt forurensing	Nei				
26. Permanent forurensing	Nei				
27. Støv og støy; industri	Nei				
28. Støv og støy; tog- og vegtrafikk	Nei				
29. Støy; andre kilder	Nei				
30. Forurenset grunn	Nei				
31. Høyspentlinje	Nei				
32. Risikofylt industri	Nei				
33. Avfallsbehandling	Nei				
34. Oljekatastrofe-område	Nei				
Forurensing – Medfører tiltak i planen:					
35. Fare for akutt forurensing	Nei				
36. Støy og støv fra trafikk	Ja	3	2		I forhold til dagens situasjon vil det bli økning av både støv og støy, men det vil være svært begrenset trafikk og lav fart i området.
37. Støy og støv fra andre kilder	Nei				
38. Forurensing av sjø	Nei				
39. Risikofylt industri	Nei				
Transport – Er det risiko for:					

40. Ulykke med farlig gods	Nei				
41. Vær/føreforhold begrenser tilgjengelighet	Ja	3	1		I slike tilfeller benyttes eksisterende parkeringsplasser.
42. Ulykke i av- og påkjørsler	Ja	2	3		Generell ulykkesrisiko.
43. Ulykker med gående/ syklende	Nei	2	3		Generell ulykkesrisiko ved økning av trafikk i området.
44. Ulykke ved anleggsgjennomføring	Ja	2	3		Det kan være generell risiko for ulykker i anleggsgjennomføring.
Andre forhold - Risiko knyttet til tiltak og omgivelser:					
45. Fare for terror/sabotasje	Nei				
46. Regulerte vannmagasin med usikker is /varierende vannstand	Nei				
47. Fallfare ved naturlige terrengformasjoner samt gruver, sjakter og lignende	Nei				
48. Overvannshåndtering / klimatilpasning	Nei				
49 Andre forhold	Nei				
Spesielle forhold ved utbygging/gjennomføring:					
50. Spredning av fremmede arter	Nei				Det er ikke registrert fremmede arter innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet ifølge miljøstatus.no. All masse som tilføres er rent knust fjell. Ellers benyttes stedlige masser.

5 Hvordan påvirker analysen planlagt tiltak?

5.1 Tiltak for å redusere risiko og sårbarhet

På bakgrunn av risiko- og sårbarhetsvurderingen er det gjort en nærmere vurdering av om det er tiltak som er aktuelle for å redusere risiko og sårbarhet.

Tabellen nedenfor oppsummerer forslag til tiltak og mulig oppfølging i videre prosess:

Hendelse	Tiltak	Oppfølging gjennom planverktøy eller annet
Snø/isras	Ikke nødvendig.	Ikke nødvendig, da det er utenfor område med bebyggelse eller veg.
Radongass	Etablering av sperre ved ny bebyggelse.	Ikke nødvendig, da området er utbygd.
Nedbør	Ikke nødvendig.	Ikke nødvendig.
Sårbar flora	Ingen tiltak berører område med rikmyr.	Dette er tatt hensyn til i planarbeidet.
Sårbar fauna	Ikke nødvendig. Området endrer ikke karakter med tanke på fauna.	Ikke nødvendig.
Kulturminner	Ikke nødvendig.	Dette er tatt hensyn til i planarbeidet ved justering av veitrase.
Veg, bru, kollektivtransport	Sikre akseptable stigningsforhold på veg.	Detaljeres gjennom veiprosjektering.
Tilgjengelighet for utrykningskjøretøy	Tilfredsstillende vegstandard.	Detaljeres gjennom veiprosjektering.
Støy og støv fra trafikk	Benytte masser som gir lite støv i tørre perioder.	Detaljeres gjennom veiprosjektering.
Vær føreforhold begrenser tilgjengelighet	Opprettholde dagens parkeringsplasser (som har kapasitet for hele feltet)	Ikke nødvendig.
Ulykke i av- og påkjørsler	Utforming av avkjørsel og plassering av frisktsoner vil redusere risiko for slike hendelser.	Må vurderes i det videre planarbeidet.
Ulykker med gående/syklende	Utforming av avkjørsel og plassering av frisktsoner vil redusere	Må vurderes i det videre planarbeidet.

	risiko for slike hendelser.	
Ulykke ved anleggsgjennomføring	Anleggsarbeider må utføres iht. gjeldende regler.	Ikke nødvendig.

5.2 Oppsummering

Det er gjennom ROS-analysen registrert 13 uønskede hendelser, hvorav ingen er av en slik alvorlighetsgrad at tiltak anses nødvendig.

I sum viser risiko- og sårbarhetsanalysen at planområdet er egnet for foreslått utbygging. Ingen av de forhold som er avdekket i analysen er av slik karakter at de medfører så stor risiko at de skulle tilsi at tiltaket ikke bør gjennomføres.

6 Kilder

Kart og databaser

- www.miljøstatus.no
- www.kart.naturbase.no
- www.nve.no

**Orientering/avklaring etter vedtak i Verdal kommunestyre sak 2/19 -
Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi**

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no Tlf.: 47471350	Arkivref: 2018/4304 - /L13
--	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	12.03.2019	25/19
Kommunestyre	25.03.2019	31/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 12.03.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Saken tas til orientering.

Rådmannens forslag til innstilling:

Saken tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[KOM-sak 2/19](#) (behandling av detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi).

Saksopplysninger:

Kommunestyret har i KOM-sak 2/19 bedt om avklaringer, som her søkes besvart. Forslag til detaljregulering for Tromsdalen kalkbrudd og deponi ble lagt fram for behandling i Verdal kommunestyre den 28.01.2019, sak 2/19. Kommunestyret utsatte saken med følgende vedtak:

Vedtak i Verdal kommunestyre den 28.01.2019, sak 2/19:

1. Saken utsettes.

Kommunestyret finner ikke at utredningen gir godt nok beslutningsgrunnlag, og ber om at saken legges frem på nytt til politisk behandling når følgende forhold er utredet:

Etappevis drift.

Ved politisk behandling av kommunedelplanen i 2013 la kommunestyret etappevis drift/uttak inn som grunnforutsetning for en framtidig reguleringsplan. Som følge av dette ble det lagt inn en rekkefølgebestemmelse i kommunedelplanen for når de ulike arealene innenfor formålsgrensen skulle tas i bruk til råstoffutvinning. Dette er ikke fulgt opp av administrasjonen. I tråd med Kommunedelplan Tromsdalen pkt. 2.1.2 tas derfor bestemmelse om etappevis drift/uttak inn i reguleringsplanen – slik som også både Fylkesmannen og NVE gir faglige råd om i sine høringsuttalelser.

I tillegg til selve utsettelsesforslaget ønskes følgende forhold ytterligere avklart:

2. Status i to andre saker som angår bruddet i Tromsdalen.

- *Klage fra Naturvernforbundet på Fylkesmannens utslippstillatelse.*
- *Vegdirektoratets avslag på Verdalskalk AS sin søknad om dispensasjon fra totalvektbestemmelsene for vogntog (kjøring med 70 tonn totalvekt).*

3. Begrepsbruk og avklaringer.

- *I rekkefølgebestemmelse vedr. krav om gang- og sykkelveg, langs fv. 72 på strekningen Valstad - Sundbyvegen/Skjørdalsskardet, endres begrepet «transportvolum» til «uttaksvolum.»*
- *Av saksframlegget framgår det at det hefter uklarheter knyttet til innholdet i Verdalskalk AS og Trøndelag fylkeskommune sin avtale om G/S-veg langs Fv. 72. Verdal kommune er ikke avtalepart her, men avtalens innhold har stor betydning for den helhetlige, politiske vurderingen kommunestyret til slutt må gjøre. Eventuelle uklarheter som hefter ved avtalen søkes derfor oppklart.*

Vurdering:

I denne sak vurderes nr. 2 og nr. 3 andre kulepunkt i overnevnte kommunestyrevedtak. Utsettelsesvedtaket i nr. 1, med ønske om etappevis drift, vil en komme tilbake til når det foreligger et revidert planforslag. Det samme gjelder nr. 3 første kulepunkt (planbestemmelse).

Status i to andre saker som angår bruddet i Tromsdalen

Klage fra Naturvernforbundet på Fylkesmannens utslippstillatelse

Miljødirektoratet har i brev datert 17.12.2018, mottatt her 06.02.2019, fattet følgende vedtak i klagesaken på utslippstillatelsen:

«Miljødirektoratet opphever Fylkesmannens vedtak av 22. november 2017, og sender saken tilbake til Fylkesmannen for ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Inntil nytt vedtak er truffet i saken gjelder tidligere tillatelse datert 13. juni 2016.»

Kort om saken

Verdalskalk AS fikk ny utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Trøndelag 22.11.17. Tillatelsen åpnet for en økning i produksjonen (uttak av kalk) fra 2 millioner tonn til 4 millioner tonn hvert år. Tillatelsen inneholdt krav om bl.a. utslipp til vann, luft (støv) og støy og at det utføres prøvetaking av utslipp til vann og overvåking i vassdrag. Fylkesmannen mottok to klager på tillatelsen, som de kommenterte i oversendelse til Miljødirektoratet den 24.08.2018. Klagen var fra Naturvernforbundet i Verdal og fra Åge Inge Kvernmo.

Klagen fra Naturvernforbundet omhandlet i hovedsak fem punkter som gjaldt utslipp til vann fra den økte produksjonen. Klagen fra Kvernmo gjaldt punkt 7 i tillatelsen (om at: «Støygrensene

gjelder ikke for bebyggelse av forannevnte type som blir etablert etter at virksomheten har startet opp»), da han har signalisert behov for ny bolig med annen plassering.

Kommunen forstår vedtaket gjort av Miljødirektoratet slik at det er utslippstillatelse på inntil 2 mill. tonn som gjelder inntil et eventuelt nytt vedtak fattes.

Vegdirektoratets avslag på Verdalskalk AS sin søknad om dispensasjon fra totalvektbestemmelsene for vogntog (kjøring med 70 tonn totalvekt)

I KOM-sak 2/19 var det orientert om status i påklagd avslag.

Så langt vi kjenner til så er status ikke endret. Dvs. at klagen fra Verdalskalk, som ble sendt innen klagefristen 15. oktober 2018, fortsatt ligger til behandling i Vegdirektoratet. Gjeldende dispensasjon gjelder inntil endelig vedtak er fattet i klagesaken.

Om eventuell medfinansiering fra kommunen til G/S-veg langs Fv. 72

Det er mulig at avtalen mellom fylkeskommunen og Verdalskalk, om finansiering av gang- og sykkelveg langs Fv. 72, kan opprettholdes, selv om Verdalskalk ikke får dispensasjon for kjøring med 70 tonn totalvekt. Dette forutsetter at partene er enige. Etter at avtalen mellom fylkeskommunen og Verdalskalk ble undertegnet, har fylkeskommunen vedtatt en delstrategi for veg der politikerne forutsetter medfinansiering på minst 50 % om en skal få endret rekkefølgen på prioriterte investeringer i handlingsprogrammet, eller få inn tiltak som ikke er prioritert. Med utgangspunkt i en totalkostnad på 36 mill. 2018 kr mangler 6,1 millioner kroner på at medfinansieringa er minst 50 %.

Delstrategi veg: <https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/samferdsel/Planer/delstrategi-veg/>

Spørsmålet er om det er aktuelt å inngå en avtale også med kommunen for å få effektivisert gang- og sykkelvegen. Kommunen har ikke sett nærmere på dette.

Kommunen er også kjent med at fylkeskommunen har vært i kontakt med Statens vegvesen om mulighet til å utbedre krysset E6 x Fv. 72 slik at modulvogntog kan tillates på Fv. 72. Statens vegvesen så imidlertid ikke noen umiddelbar løsning på dette.

Begrepsbruk og avklaringer ift. gang- og sykkelveg langs Jamtlandsvegen

Oppklaring av uklarheter i avtalen mellom Verdalskalk AS og Trøndelag fylkeskommune om G/S-veg langs Fv. 72

Innledningsvis minner vi om at gyldigheten av avtalen bl.a. er avhengig av at det gis dispensasjon for kjøring med totalvekt 70 tonn. Som nevnt ovenfor er klagen på avslått dispensasjon ikke avgjort ennå.

I KOM-sak 2/19 har kommunen påpekt at det er litt uklart hva det er inngått avtale om, men vi har samtidig søkt å svare på dette. Vi savnet samsvar mellom innholdet i avtalen og fylkestingets vedtak av avtalen ([fylkestingssak 64/18](#)) når det gjelder strekning, dvs. hvor endepunktet for gang- og sykkelvegen skal være i øst.

Figur 2 kart som viser strekninga som mangler gang- og sykkelveg.

Kart fra fylkestingssak 64/18.

I selve avtalen går følgende fram:

«Denne avtalen handler om bygging og finansiering av en ny gang- og sykkelveg langs fv. 72 mellom kryss fv. 6894 (fv. 151) ved Vallstad til Lysthaugvegen.»

Dette er litt upresist, da Fv. 72 har to kryss med fylkesvegen.

I fylkestingets vedtak går bl.a. følgende fram:

«Gang- og sykkelveien Lysthaugen -Valstad strekker seg kun over 3,4 km av en total transportlengde på ca. 20 km fra kalkbruddet i Tromsdal til Verdal Havn.»

Endepunktet «Lysthaugen» er litt upresist, men 3,4 km stemmer med strekningen fram til kryss med Sundbyvegen. Det er 4,4 og 5,2 km til kryssene med Lysthaugvegen, se kartet under.

Kommunen har redegjort for overnevnte uklarheter på side 44 og 45 i vedlegg 14 til KOM-sak 2/19, og konklusjonen er at endepunktet er i krysset med Sundbyvegen (nedenfor Bjørkberga). Derifra må ferdselen følge kommunal veg Sundbyvegen ca. 700 meter og eksisterende gang- og sykkelveg opp til boligfeltet. Denne gang- og sykkelvegen munner ut i Lysthaugvegen ca. 200 meter vest for forsamlingshuset. Skolen ligger lenger øst. Se kart nedenfor.

Strekningen det er inngått avtale om er i samsvar med foreslått rekkefølgebestemmelse: «Før transportvolum overstiger 2,5 millioner tonn kalkstein per år skal det opparbeides/ferdigstilles gang- og sykkelveg langs fv. 72 på strekningen fra Valstad til kryss med Sundbyvegen/Skjørdalsskardet.»

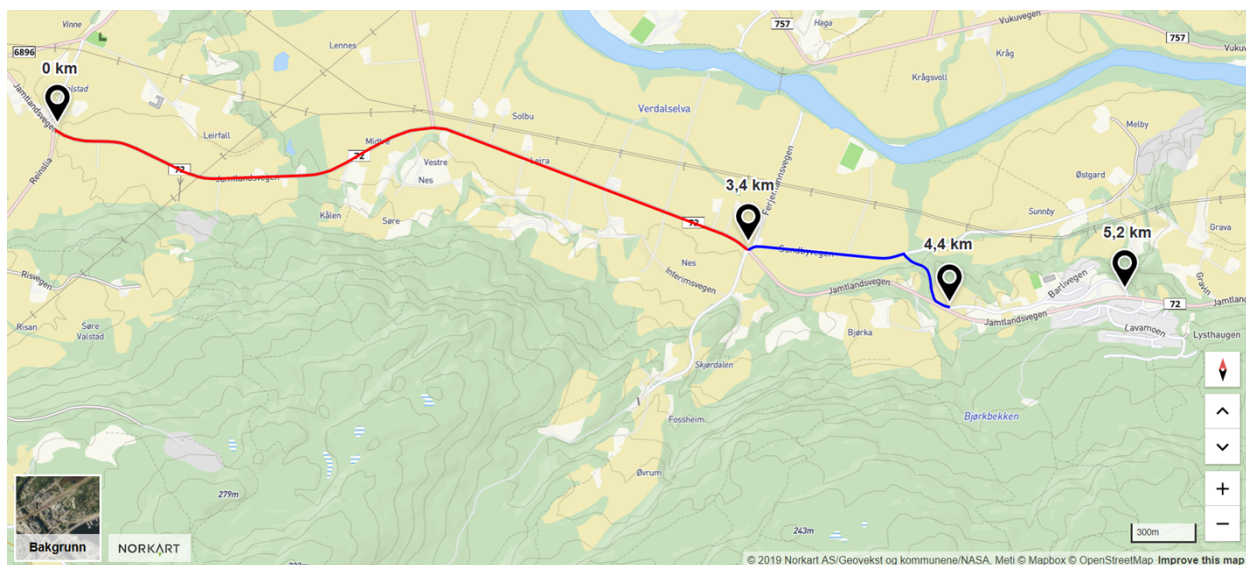
(Kommunestyret har bedt om at transportvolum i bestemmelsen endres til uttaksvolum).

Trafikksikkerhetsmessig bør nevnes at Sundbyvegen bl.a. er adkomst til Melby grustak. Detaljregulering for Melby masseuttak ble vedtatt 24.09.2012.

Utdrag fra kommunens kommentar til høringsuttalelse fra Statens vegvesen (i vedlegg 14 til KOM-sak 2/19):

«Etter at fylkeskommunen ga sin høringsuttalelse har vi fått opplyst at de generelt ønsker å se på enklere løsninger ved bygging av gang- og sykkelveger for å «få mer veg for pengene», og at bygging av G/S-veg mellom Valstad og Lysthaugen skulle være et av flere prøveprosjekt. Planen var å bygge G/S-veg parallelt med Fv. 72 helt til Sundbyvegen. Derifra var planen at det kommunale alternativet med bratt bakke opp til skolen skulle være tilbudet til gående og syklende, altså ikke parallelt med fylkesvegen. Dette er som SVV påpeker ikke ideelt, men det er mye bedre enn dagens tilbud. Bygging av G/S-veg her er ikke høyt prioritert hos fylkeskommunen, og de vil også se på enklere løsninger langs Fv. 72, som for eksempel litt smalere G/S-veg enn det SVV sine håndbøker

sier og med mindre inngrep av dyrkamark. Som rekkefølgekrav ville de ha formulert litt rundt: «et helårstilbud til gående og syklende mellom Valstad og Lysthaugen som er adskilt fra kjørebane» eller noe i den retning. Et helårstilbud innebærer at det skal gå an å brøyte å strø også i teleløsningsperioder uten at drifta ødelegger standarden på gang og sykkelvegen. De kan ikke si noe eksakt om standardkrav, men jobber med en vegstrategi.»

Markører viser tre avstander målt langs Fv. 72, fra Valstad og østover.

Rød linje viser strekning med framtidig gang- og sykkelveg iht. planens rekkefølgebestemmelse. Blå linje viser hvor gang- og sykkeltrafikken i ca. 350 meter må følge eksisterende infrastruktur (kommunal veg Sundbyvegen og bratt gang- og sykkelveg opp til Lysthaugvegen).

Den bratte gang- og sykkelvegen ligger på privat grunn, men driftes av kommunen. G/S-vegen starter på ca. kote +18 og ender på ca. kote +57, dvs. 39 meter i høydeforskjell. Ifølge høydekurvene stiger deler av den bratteste strekningen med 9 meter over en strekning på ca. 50 meter. Dvs. en stigning på ca. 18 %. Stigningen er brattere enn følgende råd i Statens vegvesen sin sykkelhåndbok:

Håndbok N100 Veg- og gateutforming

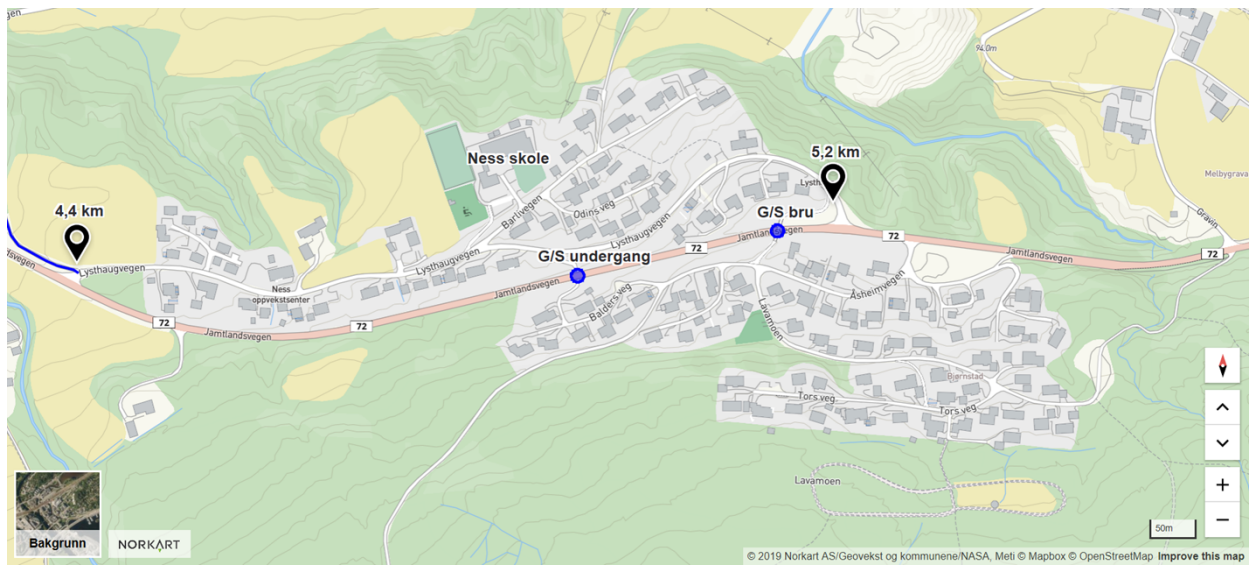
Maksimal stigning er avhengig av stigningens lengde. Krav til stigning bør tilfredsstilles i henhold til Tabell 3.2.

Tabell 3.2: Maksimal stigning for gang- og sykkelveg, sykkelveg og sykkelveg med fortau

Stigningens lengde (m)	I sentrumsområder	Utenfor sentrumsområder
< 3 m	8 %	8 %
3-35 m	5 %	8 %
35-100 m	5 %	7 %
> 100 m	5 %	5 %

Disse vegene bør ikke ha mer ugunstig stigningsforhold enn nærliggende veg. Stigninger lengre enn 200 m bør deles opp med horisontale strekninger hver 50. m, eller horisontale repos til siden for gang- og sykkelvegen. Reposet bør være minimum 1,5 x 1,5 m.

Kjørevegen Fv. 72 har slakere stigning mellom Sundbyvegen og Lysthaugvegen enn nevnte gang- og sykkelveg, men kjørevegen ligger her delvis i fjellskjæring.

Boligfeltet i Lysthaugen, med G/S undergang/kulvert og G/S overgang/bro.

Konklusjon

Rådmannen tilrår at saken tas til orientering.

Kunstnerisk utsmykning av kommunale bygg og anlegg

Saksbehandler: Ingvild Aasen E-post: ingvild.aasen@verdal.kommune.no Tlf.: 414 46 465	Arkivref: 2019/906 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	14.03.2019	26/19
Kommunestyre	25.03.2019	32/19

Saksprotokoll i Formannskap - 14.03.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Ved kommunale byggeprosjekter som nybygg, tilbygg og større rehabiliteringer av bygningsmessig karakter og opparbeidelse/rehabilitering av offentlige uterom og parker skal det som hovedregel avsettes mellom 1 og 1,5 prosent av byggebudsjett til kunstnerisk utsmykning.
2. Prosentandelen til kunstnerisk utsmykning og kostnadene godkjennes i forbindelse med ordinære godkjenningssprosedyrer for prosjektets budsjett og finansiering.
3. I de prosjektene hvor det ut fra kriteriene er aktuelt skal det i tillegg søkes KORO (Kunst i Offentlige Rom) om økonomisk støtte.

Rådmannens innstilling:

4. Ved kommunale byggeprosjekter som nybygg, tilbygg og større rehabiliteringer av bygningsmessig karakter og opparbeidelse/rehabilitering av offentlige uterom og parker skal det som hovedregel avsettes mellom 1 og 1,5 prosent av byggebudsjett til kunstnerisk utsmykning.
5. Prosentandelen til kunstnerisk utsmykning og kostnadene godkjennes i forbindelse med ordinære godkjenningssprosedyrer for prosjektets budsjett og finansiering.
6. I de prosjektene hvor det ut fra kriteriene er aktuelt skal det i tillegg søkes KORO (Kunst i Offentlige Rom) om økonomisk støtte.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Verdal kommune har ikke tidligere vedtatt noe prinsipp om kunstnerisk utsmykning av kommunale bygg og anlegg. Både ved byggingen av Verdalsøra barneskole/Verdalsøra ungdomsskole og teaterhuset ble det avsatt midler innen rammen i byggebudsjettet til kunstnerisk utsmykning. Avsatte midler til kunstnerisk utsmykning lå mellom 0,5 til 1 prosent av byggekostnadene.

Kommunen står nå foran en rekke store byggeprosjekter med helsehus og rehabilitering/nybygging av flere skoler. Rådmannen mener det er riktig at det fastsettes et prinsipp som sikrer at kunstnerisk utsmykning blir ivare tatt for alle byggeprosjekter. Det bør gjelde for nyanlegg og rehabilitering av anlegg så som skoler, barnehager, helse-/sosialinstitusjoner, kulturbygg, administrasjonsbygg og ved opparbeidelse/rehabilitering av offentlige uterom/parker.

Vurdering:

Formålet med ordningen er å stimulere til økt interesse for kunst i offentlig rom, tilføre nye kvaliteter til et bygg/område og å gi innbyggerne mulighet til å møte kunst i sitt nærområde. Det bør også være en intensjon at kommunen gjennom ordningen styrker samarbeidet med kunstmiljøene, primært i regionen.

Prinsippet om utsmykning blir viktig for å sikre at det tidlig tas inn i planleggingsprosessene for utbyggingsprosjektene slik at det i størst mulig grad kan innlemmes i den arkitektoniske helheten og tilpasses omgivelsene forøvrig.

KORO (Kunst i offentlige rom) har en tilskuddsordning som skal stimulere til utvikling, produksjon og formidling av kunst i offentlige rom i lokale kontekster over hele landet. Ordningen skal stimulere til å styrke samarbeidet mellom kunstmiljøene i regionene og kommuner/fylkeskommuner. I tillegg til de midlene som settes av i byggebudsjettene bør det søkes midler fra denne ordningen når prosjektene er i samsvar med KORO's kriterier. Det vil også si at organiseringen av utsmykningsprosjektene bør tilpasses kravene som KORO stiller.

Staten har siden 1997 hatt en ordning hvor det er bestemt at det i alle statlige byggeprosjekter skal settes av mellom 0,5 og 1,5 prosent av byggekostnadene til kunst.

Trøndelag fylkeskommune hadde en tilsvarende sak til behandling i Fylkestinget 27.2.2019 og vedtok nye retningslinjer for kunstnerisk utsmykning og vedtok at det avsettes mellom 1% og 1,5% av total kostnadsramme for nybygg og større rehabiliteringer.

Rådmannen foreslår at Verdal kommune legger seg på samme retningsgivende prosentandel som fylkeskommunen.

Oppnevning av personlig vara i Innherred Interkommunale legevakt (IKS)

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2018/8934 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	14.03.2019	30/19
Kommunestyre	25.03.2019	33/19

Saksprotokoll i Formannskap - 14.03.2019

BEHANDLING:

Forslag vil komme i kommunestyrets møte.

Rådmannens innstilling:

Som personlig vara på fellesliste SP/SV/V/FRP/MDG/UAV i representantskapet i Innherred Interkommunale legevakt (IKS) for resten av valgperioden oppnevnes:

Vedlegg:

Samlet saksframstilling av kommunestyresak 92/18.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Bjørn Stian Hojem ble fritatt fra alle sine kommunale verv av kommunestyret i møte 29. oktober 2018, sak 92/18.

Ved en inkurie er det ikke oppnevnt personlig vara etter han i representantskapet i Innherred Interkommunale legevakt (ISK). Felleslista SP/SV/V/FRP/MDG/UAV har følgende representasjon i representantskapet:

Medlem:
Marit Voll (SP)

Personlig vara:
Bjørn Stian Hojem (V)

Felleslista bes i formannskapets møte fremme forslag på ny personlig vara.

Bjørn S. Hojem - søknad om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden og nytt valgoppgjør – supplering av Venstres vararepresentantliste i kommunestyret

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2018/8934 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	22.10.2018	105/18
Kommunestyre	29.10.2018	92/18

Saksprotokoll i Kommunestyre - 29.10.2018

BEHANDLING:

Formannskapets innstilling ble utdelt i møtet.

Marit Voll (SP) fremmet forslag:

3. Nytt medlem: Einar Olav Larsen (SP). Nytt 1. varamedlem: Grethe Dyrstad.
4. Nytt medlem: Ole Petter Ingebrigtsen (V)
5. Ny 1. vara i formannskap/administrasjonsutvalg/valgstyre: Ingunn Leirset

Votering:

Pkt. 1 – enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 – 6 enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Bjørn S. Hojem om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret, komite mennesker og livskvalitet, rådet for likestilling av funksjonshemmede og som varamedlem i formannskap/administrasjonsutvalg/- valgstyret.
2. Ingunn Leirset rykker inn som fast medlem i kommunestyret for Venstre for resten av valgperioden.
3. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden: Einar Olav Larsen (SP). Ny 1. vara: Grethe Dyrstad.
4. Nytt medlem i rådet for likestilling av funksjonshemmede for resten av valgperioden: Ole Petter Ingebrigtsen.
5. Ny 1. vara i formannskap/administrasjonsutvalg/valgstyre for resten av valgperioden: Ingunn Leirset.
6. Maj Brit Slapgaard Larsen, Johannes Rosvold og Nils Georg Leirset rykker inn som vararepresentanter i nevnte rekkefølge på Venstres liste til kommunestyret 2015-2019

Saksprotokoll i Formannskap - 22.10.2018

BEHANDLING:

Votering:

Pkt. 1 – enstemmig.

Pkt. 2 og 6 samlet – enstemmig.

Forslag til pkt. 3, 4 og 5 vil komme i kommunestyrets møte

INNSTILLING:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Bjørn S. Hojem om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret, komite mennesker og livskvalitet, rådet for likestilling av funksjonshemmede og som varamedlem i formannskap/administrasjonsutvalg/-valgstyret.
2. Ingunn Leirset rykker inn som fast medlem i kommunestyret for Venstre for resten av valgperioden.
3. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden:
4. Nytt medlem i rådet for likestilling av funksjonshemmede for resten av valgperioden:
5. Ny 1. vara i formannskap/administrasjonsutvalg/valgstyre for resten av valgperioden:
6. Maj Brit Slapgaard Larsen, Johannes Rosvold og Nils Georg Leirset rykker inn som vararepresentanter i nevnte rekkefølge på Venstres liste til kommunestyret 2015-2019

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Bjørn S. Hojem om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret, komite mennesker og livskvalitet, rådet for likestilling av funksjonshemmede og som varamedlem i formannskap/administrasjonsutvalg/-valgstyret.
2. Ingunn Leirset rykker inn som fast medlem i kommunestyret for Venstre for resten av valgperioden.
3. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden:
4. Nytt medlem i rådet for likestilling av funksjonshemmede for resten av valgperioden:
5. Ny 1. vara i formannskap/administrasjonsutvalg/valgstyre for resten av valgperioden:
6. Maj Brit Slapgaard Larsen, Johannes Rosvold og Nils Georg Leirset rykker inn som vararepresentanter i nevnte rekkefølge på Venstres liste til kommunestyret 2015-2019

Vedlegg:

Kandidatoppgjør kommunestyrevalget 2015 for partiet Venstre.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Bjørn S. Hojem søker i epost datert 10. september om fritak for sine kommunale verv for resten av valgperioden. Søknaden er begrunnet endring i jobbsituasjon som medfølger daglig pendling til Osen.

Bjørn S. Hojem er for inneværende periode innvalg som medlem på felleslista SP/SV/V/FRP/MDG/UAV i følgende utvalg (i tillegg til kommunestyret):

- Komite mennesker og livskvalitet
- Rådet for likestilling av funksjonshemmede

Og varamedlem i følgende:

- 1. vara i formannskapet/administrasjonsutvalget/valgstyret

SP/SV/V/FRP/MDG/UAV har følgende medlemmer/varamedlemmer i:

Komite mennesker og livskvalitet:

Medlemmer:

1. Siri-Gunn Vinne (SP), nestleder
2. Trude Holm (SP)
3. Bjørn S. Hojem (V)
4. Bård Storhaug (FRP)

Varamedlemmer:

1. Einar Olav Larsen (SP)
2. Mona Helene Sand (MDG)
3. Hilde Grøtting (SV)
4. Terje Aksnes (SP)
5. Pål Sverre Fikse (SP)
6. Marit Voll (SP)

Rådet for likestilling av funksjonshemmede:

Medlemmer:

1. Bjørn S. Hojem (V)
2. Hilde Grøtting (SV)

Varamedlemmer:

1. Ingvild G. Myhre (SP)
2. Bård Storhaug (FRP)

Formannskapet/administrasjonsutvalget/valgstyret:

Medlemmer:

1. Marit Voll (SP)
2. Pål Sverre Fikse (SP)
3. Karl Bernhard Hoel (SP)
4. Anne Kolstad (SV)

Varamedlemmer:

1. Bjørn S. Hojem (V)
2. Arvid Wold (MDG)
3. Trude Holm (SP)
4. Bård Storhaug (FRP)
5. Birgitte S. Dillan (SP)
6. Anne Segtnan (SP)

Kommunelovens § 15.1 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut fra dette tilrå at søknaden om fritak fra vervet som medlem i kommunestyret, komite mennesker livskvalitet, rådet for likestilling av funksjonshemmede og varamedlem i formannskapet/administrasjonsutvalg/valgstyret imøtekommes.

Felleslista SP/SV/V/FRP/MDF/UAV bes i møte fremme forslag på medlem i ovennevnte utvalg. Det bør tas hensyn til kjønnskvalifiseringsreglene.

Det gjøres oppmerksom på at valg av medlemmer/varamedlemmer til formannskapet skal skje av og blant kommunestyrets medlemmer.

Imøtekommes søknaden vil det bli en vararepresentant igjen på Venstres liste i kommunestyret. Ordfører finner det derfor nødvendig å foreta nytt valgoppgjør/suppleringsvalg i henhold til Valglovens § 14-2 (2).

Valglovens § 14-2 (2) har følgende ordlyd:

«Det skal også foretas nytt valgoppgjør når en vararepresentantplass blir ledig, dersom fylkesordføreren eller ordføreren finner dette nødvendig.»

I følge valgprotokollen fra kommunestyret- og fylkestingsvalget 2015 er Maj Brit Slapgaard Larsen, Johannes Rosvold og Nils Georg Leirset rangert etter siste vara på Venstres liste, Grethe E. Dyrstad. Ved nytt valgoppgjør rykker disse inn som vararepresentanter i nevnte rekkefølge til Venstres kommunestyregruppe.

PS 34/19 Orienteringer